

MØTEINNKALLING

Utvalg: PLAN OG RESSURSUTVALGET
Møtested: Kommunehuset
Møtedato: 06.09.2019 **Tid:** 09.00

Eventuelt forfall meldes til tlf. 75569000
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Innkalte:

Funksjon	Navn	Forfall	Innkalt for
Leder	Ole-Håkon Hemminghytt		
Medlem	Linda Merete Larsen		
Medlem	Rune Jørgensen		
Medlem	Hilde Anita Rasch-Olsen		
Medlem	Tone Kristin Helbostad		

SAKSLISTE

Saksnr.	Arkivsaksnr.
	Tittel

REFERATER

DELEGERTE VEDTAK

38/19	19/424 GODKJENNING AV PROTOKOLL - PLAN OG RESSURSUTVALGET
39/19	19/403 UTVIDELSE AV TOMT 70/51 BØRRE NYSTAD
40/19	19/399 SØKNAD OM DISPENSASJON FOR BOLIGTOMT TIL 44/2
41/19	19/438 SKAL BEIARN KOMMUNE SØKE OM Å FÅ REVIDERT VILKÅRENE I VASSDRAGSKONSESJONER?
42/19	16/832 HVILKE FORVENTINGER HAR BEIARN KOMMUNE TIL NASJONALPARKENE? SALTFJELLET/SVARTISEN, JUNKERDAL. RAGO, LAHKO, SJUNKHATTEN

- 43/19 19/215
**SØKNAD OM DISPENSASJON FRA REGULERINGSPLAN FOR
KOBBAVATNET**
- 44/19 19/55
KLAGE PÅ DELEGERT VEDTAK 44/19 I PLR
- 45/19 19/165
KLAGE PÅ VEDTAK 25/19 I PLR
- 46/19 19/259
KLAGE PÅ VEDTAK 32/19 I PLR
- 47/19 19/429
**DISPENSASJON FRA MOTORFERDSELLOVEN - ODD ARVE OG
KAROLINE HORSDAL**
- 48/19 19/207
**DISPENSASJON FRA MOTORFERDSELLOVEN - BARMARK -
RUDOLF INGVALDSEN**
- 49/19 19/216
**DISPENSASJON FRA LOV OM MOTORFERDSEL I UTMARK OG
VASSDRAG - VIGGO EINAN**
- 50/19 19/392
**SØKNAD OM DISPENSASJON FRA MOTORFERDSELLOVEN -
BARMARK - SVENN ÅGE ISAKSEN**
- 51/19 18/663
**FORSKRIFT SNØSKUTERLØYPE TIL KVALVATNET OG LILLE
KVALVATNET**
- 52/19 19/369
HØRING - FORSLAG TIL NY VILTFORSKRIFT
- 53/19 19/369
HØRING - FORSLAG TIL NY ÅTEFORSKRIFT
- 54/19 19/369
**HØRING AV ENDRINGER I ROVVILTFORVALTNINGEN -
saksframlegg ettersendes.**

Beiarn kommune, 30.08.2019

Ole Håkon Hemminghytt
Leder.

REFERERES FRA DOKUMENTJOURNAL

Dato: - Utvalg: PLR Plan og ressursutvalget

Saksnr Løpenr	Regdato Navn Innhold	Avd/Sek/Sakb	Arkivkode
19/55-15 3406/19	28.06.2019 Harald Eggesvik ANG. AVSLAG PÅ SØKNAD OM Å FÅ FELLE MER ELG.	BK/TEK/TOS	K46
19/55-17 3546/19	02.07.2019 Harald Eggesvik FORELØPIG SVAR - VEDR. AVSLAG PÅ SØKNAD OM Å FÅ FELLE MER ELG.	BK/TEK/TOS	K46
16/314-255 3819/19	02.08.2019 Det kongelige kommunal og moderniseringsdepartementet HØRING: INNFORING AV KRAV OM LANDMÅLERBREV MV. FORSLAG TIL ENDRINGER I MATRIKKELFORSKRIFTEN	BK/TEK/TG	020
19/15-14 4114/19	28.08.2019 RISIKOBASERT KONTROLL AV TILSKUDD TIL SKOGKULTUR OG UTBETALINGER FRA SKOGFOND - KONTROLLPLAN 2019	BK/TEK/TOS	V70

Delegerte vedtak

Dato: - Utvalg: PLR Plan og ressursutvalget

Arkivsak	Dato Navn Innhold	Saksnr.	Avd/Sek/Saksb.	Arkivkode Resultat
19/55	29.05.2019	DS 44/19	BK/TEK/TOS	K46
	SØKNAD OM ØKT ELGKVOTE OG BEREGNING AV FELLINGSTILLATELSE - VALDET EGGESVIK/SANDMO/SØRVIK			
19/219	07.06.2019	DS 45/19	BK/TEK/TG	GNR 16/81
	FRADELING STØVÅKERN			
18/314	11.06.2019	DS 46/19	BK/TEK/TOS	K46
	SØKNAD OM GODKJENNING AV BESTANDSPPLAN - MIDTBYGDA BESTANDSPPLANOMRÅDE			
19/297	12.06.2019	DS 47/19	BK/TEK/TG	GNR 1058
	OPPMÅLINGSFORRETNING 10/58 LYNGMOHUSET			
19/55	12.06.2019	DS 48/19	BK/TEK/TOS	K46
	SØKNAD OM GODKJENNING AV BESTANDSPPLAN - ØVRE BEIARN ELGVALD			
19/248	14.06.2019	DS 49/19	BK/TEK/TG	GNR 47/5
	DELING AV GRUNNEIENDOM 47/5			
19/311	14.06.2019	DS 50/19	BK/TEK/FM	GNR 45/46
	SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK - PÅBYGG ALTAN OG GARASJE 45/46 VIKTOR STEINÅMO			
19/222	14.06.2019	DS 51/19	BK/TEK/TG	GNR 62/5
	SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK - RIVING AV GAMMEL OG OPPFØRING NY FRITIDSBOLIG TVERRÅNES GNR 62/5 KARIN OG KJELL VEIGÅRD			

19/170	18.06.2019	DS 52/19	BK/TEK/TG	GNR 54/1 Søknad innvilget
	SØKNAD OM TILLEGGSTOMT, EVJEN GRANITT 54/1			
19/220	19.06.2019	DS 53/19	BK/TEK/TG	GNR 12/2 Søknad innvilget
	REKVISION AV OPPMÅLINGSFORRETNING 12/2 EKSISTERENDE FRITIDSBOLIG			
19/350	24.06.2019	DS 54/19	BK/TEK/FM	GNR 17/66 Søknad innvilget
	SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK UTEN ANSVARSRETT - UTEBOD 17/66			
19/334	24.06.2019	DS 55/19	BK/TEK/TG	GNR 57/1 Søknad innvilget
	SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK - REDSKAPSHUS/GARASJE 57/1 KARI ANNE STEINÅMO			
19/341	24.06.2019	DS 56/19	BK/TEK/FM	GNR 45/11 Søknad avslått
	SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK UTEN ANSVARSRETT - GARASJE 45/11			
19/344	25.06.2019	DS 57/19	BK/TEK/FM	GNR 49/55 Søknad innvilget
	SØKNAD OM TILLTATELSE TIL TILTAK - RIVING AV GAMMEL BOLIG 49/55			
19/340	26.06.2019	DS 58/19	BK/TEK/TOS	K01
	SØKNAD OM DISPENSASJON FRA LOV OM MOTORFERDSEL I UTMARK OG VASSDRAG - BARMARK - KARI-MARIE SANDVIK STENMARK			
19/188	26.06.2019	DS 59/19	BK/TEK/TOS	K01
	SØKNAD OM DISPENSASJON MOTORFERDSEL BARMARK - KNUT LEITHE			
17/277	28.06.2019	DS 60/19	BK/TEK/TG	GNR 7/1 Søknad innvilget
	BYGGESAKSBEHANDLIG NAUST NORDLAND 7/1			
16/769	05.07.2019	DS 61/19	BK/TEK/TG	M41 Søknad innvilget
	SØKNADER OM UTSLIPP AV AVLØPSVANN FRA HUS OG HYTTER 46/44			

19/364	05.07.2019	DS 62/19	BK/TEK/FM	GNR 40/11 Søknad innvilget
	SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK, GARASJE 40/11			
19/341	30.07.2019	DS 63/19	BK/TEK/FM	GNR 45/11 Søknad innvilget
	SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK UTEN ANSVARSRETT - GARASJE 45/11			
19/394	05.08.2019	DS 64/19	BK/TEK/TOS	K01
	SØKNAD OM BARMARKSKJØRING - KJELL GRUNDSTAD			
19/395	06.08.2019	DS 65/19	BK/TEK/FM	K01
	MOTORFERDSEL I UTMARK - LANDE MED HELIKOPTER UNDER VILLMARKSDAGAN 2019			
19/302	07.08.2019	DS 66/19	BK/TEK/TOS	GNR 47/5
	SØKNAD OM KONSESJON PÅ ERVERV AV FAST EIENDOM 47/5 (NYTT GNR/BNR 47/28) - ODD VEBJØRN VOLD			
18/618	12.08.2019	DS 67/19	BK/TEK/TG	GNR 18/11 Søknad innvilget
	FESTETOMT TIL GRUNNEIENDOM - ODDGEIR STRØMSNES			
19/345	12.08.2019	DS 68/19	BK/TEK/TG	GNR 18/7
	KRAV OM MATRIKULERING 18/7 - JORDLOVSBEHANDLING			
17/571	12.08.2019	DS 69/19	BK/TEK/TG	GNR 54/7 Søknad innvilget
	DISPENSASJON FRADELING FRITIDSTOMT - JANNE SOLBAKK			
18/617	26.08.2019	DS 71/19	BK/TEK/TG	GNR 55/30 Søknad innvilget
	OPPMÅLINGSFORRETNING TOLLÅDALSVEIEN 1186 PLAN- OG BYGNINGSLOVBEHANDLING			

GODKJENNING AV PROTOKOLL - PLAN OG RESSURSUTVALGET

Saksbehandler: Karin Nordland
Arkivsaksnr.: 19/424

Arkiv: 033

Saksnr.: **Utvalg** **Møtedato**
38/19 Plan og ressursutvalget

06.09.2019

UTVIDELSE AV TOMT 70/51 BØRRE NYSTAD

Saksbehandler: Torbjørn Grimstad
Arkivsaksnr.: 19/403

Arkiv: 611

Saksnr.: **Utvalg** **Møtedato**
39/19 Plan og ressursutvalget
/ Beiarn Kommunestyre

06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Beiarn kommune er positive til å selge/overdra ca 150 m² av gnr. 70, bnr. 1, fnr, 51 til Børre Nystad som eier nabotomten gnr. 70, bnr. 51. Vedtaket forutsetter at Børre Nystad inngår avtale med Statskog om utkjøp av arealet, slik at det ikke oppstår et nytt framfesteforhold mellom kommunen og rettighetshaver til tomten.

Vedtaket begrunnes med at en høydeforskjell i terrenget danner en naturlig grense mellom eiendommene som ikke samsvarer med eiendomsgrensene mellom tomtene. Forutsetningen om utkjøp av arealet begrunnes med at søker allerede eier sin tomt, slik at arealet ikke kan legges til en eksisterende framfestekontrakt.

Saksutredning:

Børre Nystad søkte 7. august om kjøp av deler av nabotomten til Sanitetsboligen på Tollå. Han viser til at en høydeforskjell i terrenget danner en naturlig grense mellom eiendommene som ikke samsvarer med eiendomsgrensene mellom tomtene.

Bakgrunn:

Området som er søkt kjøpt er ca 150 m². Fra før er søkers tomt 135 m² mindre enn den som ønskes overtatt fra kommunen. Størrelsesforholdet mellom tomtene vil fremdeles være omtrent det samme, men Nystads tomt vil bli 165 m² større enn tomten rundt Sanitetsboligen. Tomtegrensene er regulert slik som eiendommene er utformet i dag, men ut fra at det er regulert til boligformål på begge sider av grensen, vil ikke salget påvirke den reelle arealbruken av arealet.

Det vises til bildene fra søker som illustrerer hans poeng. For de som leier av kommunen er det tvilsomt at det føles naturlig å bruke det arealet som ligger lavere i terrenget enn resten av tomten rundt Sanitetsboligen. Hvis kommunen skal tilrettelegge for bruk av dette området må det fylles opp. Dette har ikke vært gjort til nå, så det er ikke grunn til å anta at det har vært innmeldt et slikt behov/ønske.

Det er ukjent nøyaktig når Beiarn kommune overtok Sanitetsboligen, men kommunen har disponert den fra 1998. Det har i det siste vært investert i oppussing av boligen. Matrikkelen viser at Tollå Sanitetsforening står som formell eier av framfestetomten. Det har vært kontakt med styremedlemmer i Tollå Sanitetsforening som bekrefter at huset er gitt kommunen. Innstillingen fra rådmannen forutsetter at Beiarn kommune er rettmessig fester av tomten.

Vurdering:

Omsøkt areal ligger betydelig lavere enn resten av tomten rundt Sanitetsboligen. For de som er på stedet og ikke kjenner til grensene, vil det virke som om arealet allerede tilhører tomten rundt huset til Børre Nystad.

Ut fra ønsket om kjøp av areal, samt at kommunen samtidig kan kvitte seg med en utgift for et areal den ikke bruker/har brukt, kan det ikke sees noen grunn til å avslå søknaden.

Vedlegg:

Søknad om kjøp fra Børre Nystad

Beiarn kommune

Fra: Børre Nystad <b.nystad@hotmail.com>
Sendt: 7. august 2019 11:12
Til: Beiarn kommune
Emne: Utvide tomtegrense
Vedlegg: Dagens grense.jpg; Grensekart.png; Grenser.png

Hei.

Sender mail etter telefonsamtale med Torbjørn Grimstad angående kjøp av deler av nabotomt.
Det er en høydeforskjell på ca 1,5m mot nabotomt som ikke kommer frem på bildene.
Ser det som fornuftig at grensen går langs denne høyden da den faller naturlig mot vår tomt.
Håper på snarlig tilbakemelding.

Mvh
Børre Nystad

Beiarn Kommune		
Ar-Saks nr.	Dok. nr.	Beg. nr./Ar.
19/403	1	3867/19
07 AUG 2019		
Ark.kode P	611	
Ark.kode S		
Avdeling	Saksbeh.	T6
Krissisjon	Gjelder	

Vedlegg
19/403-1 611

SØKNAD OM DISPENSASJON FOR BOLIGTOMT TIL 44/2

Saksbehandler: Torbjørn Grimstad
 Arkivsaksnr.: 19/399

Arkiv: GNR 44/2

Saksnr.: **Utvalg** **Møtedato**
 40/19 Plan og ressursutvalget

06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Med henvisning til plan- og bygningsloven § 19-2, avslår Beiarn kommune dispensasjon fra kommuneplanens arealdel sitt LNFR-formål for fradeling av tomt til boligformål på gnr. 44, bnr. 2. Avslaget begrunnes med at omsøkt område er fulldyrket mark, og at det i nasjonale retningslinjer for kommunal planlegging er uttrykt et mål om omdisponering av maksimalt 4000 dekar pr år i Norge, fortrinnsvis til nødvendig og samfunnsnyttig infrastruktur.

Det gis ikke samtykke iht. jordlova § 9 til omdisponering av dyrka mark til boligformål på gnr. 44 bnr. 2 i Beiarn kommune. Det gis følgelig ikke samtykke til fradeling iht. jordlova § 12, da det forutsetter samtykke til omdisponering.

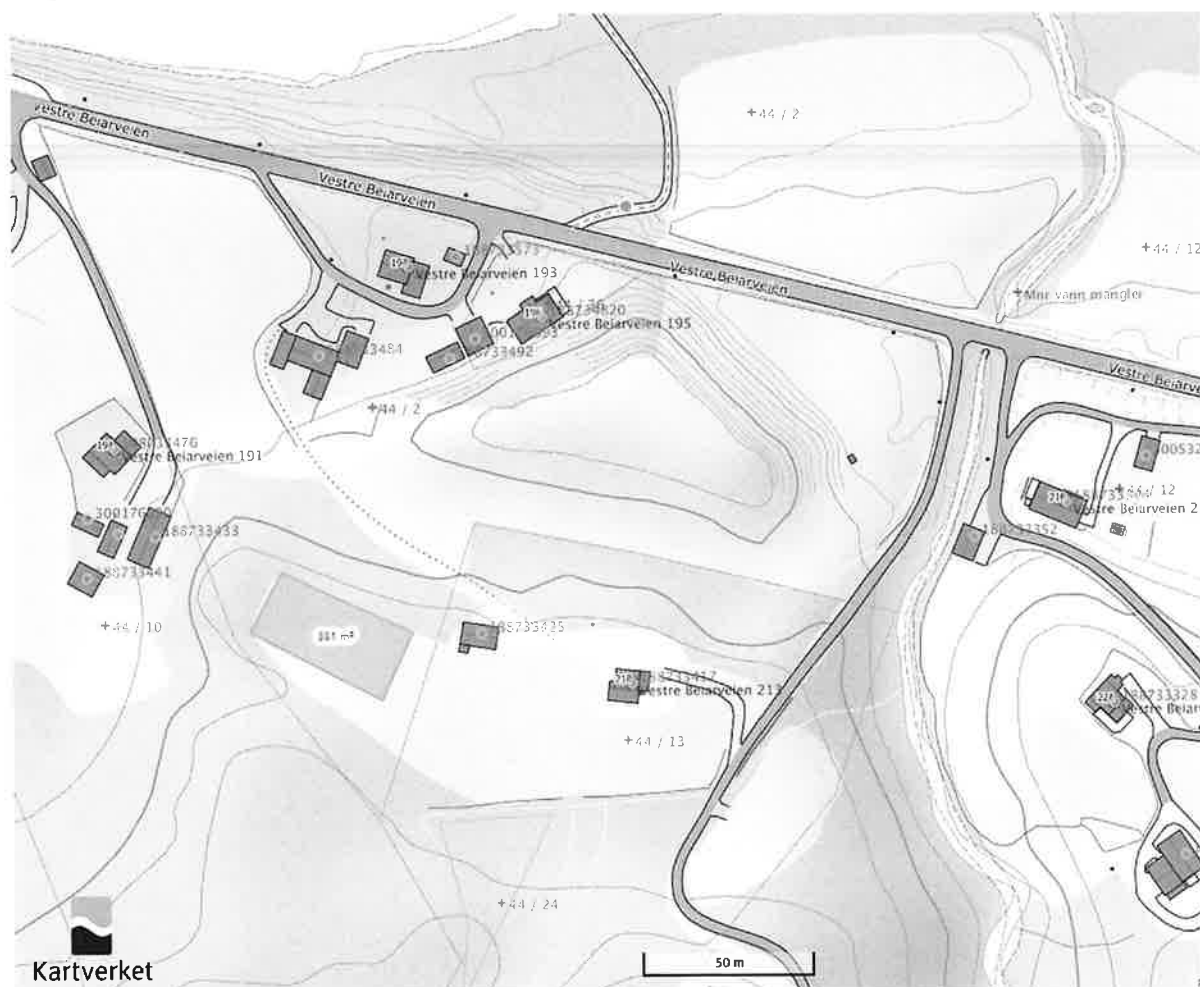
Hensynet til bosetting bør tillegges stor vekt, men bør ikke føre til at dyrka mark blir omdisponert slik at det i fremtiden ikke kan benyttes til matproduksjon. Det veier tungt at arealet ligger i et landbruksområde som er regulert til landbruk (LNFR), og er i et større felt dyrka mark.

Saksutredning:

Mirko Sippel søker om dispensasjon etter PBL § 19-1, for deling av grunneiendom gnr./bnr. 44/2 i Beiarn kommune til boligtomt.

Bakgrunn:

Omsøkt område ligger på mange måter godt til rette for boligbygging med hensyn til veiforbindelse, eksisterende bebyggelse, vannforsyning og tilgang på elektrisitet. Dette oppgis som grunner for dispensasjon. Det er opp til kommunen å vurdere hvorvidt fordelene med bosetting er god nok grunn til å innvilge dispensasjon, og hvordan dette vektas mot ulempene ved innvilgelse av dispensasjon fra plan.

Figur 1: Omsøkt tomt ligger langs en mokant og er ca 1 dekar.

Innstillingens avslag begrunnes med at omsøkt område er fulldyrket mark, og at det i nasjonale retningslinjer for kommunal planlegging er uttrykt et mål om omdisponering av maksimalt 4000 dekar pr år i Norge. Omdisponering av dyrket mark er strengt i Norge, noe som er helt naturlig og nødvendig ettersom det er en knapp ressurs som ikke nødvendigvis er fornybar. Det er ikke innstilt på å gi samtykke til omdisponering og fradeling etter jordlova.

Ettersom det i denne saken er jordlovsbehandlingen som veier tyngst, målt opp mot fordelene ved bygging og bosetting i Beiarne, vil det i det følgende være jordlovsutredningen og vurderingen som gjengis:

Grunneiendommen som blir berørt, gnr 44 bnr 2, er delt inn i elleve teiger som ligger spredt rundt på Os og langs Beiarveia. Se vedlagte kart for mer detaljert oversikt. Eiendommen som ønskes fradelt er anslått å være ca. 1 daa, på fulldyrka jord like sør for driftssenteret (i feltet som på kartet er merket som 1,5 daa fulldyrka jord).

Eiendommens arealressurser:

Antall teiger:	11
Bygninger:	Hus for dyr/landbr.lager/silo, to «garasjeuthus annekst til bolig», våningshus, to «annen landbruksbygning», fritidsbygg
Plan:	LNFR
Fulldyrka jord:	46,7 daa

Innmarksbeite:	7,2 daa
Produktiv skog:	360,6 daa
Annet markslag:	21,1 daa
Bebygd, samf., vann, bre:	4,7 daa
Ikke klassifisert:	211,0 daa
Sum areal:	651,3 daa

Saken skal her behandles etter jordlova §§ 9 og 12.

Lovgrunnlag

Det henvises til jordlova §§ 9 og 12, som omhandler bruk av dyrka og dyrbar jord samt deling.

Vurdering

I jordlova er det ikke noe absolutt forbud mot omdisponering, men loven legger opp til et strengt jordvern. Det viser kravet i lovens § 9 om at «særlege høve» må foreligge for å kunne gi samtykke.

I lys av jordlova § 9, om omdisponering, ser vi at nybygging og etablering av boligtomt på dyrka mark strider mot lovens formål om å sikre matproduserende areal. Arealet er ikke stort i dette tilfellet (omtrent 1 daa), men ligger i et typisk jordbruksområde som er regulert som LNFR. Arealet ligger også i et større felt med dyrka mark som tilsynelatende drives sammen med gnr/bnr 44/13. Det foreligger samtidig en risiko for å skape presedens for liknende saker senere. Det bør også ses i sammenheng med at det totale dyrka og dyrkbare arealet i kommunen i utgangspunktet er nokså begrenset. Til sammen vil det kunne skape negative konsekvenser (driftsmessige ulemper) for landbruket i Beiarn. Videre vil det, etter utbygging til boligformål, være vanskelig å føre slikt areal tilbake til jordbruksproduksjon.

Vi kan ikke se at kulturlandskapet, slik det beskrives i rundskriv M-2013-1 kapittel 6.4.2, blir nevneverdig berørt av tiltaket.

Lovens § 9 åpner videre for å tillate omdisponering der tiltaket har et samfunnsgagn, derunder hensynet til bosetting. Det kan legges vekt på om omdisponeringen vil bidra til å opprettholde eller styrke bosettingen i området eiendommen ligger. Det foreligger et politisk mål om å øke bosettingen i kommunen, og hensynet til bosetting bør følgelig tillegges vekt. Men i den grad det er mulig, bør nybygging av hensyn til matproduksjon og -sikkerhet skje på annet areal enn dyrka og dyrkbar mark. Særlig gjelder dette i tilfeller med mindre bruk som ikke omhandler omdisponering av areal med formål å etablere kårbolig.

En samlet vurdering i lys av jordlova § 9 taler ikke for at det foreligger «særlege høve» for å omdisponere nevnte areal. Omsøkt areal kan derfor ikke omdisponeres. Hensynet til bosetting bør tillegges stor vekt, men bør ikke føre til at dyrka mark blir omdisponert slik at det i fremtiden ikke kan benyttes til matproduksjon. Vår anbefaling er å finne alternative løsninger som hensyntar bosettingen, uten at det forringer jordbruksarealene.

Jordlova § 12 andre ledd lyder slik:

Skal dyrka jord takast i bruk til andre formål enn jordbruksproduksjon, eller skal dyrkbar jord takast i bruk slik at ho ikkje vert eigna til jordbruksproduksjon i framtida, kan samtykke til deling ikkje givast utan at det er gitt samtykke til omdisponering etter § 9.

Følgelig kan arealet ikke fradeles i henhold til jordlova § 12, da det forutsetter samtykke etter jordlova § 9.

Vedlegg

- Søknad
- Utskrift fra Gårdskart over gnr/bnr 44/2, målestokk 1:20000
- Utskrift fra Gårdskart over gnr/bnr 44/2, målestokk 1:2500

Returadresse: Arkivverket
Pb. 4013 Ullevål Stadion
0806 OSLO

ARKIVVERKET

Beiarn kommune

Nedre Beiarnveien 906
8110 MOLDJORD

Arkivnummer		
19/397	1	3821/19
02 AUG 2019		
Arkivleder P	064	
Arkivleder S		
Arkivleder	AS	

Dato 01.08.2019
Din ref.
Vår ref. 2019/13628

Varsel om stedlig tilsyn med arkivholdet i Beiarn kommune 23.10.2019

Med hjemmel i arkivloven § 7 varsler Arkivverket med dette at vi vil gjennomføre et tilsynsbesøk hos dere 23.10.2019. Hensikten er å kontrollere at arkivforholdene i Beiarn kommune er i tråd med arkivloven med forskrifter.

Husk at rådmann må være til stede.

Som leder med overordnet ansvar for arkivtjenesten, skal rådmann delta i starten og slutten av tilsynet, sammen med arkivleder og IKT-leder. Vi vil også intervju enkelte fagpersoner. Tilsynet vil ha følgende overordnede agenda:

Tidspunkt	Tema	Deltakere
09:00-09:45	Oppstart	Rådmann/øverste leder Arkivleder IKT-leder
09:45-13:30	Intervjuer, stikkprøver og befaring i lokaler	Arkivleder og eventuelt øvrig arkivpersonale. I løpet av denne bolken ønsker vi et halvtimes møte med leder for barnevernet.
13:30-14:00	Avslutning og oppsummering	Rådmann/øverste leder Arkivleder IKT-leder

Vi er vi dere kontakte Sigrd Otterlei innen 20.08.2019 på telefon 901 26 438, eller e-post sigott@arkivverket.no for å bekrefte at datoen passer, eventuelt finne et annet tidspunkt for tilsynet. Vi kommer tilbake med en mer detaljert agenda.

Hva er deres største utfordring?

Agendaen over er foreløpig. Tips oss gjerne hvis det er noe spesielt dere ønsker fokus på.

Vi trenger følgende tilsendt innen 01.10.2019, slik at vi kan sette oss inn i materialet før vi kommer:

- Gjeldende arkivplan inkludert arkivrutiner og relevante instruksjoner (hvis dere bruker arkivplan.no, send lenken).
- Oversikt over interkommunale samarbeid som kommunen deltar i hvis en slik oversikt ikke er innarbeidet i arkivplanen
- Statistikk over journalførte dokumenter de siste tre kalenderår som vist i tabellen under:

	Inngående	Utgående	N-notat	X-notat
2016				
2017				
2018				

- Opplysninger fra kontrolløk i journalen, hva er antall journalposter med følgende statuser:
 - journalposter med status R med dokumentdato eldre enn 3 måneder
 - journalposter med status F med dokumentdato eldre enn 3 uker
 - journalposter med status E med dokumentdato eldre enn 7 dager
 - journalposter med status S med dokumentdato eldre enn 3 uker
 - journalposter med status M med dokumentdato eldre enn 3 måneder
- En oversikt over Beiarn kommune sine fagsystemer, hvis en slik oversikt ikke er innarbeidet i arkivplanen (kun systemer der dere selv legger inn og lagrer opplysninger og/eller dokumenter, ikke systemer som f.eks. lovdata eller folkeregisteret som bare brukes til oppslag).
- Oversikt over arkivlokaler.

Send dokumentasjonen til vårt organisasjonsnummer 961181399 eller ev. til postmottak@arkivverket.no. Ikke send inn mer enn det vi ber om.

Tips for å få mer ut av tilsynet

Hvis det er noe dere allerede nå vet dere mangler, kan det være lurt å starte på dette arbeidet før dokumentasjonen sendes til oss. Hvis dere f.eks. vet at dere mangler arkivplan, får dere mer ut av at vi ser på førsteutkastet og gir pålegg om hva som mangler, heller enn å få pålegg om at hele arkivplanen mangler. Vi gjør oppmerksom på at også ufullstendige arkivplaner skal oversendes innen tidsfristen.

På Arkivverkets hjemmeside finner dere mer informasjon om gjennomføring av tilsyn. Vi publiserer også rapporter fra tidligere gjennomførte tilsyn. Du kan lese mer om dette her:

arkivverket.no/forvaltning-og-utvikling/tilsyn

Lenker til arkivloven med forskrifter

- Arkivloven lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-12-04-126
- Forskrift om offentlige arkiv lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-12-15-2105
- Forskrift om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver (riksarkivarens forskrift) lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-12-19-2286

Med hilsen

Stian Norli

fagdirektør

Dokumentasjonsforvaltning

Sigrid Otterlei

rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Vedlegg	Side	- av
C - 1	1	1

Vedlegg 1
19/399-1

Nullstill

Kvittering for nabovarsel sendes kommunen sammen med søknaden

Nabovarsel kan enten sendes som rekommandert sending, overleveres personlig mot kvittering eller sendes på e-post mot kvittering. Med kvittering for mottatt e-post menes en e-post fra nabo/gjenboer som bekrefter å ha mottatt nabovarslet. Ved personlig overlevering vil signatur gjelde som bekreftelse på at varslet er mottatt. Det kan også signeres på at man gir samtykke til tiltaket.

Tiltaket gjelder							
Eiendom/ byggested	Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bolignr.	Kommune
	44	2					BEIARN
	Adresse				Postnr.	Poststed	
	Os				8110	MOLDJORD	

Følgende naboer har mottatt eller fått rek. sending av vedlagte nabovarsel med tilhørende vedlegg:

Nabo-/gjenboereiendom				Eier/fester av nabo-/gjenboereiendom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Eiers/festers navn			Dato sendt e-post
44	13			Bjørn Arvid Moen			
Adresse				Adresse			Kvittering vedlegges
				Vestre Beiarvei 213			
Postnr.				Postnr.			Poststedets reg.nr.
				8110			MOLDJORD
Personlig kvittering for		Dato	Sign.	Personlig kvittering for		Dato	Sign.
☒ mottatt varsel		3/8-2019	Bjørn A. Moen	☐ samtykke til tiltaket			

Nabo-/gjenboereiendom				Eier/fester av nabo-/gjenboereiendom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Eiers/festers navn			Dato sendt e-post
Adresse				Adresse			Kvittering vedlegges
Postnr.				Postnr.			Poststedets reg.nr.
Personlig kvittering for		Dato	Sign.	Personlig kvittering for		Dato	Sign.
☐ mottatt varsel				☐ samtykke til tiltaket			

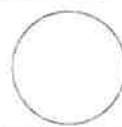
Nabo-/gjenboereiendom				Eier/fester av nabo-/gjenboereiendom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Eiers/festers navn			Dato sendt e-post
Adresse				Adresse			Kvittering vedlegges
Postnr.				Postnr.			Poststedets reg.nr.
Personlig kvittering for		Dato	Sign.	Personlig kvittering for		Dato	Sign.
☐ mottatt varsel				☐ samtykke til tiltaket			

Nabo-/gjenboereiendom				Eier/fester av nabo-/gjenboereiendom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Eiers/festers navn			Dato sendt e-post
Adresse				Adresse			Kvittering vedlegges
Postnr.				Postnr.			Poststedets reg.nr.
Personlig kvittering for		Dato	Sign.	Personlig kvittering for		Dato	Sign.
☐ mottatt varsel				☐ samtykke til tiltaket			

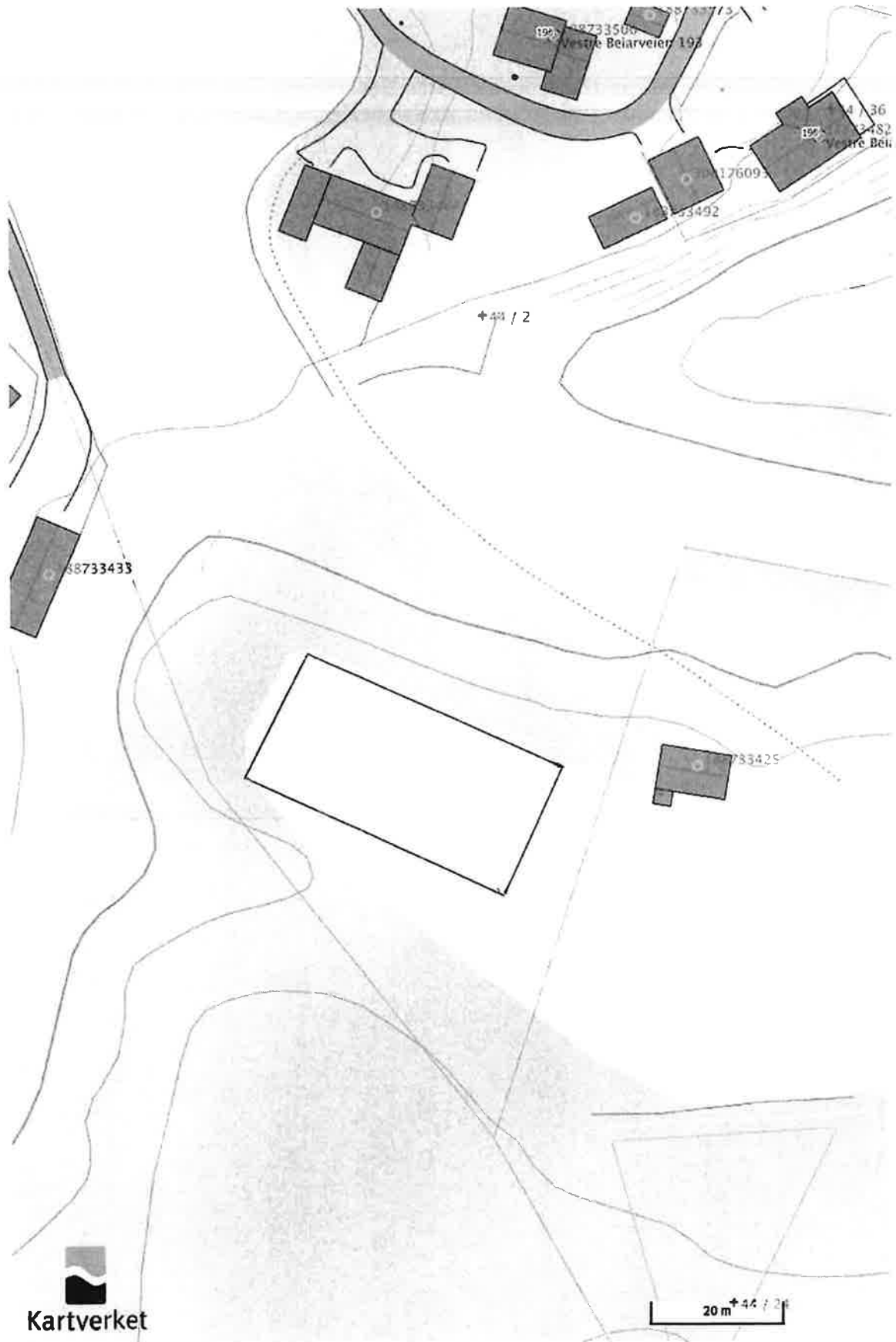
Nabo-/gjenboereiendom				Eier/fester av nabo-/gjenboereiendom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Eiers/festers navn			Dato sendt e-post
Adresse				Adresse			Kvittering vedlegges
Postnr.				Postnr.			Poststedets reg.nr.
Personlig kvittering for		Dato	Sign.	Personlig kvittering for		Dato	Sign.
☐ mottatt varsel				☐ samtykke til tiltaket			

Det er per dags dato innlevert rekommandert sending til ovennevnte adressater.

Samlet antall sendinger: _____ Sign.

Vedlegg 2
19/399-1

SKAL BEIARN KOMMUNE SØKE OM Å FÅ REVIDERT VILKÅRENE I VASSDRAGSKONSESJONER?

Saksbehandler: Thomas Sørensen
Arkivsaksnr.: 19/438

Arkiv: S11

Saksnr.: Utvalg Møtedato
41/19 Plan og ressursutvalget

06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Rapporten «Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022», utarbeidet av NVE og Miljødirektoratet, inneholder indikasjoner på at både Stor-Glomfjordutbygginga og Arstadelvutbygginga har gitt flere negative konsekvenser for naturmiljøet i og rundt de berørte vassdrag.

Dette har ikke de gjeldende konsesjonsvilkårene klart å bøte på i tilfredsstillende grad.

I lys av dette bør Beiarn kommune foreta et av følgende valg:

1. Fremme krav om revidering av konsesjonsvilkår til Stor-Glomfjord og/eller Arstadelvutbygginga.
2. Gå i dialog/forhandling med konsesjonærene for å få på plass avtale med vilkår eller tiltak som kommunen eller andre interessenter ønsker utført. Dette innebærer for eksempel å utnevne et forhandlingsutvalg som tar kontakt med konsesjonærene.
3. En kombinasjon av pkt 1 og 2. en såkalt avtalebasert revisjon der revisjonsprosessen og avtaleforhandlinger løper parallelt.

Saksutredning:

NVE har i samarbeid med Miljødirektoratet utarbeidet en rapport som tar for seg en nasjonal gjennomgang av vannkraftkonsesjoner som kan revideres fra 2022. De ulike vassdragene er blitt vurdert og sortert i fire kategorier utfra avveiningen mellom krafttap og miljøverdier og -forbedringer. Vassdrag i kategori 1.1 har høyest prioritet og er beskrevet som: «Vassdrag med stort potensiale for forbedring av viktige miljøverdier, og med antatt lite eller moderat krafttap i forhold til forventet miljøgevinst.» Vassdrag i kategori 1.2 lavere prioritet, å beskrives som: «Vassdrag med middels potensial for forbedring av viktige miljøverdier og med antatt større krafttap (sammenlignet med vassdrag i kat. 1.1.) i forhold til forventet miljøgevinst. De to siste kategoriene (2.1 og 2.2) er vassdrag som ikke er prioritert til denne runden med revidering av konsesjonsvilkår.

Av de ca. 395 vannkraftkonsesjonene som det er gjort vurderinger av, finner man både Forsåga/Sundfjordelva og Stor-Glomfjordutbyggingen som begge berører Beiarn kommune. I rapporten er det gjort konkrete vurderinger på verdier og påvirkninger i vassdragene som følge av vassdragsutbyggingene, samt aktuelle tiltak for å bøte på skader/forringelser av natur og

miljø. Disse utbyggingene er plassert i henholdsvis kategori 1.1 – høy prioritet og 1.2 – lavere prioritet.

Forsåga/Sundfjordelva med oppdemning av Arstadelva og overføring av vann fra Govddesåga til Arstadsdammen er lagt til kategori 1.1 med høy prioritet. Økologisk tilstand i Arstaddalsdammen er satt til moderat/dårlig, og dårlig i Arstadelva på grunn av reguleringen og fravær av minstevannsføring. Et aktuelt tiltak som er foreslått er minstevannsføring i kritiske perioder i forhold til kategori plassering av Sjørøye i Beiarelva.

Stor-Glomfjordutbygginga med overføring av 12 bekker som drenerer til Beiarelva er plassert i kategori 1.2 – lavere prioritet. Det går frem av vurderingene at sjørøyebestanden er truet og medvirkende årsak er høyst sannsynlig fraføring av kaldt brevann som har ført til en temperaturheving i hovedvassdraget. Det er også påvist at gjennomsnittsvannføringen har gått ned fra 39 m³/s til 33 m³/s noe som betyr mindre vanndekt areal og høyst sannsynlig en reduksjon i gyte- og oppvekstbiotoper. Det er også antydning et problem med sedimentering og tilslamming som kan ha forringet gyte- og oppvekstbiotoper ytterligere. Aktuelle tiltak som er foreslått er minstevannsføring sommer for å tilbakeføre brevann, som både vil bedre landskapsbildet og forhold til sjørøye.

Bakgrunn:

Tiltak for utnyttelse av vannkraften i norske vassdrag er normalt underlagt konsesjonsplikt etter vassdragslovgivningen, og det fastsettes vanligvis vilkår i de gitte konsesjonene. I mange av de eldre konsesjonene har det ikke blitt stilt tilsvarende krav til beskyttelse av natur og miljø som er vanlig i nyere konsesjoner, som minstevannsføring, biotopforbedrende tiltak, terskler/vannspeil og krav til fylling og tapping av magasiner.

Vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 3 gir hjemmel til å revidere vilkår i konsesjoner som er minst 50 år gamle, deretter kan revisjon skje hvert 30. år. Konsesjoner gitt etter 1992 kan tas opp til første revisjon etter 30 år.

Hovedformålet med en revisjon av vilkår vil være muligheten for å bedre miljøforholdene i et regulert vassdrag, som må avveies mot formålet med konsesjonen som er kraftproduksjon.

Revisjonsadgangen er ment å innebære en modernisering eller ajourføring av konsesjonsvilkårene. Revisjonen skal også gi anledning til å oppheve vilkår som har vist seg urimelige, unødvendige eller uhensiktsmessige. Revisjonen gir mulighet til å sette nye vilkår for å rette skader og ulemper for allmenne interesser som har oppstått som følge av reguleringene. Dette er særlig aktuelt ved skader og ulemper som ikke var forutsatt på konsesjonstidspunktet eller som i dag vurderes annerledes som følge av endrede samfunnsforhold og verdisetting.

I en revisjonssak kan det blant annet være naturlig å stille krav om tiltak for å avbøte skader og ulemper knyttet til:

- Magasinfylling og –tapping
- Vannføring (og vannføringsvariasjon)

- Vanntemperatur og vannkvalitet
- Hyppige endringer i vannstand og vannføring
- Vandringshindringer for fisk (både opp- og nedvandring)
- Naturmiljøet i og langs vassdraget (fisk, fugl, bio. mangfold, friluftsliv, landskap mv.)
- Andre forhold som følger utbyggingen, for eksempel veier, ferdsel, merking, kulturminner etc.

Saksgang for revisjoner

1. Fremme krav om revisjon

Kommunen fremmer krav om revisjon etter vedtak i kommunestyret. Kommunen må innhente innspill fra berørte interesser, slik at disse blir tatt med i revisjonskravet. Om konsesjonen berører flere kommuner bør de inngå et samarbeid om å fremsette revisjonskravet, slik at man får bredest mulig grunnlag for revisjonssaken. Kravet bør utformes enkelt og presist, og påpekes hvilke allmenne interesser som er berørt. Begrunnelsen bør inneholde en beskrivelse av skader og ulemper som må avbøtes, hva som ikke fungerer ved reguleringen og hvorfor det ikke fungerer. Kravet kan også inneholde forslag til tiltak og endringer i reguleringskonsesjonen.

Kravdokumentet blir senere grunnlaget for konsesjonærens revisjonsdokument, og kommunen bør derfor ta opp alle aktuelle tiltak og forhold de ønsker behandlet i revisjonen

2. Åpning av revisjonssak

Etter at konsesjonæren har kommentert revisjonskravet, beslutter NVE om revisjonssak skal åpnes.

3. Konsesjonæren utarbeider revisjonsdokument

Konsesjonæren utarbeider et revisjonsdokument etter fastsatte retningslinjer. Konsesjonæren må se på alle forholdene som fremgår av kravdokumentet, og i samråd med kravstiller og NVE presisere og prioritere kravene.

Det vil ofte være behov for å innhente ny kunnskap om virkningene av reguleringen. Konsesjonæren må bekoste eventuelle utredninger selv. Konsesjonæren skal lage et utkast til revisjonsdokument innen seks måneder etter at revisjonssak er åpnet.

4. Revisjonsdokumentet sendes på høring

Konsesjonærens revisjonsdokument sendes på høring til alle berørte parter, herunder den som har fremsatt revisjonskravet, vannregionmyndigheten, fylkesmannen mv.

Kommunen legger revisjonsdokumentet ut til offentlig ettersyn, og kan for eksempel innkalle til et folkemøte for å motta innspill til dokumentet. Kommunen avgir en høringsuttalelse til revisjonsdokumentet

5. Innstilling fra NVE

Konsesjonæren får anledning til å kommentere de innkomne høringsuttalelsene. NVE kan også kreve ytterlige utredninger fra konsesjonæren, for å belyse uklarheter.

NVE innstiller på eventuelle endringer og nye vilkår i konsesjonen, og oversender innstillingen til departementet.

6. Nye konsesjonsvilkår vedtas

Olje- og energidepartementet behandler NVEs innstilling og sender denne på en begrenset høring. Departementet innstiller på eventuelle endrede og nye vilkår, og revisjonen blir endelig vedtatt ved kongelig resolusjon.

Kommunens utgifter til juridisk og faglig bistand i revisjonssaken

I utbyggingssaker og revisjonssaker etter vassdragsreguleringsloven har kommuner og andre krav på å få dekket nødvendige utgifter til sakkyndig hjelp. Det følger av vassdragsreguleringsloven § 11:

«Søkeren skal i rimelig utstrekning erstatte utgifter som grunneiere, rettighetshavere, kommuner og andre interesserte har hatt til nødvendig juridisk og annen sakkyndig hjelp, og som er påløpt etter at en søknad er sendt eller melding er lagt ut til offentlig ettersyn etter plan- og bygningsloven § 14-2. For revisjonssaker gjelder dekning fra tidspunktet revisjon ble vedtatt åpnet.

Produksjonstap og vertskommuneinntekter

Vertskommunen har inntekter basert på kraftproduksjonens størrelse, og som dermed kan bli redusert dersom produksjonen reduseres. Erfaringsmessig er kommunens inntektstap i forbindelse med revisjon beskjedent.

Vurdering:

Ut ifra rapporten «Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022», som NVE og Miljødirektoratet har utarbeidet, er det indikasjoner på at både Stor-Glomfjordutbygginga og Arstadelvutbygginga har gitt flere negative konsekvenser for naturmiljøet i og rundt de berørte vassdrag. Dette har ikke de gjeldende konsesjonsvilkårene klart å bøte på i tilfredsstillende grad.

I lys av dette bør Beiarn kommune foreta et av følgende valg:

1. Fremme krav om revidering av konsesjonsvilkår til Stor-Glomfjord og/eller Arstadelvutbygginga.
2. Gå i dialog/forhandling med konsesjonærene for å få på plass avtale med vilkår eller tiltak som kommunen eller andre interessenter ønsker utført. Dette innebærer for eksempel å utnevne et forhandlingsutvalg som tar kontakt med konsesjonærene.
3. En kombinasjon av pkt 1 og 2. en såkalt avtalebasert revisjon der revisjonsprosessen og avtaleforhandlinger løper parallelt. En slik avtale vil for øvrig ikke binde konsesjonsmyndighetene ved et vedtak om nye vilkår.

HVILKE FORVENTINGER HAR BEIARN KOMMUNE TIL NASJONALPARKENE? SALTFJELLET/SVARTISEN, JUNKERDAL. RAGO, LAHKO, SJUNKHATTEN

Saksbehandler: Anne Maren Wasmuth
Arkivsaksnr.: 16/832

Arkiv: 024

Saksnr.: Utvalg Møtedato
42/19 Plan og ressursutvalget

06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Beiarn kommune forstår Midtre Nordland nasjonalparkstyres bekymringer rundt økonomi og bemanning og støtter styrets forslag til løsninger. Tildelte ressurser er ikke tilstrekkelig til å oppfylle krav og forventninger til forvaltning, tilrettelegging, skjøtsel, naturoppsyn og naturformidling/naturveiledning i styrets funksjonsområde.

Økt bemanning og statlige driftstilskudd mer tilpasset verneområdets totale størrelse, vil gi mulighet til oppfyllelse av kommunens forventninger til:

1. Forvaltning: Beiarn kommune har tillit til Midtre Nordland nasjonalparkstyres vurderinger i forvaltningssaker som vedrører verneområder innenfor kommunens grenser. Styret er bredt sammensatt med mye god kompetanse. I viktige/store saker skal politikerne i Beiarn også være høringsinstans.
2. Tilrettelegging: Beiarn kommune ønsker en god kommunikasjon og samarbeid med styret, nasjonalparkforvaltere og grunneiere mht. tilrettelegging. Innenfor nasjonalparkenes grenser er det naturlig at tilretteleggingsansvar med kostnader tilfaller forvaltningsorganet, og at kostnader dekkes av tilskudd fra departementet. Det er viktig for Beiarn at det tilrettelegges for ferdsel og naturformidling i nasjonalparkene innenfor våre kommunegrenser.
3. Skjøtsel: Beiarn kommune mener at Midtre Nordland nasjonalparkstyre skal ivareta skjøtsel i verneområdene, enten selv eller ved å kjøpe tjenester av lokale.
4. Naturoppsyn. Beiarn kommune støtter Midtre Nordland nasjonalparkstyre i deres forslag om at Statens naturoppsyn bør overta oppsynsansvaret i styrets funksjonsområde.
5. Naturformidling/naturveiledning: Nasjonalparksenteret på Storjord i Saltdal er gammelt og nedslitt. Beiarn kommune mener at det bør gis midler til fornying av nasjonalparksenteret slik at det for nye 20 år kan framstå som et moderne *formidlingssenter* og autoriseres for alle fem nasjonalparkene i Midtre Nordland. Det må også gis tilbud om naturformidling og naturveiledning i de øvrige kommunene ute i deres verneområder.

Innenfor dagens ressursituasjon mener Beiarn kommune at det er viktig å få på plass besøksstrategier for Saltfjellet-Svartisen slik at tilretteleggingsprosjekter kan fullføres. Besøksstrategien kan også bidra til at lokalt næringsliv og politikere ser mulighetene for å eventuelt søke om medlemskap i Norges nasjonalparkkommuner.

Saksutredning:

Midtre Nordland nasjonalparkstyre ber alle kommunene i sitt funksjonsområde om tilbakemelding på følgende spørsmål:

- I hvilken grad mener dere intensjonene ved opprettelsen av et stort nasjonalparkstyre er oppfylt?
- Hvilke forventninger har kommunen for sine nasjonalparker og verneområder med tanke på: 1) forvaltning, 2) tilrettelegging, 3) skjøtsel, 4) naturoppsyn og 5) naturformidling/naturveiledning?
- Hvilke prioriteringer skulle dere ønske at nasjonalparkstyret gjorde for deres nasjonalparker med tanke på dagens ressursituasjon?

Svarfrist er satt til 13. september. Nasjonalparkstyret vil sammenstille kommunenes svar til en felles uttalelse til Klima- og miljødepartementet med målsetting om at nasjonalparkstyret i årene framover vil få mer ressurser til forvaltningen av verneområdene.

Bakgrunn:

I vedlagte dokumenter redegjør nasjonalparkforvalter Inge Sollund Ingvaldsen på vegne av Midtre Nordland nasjonalparkstyre om ressursituasjonen for forvaltningen av vernområdene i deres funksjonsområde knyttet til tiltak og forvaltning. Oppsummert bruker Midtre Nordland nasjonalparkstyre og forvalterne mye tid på å bedre både det økonomiske og det menneskelige handlingsrommet. Sammenlignet med andre vernområder i Norge, mottar ikke Midtre Nordland nasjonalparkstyre driftstilskudd som står i stil med forventningene til å drive naturveiledning og informasjonsarbeid knyttet til sine områder.

Styret har også diskutert om intensjonene med å opprette et stort nasjonalparkstyre for alle nasjonalparkene i Midtre Nordland har blitt imøtekommet av de bevilgende myndigheter.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre mener selv det er flere fordeler med å være organisert i et stort nasjonalparkstyre. Man har fått en helhetlig forvaltning av alle fem nasjonalparker, og man har styrket forvaltningsknutepunktet på Storjord i Saltdal både med besøks-/formidlingssenteret og ved å samle fagkompetanse gjennom samlokalisering av naturveiledere.

Da nasjonalparkstyret overtok forvaltningsansvaret for Låhko nasjonalpark var det under forutsetning av at det ble satt av mer ressurser til oppsyn i nasjonalparkene i Midtre Nordland. Det ble ikke imøtekommet.

Nordland nasjonalparksenter på Storjord har som målsetning å være det foretrukne informasjonssenteret for sine nasjonalparker og verneområder, og ønsker å komme hele Midtre Nordland til gode. På grunn av en «tungrodd» tilskuddsordning, går mye av tiden til naturveilederne til å søke etter midler til informasjonsprosjekter etc. Når ny besøksstrategi for nasjonalparkene vedtas, vil det falle ytterligere arbeid på naturveilederne uten at man pr. i dag vet om det følger midler med.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har i sitt notat kommet med forslag til løsninger som kan forbedre ressursituasjonen. Løsningen vil, sammen med en sammenstilling av kommunenes uttalelser, bli spilt inn til Klima- og miljødepartementet. Man ser for seg at en femte nasjonalparkforvalter i en engasjementsperiode på to år, eller til alle besøksstrategier og forvaltningsplaner for Junkerdal og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er ferdige, vil avhjelpe bemanningssituasjonen.

Styret mener at besøkssenter nasjonalpark Nordland på Storjord i Saltdal bør autoriseres for alle fem nasjonalparkene i Midtre Nordland og gis økte midler til å fornye sin naturutstilling, og at det må gis økonomisk handlingsrom til å etablere «besøkssatelitter», f.eks. ved Ramsalten våtmarkssenter utenfor Sjunghatten nasjonalpark.

Til sist mener Midtre Nordland nasjonalparkstyre at Statens naturoppsyn bør overta oppsynsansvaret i styrets verneområder, i samsvar med konklusjonene fra faggruppe for «forenkling av utmarksforvaltningen» sin rapport, og øke oppsynsressursene innenfor disse områdene.

Vurdering:

I lys av den informasjonen vi har fått i denne saken vurderes intensjonene med opprettelsen av et stort nasjonalparkstyre å ikke være oppfylt.

Forvaltnings- og samarbeidsmessig mener Beiarn kommune at styret fungerer godt og er besparende i forhold til alternativet som er et styre for hvert verneområde. Vi tillater oss imidlertid å kommentere at kommunikasjonen mellom fagansvarlige på kommunalt nivå og Nasjonalparkenes forvaltere bør styrkes.

Med store områder, lange avstander og en begrenset ressurstilgang er handlingsrommet begrenset, og det meste av aktivitet er knyttet til besøkssenteret på Storjord og nærliggende vernet areal. Det er ønskelig med aktiv naturveiledning og –formidling. Prosjektaktivitet i alle kommunene for å knytte kunnskap opp mot kommunens «egen» natur, geografi og kultur vil vi gjerne ha mer av. Prioritert gruppe bør være skoleelever, men også besøkssatelitt i samlokasjon med Beiarn kommunes turistkontor og laksevert(er) er ønskelig.

Beiarn kommune forstår Midtre Nordland nasjonalparkstyres bekymringer rundt økonomi og bemanning og støtter styrets forslag til løsninger. Tildelte ressurser er ikke tilstrekkelig til å oppfylle krav og forventninger til forvaltning, tilrettelegging, skjøtsel, naturoppsyn og naturformidling/naturveiledning i styrets funksjonsområde.

Økt bemanning og statlige driftstilskudd mer tilpasset verneområdets totale størrelse, vil gi mulighet til oppfyllelse av kommunens forventninger til:

1. Forvaltning: Beiarn kommune har tillit til Midtre Nordland nasjonalparkstyres vurderinger i forvaltningssaker som vedrører verneområder innenfor kommunens grenser. Styret er bredt sammensatt med mye god kompetanse. I viktige/store saker skal politikerne i Beiarn også være høringsinstans.
2. Tilrettelegging: Beiarn kommune ønsker en god kommunikasjon og samarbeid med styret, nasjonalparkforvaltere og grunneiere mht. tilrettelegging. Innenfor nasjonalparkenes grenser er det naturlig at tilretteleggingsansvar med kostnader tilfaller forvaltningsorganet, og at kostnader dekkes av tilskudd fra departementet. Det er viktig for Beiarn at det tilrettelegges for ferdsel og naturformidling i nasjonalparkene innenfor våre kommunegrenser.
3. Skjøtsel: Beiarn kommune mener at Midtre Nordland nasjonalparkstyre skal ivareta skjøtsel i verneområdene, enten selv eller ved å kjøpe tjenester av lokale.

4. Naturoppsyn. Beiarn kommune støtter Midtre Nordland nasjonalparkstyre i deres forslag om at Statens naturoppsyn bør overta oppsynsansvaret i styrets funksjonsområde.
5. Naturformidling/naturveiledning: Nasjonalparksenteret på Storjord i Saltdal er gammelt og nedslitt. Beiarn kommune mener at det bør gis midler til fornying av nasjonalparksenteret slik at det for nye 20 år kan framstå som et moderne *formidlingssenter* for hele funksjonsområdet til nasjonalparkstyret. Det må også gis tilbud om naturformidling og naturveiledning i de øvrige kommunene ute i deres verneområder.

Innenfor dagens ressursituasjon mener Beiarn kommune at det er viktig å få på plass besøksstrategier for Saltfjellet-Svartisen slik at tilretteleggingsprosjekter kan fullføres. Besøksstrategien kan også bidra til at lokalt næringsliv og politikere ser mulighetene for å eventuelt søke om medlemskap i Norges nasjonalparkkommuner.

Beiarn kommune vil også påpeke at oppsynsansvaret i styrets funksjonsområde gjerne må overtas av Statens Naturoppsyn, men vil samtidig be om at det i den sammenheng settes inn mer personellressurser til styrets område og til regionen generelt. Beiarn kommune kan i denne sammenhengen ikke unnlate å ta opp at tilsynet i Beiarfjorden må prioriteres høyere enn til nå. Det er få eller ingen tegn til oppsyn i den nasjonale laksefjorden.

Vedlegg:

Brev til kommunene fra Midtre Nordland nasjonalparkstyre m. vedlegg om ressursituasjonen

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Fylkesmannen i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røklund

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47
fmnopost@fylkesmannen.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Beiarn kommune
Kommunehuset, Nedre Beiarnveien 906
8110 Moldjord

16/832			24	2821/19
23 MAI 2019				
Ark. kode: 024				
Vår ref: 2018/7880		Deres ref. 103		

Saksbehandler Inge Sollund Ingvaldsen

Dato 16.05.2019

Brev til kommunene i Midtre Nordland - Hvilke forventninger har din kommune til nasjonalparken(e)?

Forvaltning

Det siste året har Midtre Nordland nasjonalparkstyret jobbet med å bedre ressursituasjonen i våre verneområder, knyttet til tiltak og forvaltning. Som en del av dette arbeidet har det vært diskutert om intensjonene ved å opprette et stort nasjonalparkstyre for alle nasjonalparkene i Midtre Nordland, har blitt møtt. Det å samlokalisere alle nasjonalparkene under et felles styre skulle føre til mer enhetlig forvaltning, styrket kompetanse, unngå dobbeltrepresentasjon og mindre ressurser til drift og administrasjon skulle komme verneområdene til gode i form av mer midler til forvaltning og tiltak.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre vil etter utvidelsen av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark forvalte 4642 km² av storslått norsk natur. Dette utgjør nesten 19 % av alle norske nasjonalparker i areal, og 12,5 % av norske nasjonalparker i antall.

De siste syv årene har Midtre Nordland nasjonalparkstyre fått 1 746 200,- til tiltak i verneområdene. Fordeler man dette flatt på de fem nasjonalparkene gir dette rundt 350 000,- per nasjonalpark. Dette er selvfølgelig ikke tilfelle da det har vært noen områder som har fått betydelig mer midler enn andre. De siste årene har brorparten av midlene gått til noen få granprosjekter med det resultat av at andre prosjekter og nasjonalparker i Midtre Nordland har stått tomhendt tilbake.

I 2019 er det bevilget 81 419 000,- til tiltak i verneområder over statsbudsjettets kapittelpost 1420.21. Midtre Nordland nasjonalparkstyret ble tildelt 2 884 000,- av denne potten, eller 3,54 % av den totale rammen. Vi mener at dette ikke samsvarer med de store arealene styret forvalter, og strider med en av intensjonene ved opprettelsen av et stort nasjonalparkstyre. Vi er redd for at manglende ressurser vil påvirke mulighetene for en god og helhetlig forvaltning av områdene der både verneverdier og de besøkendes opplevelse av områdene blir forringet. Manglende ressurser vil særlig gå ut over merkeveresatsninga siden våre tilmålte tiltaksmidler knapt dekker utgiftene knyttet til store skjøtselsutfordringer.

I 2015 lanserte Klima- og miljødepartementet en ny merkevarestrategi for nasjonalparkene. Den nye merkevarestrategien legger opp til at kvalitet og inntrykk av nasjonalparkene skal løftes til et nytt nivå, som vil gjøre etterspørselen etter tiltaksmidler enda større i årene som kommer. Basert på erfaringene så langt er vi redde for at også arbeidet med implementering av ny merkevare for nasjonalparkene vil bli skadelidende og at våre nasjonalparker vil bli hengende etter i denne nasjonale satsningen. Alle nasjonalparker må ha godkjente

Nasjonalpark	Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Låhko, Sjunghatten og Rago
Naturrestat	Blakkådalen, Storlia, Dypen, Semska-Stødi, Langvassdalen-Ruffedalen, Stor-Graddis og Junkerdalsura
Landskapsvernområde	Saltfjellet og Gåsvatnan

besøksstrategier før man kan benytte seg av den nye merkevaren og søke tiltaksmidler for informasjon og tilrettelegging i nasjonalparkene. Dette er et arbeid vi i Midtre Nordland nasjonalparkstyre prioriterer fremover, og vi ber kommunene være aktive i denne prosessen.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har i 2019 fått på plass ei engasjementsstilling som skal bistå i den daglige driften i sekretariatet, slik at det frigjøres mer tid til å jobbe med tunge planprosesser (besøksstrategier og forvaltningsplaner). Engasjementet er søkt om for to år, mens budsjettposten som dekker lønn tildeles årlig. Vi vet ikke om vi får lønnsmidler i 2020.

Naturformidling

Nordland nasjonalparksenter har siden opprettelsen i 2005 vært et autorisert nasjonalparksenter for Junkerdal og Saltfjellet-Svartisen nasjonalparker(?). Dette utløste to grunntilskudd til å finansiere drift av senteret og lønn til personell. I 2016 ble det doble grunntilskuddet trukket tilbake, og alle nasjonalparksenterene fikk et enkelt grunntilskudd uavhengig av hvor mange nasjonalparker de skulle informere og formidle om. Nordland nasjonalparksenter som over år har bygd opp aktivitet basert på dobbelt grunntilskudd har måttet dekke inn dette tapet med prosjektmidler, for å kunne opprettholde aktiviteten og kvaliteten i informasjonsarbeidet. Prosjektmidlene søkes om hvert år med påfølgende rapporteringsfrist, med det resultat at naturveilederne bruker mye tid og ressurser på prosjektsøknader og dertil rapportering. Dette påvirker også kontinuiteten i prosjekter og til en viss grad også kvaliteten i gjennomføringa.

Frem til 2017 hadde Statens naturoppsyn egne naturveiledere. Lønnsmidlene til disse ble dekt gjennom egen post på statsbudsjettet. I forslag til revidert statsbudsjett 2017 ble disse lønnsmidlene overført til budsjettposten «Besøkssenter nasjonalpark». Nordland nasjonalparksenter kom da i posisjon til å søke om lønnsmidler til naturveileder dekt over statsbudsjettet. Disse midlene har de fått i 2018 og 2019, men bruken av disse må omsøkes og rapporteres årlig, som igjen krever både tid og ressurser. Med disse lønnsmidlene, og det enkle grunntilskuddet, har senteret tilnærmet lik grunnfinansiering som de hadde før 2016.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre vedtok i styresak 9/2019 at Nordland nasjonalparksenter skal være det foretrukne informasjonssenteret for sine nasjonalparker og verneområder. Dette under forutsetning av at dette skal komme hele Midtre Nordland til gode, og ikke bare bindes opp til ytterligere aktivitet i Saltdal. Dette vedtaket er i samsvar med Salten Regionråds vedtak i SR-sak 45/2011 der de forutsetter at Nordland nasjonalparksenter autoriseres for de parkene Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter, og at dette følges opp med økt grunnstøtte. De understreker at det er spesielt viktig at det føles opp statlige ressurser til naturveiledning knyttet til Sjunghatten – barnas nasjonalpark.

Etter Salten regionråd kom med denne uttalelsen har nasjonalparksenteret fått redusert grunnstøtte, og få av de prosjektfinansierte tiltakene kommer Sjunghatten til gode.

Oppsyn

Statskog Fjelltjensten er det lokale oppsynet i våre nasjonalparker. Dette er Statskog sitt feltapparat. Statens naturoppsyn (SNO) kjøper tjenester fra dem for å gjennomføre oppgaver i regi av staten. Blant annet oppsyn og tjenester knyttet til verneområder. Oppsynsressursene i Midtre Nordland er svært små, sammenliknet med verneområder i andre deler av landet der verneområdene har faste SNO-stillinger.

Da Midtre Nordland nasjonalparkstyret overtok forvaltningsansvaret for Láhko nasjonalpark var det ei forutsetning om at oppsynsressursene måtte økes. I saksforberedelsene til styresak om forvaltningsansvar for Láhko ble det gjort en gjennomgang av oppsynsressursene i våre nasjonalparker. I 2012 var det kun 1,2 tilgjengelige årsverk i Statskog Fjelltjenesten. Med SNO sine tjenestekjøp var det 2,1 årsverk innen de 4284 km² som styret da forvaltet. Oppsynsressursene har ikke endret seg siden den gang.

I 2014 kom rapporten «Forenkling av utmarksforvaltningen» utarbeidet av en faggruppe i regi av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Denne pekte på at dagens naturoppsynsordninger er uhensiktmessig organisert vurdert opp mot samlet ressursbruk. Den ordninga vi har i dag krever ressurser til samarbeid, bestillingsdialoger og oppfølging av avtaler. Etter gode erfaringer fra Finnmark, der Fjelltjenesten ble overført til Statens naturoppsyn ved etablering av Finnmarkseiendommen, foreslår faggruppen at dette også gjøres for Fjelltjenesten i Troms og Nordland. Dette blir enklere for brukerne, og forvaltninga får en mindre ressurskrevende bestillingsdialog. Fjelltjenesten havner også ofte utenfor «det gode selskap» i SNO, og blir tilsidesatt hva gjelder informasjon, opplæring og ressurser.

Oppsummering

Midtre Nordland nasjonalparkstyret ser flere fordeler med å være organisert i et stort nasjonalparkstyret, og at flere av intensjonene har blitt oppfylt. Man har klar å få en enhetlig forvaltning av alle fem nasjonalparkene og man har styrket forvaltningsknutepunktet på Storjord. Vi er derimot misfornøyd ved tildelingen av tiltaksmidler, og mener at stordriftsfordelene som skulle komme nasjonalparkene til gode, ikke er i henhold til intensjonen. Ved overtakelsen av naturreservatene vedtok styret at de takket ja til forvaltningsansvaret for disse, under forutsetning at det fulgte med tiltaksmidler til å endre naturreservatenes truetthet (uttak av gran). Overtakelsen av naturreservatene har ikke utløst mer tiltaksmidler.

Da nasjonalparkstyret overtok forvaltningsansvaret for Láhko var dette under forutsetning av at det måtte settes av mer ressurser til oppsyn i nasjonalparkene i Midtre Nordland. Denne forutsetninga er ikke imøtekommet.

Både nasjonalparkstyret og Salten regionråd presiserte behovet for naturveiledere, særlig knyttet til etableringen av Sjunghatten nasjonalpark. Lønnsmidlene til en naturveileder på Nordland nasjonalparksenter er en start i dette arbeidet, men dette dekker ikke inn de midlene nasjonalparksenteret mistet da det doble grunntilskuddet ble trekt tilbake. Nasjonalparkstyret føler at man ikke har kommet noe lengre i å tilby god naturveiledning til barn og unge i og rundt barnas nasjonalpark.

Et løft på disse tre feltene vil bidra til å gi bedre forvaltning og tilrettelegging, økt kvalitet og opplevelse av nasjonalparker, bedre ivaretagelse av naturverdier og økt forståelse for naturens verdier hos barn og unge i Midtre Nordland.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre oppfordrer din kommune til å gi en tilbakemelding på:

- I hvilken grad mener dere intensjonene til ved opprettelsen av et stort nasjonalparkstyre er oppfylt?
- Hvilke forventninger har kommunen for sine nasjonalparker og verneområder med tanke på: 1) forvaltning, 2) tilrettelegging, 3) skjøtsel, 4) naturoppsyn og 5) naturformidling/naturveiledning?
- Hvilke prioriteringer skulle dere ønske at nasjonalparkstyret gjorde for deres nasjonalpark(er) med tanke på dagens ressurssituasjon?

Tilbakemeldingen sendes til Midtre Nordland nasjonalparkstyrets sekretariat som sammenstiller disse til en felles uttalelse ovenfor Klima- og miljødepartementet om forventninger, tilstand og ressursituasjon i våre verneområder, med målsetting om at vi i årene fremover får mer ressurser til god forvaltning av våre nasjonalparker. Benytt epostadresse: fmnoiin@fylkesmannen.no.

Med hilsen

Inge Sollund Ingvaldsen
sekretariatsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

1. Notat om ressurssituasjon. Utarbeidet i forbindelse med styremøte 23. oktober 2018.
2. Svarbrev fra Salten regionråd om etablering av ny modell for forvaltning av nasjonalparker og større verneområder.

Mottakerliste:

Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Fauske kommune	Postboks 93	8201	Fauske
Bodø kommune	Postboks 319	8001	Bodø
Beiarn kommune	Kommunehuset, Nedre Beiarveien 906	8110	Moldjord
Rana kommune	Postboks 173	8601	MO i RANA
Rødøy kommune		8185	Vågaholmen
Meløy kommune	Gammelveien 5	8150	Ørnes
Sørfold kommune	Rådhuset	8226	Straumen
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	Inndyr

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Saksbehandler, innvalgstelefon og e-post:
Inge Sollund Ingvaldsen,
fmnoiln@fylkesmannen.no

Dato:
16.10.2018

Sak:
2017/7531
Arkiv nr:
432.3

Ressurssituasjonen i Midtre Nordland nasjonalparkstyrets virkeområde

Forvaltning

I desember 2009 sendte Miljøverndepartementet ut invitasjon til alle berørte kommuner om å delta i en ny forvaltningsordning med lokal forvaltning av større verneområder. Salten regionråd sammenfattet en felles tilbakemelding fra kommunene i Salten. I dette brevet presiseres det at forvalterstillingene bør legges til Nordland nasjonalparksenter for å bygge opp et forvaltningsknutepunkt og at det bør etableres et stort nasjonalparkstyre for alle nasjonalparkene i Salten. Dette skulle gi en mer enhetlig forvaltning, styrket kompetanse, slippe dobbeltrepresentasjon, samtidig som at mer penger kunne gå til tiltak og mindre til drift og administrasjon. Ved å opprette flere nasjonalparkstyre kunne dette ført til 25 styremedlemmer i motsetning til dagens ordning med 14. Denne stordriftsfordelen synes ikke å ha kommet Midtre Nordland nasjonalparkstyre til gode.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre ble etablert i 2010. Styret ble da tildelt forvaltningsansvaret for Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Sjunghatten og Rago nasjonalparker, Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder og Storlia naturreservat. Våren 2011 ble det ansatt tre nasjonalparkforvaltere. I 2013 fikk Midtre Nordland nasjonalparkstyre tilbudet om forvaltningsansvaret for Láhko nasjonalpark som ble vernet 14. desember 2012. Da nasjonalparkstyret takket ja til dette ble styret tilordnet en fjerde forvalterstilling.

I 2015 ble det sendt ut brev til alle verneområdestyrene med tilbud om å overta forvaltninga av naturreservat som grenset til de verneområdene som styret allerede forvalta. For Midtre Nordland nasjonalparkstyre var det snakk om: Stor-Graddis, Junkerdalsura, Dypen, Semska-Stødi, Blakkådalen og Langvassdalen-Ruffedalen naturreservat. I oversendelsesbrevet fra Miljødirektoratet ble det presisert at det ikke fulgte med midler til dette. Da både Junkerdalsura og Langvassdalen-Ruffedalen hadde truet verneformål på grunn av spredning av plantet norsk gran, satte styret en forutsetning for overtakelsen at det ble satt av tilstrekkelig med tiltaksmidler til å avvirke granfeltene i disse to naturreservatene, slik at trusselnivået går fra truet til ikke truet. Da Midtre Nordland nasjonalparkstyre ble tildelt disse naturreservatene ble ikke forutsetninga om mer tiltaksmidler hensyntatt, men Miljødirektoratet opprettholdt forutsetningene fra sitt tildelingsbrev.

I 2017 fikk styret 1 650 000,- og i denne tildelinga var over halvparten av midlene «øremerket» hogst i Junkerdalsura, som Miljødirektoratet mente var i samsvar med forutsetninga for å ta over reservatet. Da sto det 840 000,- igjen til alle de øvrige prosjektene. Midtre Nordland nasjonalparkstyre inviterte da til møte med Klima- og

Nasjonalpark	Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Láhko, Sjunghatten og Rago
Naturreservat	Blakkådalen, Storlia, Dypen, Semska-Stødi, Langvassdalen-Ruffedalen, Stor-Graddis og Junkerdalsura
Landskapsvernområde	Saltfjellet og Gåsvatnan

miljødepartementet og statssekretær Lars Andreas Lunde som opphevet øremerkinga på de 810 000,-. Ser man på tiltaksmidler per nasjonalpark kom likevel ikke Midtre Nordlands nasjonalparker spesielt godt ut, selv om det var en vesentlig økning fra tidligere år. I 2017 fikk Reinheimen og Lomsdal-Visten 600 000,-, Vega fikk 700 000,- og Naustdal-Gjengedal som forvalter 394 km² fikk 460 000,-. Jotunheimen nasjonalpark som var den store budsjettvinneren fikk 9 500 000,- med argumentasjon om at nasjonalparken er en pilot i besøksstrategiarbeidet. Dette er 28x mer enn det for eksempel Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark hadde å rutte med.

I 2018 ble det satt av rikelig med midler til tiltak for å gjennomføre avvikning av gran i Midtre Nordland nasjonalparkstyrets områder. Styret ser i ettertid at planlegging og gjennomføring av så store skjøtselsprosjekter tar mye av forvalternes arbeidstid, noe som igjen går ut over andre arbeidsoppgaver. Dette har ført til at flere besøksstrategi-prosjekter har blitt satt på vent i påvente av å slutføre skjøtselen.

Tabell 1. Oversikt over tiltaksmidler fra 2014 frem til 2018. ^{a)} I 2017 fikk nasjonalparkstyret beskjed om at 840 000,- var øremerket hogst i Junkerdalsura naturreservat. Dette ga 810 000,- til tiltak i nasjonalparkene. ^{b)} Etter øremerkinga ble opphevet kunne Midtre Nordland nasjonalparkstyre benytte 1 650 000,- til tiltak.

År	Tildelte tiltaksmidler (totalt)	Tiltaksmidler per nasjonalpark
2014	1 100 000,-	220 000,-
2015	870 000,-	174 000,-
2016	1 170 500,-	234 100,-
2017 ^a	810 000,-	162 000,-
2017 ^b	1 650 000,-	330 000,-
2018	3 723 000,-	744 600,-

I forbindelse med tilrådninga om revisjon og utvidelse av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark ligger det i forslaget at Midtre Nordland nasjonalparkstyre overtar forvaltningsansvaret for Fisktjønna naturreservat og det foreslåtte Melfjorden landskapsvernområde. Fisktjønna naturreservat med Marmorslottet vil kreve en del ressurser i form av besøksforvaltning og tiltak for å bevare denne unike marmorformasjonen. Disse verneområdene kommer i tillegg til den foreslåtte utvidelsen i de verneområdene styret allerede forvalter. Dagens område tilsvarer 4284 km². Ved utvidelsen av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark vil dette trolig øke til 4642 km². Dette utgjør omtrent samme areal som Jotunheimen, Dovrefjell-Sunddalsfjella og Reinheimen nasjonalpark til sammen.

I samme periode som nasjonalparkstyret har blitt tilegnet nye verneområder, har også forvaltninga av nasjonalparkene endret seg. I april 2015 ble den nye merkevaren for Norges nasjonalparker lansert. Den nye merkevaren skulle ønske folk «velkommen inn». Forvaltninga fikk da ansvaret for å lage besøksstrategier for alle nasjonalparker innen 2020. Et arbeid som krever bred medvirkning og åpne prosesser med «alle» interessene i nasjonalparkene. Dette medførte et behov for brukerundersøkelser. Disse brukerundersøkelsene krevde over et halvt årsverk i innsats fra sekretariatet. Reiselivsanalyser skal også gjennomføres og det krever

sterk dialog og samhandling med aktørene i og rundt nasjonalparkene. Besøksstrategiene skal være del av forvaltningsplanen, og for Láhko, Saltfjellet-Svartisen og Junkerdal nasjonalpark forutsetter dette revisjon av hele forvaltningsplanen da verneforskriftene er nye eller forvaltningsplan er utdatert. For besøksstrategiene for Sjunkhatten og Rago som har oppdaterte forvaltningsplaner kan strategien legges som vedlegg. Disse krever mindre ressurser, og sekretariatet har kommet godt i gang med dette arbeidet.

Ser man på mengden saksbehandling så blir det fortalt at områder lengre sør har større trykk av publikum og krever mer ressurser. Jotunheimen og Utladalen nasjonalparkstyre behandla i 2017 60 styresaker. Forollhogna hadde 62 styresaker, Trollheimen 60 saker, mens Midtre Nordland nasjonalparkstyre behandlet 64 styresaker. Sett at disse er jevnt fordelt ut over alle nasjonalparkene behandler MNPS likevel en del færre saker enn de styrene som har mest ressurser. Antall styresaker gir likevel ikke det totale bildet av mengden saksbehandling. I 2017 behandlet forvalterne for Jotunheimen kun 11 saker på delegert myndighet mens Midtre Nordland nasjonalparkstyrets forvaltere behandlet 43 saker på delegert myndighet. I tillegg til disse 107 sakene ferdigstilte MNPS hele 36 tiltak i verneområdene samt tre omfattende brukerundersøkelser for Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal og Rago nasjonalparker. Som en konsekvens av den store saksmengden/tiltak måtte sekretariatet foreslå å utsette oppstart for forvaltningsplan Junkerdal, og besøksstrategi for Sjunkhatten, Rago og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Over de to siste årene så ser man at forvalterne har hatt en vesentlig økning i overtidarbeid og reisetid. Dette er en utfordring i forhold til belastninga av de arbeidsressursene sekretariatet har til rådighet. De to siste årene har det blitt utbetalt over 500 timer overtid, noe som tilsvarer over 67 dagsverk. Dette er ikke heldig sett ut fra et helse-, miljø og sikkerhetsperspektiv. Til tross for at belastende arbeid med besøksstrategier og forvaltningsplaner disse to årene har blitt utsatt til 2019 og 2020. Det er to måter å løse dette på, enten ved at sekretariatet får tilført flere ressurser til å jobbe med disse prosjektene, eller ved at forvalterne kutter ned på antall tiltak i verneområdene og medvirkning i besøksstrategiarbeidet, noe som igjen vil være stikk i strid med god besøksforvaltning og merkevaren «Velkommen inn».

Informasjon ved Besøkssenter nasjonalpark Nordland

Bakgrunn for etableringen av Nordland nasjonalparksenter i 2005 var at sentret skulle basere driften på dobbelt grunntilskudd, først og fremst for autorisasjonen fra Miljødirektoratet gjaldt for to nasjonalparker; Saltfjellet-Svartisen og Junkerdal. Dette sammen med tre andre sentre. Ved behandlinga av statsbudsjettet i 2013 het det: *«Grunntilskotet i 2013 er auka med 6,6 pst. til 800 000 kroner pr. senter. Senter som i dag har dobbelt tilskot (gjeld fire nasjonalparksenter) og som blir reautoriserte for fleire nasjonalparker, skal få vidareført dobbelt grunntilskot og dermed ikkje komme dårlegare ut av det økonomisk enn dei gjer i dag. Dei sentra som frå 2013 blir autoriserte for fleire nasjonalparker (dvs. dei som ikkje har dobbelt tilskot per 2012), vil ikkje automatisk få dobbelt tilskot. Komitebehandlinga endret ikke på statsbudsjettet, det eneste som er protokollert herfra er; Medlemene i komiteen frå Framstegspartiet og Høgre viser til at i dag får alle nasjonalparksentra eit årleg grunntilskot frå staten. I budsjettframlegget for 2013 utgjer dette 800 000 kroner. Dei sentra som har hatt formidlingsansvar for meir enn ein nasjonalpark, uavhengig av storleik på nasjonalparkane, storleiken på sentra,*

investeringsnivå, bemanning mv., får automatisk dobbelt tilskot. Dette gjeld for 4 nasjonalparksentre. Disse medlemene viser til at det er laga ein ny strategiplan for nasjonalparksentra, der mellom anna vilkår for tildeling av det statlige tilskotet blir vurdert. Disse medlemene ber om at dei nye kriteria i strategiplanen for nasjonalparksentra blir lagt til grunn for tildeling av tilskot, og at dei nasjonalparksentene som tidlegare har fått dobbelt tilskot også blir handsama etter dei nye kriteria i strategiplanen.»

Tidligere daglig leder mener at «noe må ha glippet» i denne overgangen, i en kombinasjon av at det ikke ble presisert i søknad og/eller saksbehandler som ikke kjente historikken godt nok. Nåværende daglig leders første erfaring med dette, var i 2016 da det kun ble gitt ett grunntilskudd for første gang. Det ble straks satt i gang prosess for å rette opp dette forholdet, både gjennom styret og direkte til Miljødirektoratet og gjennom stortingspolitikere. Det er også stilt spørsmål til klima- og miljøministeren i vår, men uten at det har hatt noen forløsende effekt. Dialog med de tre sentrene som fikk doble grunntilskudd; Lom, Lierne og Nordland har avdekket at det ble skrevet til sammen 36 søknader for driftsåret 2018, mot det normale som skulle være tre rapporter over aktivitet, i stedet for søknader. En konsekvens av dette er at naturveilederne hele tiden må tenke på nye prosjekter, fremfor å utvikle og bygge videre på de oppleggene som fungerer bra. Autorisasjonen til besøkssentre varer i 5 år (gis av Miljødirektoratet) og skulle normalt medført direkte utbetaling 1.1. hvert år. Dagens ordning er overbyråkratisert.

Besøkssenter Nasjonalpark Nordlands tilfelle som tidligere hadde to grunntilskudd, måtte Miljødirektoratet altså behandle 36 søknader for å opprettholde aktiviteten som senteret var rigget for. Ute hos sentrene gjelder altså nå et nytt kompetansekrav; å være god på å skrive søknader, samt at det gir en utmattende stress-situasjon ved starten av året. Det andre forholdet er at utbetaling av tilskudd kommer tidligst i april, men likevel med rapportfrist 31.12. Det vil si at senteret har kun ¾ år på seg til å utføre aktiviteten i prosjektene. Det er ikke hensiktsmessig å starte arbeid uten at finansiering av prosjektene er klart. Dette kan da ikke være en villet politikk?

En annen strategi er å se bort fra den gamle ordningen, og se på muligheten til å starte en prosess for å oppnå formell autorisasjon for de fem nasjonalparkene som samsvarer med Midtre Nordland nasjonalparkstyres ansvar.

Forvaltningsknutepunktet ved Storfjord er komplett på mange vis, men dagens finansiering er ikke tilstrekkelig til at Besøkssenter nasjonalpark Nordland kan ta dette utvidete ansvaret uten videre. Nå er det likevel sånn at Besøkssenter nasjonalpark Nordland allerede tar noe informasjonsansvar for Lakhó, Sjunghatten og Rago på ulike vis, ettersom forvalterne for disse og Saltfjellet-Svartisen og Junkerdal er samlokalisert med oss. Det at vi er det store forvaltningsknutepunktet som vi er, vil være et godt utgangspunkt å bygge videre på, ref Miljødirektoratets intensjoner: «Aktørene i forvaltningsknutepunktet har som mål å formidle kunnskap om nasjonal og internasjonal natur og nasjonalparker, og bidra til økt forståelse for vern av naturverdier og biologisk mangfold. Ved formalisering av samarbeid, samt fordeling av ansvar i forhold til forvaltning, oppsyn og informasjon, kan en få store synergier og slik bidra til bedre koordinert forvaltning og formidling av norske verneområder til gode for brukerne».

Oppsyn

I Midtre Nordland nasjonalparker har Statskog Fjelltjenesten det lokale naturoppsynet. Dette er Statskog sitt feltapparat, mens SNO kjøper tjenester fra de til å gjennomføre en del oppgaver som ikke er initiert av Statskog. Midtre Nordland nasjonalparkstyre bestiller også timer og tjenester gjennom bestillingsdialogen. I tillegg til Fjelltjenesten er også SNO representert gjennom sitt kystoppsyn (Sjunkhatten). Lomsdal-Visten nasjonalpark er den eneste nasjonalparken i disse fylkene som har SNO-oppsyn inne i nasjonalparken. Siden Fjelltjenesten er tilordnet Statskog er deres representasjon på de private eiendommene i verneområdene minimal utenom der styret eller SNO kjøper tjenester.

Oppsynsressursene i Midtre Nordland og i Statskog Fjelltjenesten sitt virkeområde er svært små sammenlignet med andre store verneområder i landet med egne SNO-stillinger. I forbindelse med at MNPS takket ja til forvaltningsansvaret for Láhko nasjonalpark ble det fremmet ei forutsetning for at nasjonalparkforvalter ble lagt til Midtre Nordland nasjonalparkstyre og at det skulle stilles nødvendige ressurser, herunder oppsynsressurser til disposisjon. Nasjonalparkstyret ba da om å drøfte oppsynsutfordringene med Miljødepartementet i løpet av høsten 2013, et slikt møte har ikke funnet sted. I forberedelsene til overtakelsen av Láhko ble det gjort en gjennomgang av oppsynsressursene i Midtre Nordlands nasjonalparker. I 2012 var kun 1,2 årsverk hos Statskog Fjelltjenesten tilgjengelig for nasjonalparkforvaltninga i Midtre Nordland nasjonalparkstyrets områder (ink. Láhko). Total tilstedeværelse med SNO sine tjenestekjøp var 490 dagsverk, tilsvarende 2,1 årsverk. Innen et areal på 4284 km². Oppsynsressursene har ikke endret seg siden denne gang, og tallene vil være representative også for 2018.

Statens naturoppsyn uttrykte i epost til sekretariatet i 2013 at de ved flere anledninger har påpekt oppsynsbehovet i de fem nasjonalparkene Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter, og at behovet ikke står i forhold til de oppsynsressurser SNO disponerer. Dette til tross for at de mener at Statskog Fjelltjenesten utfører en utmerket jobb innenfor de ressurser SNO har til disposisjon.

I 2014 satte kommunal og moderniseringsdepartementet ned en faggruppe med mandat om å foreslå tiltak for å forenkle utmarksforvaltningen. Forslagene skulle legge til grunn: «at brukerne skal oppleve vesentlig forenkling i forvaltning og saksbehandling og kommunene skal tildeles større ansvar og myndighet innen utmarksforvaltningen». Faggruppen skriver i sin rapport: *«Faggruppen er likevel av den oppfatning at tre naturoppsynsordninger på statens grunn er en uhensiktsmessig organisering vurdert opp mot samlet ressursbruk. Dagens ordning krever ressurser til samarbeid, bestillingsdialoger og oppfølging av avtaler. Faggruppen mener at det er potensial for forenkling for brukerne, og at forvaltningsmyndighetene gjennom en enklere organisering får en tydeligere bestillerrolle av «kan-oppgaver». I Finnmark ble Fjelltjenesten overført til SNO da Finnmarkseiendommen ble etablert. Faggruppen mener at på bakgrunn av gode erfaringer fra Finnmark bør Fjelltjenesten overføres til SNO i Nordland og Troms. I Finnmark er oppsynet blitt enklere for brukerne som nå kun møter ett oppsyn. Dessuten er bestillingsdialogen mindre ressurskrevende».*

Forslag til løsninger som kan forbedre ressurs situasjonen:

Midtre Nordland nasjonalparkstyre tilordnes en femte nasjonalparkforvalter i en engasjementsperiode på to år, eller til alle besøksstrategier og forvaltningsplanene for Junkerdal og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er ferdige. Dette for at merkevaren «Norges nasjonalparker» ikke blir skadelidende innenfor vårt område.

Besøkssenter nasjonalpark Nordland bør autoriseres for alle fem nasjonalparkene i Midtre Nordland, og mottar driftstilskudd som står i stil med forventningene til å drive naturveiledning og informasjonsarbeid knyttet til disse områdene. Besøkssenter nasjonalpark Nordland gis økte midler til å fornye sin naturutstilling til å formidle om disse nasjonalparkene. I tillegg til å fornye sin naturutstilling på Storjord kan Besøkssenter nasjonalpark Nordland etablere «satelitter» nærmere de verneområdene de ønsker å informere om, for eksempel ved Ramsalten våtmarkssenter utenfor Sjunghatten nasjonalpark.

Statens naturoppsyn overtar oppsynsansvaret i Midtre Nordland nasjonalparkstyrets verneområder, i samsvar med konklusjonene fra faggruppe for «forenkling av utmarksforvaltningen» sin rapport, og øker oppsynsressursene innenfor disse områdene.

Miljøverndepartementet
Pb 8013 dep
0030 OSLO

Bodø; den 21.01.10

Vedrørende etablering av ny modell for forvaltning av nasjonalparker og større verneområder

Vi viser til brev fra Miljøverndepartementet, datert 14.12.09.

Salten Regionråd ser fram til etableringen av ny modell for forvaltning av større verneområder og håper på vegne av kommunene å komme raskt igang. Salten Regionråd har lange og gode tradisjoner for regionalt samarbeid og ønsker å bygge dette videre gjennom den nye forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre større verneområder.

Kommunene som dekker Saltfjellet – Svartisen, Junkerdal, Rago og framtidige Sjunghatten nasjonalparker har gjennom regionrådet samarbeidet for å kunne komme raskt igang med ny forvaltningsordning. Det er også enighet om at forvalterstillingene knyttet til de nevnte parkene bør legges til Nordland nasjonalparksenter. Følgende vedtak har beredt grunnen for å komme igang:

I møte 12. juni 2009 (SR-sak 22/09) gjorde regionrådet følgende enstemmige vedtak:

- 1) *Salten Regionråd ser behovet for ny forvaltningsmodell for nasjonalparker og er positiv til at dette utredes*
- 2) *Salten Regionråd støtter at denne type funksjoner samlokaliseres med Nordland Nasjonalparksenter. Dette vil sikre lokal forankring og styrke fagmiljøet i regionen.*

I møte 20. november 2009 gjorde regionrådet følgende enstemmige vedtak i SR-sak 42/09:

Salten Regionråd gir Arbeidsutvalget fullmakt til å sette sammen forslag til områdestyre for Saltfjell/Svartisen, Junkerdal, Rago og Sjunghatten nasjonalparker etter forslag av representanter fra berørte kommuner.

Etter innspill fra kommunene gjorde arbeidsutvalget i regionrådet følgende enstemmige vedtak i AU-sak 62/09:

Salten Regionråd foreslår følgende representanter til områdevernstyrene for Saltfjellet/Svartisen, Junkerdal, Rago og Sjunghatten nasjonalparker:

Kommune	Representant	Vara
Beiarn	Ann Rigmor Navjord	Bror Heminghytt
Bodø	Arild Nohr	Ingrid Lien
Fauske	Arne B. Vaag	Kristin Setså
Meløy	Mari Ann Bjørkli	Kjell Sahl
Saltdal	Siv Mossleth	Monica Sundsfjord
Sørfold	Lars Kr. H. Evjenth	Karin Bakken
Rana	Inge Myrvoll	Karen Hagland Amundsen
Rødøy	Torsten Simonsen	Aud Steinrem Johansen

Salten Regionråd er et samarbeidsorgan mellom kommunene:

Beiarn Bodø Fauske Gildeskål Hamarøy Meløy Saltdal Steigen Sørfold

Tlf.: 75 54 86 00 Fax: 75 54 86 01 Web: salten.no E-post: regionradet@salten.no

Besøksadresse: Prinsens gt. 113a, 8002 Bodø (Teamgården) Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø

Regionrådet har vært i kontakt med Nordland fylkeskommune og Sametinget for å få fortgang i utnevnelsen av representanter fra disse.

Salten Regionråd ønsker i utgangspunktet at det etableres et felles styre for de 4 nevnte parkene, men er åpen for å diskutere en deling, dersom det skulle være ønskelig. Bakgrunnen for regionrådets ønske om et felles styre er:

- 1) Det vil gi en mer enhetlig forvaltning av de ulike parkene
- 2) Ved å håndtere flere parker vil styret få sterkere fokus og bedre kompetanse
- 3) Vi ser det som svært naturlig at Saltfjellet/Svartisen og Junkerdal får et felles styre. Ved å komplettere med Sjunkhatten og Rago, er det kun Sørfold kommune som kommer i tillegg til de kommunene som er berørt av de to førstnevnte
- 4) En slipper dobbeltrepresentasjon fra kommunene. Både Saltdal, Bodø og Fauske vil få dobbel representasjon dersom det etableres flere styre.
- 5) Rago ligger kun i Sørfold kommune. Regionrådet ser som ønskelig at styrene har representasjon fra flere kommuner
- 6) De geografiske avstandene mellom parkene er liten. Avstanden omkring de enkelte parkene er vesentlig større

Salten Regionråd er kjent med at Miljøverndepartementet skal konsultere med Sametinget i forhold til samisk representasjon i styret. Vi ber Miljøverndepartementet om å få fortgang i denne prosessen. Regionrådet ber Miljøverndepartementet om å være bevisst på at en får samisk representasjon som er habil i spørsmål som berører samiske interesser i de enkelte parkene.

Regionrådet håper på snarlige avklaringer og at vår region kan komme raskt i gang med ny forvaltningsordning. Kommunene og regionen er klare og ønsker den nye ordningen velkommen!

Hilsen Salten Regionråd

Kjell-Magne Johansen
leder

Georg Heggelund
sekretariatsleder

Kopi : Berørte kommuner
Direktoratet for naturforvaltning
Fylkesmannen i Nordland
Nordland fylkeskommune
Sametinget

Arkiv : 100

Dokument : br100121 - md-verneområdestyre.doc

SØKNAD OM DISPENSASJON FRA REGULERINGSPLAN FOR KOBBAVATNET

Saksbehandler: Ole Petter Nybakk
 Arkivsaksnr.: 19/215

Arkiv: GNR 12/32/8

Saksnr.: **Utvalg** **Møtedato**
 43/19 Plan og ressursutvalget

06.09.2019

Rådmannens innstilling:

I henhold til plan- og bygningsloven § 19-2 innvilges Frank Movik dispensasjon fra reguleringsplan 18392005001 Kobbåvatnet sin arealstatus «landbruksområde» for bygging av naust i tilknytning til eksisterende hytte, som omsøkt.

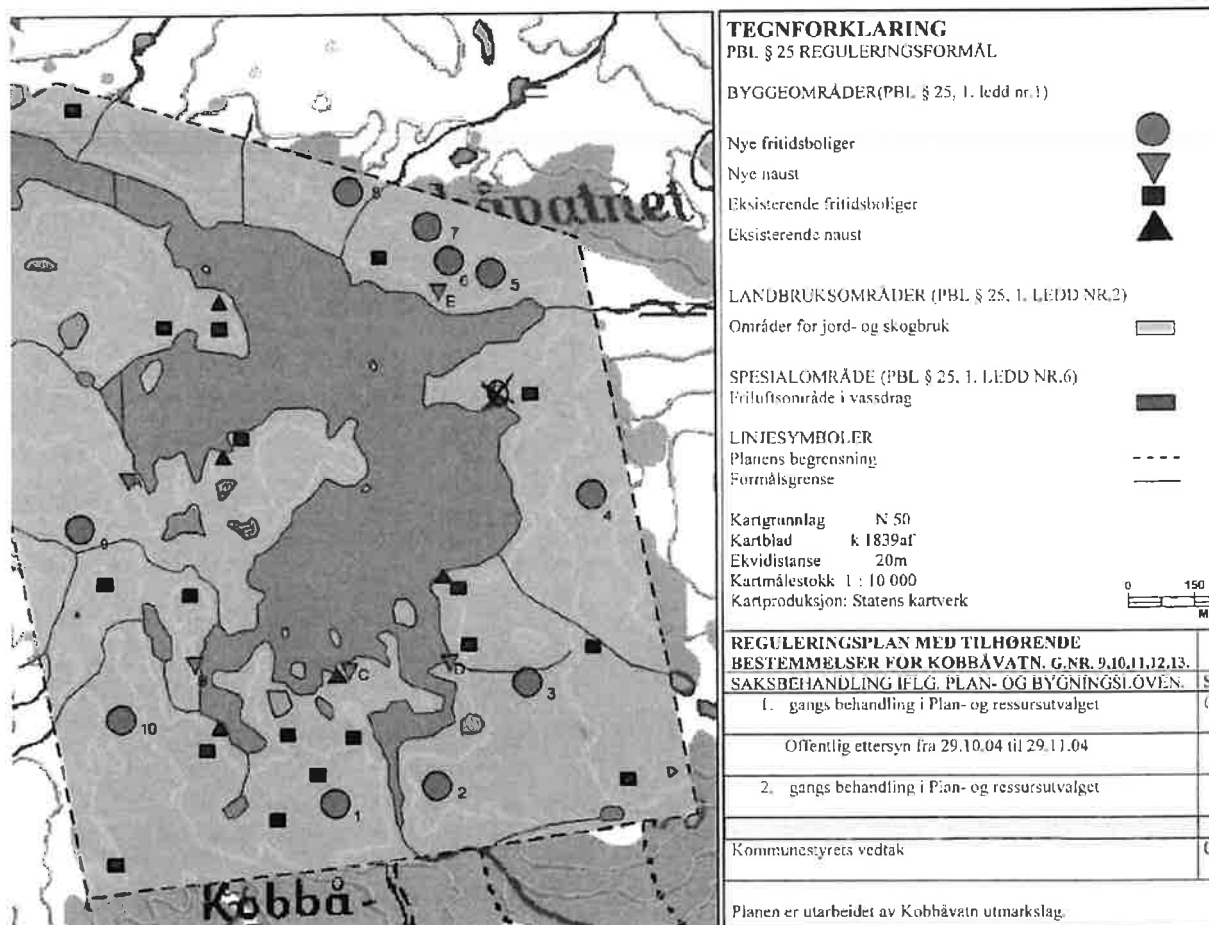
Vedtak begrunnes med at ut fra alternativet, å bygge ved planens nye nausttomt «E», vurderes fordelene ved å innvilge dispensasjon likevel til å være klart større enn ulempene. Dette begrunnes med at tiltaket i seg selv er lite, og vil utgjøre et mindre innslag i landskapet i den omsøkte bukta, enn i reguleringsplanens plassering. Grunneiernes generelt restriktive holdning til ny bebyggelse i området gjør at det ikke vurderes som sannsynlig at vedtaket vil utløse flere lignende saker og arealpress i Kobbåvatnets strandsone.

Vedtaket vurderes ikke til å berøre naturmangfoldet på stedet eller den samlede belastning i området.

Saksutredning:

Frank Movik søkte 12. april 2019 om dispensasjon fra reguleringsplan for Kobbåvatnet. Søknaden er vedlagt.

Saken ble sendt på høring til Fylkesmannen, Nordland Fylkeskommune, Saltfjellet reinbeitedistrikt og NVE den 19. juni. Det er ikke kommet særskilte merknader fra høringspartene.

Figur1: Utsnitt av reguleringsplanen vedlagt søknaden hvor ønsket plassering av naust er markert med runding og kryss. Nærmeste tomt avsatt til nye naust er markert med "E".

Bakgrunn:

Hva gjelder dispensasjon etter plan- og bygningsloven gjelder følgende:

§ 19-1.Søknad om dispensasjon

Dispensasjon krever grunnlagt søknad. Før vedtak treffes, skal naboer varsles på den måten som nevnt i § 21-3. Særskilt varsel er likevel ikke nødvendig når dispensasjonssøknad fremmes samtidig med søknad om tillatelse etter kapittel 20, eller når søknaden åpenbart ikke berører naboens interesser. Regionale og statlige myndigheter hvis saksområde blir direkte berørt, skal få mulighet til å uttale seg før det gis dispensasjon fra planer, plankrav og forbudet i § 1-8.

§ 19-2.Dispensasjonsvedtaket

Kommunen kan gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne lov. Det kan settes vilkår for dispensasjonen.

Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering. Det kan ikke dispenseres fra saksbehandlingsregler.

Ved dispensasjon fra loven og forskriften til loven skal det legges særlig vekt på dispensasjonens konsekvenser for helse, miljø, jordvern, sikkerhet og tilgjengelighet. Ved vurderingen av om det skal gis dispensasjon fra planer skal statlige og regionale rammer og mål tillegges særlig vekt. Kommunen bør heller ikke dispensere fra planer, lovens bestemmelser om planer og forbudet i § 1-8 når en direkte berørt statlig eller regional myndighet har uttalt seg negativt om dispensasjonssøknaden.

Departementet kan i forskrift gi regler for omfanget av dispensasjoner og fastsette tidsfrist for behandling av dispensasjonssaker, herunder fastsette tidsfrist for andre myndigheters uttalelse i dispensasjonssaker og gi regler om beregning av frister, adgang til fristforlengelse og konsekvenser av fristoverskridelse.

§ 19-4.Dispensasjonsmyndigheten

Myndigheten til å gi dispensasjon tilligger kommunen.

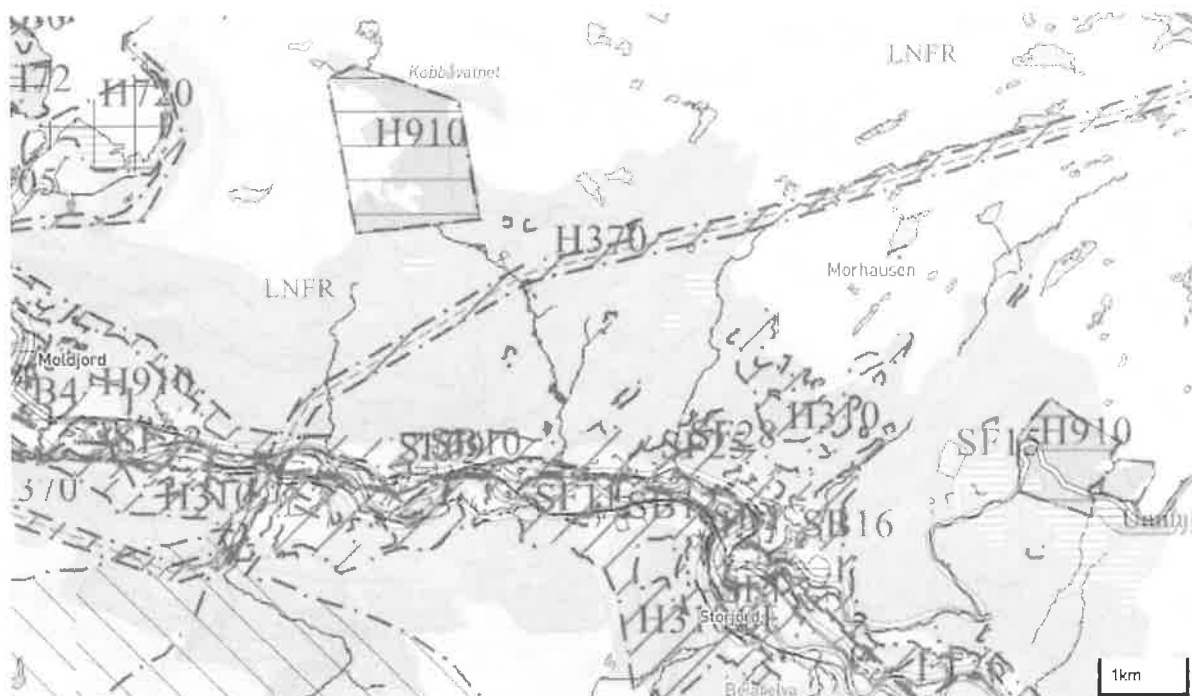
Dersom det er nødvendig for å ivareta nasjonale eller viktige regionale interesser og hensyn i nærmere angitte deler av strandsonen eller fjellområder, kan Kongen i forskrift legge myndigheten til å gi dispensasjon fra bestemte planer, eller for bestemte typer tiltak, midlertidig til regionalt eller statlig organ.

I denne saken gjelder det dispensasjon fra reguleringsplanens vedtatte plasseringer av nye naust, for plassering av et nytt naust i «Gloppen-bukta». Ellers oppgir søker å skulle følge bestemmelsene for naust. Reguleringsbestemmelsene for naust er som følger:

9. Nye naust konsentreres til områdene i Gunnarbukta, ved Frantzen- naustet, i Bellsundet, nedenfor hytta til Else Selfors og et naust på nordsida av vatnet, merket i plankart med bokstavene A - E. For hvert angitt sted kan det bygges ett nytt naust med plass til flere båter, felles naust. Takvinkel skal være 35 – 45 °. Naustareal skal ikke overstige 15m². Høyden på naustene skal ikke overstige 2,75m. Naustene skal ikke ha vindu. Møneretningen skal være vinkelrett på strandlinja. For øvrig gjelder bestemmelsene om byggeområder for fritidsboliger punktene 6 – 10.
6. Bygningsutsett skal godkjennes av teknisk etat og merkes med fastmerke, som uten tillatelse ikke må fjernes eller flyttes. Dette fastmerke skal falle innenfor fritidsboligens grunnfundament. Når grunnfundamentet er oppført skal plassering kontrolleres av teknisk etat før fastmerket tildekkes av bygningen.
7. Eksisterende terreng og vegetasjon skal bevares i størst mulig grad.
8. Hogst utover det som er nødvendig for plassering av bygningene er ikke tillatt.
9. Utvendig kledning skal være trepanel som skal beises/males i mørke, matte farger (naturfarger).
10. Taket skal tekkes med torv eller materiale som gir malt overflate i sort, mørk grå eller mørk brun.

Reguleringsplanen for Kobbåvatn ble vedtatt i desember 2005. På de 13 årene siden planen ble vedtatt har kun 1 av 10 tomter til nye fritidsboliger blitt bebygd. Dette kommer av at grunneierne, som eier de fleste av eksisterende hytter, mener området allerede har nok bebyggelse. Det er derfor av privatrettslige årsaker ikke noe arealpress. Området ligger

halvannen til to timers gange fra bilvei, og hyttene er derfor beskjedent brukt.

Figur 2: Utsnitt fra kommune kart.com som viser plasseringen av Kobbåvatnet i målestokk ca 1:100 000

Området ligger inntil Lurfjellheia, et reinbeiteområde som kan brukes i kalvingstiden, rett i overkant av 2 km fra Reinskarvatn. Det er i Kobbåvatnområdet ikke registrert noen konflikt mellom hytteiere og reindriftsnæringen av kommunen. Det eneste tilfellet vi kjenner til var ved transport av byggemateriell fra Reinhornheia via Lurfjellheia.

Tiltaket vurderes som mindre, og med små konsekvenser for klima, naturmangfold, vassdrag, strandsone, landskap og friluftsinnteresser. Tiltaket vurderes til ikke å medføre problemer tilknyttet støv, støy og forurensning. Alternativet for tiltakshaver vurderes til å være å plassere naustet ved planens nye nausttomt «E». Tiltakshaver viser til at denne tomten ligger til et annet jordsameie enn hytta, og at planens tomt er mindre egnet ettersom terrenget der er 1,5 meter høyere enn omsøkt plassering.

Vurdering:

Rådmannen er i tvil om søknadens begrunnelse, at det ikke er avsatt nausttomt der tiltakshaver ønsker å bygge, er grunnlag for å gi dispensasjon. Ut fra alternativet, å bygge ved planens nye nausttomt «E», vurderes fordelene ved å innvilge dispensasjon likevel til å være klart større enn ulempene. Dette begrunnes med at tiltaket i seg selv er lite, og vil utgjøre et mindre innslag i landskapet i den omsøkte bukta, enn i reguleringsplanens plassering. Grunneiernes generelt restriktive holdning til ny bebyggelse i området gjør at det ikke vurderes som sannsynlig at vedtaket vil utløse flere lignende saker og arealpress i Kobbåvatnets strandsone.

Vedlegg:

Dispensasjonssøknad.

Frank R. Movik
Vestre Beiarveien 225
8110 Moldjord

Moldjord, 12.04.19

Beiar kommune
Nedre Beiarveien 906
8110 Moldjord

SØKNAD OM DISPENSASJON FRA REGULERINGSPLAN FOR KOBBAVATNET
- OPPSETTING AV NAUST I TILKNYTNING TIL HYTTE GNR. 12, BNR. 32, FNR. 8

Søker om dispensasjon fra reguleringsplan for Kobbåvatnet for oppsetting av naust i tilknytning til eksisterende hytte.

I reguleringsplanen er det ikke lagt inn nausttomt i dette området.

Terrenget omkring hytta er kupert, og jeg har på vedlagte kart markert aktuelt område for naust.

Vedlegger tillatelse fra Navjord Grunneierlag.

Naust vil bli utformet i samsvar med reguleringsbestemmelsene.

Mvh

Frank R. Movik

12 APR 2019 12/32/8 OPV		
-------------------------------	--	--

Hytte ved Kobbåvatnet. 12/32/8

Tenkt plassering av naust.

Frank R. Movik

Fra: Frank R. Movik
Sendt: 18. mars 2019 12:20
Til: 'gudna@online.no'
Emne: Ønske om å fa bygge naust ved hytte på Kobbåvatnet.
Vedlegg: Hytte ved Kobbåvatnet.docx

Hei.

Viser til tidligere kontakt om dette.

Har ønske om å kunne sette opp et naust i nærheten av min hytte på Kobbåvatnet.

I reguleringsplanen er det ikke lagt inn nausttomt i dette området, og bygging vil derfor kreve tillatelse fra både grunneier og dispensasjon fra kommunen.

Før kommunen kan ta en dispensasjonssak til behandling må det foreligge skriftlig tillatelse fra grunneier.

Terrenget omkring hytta er ganske kupert, og jeg har på vedlagte kart markert aktuelt område for naust.

Naust vil bli utformet i samsvar med reguleringsbestemmelsene.

Mvh

Frank Movik

Frank Movik
8110 Moldjord

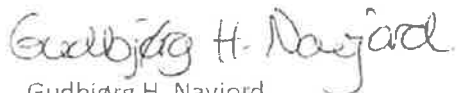
Navjord, 29.03.19

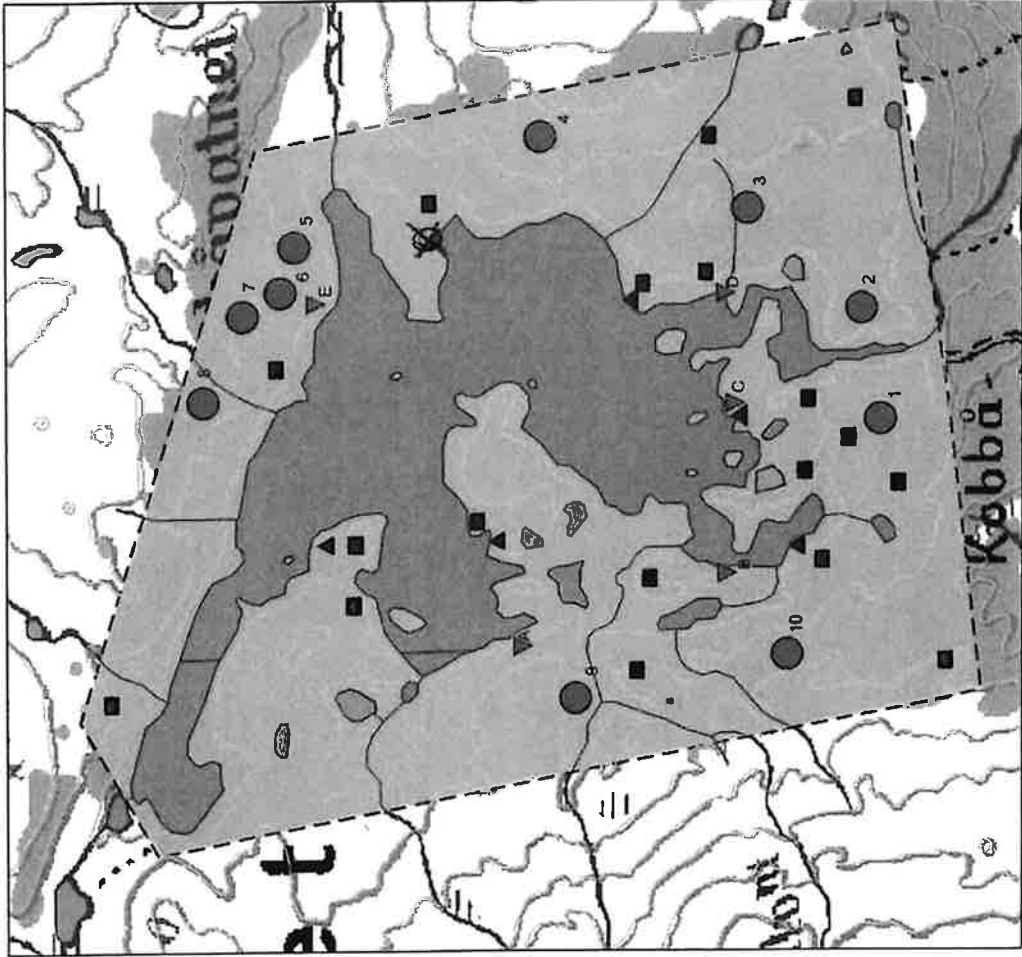
GRUNNEIERTILLATELSE TIL Å SETTE OPP NAUST VED KOBBAVATN.

Viser til korrespondanse angående ønske om bygging av naust ved hytta di på Kobbåvatn (12/32/8).

Navjord Grunneierlag gir tillatelse til oppsetting av naust i anvist område på tilsendt kart og forutsetter at bygging forøvrig skjer i henhold til gjeldende reguleringsplan.

Med vennlig hilsen

Gudbjørg H. Navjord

TEGNFORKLARING PBL § 25 REGULERINGSMÅL			
BYGGEOMRÅDER(PBL § 25, 1. ledd nr.1)			
Nye fritidsboliger			
Nye naust			
Eksisterende fritidsboliger			
Eksisterende naust			
LANDBRUKSOMRÅDER (PBL § 25, 1. LEDD NR.2)			
Områder for jord- og skogbruk			
SPESIALOMRÅDE (PBL § 25, 1. LEDD NR.6)			
Friluftsområde i vassdrag			
LINESYMBOLER			
Planens begrensning			
Formålsgrense			
Kartgrunnlag N 50			
Kartblad k 1839af			
Ekvidistanse 20m			
Kartmålestokk 1 : 10 000			
Kartproduksjon: Statens kartverk			
REGULERINGSPÅN MED TILHØRENDE BESTEMMELSER FOR KOBBAVATN. G.NR. 9,10,11,12,13. SAKSBEHANDLING IFLG. PLAN- OG BYGNINGSLOVEN.			
1. gangs behandling i Plan- og ressursutvalget	Saksnr.	Dato	Sign.
	04/00261	08/09/04	TN
Offentlig ettersyn fra 29.10.04 til 29.11.04			
2. gangs behandling i Plan- og ressursutvalget		23.11.05	
Kommunestyrets vedtak	0038/05	14.12.05	
Planen er utarbeidet av Kobbåvass utmarkslag.			

KLAGE PÅ DELEGERT VEDTAK 44/19 I PLR

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol
 Arkivsaksnr.: 19/55

Arkiv: K46

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
17/19	Plan og ressursutvalget	01.03.2019
44/19	Plan og ressursutvalget	29.05.2019
48/19	Plan og ressursutvalget	12.06.2019
44/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Plan- og ressursutvalget (PLR) tar ikke klagen fra Harald Eggesvik på delegert vedtak i sak nr. 44/19 i PLR til følge. Saken oversendes Fylkesmannen i Nordland for avgjørelse.

Saksutredning:

Harald Eggesvik, grunneier i valdet Eggesvik/Sandmo/Sørvik (1839V0007), klager på delegert vedtak i sak nr. 44/19 i Plan- og ressursutvalget (PLR), om ikke å tildele en ekstra elg for årets jakt. Valdansvarlig Odd Eggesvik søkte om å få tildelt ei elgku/-kvige ekstra, med bakgrunn i en observert økning i bestanden (større beiteskader og mer nærgående elg).

Avslaget begrunnes slik i kommunens saksfremstilling:

«Vi ser at en økning i antallet tildelte dyr kan være mulig, men det er ikke ønskelig å øke fellingstillatelsene ved å fravike minstearealet ytterligere. Det kan skape presedens for andre, og øke konfliktnivået innen hjorteviltforvaltningen i kommunen. Økte fellingstillatelser bør skje ved å justere minstearealet, og samtidig ved revidering av kommunens målsettinger. Videre ønsker vi å støtte den hjorteviltforvaltningen som gjøres i regi av jaktrettshaverne ved hjelp av bestandsplaner, og som over tid er mer fleksibel og forutsigbar for disse. Det innebærer en streng praksis for vald som velger å stå uten bestandsplan, og at de ikke skal «belønnes» for å velge nettopp det. Valdene og jaktrettshaverne bør heller oppfordres til å delta i bestandsplanområder, og aller helst til å bidra aktivt i arbeidet med utarbeiding og gjennomføring av disse (deriblant fordeling av dyr internt). (...)

På nåværende tidspunkt later det ikke til å være noen ekstraordinære forhold som tilsier at forskriftens § 7 skal komme ytterligere til anvendelse. En endring i antall dyr og kjønns- og aldersfordeling vil på sikt skje når nye målsettinger og evt. endring i minsteareal er vedtatt. (...)

Klager skriver:

«En søknad om tildeling av 1 elg mer for 2019 ble avslått.
 Jeg ber om at avslaget blir omgjort av følgende årsaker:

Hjorten har etablert seg i valdet med en kalving pr år de siste 3 årene.

Elgbestanden er også økt de siste 3 år.

Dette har ført til en sterk nedbeiting av vinterbeitet.

Det kan ikke fortsette vinterbeitet er sterkt nedbeitet.

Det er for tidlig å åpne for hjortejakt i kommunen så for å lette beitetrykket må elgtildelingen økes med 1-2 dyr pr år i 3-4 år.

Forskriftens § 7 om fravik av minsteareal gir adgang til det.

Hvis viltforvaltningen i kommunen ikke vil tildele flere dyr, hvordan vil viltforvaltningen da redusere elgbestanden slik at presset på vinterbeitet reduseres?

Hvis ingenting blir gjort vil elgen og hjorten trekke ut fra valdet, eller dø av sult. (...)»

Valdansvarlig Odd Eggesvik har av kommunen blitt anmodet om å uttale seg på vegne av valdet i forbindelse med klagesaksbehandlingen. I brev til kommunen den 26. juli 2019 har han uttrykt sin støtte til klagen.

Bakgrunn:

Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 7:

Kommunen kan ved tildeling av fellingstillatelser fravike minstearealet for elg, hjort og rådyr med inntil 50 prosent. Fravik kan gjøres på bakgrunn av ulikheter i artens levevilkår i kommunen, bestandens størrelse og utvikling, den skade viltet volder eller andre ekstraordinære forhold.

Fravik fra minstearealet er et enkeltvedtak som gjøres for særskilte vald og for et begrenset tidsrom.

Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 18:

Kommunen tildeler årlig fellingstillatelser for elg og hjort til godkjente vald med et tellende areal som minimum tilsvarer minstearealet. Fellingstillatelsen gjelder innenfor det godkjente valdet.

For vald eller bestandsplanområder med godkjent bestandsplan skal fellingstillatelsene vise antall dyr uten spesifikasjon på alder og kjønn, og avskytningen skal utføres i samsvar med alder og kjønn i godkjent bestandsplan. For bestandsplanområder tildeles fellingstillatelsene hvert enkelt vald.

For vald uten godkjent bestandsplan beregnes antall fellingstillatelser ved å dividere valdets tellende areal med gjeldende minsteareal. Fellingstillatelse skal fordeles på følgende kategorier

- a) elg: kalv (½ år), voksne hunndyr (1½ år og eldre), voksne hanndyr (1½ år og eldre),
- b) hjort: kalv (½ år), voksne hunndyr (1½ år og eldre), spissbukk (buk med ugreina gevir), og voksne hanndyr (1½ år og eldre).

For begge artene kan kalv felles i stedet for voksne dyr.

Kommunen skal sende fellingstillatelsen til valdansvarlig representant innen 15. juni.

Forskrift om elgjakt m.m., Nordland:

I

Det er adgang til jakt etter elg, rådyr og bever i kommuner hvor minsteareal eller «Åpnet» er angitt og med angitt grunnlag for fellingstillatelse.

II

Kommune/ Del av kommune	Elg: Minsteareal i daa	Rådyr: Minsteareal i daa	Beverjakt/ fordelingsgrunnlag
(...)			
Beiarn	3000	15000	

Kommunens retningslinjer og målsettinger for hjorteviltforvaltningen fra 2005, gir følgende føringer for alders- og kjønnsfordeling:

- Maks 20 % voksen ku.
- Maks 25 % voksen okse.
- Minimum 60 % ungdyr.
- Ungdyrprosenten skal sees på som et gjennomsnitt over hele bestandsplanperioden, men det skal tilstrebes et minst mulig årlig avvik.
- Den totale fordelingen av felte dyr skal ikke overstige 60 % av noe kjønn.

Vurdering:

Vedrørende kondisjonen til elgstammen i området, vises det til saksframlegget tilhørende delegert sak nr 44/19 i PLR. For sett kalv pr. ku, kalv pr. kalvku og andel kyr med kalv i Beiarn de siste ti årene synes det ikke å være noen tydelig trend, men disse har sunket noe de siste to-tre årene. Det kan skyldes høyt beitetrykk.

I all forvaltning er det behov for objektive fakta som grunnlag for beslutninger. Innen hjorteviltforvaltningen utgjør data fra Hjorteviltregisteret en svært viktig kilde til data. Annen objektiv informasjon, som for eksempel fra beitetakseringer, er av stor relevans. Per i dag finnes det ikke oppdaterte kilder for Beiarn utenom Hjorteviltregisteret, og kommunen har derfor et ønske om å starte med beitetakseringer for å bedre kunnskapsgrunnlaget. Vi har ikke kjennskap til at det finnes tilsvarende informasjon fra Gildeskål eller Bodø kommuner som kan være av relevans. Videre bør objektiv informasjon tillegges langt mer vekt innen forvaltningen enn subjektive kilder som melder om mye elg og høyt beitetrykk.

En har for lite data til å sikkert kunne fastslå hjortens fremtidige utvikling i området, men det er grunn til å anta at det vil etableres en stamme. Når det gjelder beite, særlig vinterbeite siden det i mange tilfeller utgjør en begrensende faktor for hjorteviltstammen, er det viktig å være oppmerksom på forskjellene mellom artene. De to artene har nokså ulike preferanser: mens elgen vinterstid foretrekker kvist av lauvtrær som rogn, osp, selje, vier og bjørk i tillegg til furubar og einer, velger hjorten helst ulike lyngarter, einer, gras, rogn, osp, selje og gran. Hjort og elg altså er bare til en viss grad i et konkurranseforhold, og da særlig under snørike vintere. Det vises blant annet til nettsiden hjortevilt.no for artsfakta om elg og hjort.

Valdet Eggesvik/Sandmo/Sørvik har 19 500 daa tellende areal. Det kan ikke sies å være stort nok til å omfatte en egen elgstamme. Ut fra valdets plassering er det sannsynlig at elgen her både er del av en større elgstamme, og vandrer over et større område som dekker flere vald i både Beiarn, Bodø og Gildeskål kommuner. Det er derfor ikke grunnlag til å hevde at økt uttak med ett eller to dyr alene vil ha innvirkning på denne elgstammen. For å oppnå en mer effektiv forvaltning av stammen, forutsettes det derfor at alle tre kommuner kan arbeide for endret forvaltning. Administrasjonen er kjent med at dette er et tema som diskuteres i Salten Viltforvaltningsråd, hvor alle kommunene i Salten deltar.

Langsiktige endringer i forvaltningen for å møte økt beitetrykk og redusert kondisjon bør ikke skje gjennom å benytte «50 %-regelen», men ved å fastsette nye kommunale målsettinger og foreta endringer i minsteareal. For å oppnå en mer hensiktsmessig forvaltning, med økt lokal medvirkning, bør også valdene søke å samarbeide med hverandre igjennom felles bestandsplaner. Det behøver ikke å skje innad i kommunen, som tidligere, men kan foregå med vald på tvers av kommunegrenser.

Administrasjonens vurdering er at det ikke er tilrådelig å benytte forskriftens § 7 ytterligere for å øke avskytingen i dette valdet. Som nevnt i saksframlegget til delegert sak 44/19 i PLR, vil det å innvilge ekstra dyr til et vald som har valgt å tre ut av et bestandsplanområde kunne oppfattes som å «belønne» valdet. Det kan bidra til å undergrave arbeidet som gjøres for å fremme samarbeid gjennom bestandsplaner, og kan øke konfliktnivået innen den lokale hjorteviltforvaltningen. En effektiv og hensiktsmessig elgforvaltning i dette området (som kan innebære økt avskyting for å redusere beitetrykket) betinger istedenfor økt samarbeid mellom både kommuner og flere vald, gjennom bestandsplaner, offentlige målsettinger og endring i minsteareal. Å øke uttaket i et så lite vald alene, vil trolig ikke ha ønsket effekt på beitetrykk og bestandskondisjon. Vi finner dermed ikke grunnlag for å ta klagen til følge.

Vedlegg:

- Klage på vedtak
- Brev fra valdansvarlig
- Saksfremlegg delegert sak 44/19 i PLR

Ågden 18.-6. 2019

Til Biørn Kommune; Thomas Skrautvål.

En søknad om tildeling av 1 elg mer for 2019 fra valdet Eggsvik-Sandmo ble avslått.

Jeg ber om at avslaget blir angjort av følgende årsaker. Hjorten har etablert seg i valdet med en kalving pr år de siste 3 årne.

Elgbestanden er også økt de siste 3 år.

Dette har ført til en sterk nedbeiting av vinterbeitet.

Det kan ikke fortsette vinterbeitet er starkt nedbeitet.

Det er for tidlig å åpne for hjortegjakt i kommunen så for å lette beitestrykket må elgtildelingen økes med 1-2 dyr pr år i 3-4 år.

Forordningen § 7 om fravik av minsteareal gir adgang til det.

Hvis viltforvaltningen i kommunen ikke vil tildelte flere dyr, hvordan vil viltforvaltningen da redusere elgbestanden slik at presset på vinterbeitet reduseres?

Hvis ingenting blir gjort vil elgen og hjorten trekke ut fra valdet, eller dø av sult.

Avskrift av dette brev blir sendt planutvalget og klagenemnda så svar på dette brev sendes også dit.

Bjørn Kommune		
Ar.Saksnr	Dato	Steg nr/år
19/55	15	3406/19
24 JUN 2019		
K46		
Ar. Jakt nr		
Ar. kort nr		
Ar. deling	Saks. nr	TOS
Kategori	Gradering	

Håkon Harald Eggsvik
Egen

8120 Nygårdsjøen

Bodo 26/7 - 19

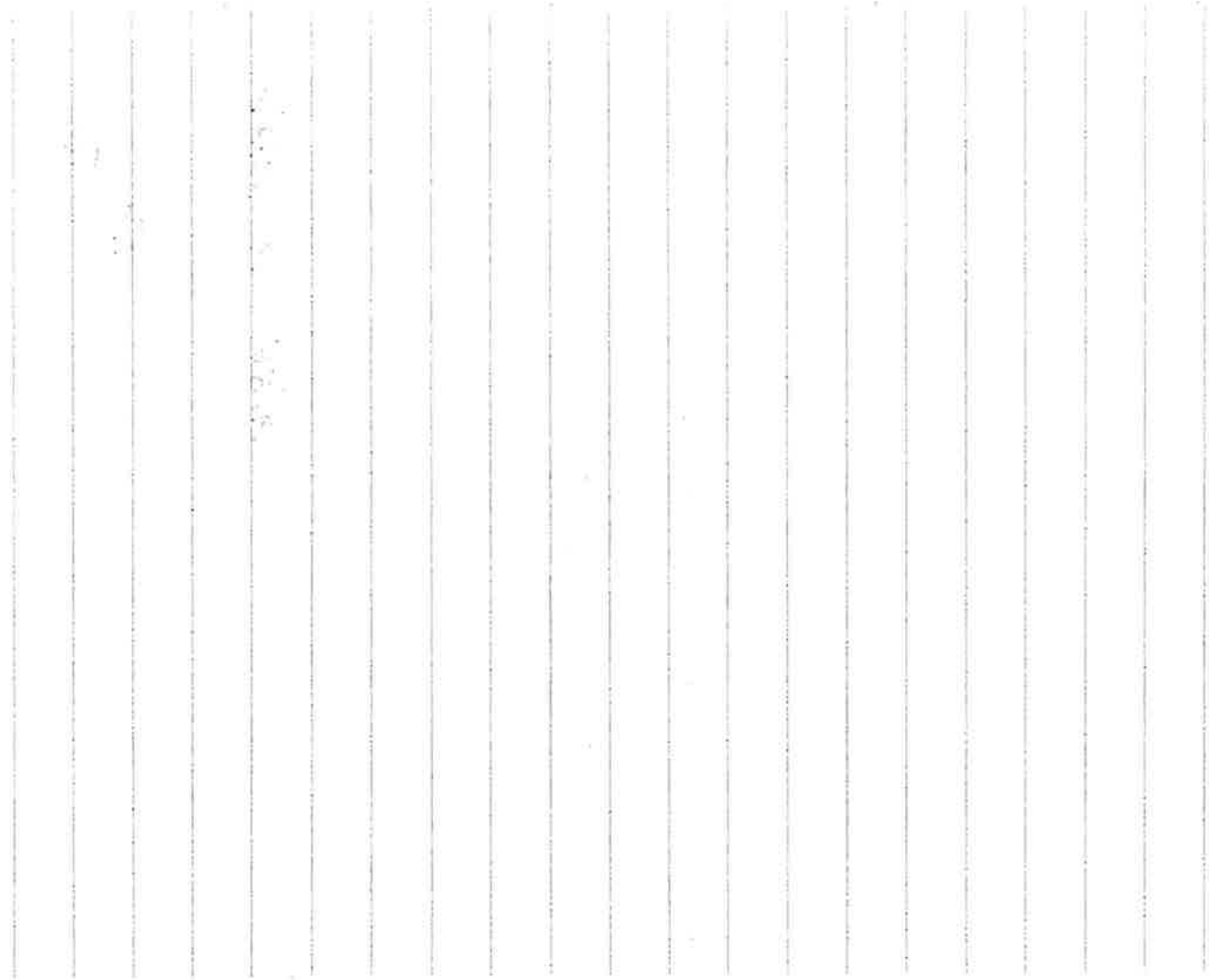
Beiarn Kommune
Teknisk og landbruk
og Grøntvol

Jeg viser til ditt brev av 2/7-19
Jeg er enig i klagen og i
grunnlaget for klagen

Med hilsen,

Valdamsvåg
Odd Eggseth
Reinsletten 84
8009 Bodo

Beiarn Kommune		
Ar Saknr	Dato	Reg.nr Ar
19/55	19	3873/19
09 AUG 2019		
Ark kode P	K46	
Ark kode S		
Ansvar	Saksbeh	TOS
Kassasjon	Gradering	

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol
Arkivsaksnr.: 19/55

Arkiv: K46

SØKNAD OM ØKT ELGKVOTE OG BEREKNING AV FELLINGSTILLATELSE - VALDET EGGESVIK/SANDMO/SØRVIK

Rådmannens innstilling:

Valdet Eggesvik/Sandmo/Sørvik (1839V0007) får ikke innvilget sin søknad om tildeling av ett dyr ekstra. Valdet får i 2019 tildelt 7 dyr. I henhold til de gjeldende kommunale retningslinjer og målsettinger for hjorteviltforvaltning, fordeles disse dyrene slik: 1 hunndyr, 2 hanndyr og 4 kalver. Se eget skriv som ettersendes for fellingstillatelse og fellingsrapport.

Vedtaket har hjemmel i forskrift om forvaltning av hjortevilt §§ 7 og 18.

Søknad og tildeling er vurdert etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12. En har på grunnlag av tilgjengelig vitenskapelig og erfaringsbasert informasjon tilstrekkelig kunnskap for å si at denne tildelingen ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller vil være en risiko for alvorlige eller irreversible skader på naturmiljøet, naturmangfold og økosystem.

Saksutredning:

Valdansvarlig for valdet Eggesvik/Sandmo/Sørvik, Odd Eggesvik, søker om å få fellingstillatelse for en elgku ekstra i årets tildeling. Søknaden begrunnes med en økning i beiteskader og mer nærgående elg i området. I den sammenheng vurderer vi også fellingstillatelsen for elg for valdet i 2019.

Saken skal behandles etter forskrift om forvaltning av hjortevilt §§ 7 og 18. Den skal også vurderes mot prinsippene i lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 8 til 12.

Bakgrunn:

Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 7:

Kommunen kan ved tildeling av fellingstillatelser fravike minstearealet for elg, hjort og rådyr med inntil 50 prosent. Fravik kan gjøres på bakgrunn av ulikheter i artens levevilkår i kommunen, bestandens størrelse og utvikling, den skade viltet volder eller andre ekstraordinære forhold.

Fravik fra minstearealet er et enkeltvedtak som gjøres for særskilte vald og for et begrenset tidsrom.

Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 18:

Kommunen tildeler årlig fellingstillatelser for elg og hjort til godkjente vald med et tellende areal som minimum tilsvarer minstearealet. Fellingstillatelsen gjelder innenfor det godkjente valdet.

For vald eller bestandsplanområder med godkjent bestandsplan skal fellingstillatelsene vise antall dyr uten spesifikasjon på alder og kjønn, og avskytingen skal utføres i samsvar med alder og kjønn i godkjent bestandsplan. For bestandsplanområder tildeles fellingstillatelsene hvert enkelt vald.

For vald uten godkjent bestandsplan beregnes antall fellingstillatelser ved å dividere valdets tellende areal med gjeldende minsteareal. Fellingstillatelse skal fordeles på følgende kategorier

- a) elg: kalv (½ år), voksne hunndyr (1½ år og eldre), voksne hanndyr (1½ år og eldre),*
- b) hjort: kalv (½ år), voksne hunndyr (1½ år og eldre), spissbukk (buk med ugreina gevir), og voksne hanndyr (1½ år og eldre).*

For begge artene kan kalv felles i stedet for voksne dyr.

Kommunen skal sende fellingstillatelsen til valdansvarlig representant innen 15. juni.

Forskrift om elgjakt m.m., Nordland:

I

Det er adgang til jakt etter elg, rådyr og bever i kommuner hvor minsteareal eller «Åpnet» er angitt og med angitt grunnlag for fellingstillatelse.

II

Kommune/ Del av kommune	Elg: Minsteareal i daa	Rådyr: Minsteareal i daa	Beverjakt/ fordelingsgrunnlag
(...)			
Beiarn	3000	15000	

Kommunens retningslinjer og målsettinger for hjorteviltforvaltningen fra 2005, gir følgende føringer for alders- og kjønnsfordeling:

- Maks 20 % voksen ku.
- Maks 25 % voksen okse.
- Minimum 60 % ungdyr.
- Ungdyrprosenten skal sees på som et gjennomsnitt over hele bestandsplanperioden, men det skal tilstrebes et minst mulig årlig avvik.
- Den totale fordelingen av felte dyr skal ikke overstige 60 % av noe kjønn.

Vurdering:

Gjennomsnittlige slaktevekter for Beiarn de siste 20 årene (unntatt 2014-2016 hvor data mangler) viser at snittvekten for kalver og 1,5-åringer gradvis har blitt noe redusert. Det kan bety noe lavere kondisjon hos unge dyr, og kan være et tegn på et høyt beitemetrykk i kommunen som helhet. Voksne dyr har ikke hatt samme reduksjon i snittvekt. Datamaterialet for dette valdet er lite, og kan ikke alene brukes til å si noe sikkert om bestandsutviklingen. Derfor er det heller ikke trukket frem i denne sammenheng. Utviklingen kan uansett tyde på at elgstammen er for høy, og at den tåler økt avskyting.

Minstearealet for elg i Beiarn kommune er 3000 daa. Dette valdet har et godkjent tellende areal på 19 500 daa, som åpner for at 6,5 elg kan felles (de siste årene har det vært avrundet opp til 7, selv om Miljødirektoratet i sin veileder M-478 klart sier at det skal avrundes ned). Kommunens retningslinjer og målsettinger for hjorteviltforvaltningen gir føringer for kjønn og

alder i uttak av elg. Det tilsier at dette valdet i snitt skal tildeles maks 1,4 hunndyr, maks 1,8 hanndyr, og minst 4,2 kalver. De siste årene hvor valdet har fått tildelt dyr fra kommunen, har det fått 4 kalver (3 i 2018), 1 hunndyr (2 i 2018) og 2 hanndyr. Det vitner om at kommunen har benyttet forskriftens § 7 og fraveket minstearealet, for å kunne tildele 7 dyr og et større antall voksne dyr enn utgangspunktet over flere år.

Avskytingen har variert noe over år, som figuren nedenfor viser. Men fra 2013 har valdet i større grad vært i stand til å oppnå en høy fellingsprosent. De siste to år har alle tildelte dyr blitt tatt ut. Det er derfor grunn til å tro at en eventuell økning i tildelingen vil kunne følges opp, og at disse dyrene trolig vil tas ut. Videre må vi hensynta kommunens målsettinger for forvaltningen, og bør fordele antall dyr slik at fordelingen i alder og kjønn over tid er i tråd med målene.

Tildelte og felte elg

Fylke

18 | Nordland

Kommune

1839 | Beiarn

Vald

1839V0007 | Eggesvik/S

Fra år

2010

Til år

2018

Visning

Tabell

Søk

Excel

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tildelt totalt	5	6	6	6	7	7	7	7	7
Felt hannkalv	2	0	0	1	0	4	0	1	3
Felt hunnkalv	1	0	1	2	3	1	3	3	0
Felt hanndyr 1 ½ år	0	1	0	1	1	0	0	1	1
Felt hunndyr 1 ½ år	0	0	0	1	0	0	1	0	0
Felt hanndyr eldre	0	2	1	1	0	1	2	1	1
Felt hunndyr eldre	1	0	0	0	1	1	0	1	2
Felt totalt	4	3	2	6	5	7	6	7	7
Fellingsprosent	80,0	50,0	33,3	100,0	71,4	100,0	85,7	100,0	100,0

Figuren viser et utsnitt fra Hjorteviltregisteret, med oversikt over tildelte og felte elg i det gjeldende valdet for perioden 2010-2018.

I 2018 valgte valdet v/valdansvarlig Odd Eggesvik å melde valdet ut av Nerbygda bestandsplanområde. Begrunnelsen var i korte trekk at valdet mente seg forskjellsbehandlet og ikke hørt internt i bestandsplanområdet, fordi det fikk tildelt «feil» kategori dyr.

Vi ser at en økning i antallet tildelte dyr kan være mulig, men det er ikke ønskelig å øke fellingstillatelsene ved å fravike minstearealet ytterligere. Det kan skape presedens for andre, og øke konfliktnivået innen hjorteviltforvaltningen i kommunen. Økte fellingstillatelser bør skje ved å justere minstearealet, og samtidig ved revidering av kommunens målsettinger. Videre ønsker vi å støtte den hjorteviltforvaltningen som gjøres i regi av jaktrettshaverne ved hjelp av bestandsplaner, og som over tid er mer fleksibel og forutsigbar for disse. Det innebærer en streng praksis for vald som velger å stå uten bestandsplan, og at de ikke skal «belønnes» for å velge nettopp det. Valdene og jaktrettshaverne bør heller oppfordres til å delta i bestandsplanområder, og aller helst til å bidra aktivt i arbeidet med utarbeiding og gjennomføring av disse (deriblant fordeling av dyr internt).

Kommunen er nå i gang med revidering av kommunale retningslinjer og målsettinger for hjorteviltforvaltningen. I den forbindelse vil vi også vurdere om nåværende minsteareal er hensiktsmessig, eller om det bør justeres. Valdene og bestandsplanområdene gis gode muligheter til å gi innspill, og dermed aktivt delta i kommunens arbeid med denne prosessen.

På sikt er det dermed sannsynlig at en endring i antallet tildelte dyr, og også en endring i kjønns- og aldersfordeling, vil forekomme.

På nåværende tidspunkt later det ikke til å være noen ekstraordinære forhold som tilsier at forskriftens § 7 skal komme ytterligere til anvendelse. En endring i antall dyr og kjønns- og aldersfordeling vil på sikt skje når nye målsettinger og evt. endring i minsteareal er vedtatt. Frem til da tar vi hensyn til nåværende minsteareal og målsettinger, men ser samtidig at det er behov for å ta ut et større antall. Vi benytter forskriftens § 7 med bakgrunn i bestandens størrelse og utvikling, og konkluderer med at valdet Eggesvik/Sandmo/Sørvik i 2019 kan tildeles 7 dyr. I henhold til de gjeldende kommunale retningslinjene og målsettingene, fordeles disse dyrene slik: 1 hunndyr, 2 hanndyr og 4 kalver.

rådmann

KLAGE PÅ VEDTAK 25/19 I PLR

Saksbehandler:	Thomas Olufsen Skrautvol	Arkiv: K01
Arkivsaksnr.:	19/165	

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
25/19	Plan og ressursutvalget	05.06.2019
45/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Plan- og ressursutvalget tar Kurt Jacobsen sin klage på politisk vedtak i utvalgets sak 25/19 til følge. Han gis dispensasjon til å transportere utstyr og materiell med ATV til bruk på Sandmoen og egen hytte langs gammel vei/ferdselsvei mellom Sørvik og Sandmoen, samt vedtransport fra Sandmoen til Sørvik.

Dispensasjonen gjelder på barmark frem til 31.12.2023.

Dispensasjon gis på følgende vilkår:

- Trasé: langs vei fra kommunegrensa Bodø/Beiarn til hytta ved Sandmoen, som inntegnet i kart vedlagt søknaden.
- Dispensasjonen gjelder kun sammen med gyldig dispensasjon fra Bodø kommune for kjøring mellom Sørvik og kommunegrensa Bodø/Beiarn.
- All kjøring utenom angitte formål og løype er forbudt.
- Kjøring er forbudt i tidsrommet 23.00 - 07.00.
- Ferdsel skal skje hensynsfullt og med hensyn til annen virksomhet i området.
- Det tillates inntil tretti (30) turer hvert år.
- Det skal føres kjørebok. Dato og underskrift skal påføres med kulepenn i kjøreboka før hver tur tar til.
- Kart over trasé, grunneiertyllatelse, dispensasjon og kjørebok skal medbringes og vises fram ved kontroll.
- Mislighold av dispensasjonen og/eller vilkår satt i dispensasjon kan føre til umiddelbar inndragelse av dispensasjon.

Vedtaket har hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6, samt forvaltningsloven § 33.

Jacobsen ber i sin klage om Plan- og ressursutvalgets vurdering av begrepet «traktorveg eller lignende». For begrepet «traktorveg», mener utvalget at en må regne landbruksveier som er etablert for bruk av traktor i tråd med forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier (med hjemmel i jordlova § 11 og/eller skogbrukslova § 7), eller eldre regelverk som var gjeldende da veien ble etablert. «Eller lignende» refererer etter utvalgets vurdering til etablerte, tydelige kjørespor som ikke regnes som vei.

Behandling/vedtak i Plan og ressursutvalget den 05.06.2019 sak 25/19**Behandling:**

Repr. Kjell Sandmo fremmet flg forslag:

«Kurt Jacobsen gis dispensasjon for å kjøre på barmark jmf §6 for å kjøre med ATV mellom grense Bodø kommune og Beiarn kommune frem til egen hytte på Sandmoen gnr 3. Dispensasjonen skal ikke knyttes til turkjøring og skal foregå etter skogs/traktorveien ca 3 km. Ved transport skal foregå som returlast fra hytta og ned til Valnesvatnet.

Etter forskrift for motorkjøretøy i utmark etc § 6 kan kommunen gi tillatelse til bruk av motorisert transport etter søknad når det foreligger (særlige grunner.) Ved vurdering av om (særlige grunner) foreligger, vil det være av betydning om motorferdselen er nødvendig og har et nytteformål, eller bærer preg av unødvendig kjøring eller fornøyelseskjøring.

I denne saken vurderes det at det foreligger særlige grunner som det gir adgang til å gi dispensasjon. Området ligger i et viktig kulturlandskapsområde hvor det er viktig å holde skog og vegetasjon nede for å unngå gjengroing.

Tiltaket er vurdert i ht, naturmangfoldlovens prinsipper §§8 jf Lovens §7. Parsellen ligger ikke i tilknytning til verneområder eller statlige sikra friluftsområder.

Dispensasjonen gjelder inntil 30 turer pr. år i 5 år fra 2019.06.06»

Forslaget fra Kjell Sandmo ble satt opp mot rådmannens innstilling.

Forslaget fikk 1 stemme og falt.

Vedtak:

Kurt Jacobsen gis ikke dispensasjon for å transportere materiell, utstyr og ved på barmark langs vei mellom egen hytte på Sandmoen og kommunegrensa Beiarn/Bodø.

Vedtaket har hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6.

En helhetsvurdering av omsøkte kjøring taler ikke for at dispensasjon etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6 skal gis. Den omsøkte ferdsele vil riktignok ikke medføre for stor belastning på den etablerte veien, men det foreligger ikke et særlig behov som tilsier at transporten må foregå på barmark. Behovet som foreligger bør derimot kunne dekkes ved bruk av snøskuter på snødekt mark, etter søknad og tillatelse med hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 5 bokstav c og e (hhv. transport av utstyr og bagasje med snøskuter til hytte mer enn 2,5 km fra brøytet veg, og transport av ved med snøskuter).

Søknaden er vurdert etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12. En har på grunnlag av tilgjengelig vitenskapelig og erfaringsbasert informasjon tilstrekkelig kunnskap for å si at motorferdsel etter omsøkte trasé ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller vil være en risiko for alvorlige eller irreversible skader på naturmiljøet, naturmangfold og økosystem.

Vedtatt med 4 mot 1 stemme.

Saksutredning:

Kurt Jacobsen klager på politisk vedtak i sak 25/19 i Plan- og ressursutvalget (PLR), om ikke å gi dispensasjon til transport med ATV langs gammel vei mellom kommunegrensa Bodø/Beiarn til egen eiendom på Sandmoen. Han har søkt om å få transportere materiell og utstyr med ATV til Sandmoen, samt ved tilbake mot Sørvik. Klagen var ikke fullstendig iht. forvaltningsloven § 32, og ble returnert til Jacobsen med krav om retting. Det ble satt en kort frist for dette, og rettet klage ble mottatt av kommunen innen fastsatt frist.

Avslag på søknad etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6 er begrunnet slik:

«En helhetsvurdering av omsøkte kjøring taler ikke for at dispensasjon etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6 skal gis. Den omsøkte ferdselen vil riktignok ikke medføre for stor belastning på den etablerte veien, men det foreligger ikke et særlig behov som tilsier at transporten må foregå på barmark. Behovet som foreligger bør derimot kunne dekkes ved bruk av snøskuter på snødekt mark, etter søknad og tillatelse med hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 5 bokstav c og e (hhv. transport av utstyr og bagasje med snøskuter til hytte mer enn 2,5 km fra brøytet veg, og transport av ved med snøskuter).»

Klagen er vedlagt dette saksframlegget. I klagen fremkommer nye opplysninger som har betydning for den videre behandlingen av saken.

Bakgrunn:Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6:

I unntakstilfelle kan kommunestyret – eller et annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer – etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover § 2 – § 5, dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.

Rundskriv T-1996-1:

7.3.2 Tillatelse ved særlig behov, § 6

«Det er vanskelig å angi i forskriften alle de tilfellene der det kan være behov for motorisert transport. Det er derfor behov for en særskilt dispensasjonsbestemmelse for å fange opp spesielle tilfeller. Etter forskriftens § 6 kan kommunestyret i unntakstilfeller gi tillatelse til kjøring dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Det skal stilles meget strenge krav til «særlig behov» og til at behovet ikke skal kunne dekkes på en annen måte. Spesielt restriktiv skal praksisen være for tillatelser til barmarkskjøring. (...)»

Lovens vilkår

«Bestemmelsen er streng. Følgende betingelser må være oppfylt for at tillatelse skal kunne gis:

- søkeren må påvise et særlig behov,
- behovet må ikke knytte seg til turkjøring,
- behovet må ikke kunne dekkes på annen måte, og
- behovet må vurderes mot mulige skader og ulemper ut fra målet om å redusere motorferdselen til et minimum.

Hva som er «unntakstilfeller», «særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring» og «som ikke kan dekkes på annen måte» beror på en konkret skjønnsmessig vurdering. Ved skjønnsvurderingen må lokale forhold kunne spille inn, men likevel slik at bestemmelsens strenghet ivaretas.»

Transport til hytte

«Forskriftens § 5 første ledd bokstav c har en bestemmelse om kjøring til hytte på vinterføre. Hyttekjøring ut over det må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Utgangspunktet er at det ikke skal være kulant å få dispensasjon. (...)

Transport av ordinært utstyr, bagasje, proviant o.l kan det normalt ikke gis tillatelse til der avstanden til hytta er kortere enn 2,5 km. Gjelder det derimot transport av gjenstand som er for tung til å fraktes på annen måte enn med motorkjøretøy, kan det foreligge et særlig behov for transport. Eventuell tillatelse etter forskriftens § 6 må i tilfelle begrenses til et enkelttilfelle.

Transport med barmarkskjøretøy til hytte bør det som hovedregel ikke gis tillatelse til. Slik transport bør bare tillates dersom det kan kjøres på traktorveg e.l., og etter en særlig streng vurdering.»

Vurdering:

Det fremkommer av forvaltningsloven § 17, første ledd, at kommunen skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Det innebærer å vurdere alle forhold som er relevante. Samtidig må administrasjonen anta at søknader som sendes kommunen, inneholder alle opplysninger som er relevante i de enkelte tilfeller. I tilfeller hvor opplysninger åpenbart mangler, er det praksis å etterspørre dette. Når klage på vedtak inneholder nye opplysninger som kan belyse flere sider av saken, tas det til etterretning i klagesaksbehandlingen.

Klager viser til forvaltningsloven §§ 24 og 25, samt § 16. Forvaltningsloven § 16, første ledd, første punktum lyder: *«Part som ikke allerede ved søknad eller på annen måte har uttalt seg i saken, skal varsles før vedtak treffes og gis høve til å uttale seg innen en nærmere angitt frist.»* Vi kan ikke se at andre parter direkte berøres av denne saken, og anser at det ikke eksisterer et behov for forhåndsvarsling. Når det gjelder §§ 24 og 25, er det antakelig en henvisning til at saksframlegg og -protokoll ikke ble sendt ut sammen med melding om vedtak. Det beklager vi. Dette er sentrale deler av begrunnelsen til et vedtak, og bør særlig ved avslag følge med vedtaksbrevet.

I klagen ber Jacobsen om en redegjørelse for utvalgets vurdering av begrepet «traktorveg eller lignende», basert på følgende formulering i saksframlegget: «Transport med barmarkskjøretøy til hytte bør det som hovedregel ikke gis tillatelse til. Slik transport bør bare tillates dersom det kan kjøres på traktorveg eller lignende.» Denne formuleringen er hentet fra Miljøverndepartementets rundskriv T-1996-1. For begrepet «traktorveg», mener administrasjonen at en må regne landbruksveier som er etablert for bruk av traktor i tråd med forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier (med hjemmel i jordlova § 11 og/eller skogbrukslova § 7), eller eldre regelverk som var gjeldende da veien ble etablert. «Eller lignende» refererer etter vår vurdering til etablerte, tydelige kjørespor som ikke regnes som vei. Administrasjonens anbefaling er at utvalget legger til grunn samme vurdering.

Jacobsen påpeker at kommunen flere ganger i vedtaket har beskrevet at omsøkt kjøring ikke fører til nevneverdig skade på vei, naturmiljø, -mangfold og økosystem. Det følger naturmangfoldloven § 7 at *«prinsippene i [naturmangfoldloven] §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.»* Kommunen skal derfor vurdere dette, og synliggjøre vurderingen i saksframlegg og vedtak. Det fremkommer også av rundskriv T-1996-1, kapittel 7.3.2, at «forhold som må tas med i vurderingen er bl.a. hvilke virkninger motorferdselen vil ha når det gjelder spor i terrenget, støy og forurensning, hvor sårbart området er og konflikter som kan oppstå i forhold til andre interessegrupper og naturmiljø.» Videre sier forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6 at kommunestyret eller et annet folkevalgt organ (i Beiarn kommune er dette ansvaret delegert til Plan- og ressursutvalget) kan gi tillatelse til kjøring. Det innebærer at kommunen ikke har plikt til å innvilge søknader om motorferdsel, selv om omsøkt ferdsel ikke vil ha særlige negative konsekvenser for vei og naturmiljø. Kommunen kan derimot innvilge søknader dersom vilkårene i forskriftens § 6 også vurderes å være oppfylt.

Klagen inneholder flere nye aspekter som må hensyntas i klagesaksvurderingen. Blant annet benyttes ATV til å pleie kulturlandskapet og hindre gjengroing på Sandmoen, et område som anses som viktig kulturlandskap. Bruk av ATV til frakt og vedlikehold av veien er også nevnt, og av relevans for vurderingen av «særlige grunner» til å gi dispensasjon. Jacobsen nevner videre at ATV benyttes til beredskapsformål i området, og at det nå finnes både hjertestarter og branntilhenger for bruk med ATV. Dette knytter seg ikke til turkjøring, og på grunn av områdets beliggenhet og utfordrende isforhold på Valnesvatnet vinterstid er det ikke mulig å dekke behovet på andre måter.

Praksis i Beiarn kommune er å innvilge et fåtall turer i forbindelse med vedlikehold og transport, normalt inntil ti årlige turer. Samtidig peker rundskriv T-1996-1, kapittel 10, på behovet for samordning der ferdselen over kommunegrenser følger traséer eller liknende. Bodø kommune har innvilget Jacobsen inntil 30 årlige turer med ATV fra Sørvik til kommunegrensa Bodø/Beiarn. Administrasjonens anbefaling er derfor å følge Bodø kommunes eksempel, slik at Jacobsen får tillatelse til like mange turer fra begge kommuner.

En vurdering av klagen, med innkomne opplysninger tatt i betraktning, tilsier at klagen skal tas til følge. Det foreligger et særlig behov for motorferdsel mellom kommunegrensa Bodø/Beiarn og Sandmoen, som ikke kan dekkes hensiktsmessig på andre måter. Når det gis dispensasjon for å frakte utstyr og materiell til Sandmoen, må det også være anledning til å medbringe ved fra egen skog på returen.

Vedlegg:

- Klage på vedtak 25/19 i PLR

Beiarn kommune

v/ Thomas Olufsen Skrautvol

Jeg viser til Deres svar på søknad om dispensasjon for motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag §6, sak 25/19 behandlet i møte av Plan og ressursutvalg i Beiarn kommune den 05.06.19

Da jeg ikke er enig i det avslag som er gitt, ankes dette i hht. forvaltningsloven § 28.

Det synes meg merkelig at det i vedtak om å ikke gi dispensasjon hele to ganger ganske nøye er beskrevet at omsøkte dispensasjon etter §6 ikke fører til nevneverdig skade på naturmiljø, naturmangfold og økosystemet. Da en del av veitrasen Sørvik/ Sandmoen ligger i Bodø kommune kan jeg opplyse at Formannskapet i Bodø i møte den 25-04-19. innvilget dispensasjon fra forskrift i §6.

Plan og ressursutvalgets 4 medlemmer mener, slik jeg forstår det at jeg etter å ha kjørt ATV fra Sørvik til grense Bodø/ Beiarn må sette fra meg ATV-en for så å bære materiell og utstyr de vel 2,7 km langs samme vei til hytta på Sandmoen. Kan heller ikke forstå at Kjell Sandmo sitt forslag til vedtak i denne sak ikke ble tatt hensyn til.

Vil forøvrig henstille til utvalgets medlemmer om å ta en tur til Sandmoen for å befare omtalte trase. Jeg har forståelse for avslag der kjøring har preg av fornøyleskjøring eller foregår i uberørt utmark.

Jeg vil derfor her komme med de samme tilleggsopplysninger som jeg sendte til Bodø kommune. Dispensasjon i forhold til §6 skal behandles under ellers like forhold i Bodø og Beiarn.

Veien Sørvik/ Sandmoen ble anlagt og bygget av oppsittere på Sandmoen, planen var at veien skulle gå til Eggesvika. Bestefar min, Hermann Sandmo, var "bas" på veien og fortalte i sin tid at veien ble finansiert av det offentlig med årlig tilskudd av såkalte sysselsettingsmidler. Da veien var kommet til Sandmoen ble det slutt på disse midlene. Veibyggingen stoppet, og ble derfor ikke ført videre til nabobygda Birkeli. (Veien Birkeli/ Eggervika ble finansiert og bygd på samme måte og er delvis ferdig).

Sandmo grunneierlag kjøpte for noen år siden egen minigraver nettopp for å drive vedlikehold på veien. Ca: 4,5 tonn veigrus (durasplitt) samt noe oljegrus blir av grunneierlagets medlemmer hvert år pakket i sekker og fraktet til veien Sørvik/ Sandmoen. Veigrusen har tidligere år blitt fraktet på isen over Valnesvatnet. I de siste årene har de klimatiske isforholdene på vatnet vært av en slik karakter at transport med snøscooter har vært lite forsvarlig. Derfor kan grus, materiell og utstyr som skal til Sandmoen ikke baseres på denne transportmåte. De siste års grustransport har derfor vært utført med båt over Valnesvatnet til Sørvik, derfra med ATV med tilhenger.

Den årlige Eggervikmarsjen som går fra Ertenvågdaalen følger veien fra Sørvik til Sandmoen. I fjor var det vel 500 deltakere og tørrvær, jeg lurer på hvordan tilstanden på veien har vært hvis det hadde regnet og det ikke hadde vært for den gode dugnadsånden fra oss på Sandmoen og med tilgangen på ATV for transport av grus og sand. Håper det ikke blir regn på årets Eggervikmarsj som går den 30 juni. Standaren på veien er meget bra etter årets dugnad.

Beiarn Kommune		
19/165	10	3728/19
15 JUL 2019		
Ark.kode P	401	
Ark.kode S		
Ansvarlig	Gården	TOS
Kassasjef	Gården	

Beiarn Kommune		
19/165	8	3566/19
02 JUL 2019		
Ark.kode P	401	
Ark.kode S		
Ansvarlig	Gården	TOS
Kassasjef	Gården	

Med vel 30 års erfaring i det som i dag heter Salten Brann, de siste år som brannmester/utrykningsleder, har jeg som pensjonist brukt 6 mnd. på å bygge en brann-tilhenger tilrettelagt for bruk på Sandmoen. Tilhengeren er laget og tilrettelagt for ATV. Behovet er vel ikke aktuelt å diskutere da vi dessverre hadde en hyttebrann på Sandmoen for en måned siden og ca: 14 dager før tilhengeren var på plass. Brannhengeren som har slangemateriell, sløkkeutstyr og pumpekapasitet til å nå alle boenhetene på Sandmoen blir plassert slik at alle som har ATV kan hente den. Opplæring vil i løpet av sommeren bli gitt.

Sandmo grunneierlag har også anskaffet hjertestarter og førstehjelpststyr. Dette utstyret er strategisk plassert og tenkt hentet med ATV. Som redningsmann har jeg erfart at hvis ulykken er ute er det i slike tilfelle snakk om tid, og tilgang til ATV er da en selvfølgelighet.

Beiarn kommune har godkjent områdeplan for Sandmoen hvor det blant annet står at en skal hindre at veier, stier, og landskap gjengror. Det er i henhold til områdeplanen at eksisterende vei Sørvik/Sandmoen blir brukt og vedlikeholdt.

Kulturlandskapet på Sandmoen er som på mange andre plasser i ferd med å gro over. Jeg pleier skogen ved å produsere ved i småsekk for bruk i min bolig i Bodø og for bruk til varme og matlaging på hytta. Driver også tømmer skogen hvor jeg kjører frem gran til mitt sagbruk hvor det blir produsert materialer av ulike dimensjoner for vedlikehold av hytta og uthus samt vedlikehold av kulturell bygningsmasse på Sandmoen, kan nevne gammel stall fra 1910 og gammel mølle fra 1840. For fremkjøring av bjørk og gran har jeg anskaffet meg liten lastebærer beregnet for ATV og/ eller minitraktor. Kan nevne at det i dag finnes to beitepussere for ATV som brukes for å pleie en del av kulturlandskapet.

Tillatelse ved særskilte behov §6

Har her beskrevet flere **særskilte behov**

Behovet knytter seg **ikke til turkjøring**

Behovet kan ikke dekkes **på annen måte.**

I avslaget er det vurdert av planutvalget at kjøring med ATV ikke representerer nevneverdig skade på veien, dette etter naturmangfoldloven § 8-12.

I saksfremlegget til planutvalget står det "*gjelder det derimot transport av gjenstander som er for tung til å fraktes på annen måte enn med motorkjøretøy, kan det foreligge et særskilt behov for transport*".

I avsnittet under står det "*Transport med barmarkskjøretøy til hytte bør det som hovedregel ikke gis tillatelse til. Slik transport bør bare tillates dersom det kan kjøres på traktorveg eller lignende*".

I mitt tilfelle ønsker jeg derfor en nærmere redegjørelse av planutvalgets vurdering av **traktorveg eller lignende.**

Viser forøvrig til forvaltningsloven § 24-25. Opplysningsplikt der enkeltvedtak skal begrunnes. Forhåndsvarsling § 16

Bodø den 24-6 2019.

Hilsen Kurt Jacobsen Steinrøysa 15. 8012 Bodø

KLAGE PÅ VEDTAK 32/19 I PLR

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol
 Arkivsaksnr.: 19/259

Arkiv: K01

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
32/19	Plan og ressursutvalget	05.06.2019
46/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Plan- og ressursutvalget tar Thor Jan Breimo sin klage på politisk vedtak i utvalgets sak 32/19 delvis til følge. Han og Anne Hjartøy Breimo gis dispensasjon til å transportere henne med bil til egen hytte i Stimarka (gnr/bnr/fnr 61/3/2). Dette begrunnes med hensynet til hennes bevegeshemming, som tilsier at hun har et behov for transport.

Når det gis tillatelse for transport av funksjons-/bevegeshemmede til hytta, kan det samtidig åpnes for at nødvendig utstyr og materiell medbringes, enten i bil eller tilhenger. Det kan også innebære utstyr og materiell til vedlikehold. Dette kan aksepteres, så fremt det ikke medfører ekstra kjøring.

Dispensasjonen gjelder på barmark frem til 31.12.2021.

Dispensasjon gis på følgende vilkår:

- Trasé: fra Gråtådsveien til hytta ved Stivatnan, langs etablert skogsvei/traktorvei. Som inntegnet i kart vedlagt søknaden.
- All kjøring utenom angitte formål og løype er forbudt.
- Kjøring er forbudt i tidsrommet 23.00 - 07.00.
- Ferdsel skal skje hensynsfullt og med hensyn til annen virksomhet i området.
- Det tillates inntil ti (10) turer hvert år.
- Det skal føres kjørebok. Dato og underskrift skal påføres med kulepenn i kjøreboka før hver tur tar til.
- Kart over trasé, grunneiertillatelse, legeerklæring, dispensasjon og kjørebok skal medbringes og vises fram ved kontroll.
- Mislighold av dispensasjonen og/eller vilkår satt i dispensasjon kan føre til umiddelbar inndragelse av dispensasjon.

Vedtaket har hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6, samt forvaltningsloven § 33.

Behandling/vedtak i Plan og ressursutvalget den 05.06.2019 sak 32/19**Behandling:****Vedtak:**

Thor Jan Breimo gis ikke dispensasjon for å transportere materiell og utstyr til hytte, på barmark mellom Gråtådsveien og Stivatnan.

Vedtaket har hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6.

En helhetsvurdering av omsøkte kjøring taler ikke for at dispensasjon etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6 skal gis. Med hensyn på at Breimo i en treårsperiode til og med 2018 hadde dispensasjon for vedlikehold av hytta, kan vi ikke se at det nå foreligger et unntakstilfelle med særlig behov for transport som ikke kan dekkes på annen måte. Behovet som foreligger bør derimot normalt kunne dekkes ved bruk av snøskuter på snødekt mark, etter søknad og tillatelse med hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 5 bokstav c. Det forutsetter dog at søker disponerer snøskuter, siden det ikke finnes noe leiekjøringstilbud i dette området.

Søknaden er vurdert etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12. En har på grunnlag av tilgjengelig vitenskapelig og erfaringsbasert informasjon tilstrekkelig kunnskap for å si at motorferdsel etter omsøkte trasé ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller vil være en risiko for alvorlige eller irreversible skader på naturmiljøet, naturmangfold og økosystem.

Enstemmig vedtatt.

Saksutredning:

Thor Jan Breimo klager på politisk vedtak i sak 32/19 i Plan- og ressursutvalget (PLR), om ikke å gi dispensasjon til transport med bil til hytte ved Stivatnan (gnr/bnr/fnr 61/3/2). Han har søkt om å få kjøre inntil fem årlige turer med bil langs traktorvei fra Gråtådalsveien til egen hytte, i forbindelse med oppgradering og vedlikehold av hytta.

Avslag på søknad etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6 er begrunnet slik:

«En helhetsvurdering av omsøkte kjøring taler ikke for at dispensasjon etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6 skal gis. Med hensyn på at Breimo i en treårsperiode til og med 2018 hadde dispensasjon for vedlikehold av hytta, kan vi ikke se at det nå foreligger et unntakstilfelle med særlig behov for transport som ikke kan dekkes på annen måte. Behovet som foreligger bør derimot normalt kunne dekkes ved bruk av snøskuter på snødekt mark, etter søknad og tillatelse med hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 5 bokstav c. Det forutsetter dog at søker disponerer snøskuter, siden det ikke finnes noe leiekjøringstilbud i dette området.»

Klagen er vedlagt dette saksframlegget. I klagen fremkommer nye opplysninger som har betydning for den videre behandlingen av saken. Etter en dialog med saksbehandler, har Breimo også ettersendt legeerklæring som bekrefter hans kones (Anne Hjartøy Breimo) funksjonsnedsettelse.

Bakgrunn:

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag § 2, andre og tredje ledd:

Med utmark menes udyrket mark som etter lov om friluftslivet § 1 a første ledd ikke regnes som innmark eller like med innmark. Setervoll, hustomt, engslått, kulturbeite og skogplantefelt som ligger i utmark, regnes i denne lov like med utmark.

Veg i utmark som ikke er opparbeidd for kjøring med bil, anses i denne lov som utmark. Det samme gjelder opparbeidd veg som ikke er brøytet for kjøring med bil.

Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6:

I unntakstilfelle kan kommunestyret – eller et annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer – etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover § 2 – § 5, dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.

Rundskriv T-1996-1:

7.3.2 Tillatelse ved særlig behov, § 6

«Det er vanskelig å angi i forskriften alle de tilfellene der det kan være behov for motorisert transport. Det er derfor behov for en særskilt dispensasjonsbestemmelse for å fange opp spesielle tilfeller. Etter forskriftens § 6 kan kommunestyret i unntakstilfeller gi tillatelse til kjøring dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Det skal stilles meget strenge krav til «særlig behov» og til at behovet ikke skal kunne dekkes på en annen måte. Spesielt restriktiv skal praksisen være for tillatelser til barmarkskjøring. (...)»

Lovens vilkår

«Bestemmelsen er streng. Følgende betingelser må være oppfylt for at tillatelse skal kunne gis:

- søkeren må påvise et særlig behov,
- behovet må ikke knytte seg til turkjøring,
- behovet må ikke kunne dekkes på annen måte, og
- behovet må vurderes mot mulige skader og ulemper ut fra målet om å redusere motorferdselen til et minimum.

Hva som er «unntakstilfeller», «særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring» og «som ikke kan dekkes på annen måte» beror på en konkret skjønnsmessig vurdering. Ved skjønnsvurderingen må lokale forhold kunne spille inn, men likevel slik at bestemmelsens strenghet ivaretas.»

Transport til hytte

«Forskriftens § 5 første ledd bokstav c har en bestemmelse om kjøring til hytte på vinterføre. Hyttekjøring ut over det må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Utgangspunktet er at det ikke skal være kurant å få dispensasjon. (...)»

Transport av ordinært utstyr, bagasje, proviant o.l kan det normalt ikke gis tillatelse til der avstanden til hytta er kortere enn 2,5 km. Gjelder det derimot transport av gjenstand som er for tung til å fraktes på annen måte enn med motorkjøretøy, kan det foreligge et særlig behov for transport. Eventuell tillatelse etter forskriftens § 6 må i tilfelle begrenses til et enkelttilfelle.

Transport med barmarkskjøretøy til hytte bør det som hovedregel ikke gis tillatelse til. Slik transport bør bare tillates dersom det kan kjøres på traktorveg e.l., og etter en særlig streng vurdering.»

Transport av bevegelseshemmede/funksjonshemmede

«Forskriftens § 5 første ledd bokstav b gir en bestemmelse om funksjonshemmedes adgang til snøscooterkjøring (omtalt foran under 7.3.1). Dersom bevegelsesvanskene skyldes alder eller midlertidig sykdom, eller det gjelder transport med annet enn snøscooter, må tillatelse i tilfelle vurderes etter forskriftens § 6.

Bevegelseshemmede/funksjonshemmede stiller i en gruppe for seg som har større behov for, og må gis større muligheter enn andre til å bruke motoriserte fremkomstmidler. De kan således ha et «særlig behov» for motorferdsel etter forskriftens § 6. Om den enkeltes bevegelseshemming er av en slik art at det foreligger et «særlig behov», må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. I denne forbindelse kan det være aktuelt å legge vekt på legeerklæring.

Slik kjøring kan ikke sies å være turkjøring som ikke kan tillates. Ved vurderingen av om lovens kriterier for å gi tillatelse er oppfylt, må det legges vekt på graden av funksjonshemming/bevegelseshemming og hva slags kjøring det søkes om. Det kan gis tillatelse til transport til bestemte steder etter en nærmere vurdering, f.eks. hytte eller utfartssted, mens kjøring ut over dette bør man være restriktiv med å tillate.

Før det eventuelt gis slik dispensasjon, skal søkerens behov for transport vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum. Det bør i tillatelsen presiseres hvilken rute tillatelsen gjelder for og fastsettes et bestemt antall turer.

Gjelder det søknad om kjøring på barmark, vil det ha betydning om kjøringen kan skje langs veg som regnes for utmark etter lovens § 2, etter opparbeidet trasé o.l. På den måten vil motorferdselen være til minst mulig skade og ulempe for natur og friluftsliv.»

Vurdering:

Administrasjonen har forståelse for at avslaget kom overraskende og ubeleilig, når en tidligere har fått tillatelse til å kjøre i tilsvarende tilfeller. Likevel er vi ikke enige i at avslaget er tilfældig, urettferdig og dårlig begrunnet. Kommunen må forholde seg til gjeldende lov og forskrift, samt tilhørende rundskriv, og har mottatt klare signaler fra Fylkesmannen i Nordland om at deler av den etablerte praksisen vedrørende motorferdsel i utmark ikke har vært i tråd med gjeldende regelverk. Det vises særlig til Fylkesmannens brev til kommunene i Nordland den 22.03.2019, vedrørende kommunenes behandling av søknader om motorferdsel i utmark. Når regelverket skiller mellom ulike formål, deriblant mellom transport av utstyr/bagasje til hytte og transport av funksjonshemmede, må også kommunen behandle slike saker forskjellig. Det gjelder også i tilfeller hvor behovet for transport av utstyr/materiell klart fremstår som et unntak, sammenliknet med tilfeller hvor kjøring vil vedvare over flere år. At noen hyttenaboer har fått dispensasjon, kan skyldes nettopp dette. Samtidig kan det være at de har dispensasjon fra før kommunen mottok brevet fra Fylkesmannen. Administrasjonen har dessverre ikke kapasitet til å gjennomgå alle tidligere utstedte dispensasjoner som fremdeles er gyldige, for å sikre at alt er i tråd med mer korrekt praksis. Det må her også nevnes at saksframlegget ikke ble sendt ut sammen med vedtaksbrevet, og det beklager vi. Saksframlegget er en sentral del av begrunnelsen til et vedtak, og bør særlig ved avslag følge med vedtaksbrevet. Dette ble derimot ettersendt per e-post etter telefonsamtale mellom Breimo og saksbehandler.

Breimo stiller i sin klage spørsmål rundt det juridiske aspektet ved kjøring på veien. Motorferdselloven § 2, tredje ledd, sier følgende: «Veg i utmark som ikke er opparbeidd for kjøring med bil, anses i denne lov som utmark. Det samme gjelder opparbeidd veg som ikke er brøytet for kjøring med bil.» Miljøkommune.no

(<http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Motorferdsel/Motorferdsel/Soknad-ombarmarkskjoring-/>) sier følgende: «Vei i utmark som ikke er opparbeidet for kjøring med vanlig bil er utmark. Det er uten betydning om veien er offentlig eller privat. Hvorvidt veien er opparbeidet for kjøring med vanlig bil, må avgjøres konkret i det enkelte tilfellet. Traktorveier og liknende faller inn under loven, selv om det er mulig å kjøre der med for eksempel firehjulsdrevet jeep. At en vei rent faktisk er framkommelig for en vanlig tohjulsdrevet personbil, er ikke tilstrekkelig for at den kan regnes som opparbeidet for kjøring med bil, dersom veien faktisk ikke er særskilt opparbeidet for slik kjøring.» Av det som fremkommer av vegkart.no og skogsveiregisteret, har hele veien opp fra Gråtådalveien til Stimarka status som skogsvei (etter eldre standard/veiklasse). Det regnes derfor ikke automatisk som bilvei. Vår foreløpige vurdering er at veien er opparbeidet og kjørbar for vanlig bil i alle fall frem til veidelet ovenfor Jordbrua, og er altså ikke å regne som utmark. Ovenfor veidelet er det mer uklart, men foreløpig vurderer vi veiene der som utmark. Her er det nødvendig for kommunen å ha dialog med hytteforeningen og grunneierne, slik at en i fremtiden har felles forståelse av regelverk og veiens status.

Det fremkommer av forvaltningsloven § 17, første ledd, at kommunen skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Det innebærer å vurdere alle forhold som er relevante. Samtidig må administrasjonen anta at søknader som sendes kommunen, inneholder alle opplysninger som er relevante i de enkelte tilfeller. I tilfeller hvor opplysninger åpenbart mangler, er det praksis å etterspørre dette.

Foruten å vurdere transportbehovet i forbindelse med vedlikehold av hytta som et særlig behov, som et ledd i en konkret skjønnsmessig vurdering, har ikke administrasjonen foretatt en helhetsvurdering av Breimo sitt transportbehov slik han skriver i klagen. Vi har tatt stilling til saken med de opplysninger som forelå i søknaden, og har tatt utgangspunkt i at søknaden med påførte opplysninger var komplett.

Etter bestemmelsen (forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6) kan kommunen i unntakstilfelle gi tillatelse. Dette betyr at det beror på et forvaltningsmessig skjønn (en skjønnsmessig helhetsvurdering) om tillatelse skal gis eller nektes dersom vilkårene er oppfylt. I denne helhetsvurderingen inngår flere betingelser som må være oppfylt, samt at det må være et unntakstilfelle. Det kommer klart frem av Miljøverndepartementets rundskriv T-1996-1 at tillatelse til transport med barmarkskjøretøy til hytte som hovedregel ikke bør få tillatelse, og bare når det kan kjøres på vei etter en særlig streng vurdering. I administrasjonens vurdering har vi kommet frem til at betingelsene er oppfylt. Men samtidig at søknaden slik den forelå bar preg av ordinær transport for bruk og løpende vedlikehold av hytta, slik at det ikke kan sies å være et unntakstilfelle.

Når det gjelder tillatelse til motorferdsel for (løpende) vedlikehold av privat hytte, er ikke det direkte omtalt i motorferdselloven eller forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag. Kjøring på barmark med dette formålet, kan bare skje med hjemmel i nevnte forskrift § 6. Slik rundskriv T-1996-1 lyder, kan det ikke gis tillatelse til løpende vedlikehold over lengre tid: «Gjelder det derimot transport av gjenstand som er for tung til å fraktes på annen måte enn med motorkjøretøy, kan det foreligge et særlig behov for transport. Eventuell tillatelse etter forskriftens § 6 må i tilfelle begrenses til et enkelttilfelle.»

I utgangspunktet skal det være enklere å få tillatelse til transport med snøskuter om vinteren enn på barmark om sommeren, der avstanden mellom hytte og bilvei er mer enn 2,5 km. Det

kommer av at søknad om barmarkskjøring er underlagt en langt strengere vurdering enn kjøring med snøskuter på vinterføre. Kommunens antydning om at behovet bør kunne dekkes ved bruk av snøskuter er av generell karakter, der vi ser at behovet som fremkommer av søknaden like fullt kan dekkes med snøskuter om vinteren som med bil på barmark. Vi har ikke her tatt høyde for de spesifikke forholdene som Breimo påpeker vedrørende bruk av snøskuter.

Med nye opplysninger om Anne Hjartøy Breimo sin helsetilstand, og innsendte legeerklæring, stilles denne saken i et nytt lys. I henhold til rundskriv T-1996-1, skal saker etter forskriftens § 6 som omhandler transport av bevegelseshemmede/funksjonshemmede vurderes på en noe annen måte enn saker som kun omhandler transport til hytte. Bevegelses-/funksjonshemmede stiller i en gruppe for seg som har større behov for, og må gis større muligheter enn andre til å bruke motoriserte fremkomstmidler. De kan således ha et «særlig behov» for motorferdsel etter forskriftens § 6. Basert på legeerklæringen og beskrivelse i klagens nest siste avsnitt, vurderer administrasjonen at det i denne saken kan være grunnlag for et særlig behov.

Vi vurderer at det eksisterer et reellt behov for å kunne bruke bil til hytta, men må også her forholde oss til målet om å redusere motorferdselen til et minimum. I liknende saker tidligere, har søkere fått innvilget inntil ti årlige turer. Det, sammen med annen kjøring, vil ikke gi betydelig skade eller slitasje på veien (ei heller natur eller friluftsliv), og anses som hensiktsmessig i dette tilfellet. Der det gis tillatelse for transport av funksjons-/bevegelseshemmede til hytta, bør det samtidig åpnes for at nødvendig utstyr og materiell kan medbringes, enten i bil eller tilhenger. Det kan aksepteres, så fremt det ikke medfører ekstra kjøring.

En vurdering av klagen, med innkomne opplysninger tatt i betraktning, tilsier at klagen skal tas delvis til følge. Den opprinnelige vurderingen står ved lag. Samtidig tilsier hensynet til Anne Hjartøy Breimo sin bevegelseshemming at det foreligger et særskilt behov for transport inn til hytta, hvilket åpner for å gi Breimo tillatelse til kjøring med bil.

Vedlegg:

- Klage over avslag på søknad om kjøring med egen bil til Stivatnan.

Beiarn Kommune		
Ansøker	Dato	Reg.nr./Ar
19/259	6	3113/19
24 JUN 2019		
Ark.kode P	1001	
Ark.kode S	TOS	
Avdeling	St. jobb	
Kass. bet.	Gradering	

Bodø 19.06.2019

Beiarn Kommune
Nedre Beiarveien 906,
8110 Moldjord

Klage over avslag på søknad om kjøring med egen bil til Stivatnan. Sak nr. 32/19.

Det var med stor skuffelse jeg mottok kommunens avslag. Avslaget er begrunnet i §6 for kjøring i utmark og på islagte vassdrag.

Det er ingen overdrivelse å hevde at det er mange tiår siden dagens vei opp til Stivatnan var uberørt utmark.

Veien det er søkt dispensasjon om å få kjøre på, er en velbrukt skogs-/traktorvei, hvor det i årenes løp har vært kjørt opp utallige lass med material og utstyr.

Kommunen bekrefter jo også dette på sin måte, i begrunnelse for avslaget, sitat:

«En har på grunnlag av tilgjengelig vitenskapelig og erfaringsbasert informasjon tilstrekkelig kunnskap for å si at motorferdsel etter omsøkt trase` ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller være til risiko for alvorlige eller irreversible skader på naturmiljøet, naturmangfold og økosystem.

Vegen er veldig viktig for frakt av material, bagasje, matvarer, bensin, gass og annet utstyr som er nødvendig til vedlikehold og opphold på de strømløse fjellhyttene. Hytteeierne har derfor innført en frivillig veiavgift, hvor vi årlig betaler inn kr 500,- som uavkortet går til å oppgradere og vedlikeholde veien. Vi har betalt mange ti-tusener av kroner til lokale «småentreprenører», til innkjøp av grus og nødvendig arbeide på veien.

Helt siden vår hytte ble bygd på begynnelsen av 1980 tallet, har hyttenaboer som har hatt egnede biler, kjørt helt frem til Stivatnan. Dette har vært vanlig praksis og ikke medført problem av noen art, etter hva jeg har klart å registrere.

For meg er det også uklart hvilken del av vegen, som det reint juridisk er krav til dispensasjon for å kjøre bil lovlig på.

Opp til gården Uglefjell er det en privat gårdsveg. Har veien til den fraflyttede eiendommen Tiurdal og til «sommer parkeringsplassen», annen status enn veien videre opp til Stivatnan?

Betyr avslaget at undertegnede, og samtlige som ikke har fått innvilget dispensasjon, kjører ulovlig dersom de passerer avkjørselen til Uglefjell, eller kan det tenkes at hele denne søknadsprosessen er unødvendig, og at alle som eier hytte i hyttefeltet, kan kjøre lovlig frem til Stivatnan etter dagens vei?

Jeg har alltid betraktet Beiarn kommune som en hyttevennlig kommune. Dersom dette avslaget indikerer starten på ei ny holdning fra kommunens side, vil det få alvorlige følger for bruken og vedlikeholdet av hyttene. Det er 21 hytter ved Stivatnan, og med dagens hyttepriser representerer de millionverdier som vi ikke bør bli hindret i å ta vare på.

Det er greit at lovverket og paragrafene skal følges, men det bør være lov til å ha en praktisk forståelse for at en så bratt og utfordrende atkomst som det nå en gang er opp til Stivatnan, kanskje krever ei raus tolkning av lovverket.

I følge avslaget har kommunen foretatt en helhetsvurdering av mitt behov på å få kjørt material og utstyr med bil opp til hytta på bar mark. Det påstås videre at mitt transportbehov kan dekkes ved bruk av snøscooter.

Etter min oppfatning er dette usaklig.

Jeg har hverken diskutert eller opplyst noen i kommunen om mitt transportbehov og hvilke planer jeg har for vedlikeholdet av hytta.

Hvordan kan kommunen da foreta en helhetsvurdering av mitt transportbehov?

Vil her føye til at transport med snøscooter som kommunen anbefaler, kan være en risikosport. Fra hovedvegen i Gråtådalene opp til hytta er det ca. 300 høydemeter. Vegen opp til Uglefjell er svært bratt og ofte isete og glatt. Det samme gjelder scooterløypa på andre siden av elva. Her har det vært flere episoder. En av grunneierne kjørte scooter utenfor løypa og den trillet helt ned i elva. Selv har jeg opplevd litt av det samme, men jeg klarte med nød og neppe å berge scooter uten å få den over meg.

Frakt på bar mark med bil/-traktorhenger, er både tryggere, mere miljøvennlig og effektivt, på grunn av større lass og færre turer, og er langt å foretrekke. Dessuten er det ikke særlig praktisk å skulle lagre maling, material, verktøy og annet utstyr som man kanskje har behov for i hjemmet, i ukesvis på fjellet vinterstid, i og utenfor ei uoppvarma hytte.

I avslaget antydes det indirekte at jeg i løpet av den perioden jeg har hatt dispensasjon, burde klart å få utført nødvendig vedlikeholde av hytta. Jeg skal derfor redegjøre for hva som er utført de siste tre årene og hva som gjenstår.

Sommeren 2016 hadde jeg liten tid til hytta. Rakk kun å sette opp nytt rekkverk på verandaen og skifte ut og isolere tre-fire fundament som var blitt skjeve i løpet av vinteren.

Sommeren 2017 totalrenoverte jeg uthuset. Forlenget det 2,5 m for å få bedre plass. La ny panel på hele bygget, byttet vinduer og la nytt tak og satte opp nye takrenner.

Sommeren 2018 reiv jeg brannmuren i stua og tok ut to gamle vedovner. Bygde ny brannmur, satt inn en ny reintbrennende ovn, malte hyttegulvet tre strøk og forsterket bjelkelaget under hytta.

I år hadde jeg planlagt å fortsette oppgraderingen. Skifte utvendig panel på sørveggen og muligens på flere vegger. Male hytta og uthuset. Skifte vannbord og kontrollere om taket bør skiftes. Taket er ca. 40 år gammelt og tiden er nok snart inne. I så fall må det fraktes opp stilasmateriale, leker og takplater. Videre har jeg et par pilarer som bør isoleres og kanskje erstattes med pilarblokk. Gassanlegget skal ombygges og fornyes. Videre begynner de to 65 kg tunge solcellebatteriene å dra på årene. Her kan det være aktuelt å snekre ei lita «batteribu» i tilknytning til verandaen. Litium batteri som det er aktuelt å skifte til, bør vel helst ikke oppbevares innendørs i hytta. Vinduene begynner også å trenge vedlikehold, kanskje skiftes. Innvendig gjenstår det malingsarbeide og listing etter arbeide med brannmuren, osv.

Avslaget på søknaden kom veldig overraskende og ubeleilig. Så vidt jeg vet har flere hyttenaboer fått innvilget dispensasjon, og jeg synes derfor at avslaget virker tilfeldig, urettferdig og er dårlig begrunnet. Jeg blir 72 år rett over nyåret og har nok de beste årene bak meg. Jeg har derfor ikke så alt for god tid på meg, dersom jeg skal få utrettet det jeg har satt meg fore. Jeg ser i alle fall mørkt på å skal begynne å bære på ryggen verktøy og materialer som jeg vil trenge i tiden fremover. Det er ca 100 høydemeter og 1,5 km å gå fra sommer parkeringsplassen frem til hytta. Tror ikke det er spesielt sunt for en mann i min alder å starte opp med det.

I tillegg har kona i flere år hatt sterke smerter og har fått konstatert Palindromisk revmatisme. Dette medfører at hun etter bilturer stivner i leddene og har problem med å gå, og må til tider bruke krykker. Legeattest kan fremlegges dersom det kreves.

Tillater meg derfor å be om at kommunen revurderer avslaget på min søknad.

Mvh

Thor J. Breimo

DISPENSASJON FRA MOTORFERDSELLOVEN - ODD ARVE OG KAROLINE HORSDAL

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol
Arkivsaksnr.: 19/429

Arkiv: K01

Saksnr.: **Utvalg** **Møtedato**
47/19 Plan og ressursutvalget

06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Odd Arve og Karoline Horsdal innehar allerede gyldig dispensasjon for transport med snøskuter til hytta i Stimarka, som utløper den 15. mai 2020. Det er derfor ikke behov for ny, og Horsdal innvilges følgelig ikke dispensasjon for transport av utstyr og bagasje med snøskuter etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 5 bokstav c. Horsdal henvises istedenfor til å søke på nytt etter at nåværende dispensasjon har utløpt.

Horsdal gis ikke dispensasjon til frakt av utstyr og materiell på barmark, i forbindelse med vedlikehold av hytta. Vedtaket har hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6.

En helhetsvurdering av omsøkte kjøring taler ikke for at dispensasjon etter forskriftens § 6 skal gis. Vilkårene for å få innvilget dispensasjon anses for å være oppfylt, men vi kan ikke se at det her dreier seg om et transportbehov som et unntakstilfelle. Det at Horsdal tidligere har hatt dispensasjon for transport av utstyr og materiell til vedlikehold av hytta, taler ikke for å gi ny dispensasjon.

Søknaden er vurdert etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12. En har på grunnlag av tilgjengelig vitenskapelig og erfaringsbasert informasjon tilstrekkelig kunnskap for å si at motorferdsel etter omsøkte trasé ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller vil være en risiko for alvorlige eller irreversible skader på naturmiljøet, naturmangfold og økosystem.

Saksutredning:

Odd Arve og Karoline Horsdal søker om dispensasjon fra motorferdselloven for å transportere utstyr og materiell til egen hytte ved Stivatnan (gnr/bnr/fnr 72/1/3), i forbindelse med reparasjoner og vedlikehold. Det søkes om inntil 10 turer per år i tre år. I e-postkorrespondanse mellom Odd Arve og saksbehandler, kommer det frem at det er ønskelig med dispensasjon for transport på både barmark og snødekt mark med hhv. bil og snøskuter. Søker har lagt ved grunneiertyllatelse, og henviser til kart vedlagt tidligere søknad. (Kartet var av så dårlig kvalitet at vi har tegnet traséen fra Jordbrua til hytta på nytt. Nytt kart vedlegges saksframlegget.)

Søker skriver følgende i e-post til saksbehandler:

«Hytta er mer enn 30 år og har behov for reparasjoner, utbedringer og utskiftinger. I den forbindelse trenger jeg å kjøre opp materiell og utstyr.

Dette gjelder ikke turkjøring.

Det vil heller ikke være til skade på natur eller gi andre ulemper. Stor forsiktighet vil bli utvist. Jeg bruker marka til rekreasjonsformål og vil ivareta området.»

«Det jeg håper å rekke i år er å frakte opp pilarblokker (og sement) for å fortsette utskifting av pilarer, samt innerdører.

Vet ikke hvor mye jeg rekker i år.

Bor for tiden på Mo, så det er ikke like lett å planlegge nøyaktig.»

Søknaden skal vurderes etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag §§ 5 første ledd bokstav c og 6. Søknaden skal også vurderes mot prinsippene i lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 8 til 12.

Bakgrunn:

Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag §§ 5 første ledd og 6:

«Etter skriftlig søknad kan kommunestyret gi tillatelse til bruk av snøscooter for:

- a) fastboende som i ervervsmessig øyemed vil påta seg
 - transport mellom bilveg og hytte,
 - tilsyn med privat hytte etter eierens oppdrag,
 - transport for massemedia på reportasjeoppdrag,
 - transport av funksjonshemmede,
 - transport av ved,
 - transport etter dispensasjon i medhold av denne forskrifts § 6,
- b) funksjonshemmede,
- c) eier av hytte for transport av bagasje og utstyr mellom bilveg og hytte som ligger minst 2,5 km fra brøytet bilveg når det i området ikke er mulighet for leiekjøring etter bokstav a,
- d) kjøring i utmarksnæring for fastboende,
- e) transport av ved utover det som følger av denne forskrifts § 3 første ledd bokstav g,
- f) gruppeturer på snødekt mark for beboere på helse- og omsorgsinstitusjoner, medlemmer av pensjonistforeninger eller forflytningshemmede. Turen må være i regi av helse- og omsorgsinstitusjoner eller ideelle organisasjoner. Tillatelse kan kun gis for transport til bestemte turmål og langs nærmere bestemte traseer dersom kommunen anviser slike.»

«I unntakstilfelle kan kommunestyret – eller et annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer – etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover § 2 – § 5, dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.»

Rundskriv T-1996-1:

7.3.1 Tillatelse i angitte tilfeller, § 5

Transport til private hytter, § 5 første ledd bokstav c

«Etter forskriftens § 5 første ledd bokstav c kan det gis dispensasjon til hytteeier for transport av bagasje og utstyr mellom bilveg og hytte, der hytta ligger minst 2,5 km fra brøytet bilveg, og det i området ikke er mulighet for leiekjøring.

Bestemmelsen skal dekke transportbehovet til private avsidesliggende hytter i områder der det ikke finnes tilfredsstillende muligheter til å leie transport. Det kan kun gis dispensasjon til hytteeier. Begrepet hytteeier må her anses å omfatte også eierens nærmeste familie, som ektefelle og barn. Andre enn disse, også slektninger, må i tilfelle søke om dispensasjon etter

forskriftens § 6. Besøkende på foreningshytter omfattes heller ikke av § 5. Heller ikke kjøring til hytter med flere eiere vil kunne tillates etter denne paragrafen.

Det er bare transport av bagasje og utstyr mellom bilveg og hytte som kan tillates; alminnelig persontransport kan ikke tillates. Når det er gitt tillatelse til transport av bagasje og utstyr, må det imidlertid være adgang til å la personer sitte på, når det er plass til det sammen med bagasjen. Forutsetningen er således at passasjertransporten ikke må medføre ekstra kjøring. Er det behov for ren persontransport, f.eks. på grunn av alder eller helse, må det søkes om tillatelse etter § 6.

Eventuell tillatelse til hyttekjøring bør ikke gis for mer enn en sesong om gangen og begrenses til et fåtall turer. Dette gjelder særlig i områder som er egnet for leiekjøring og der slike ordninger må forventes opprettet. Se nærmere om adgangen til å stille vilkår nedenfor under 7.3.3.»

7.3.2 Tillatelse ved særlig behov, § 6

Lovens vilkår

«Bestemmelsen er streng. Følgende betingelser må være oppfylt for at tillatelse skal kunne gis:

- søkeren må påvise et særlig behov,
- behovet må ikke knytte seg til turkjøring,
- behovet må ikke kunne dekkes på annen måte, og
- behovet må vurderes mot mulige skader og ulemper ut fra målet om å redusere motorferdselen til et minimum.

Hva som er «unntakstilfeller», «særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring» og «som ikke kan dekkes på annen måte» beror på en konkret skjønnsmessig vurdering. Ved skønnsvurderingen må lokale forhold kunne spille inn, men likevel slik at bestemmelsens strenghet ivaretas. (...)»

Transport til hytte

«Forskriftens § 5 første ledd bokstav c har en bestemmelse om kjøring til hytte på vinterføre. Hyttekjøring ut over det må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Utgangspunktet er at det ikke skal være kurant å få dispensasjon. (...)»

Transport av ordinært utstyr, bagasje, proviant o.l kan det normalt ikke gis tillatelse til der avstanden til hytta er kortere enn 2,5 km. Gjelder det derimot transport av gjenstand som er for tung til å fraktes på annen måte enn med motorkjøretøy, kan det foreligge et særlig behov for transport. Eventuell tillatelse etter forskriftens § 6 må i tilfelle begrenses til et enkelttilfelle.

Transport med barmarkskjøretøy til hytte bør det som hovedregel ikke gis tillatelse til. Slik transport bør bare tillates dersom det kan kjøres på traktorveg e.l., og etter en særlig streng vurdering.»

Vurdering:

Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 5 bokstav c, åpner for at eiere av hytte som ligger mer enn 2,5 km fra nærmeste brøytede bilveg kan få dispensasjon til å frakte utstyr og bagasje med snøskuter. Hytta befinner seg om lag 2 km fra nærmeste

brøytede bilveg, og således er ikke avstanden tilstrekkelig til å kunne innvilge dispensasjon. En kan samtidig argumentere med at det ikke finnes muligheter for parkering ved dette punktet, og at nærmeste parkeringsmulighet er langs Gråtådalsveien. Da blir avstanden til hytte over 2,5 km. Det er for øyeblikket en pågående sak hos Fylkesmannen i Nordland, der Beiarn kommune har lagt til grunn en skjønnsmessig vurdering om at nærmeste plass hvor det er praktisk mulig å parkere bil med henger og kjøre snøskuter fra, skal gjelde. Nevnte sak dreier seg om kjøring mellom Fv 813 og hytte ved Langvatnet, og har likhetstrekk med saker om eventuell snøskuterkjøring til Stivatnan. Av det kommunen kjenner til, har ikke Fylkesmannen per i dag konkludert i saken.

I dette tilfellet innehar søker en dispensasjon etter forskriftens § 5 bokstav c, som utløper 15. mai 2020 (sak nr. 21/16 i PLR). Administrasjonens anbefaling er å informere Horsdal om at forrige dispensasjon for transport med snøskuter fremdeles gjelder til 15. mai 2020, og anmode om at ny søknad sendes etter kommende vintersesong. Da har også Fylkesmannen trolig konkludert i nevnte sak.

Rundskriv T-1996-1 fra Miljøverndepartementet utdyper forskriftens § 6, også med hensyn på transport til hytte. Departementet legger til grunn at utgangspunktet er at det ikke skal være kurant å få dispensasjon for transport av utstyr og bagasje til hytte utover forskriftens § 5 bokstav c (eksempelvis på barmark). Barmarkskjøring kan kun tillates i helt spesielle tilfeller. Kan det komme på tale å gi dispensasjon for barmarkskjøring etter forskriftens § 6, skal det skje etter en meget streng vurdering av vilkårene. For at tillatelse skal kunne gis, må søkeren blant annet påvise et særlig behov, og behovet må ikke kunne dekkes på annen måte.

Formålet med kjøringen er angitt å være transport av utstyr og materiell til hytta, i forbindelse med reparasjoner og vedlikehold. Altså ikke turkjøring. Kjøring vil foregå mellom Gråtådalsveien/Jordbrua og hytte ved Stivatnan, etter etablert skogs-/traktorvei. Horsdal har tidligere fått dispensasjon for inntil fem årlige turer i årene 2016-2018 med samme formål.

Av det vi kan se, vil omsøkt ferdsel med bil ikke føre til nevneverdige skader eller stor slitasje på den etablerte traktorveien. Men det er et 20-talls hytter i dette området. Dersom eierne av alle disse hyttene skal ha dispensasjon til å drive løpende vedlikehold, kan det medføre vesentlig mye ferdsel med motoriserte kjøretøy. Selv om et fåtalls turer til én hytte ikke medfører stor forskjell på vei, naturmiljø og generell trivsel i området, kan den samlede belastningen potensielt bli stor. Det bør også nevnes at kommunen er blitt kjent med at hytteforeningen i området årlig vedlikeholder veien ved dugnad, slik at eventuell slitasje kan utbedres.

En kan argumentere for at vedlikehold av hytte er et særlig behov, da en er avhengig av å få transportert materiell inn til hytta. Således kan dette vilkåret anses for å være oppfylt. Men samtidig har søker hatt dispensasjon til samme formål tidligere år, og har hatt anledning til både å vedlikeholde hytta og sørge for transport av nødvendig utstyr og materiell. Med tanke på å redusere motorferdselen til et minimum, og med hensyn til at tillatelse kun skal gis i unntakstilfeller, taler det ikke for at søker skal innvilges dispensasjon for fem årlige turer i en ny flerårig periode. En kan dog vurdere om behovet dekkes ved å innvilge fem turer begrenset til én sesong, eller ved å innvilge et fåtall turer over tre år (en til to årlige turer).

I e-postkorrespondanse mellom søker og saksbehandler, har vi fått opplyst at formålet med transporten i år er å frakte dører, pilarblokker og sement til hytta. Dette er gjenstander som, i større mengder, blir for tunge og vanskelige å frakte hensiktsmessig uten motorisert kjøretøy. For å dekke dette behovet kan det være aktuelt å innvilge et fåtall turer i 2019, og henvise Horsdal til

å søke på nytt for å dekke eventuelt transportbehov til neste år. For øyeblikket har kommunen en klage på liknende sak i Stivatnan til behandling. Utfallet av den klagesaksbehandlingen bør være førende for avgjørelsen også i behandlingen av denne saken.

Den omsøkte kjøringen er vurdert opp mot naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet). Med de vilkår som settes til kjøring på barmark og snødekt mark i dette omfanget vil kjøringen ikke skade naturmangfoldet. Denne kjøringen samt annen kjøring i området vurderes heller ikke til å medføre en for stor belastning på økosystemet.

En helhetsvurdering av omsøkte kjøring taler ikke for at dispensasjon etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark etc. § 6 skal gis. Vilkårene for å få innvilget dispensasjon anses for å være oppfylt, men vi kan ikke se at det her dreier seg om et transportbehov som et unntakstilfelle. Det at Horsdal tidligere har hatt dispensasjon for transport av utstyr og materiell til vedlikehold av hytta, taler ikke for å gi ny dispensasjon.

Vedlegg:

- Kart med inntegnet trasé

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Kart fra Kilden

0 100 200 300m

kilden.nibio.no

28.08.2019

DISPENSASJON FRA MOTORFERDSELLOVEN - BARMARK - RUDOLF INGVALDSEN

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol
Arkivsaksnr.: 19/207

Arkiv: K01

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
38/19	Plan og ressursutvalget	03.05.2019
27/19	Plan og ressursutvalget	05.06.2019
48/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Plan- og ressursutvalget avviser klagen fra Rudolf Ingvaldsen, som kommer frem i brev av 16. juni 2019 til Beiarn kommune. Brevet oppfyller ikke formkravene til en klage, som fremkommer av forvaltningsloven § 32. Saken tas følgelig ikke opp til ytterligere behandling.

Behandling/vedtak i Plan og ressursutvalget den 05.06.2019 sak 27/19

Rudolf Ingvaldsen gis ikke dispensasjon for å transportere ved på barmark i Ramskjellområdet.

Vedtaket har hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6.

En helhetsvurdering av omsøkte kjøring taler ikke for at dispensasjon etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6 skal gis. Dette dreier seg ikke om et unntakstilfelle, da omsøkt kjøring vil foregå over flere sesonger og år. Den omsøkte ferdsele vil riktignok ikke medføre for stor belastning på underlaget, men det foreligger ikke et behov som tilsier at transporten må foregå på barmark. Behovet som foreligger bør derimot kunne dekkes ved bruk av snøskuter på snødekt mark, hvilket Ingvaldsen også innehar dispensasjon til å kunne gjøre.

Søknaden er vurdert etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12. En har på grunnlag av tilgjengelig vitenskapelig og erfaringsbasert informasjon tilstrekkelig kunnskap for å si at omsøkt motorferdsel ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller vil være en risiko for alvorlige eller irreversible skader på naturmiljøet, naturmangfold og økosystem.

Enstemmig vedtatt.

Saksutredning:

Rudolf Ingvaldsen har i brev til kommunen den 16. juni 2019 bedt om at kommunen revurderer hans søknad om kjøring på barmark. Administrasjonen tolker brevet som en klage på Plan- og ressursutvalgets vedtak i sak 27/19, og brevet er mottatt innen klagefristen.

Brevet fra Ingvaldsen oppfyller ikke alle formkravene i forvaltningsloven § 32. Den 27. juni sendte kommunen derfor brev til Ingvaldsen for å opplyse om dette, og satte samtidig frist til 18. juli for å rette brevet/klagen. Ingvaldsen har ikke respondert på dette.

Bakgrunn:

Forvaltningsloven:

§ 32. (klagens adressat, form og innhold).

Erklæring om klage skal:

- a) fremsettes for det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket; dersom muntlig klage er tillatt, skal erklæringen settes opp skriftlig av vedkommende forvaltningsorgan;*
- b) være undertegnet av klageren eller hans fullmektig eller være autentisert som fastsatt i forskrift, eller i medhold av forskrift, jf. § 15 a;*
- c) nevne det vedtak som det klages over, og om påkrevet gi opplysninger til bedømmelse av klagerett og av om klagefrist er overholdt;*
- d) nevne den endring som ønskes i det vedtak det klages over.*

Erklæringene bør også nevne de grunner klagen støtter seg til.

Inneholder en erklæring om klage feil eller mangler, setter forvaltningsorganet en kort frist for rettelse eller utfylling.

Vurdering:

En erklæring om klage skal oppfylle konkrete formkrav. I Ingvaldsen sitt brev til kommunen er ikke det vedtak som det klages over nevnt, og den endring som ønskes i vedtaket det klages over fremkommer ikke. Ingvaldsen har hatt anledning til å rette dette, uten å gjøre så, jf. lovens § 32 tredje ledd.

Klagen er dermed ikke komplett, og den må avvises uten å tas til ytterligere behandling.

Vedlegg:

- Brev fra Ingvaldsen 16/6-19 ang. hans søknad om kjøring på barmark
- Svar fra kommunen 27/6-19

Til Beiaru Kommune
Thomas Olufsen Skrantvold
8110 Moldjord.

Ramskjell 1606-19

Fra Rudolf Ingvaldsen, Ramskjell
8110 Moldjord,

Ang. min søknad om kjøring av ved på bærmark.

Slik jeg forstår vedtaket som er gjort angående
bølmaden, forstår jeg dette som ett avslag.
At man som le boer på Ramskjell, gr.nr. 19-2
i fjerde og femte generasjon, møter slike holdninger
tyder på at utviklingen går tilbake.
Her opppe har vi alltid følt det lettere og arbeide
i skogen på sommeren, mot og balse i meterdyp
snø.

Når det offentlige har gått inn med penger for å
bygge skogsveier for traktor og annet så har dette
vert til fordel for sommerdrift.

Jeg ber derfor om at kommunen vurderer saken
på nytt.

Rudolf Ingvaldsen

Beiaru Kommune		
19/207	7	330/119
17 JUN 2019		
1601		
TOS		

Rudolf Ingvaldsen
Haugan 19
8110 MOLDJORD

FORELØPIG SVAR - KLAGE PÅ VEDTAK - RUDOLF INGVALDSEN

Vi bekrefter å ha mottatt brev datert 16. juni 2019, som vi tolker som en klage på vedtak i sak 27/19 i Plan og ressursutvalget. Brevet er mottatt innen klagefristen. Det er dog noen mangler i brevet som må rettes før vi kan ta opp klagen til behandling.

I henhold til forvaltningsloven § 32 skal en erklæring om klage blant annet nevnte det vedtak som påklages, og nevne den endring som ønskes. Vi ber derfor om at brevet/klagen rettes/utfylles og sendes til kommunen på nytt. Frist for rettelse eller utfylling er 18. juli 2019.

Som utfyllende opplysning til vedtaket vedlegges saksframlegget og -protokollen fra møtet hvor saken ble behandlet.

Med vennlig hilsen
Beiarn kommune

Thomas Olufsen Skrautvol
fagleder skog, utmark og miljø

Vedlegg:

- Saksframlegg
- Saksprotokoll fra sak 27/19 i PLR

DISPENSASJON FRA LOV OM MOTORFERDSEL I UTMARK OG VASSDRAG - VIGGO EINAN

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol
Arkivsaksnr.: 19/216

Arkiv: K01

Saksnr.: **Utvalg** **Møtedato**
49/19 Plan og ressursutvalget

06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Plan- og ressursutvalget innvilger ikke Viggo Einans søknad om dispensasjon etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 5 bokstav b.

Forskriften sier at tillatelse til bruk av snøskuter for bl.a. funksjonshemmede etter søknad kan gis. Avslaget begrunnes med at Einan fra før har gyldig dispensasjon for å kjøre snøskuter til begge hytter han her har søkt om, og det er ikke ønskelig med flere dispensasjoner som tillater kjøring til samme hytte. Beiarn kommune utsteder normalt ikke flere enn én dispensasjon for kjøring til samme hytte. Behovet bør også kunne dekkes ved å benytte allerede utstedte tillatelser. I de tilfeller hvor både Viggo og Jan-Helge Einan har behov for transport, bør en kunne benytte slede eller liknende for å dekke behovet med én snøskuter.

Søknaden er vurdert etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12. En har på grunnlag av tilgjengelig vitenskapelig og erfaringsbasert informasjon tilstrekkelig kunnskap for å si at motorferdsel etter omsøkte trasé ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller vil være en risiko for alvorlige eller irreversible skader på naturmiljøet, naturmangfold og økosystem.

Saksutredning:

Viggo Einan søker om dispensasjon fra motorferdselloven for bruk av snøskuter til egen hytte på Osfjellet samt Thorgeir Os sin hytte ved Grønnvatnet. Einan søker om dispensasjon etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 5 bokstav b, for funksjonshemming. Vi forutsetter at kjøretraseer er samme som opplyst i søknad til kommunen 12.03.2018. Søker har ellers lagt ved nødvendig dokumentasjon.

Einan innehar gyldig dispensasjon for kjøring til hytte på Osfjellet (delegert sak 84/18 i PLR, omgjort til også å gjelde hans sønn i delegert sak 32/19 i PLR), og for kjøring til hytta ved Grønnvatnet (sak 5/19 i PLR). Søker har blitt gjort oppmerksom på dette i brev den 6. mai 2019. I svar til kommunen den 31. mai skriver han at han ønsker å opprettholde søknaden, slik at han kan få dispensasjon som funksjonshemmet og sønnen beholde dispensasjonen etter forskriftens § 5 bokstav c.

Søknaden skal behandles etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 5 bokstav b. Den skal også vurderes mot prinsippene i lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 8 til 12.

Bakgrunn:

Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag:

§ 5. Etter skriftlig søknad kan kommunestyret gi tillatelse til bruk av snøscooter for:

- a) fastboende som i ervervsmessig øyemed vil påta seg
 - transport mellom bilveg og hytte,
 - tilsyn med privat hytte etter eierens oppdrag,
 - transport for massemedia på reportasjeoppdrag,
 - transport av funksjonshemmede,
 - transport av ved,
 - transport etter dispensasjon i medhold av denne forskrifts § 6,
- b) funksjonshemmede,
- c) eier av hytte for transport av bagasje og utstyr mellom bilveg og hytte som ligger minst 2,5 km fra brøytet bilveg når det i området ikke er mulighet for leiekjøring etter bokstav a,
- d) kjøring i utmarksnæring for fastboende,
- e) transport av ved utover det som følger av denne forskrifts § 3 første ledd bokstav g,
- f) gruppeturer på snødekt mark for beboere på helse- og omsorgsinstitusjoner, medlemmer av pensjonistforeninger eller forflytningshemmede. Turen må være i regi av helse- og omsorgsinstitusjoner eller ideelle organisasjoner. Tillatelse kan kun gis for transport til bestemte turmål og langs nærmere bestemte traseer dersom kommunen anviser slike.

Kommunestyrets myndighet etter denne paragraf kan delegeres til et folkevalgt organ eller kommunal tjenestemann.

Rundskriv T-1996-1:

7.3.1 Tillatelse i angitte tilfeller, § 5

«Funksjonshemmede, § 5 første ledd bokstav b

Reglene om snøscooterkjøring for funksjonshemmede er noe endret ved endring av nasjonal forskrift 19. juni 1995. Da ble tidligere § 3 første ledd bokstav c opphevet, og § 5 første ledd bokstav b ble endret slik at henvisningen til § 3 ble tatt ut. Endringen var nødvendig etter at Samferdselsdepartementet vedtok ny forskrift om parkering for forflytningshemmede 15. mars 1994 nr. 222, til avløsning av tidligere forskrift 21. oktober 1983 nr. 1581 om parkering for bevegelseshemmede, som nasjonal forskrift henviste til.

Selv om alle funksjonshemmede som har behov for å kjøre snøscooter, etter denne endringen nå må innhente tillatelse til det fra kommunen, innebærer ikke endringen at varig bevegelseshemmede med et reelt behov for snøscooterkjøring skal gis dårligere muligheter til å benytte snøscooter enn tidligere. Det er forutsetningen at funksjonshemmede skal ha den samme muligheten som før til å dekke sitt behov for å kjøre snøscooter.

Bevegelses- eller funksjonshemmede som har behov for snøscooterkjøring må nå søke om tillatelse til det etter forskriftens § 5 første ledd bokstav b. Behovet for transporten må ved avgjørelsen av søknaden avveies mot de skader eller ulemper den vil føre til, og det kan eventuelt settes vilkår. I avveiningen må det legges vekt på den særstilling funksjonshemmede står i med hensyn til transportbehov.

Det kan bare gis tillatelse etter forskriftens § 5 første ledd bokstav b ved varig funksjonshemming. Kommunen kan kreve legeerklæring som dokumentasjon. Personer som på grunn av alder eller midlertidig sykdom er bevegelseshemmede, går ikke inn under

bestemmelsen. Dispensasjon for disse må i tilfelle vurderes etter forskriftens § 6, jf. omtale nedenfor under 7.3.2.

Når alle funksjonshemmede som har behov for snøscootertransport må søke kommunen om tillatelse, vil kommunene fra vintersesongen 1995/96 ventelig få noe mer arbeid med behandling av snøscootersøknader fra funksjonshemmede. Det bør imidlertid være relativt kurant å vurdere disse søknadene, og dispensasjoner kan og bør gis for flere år om gangen.»

Vurdering:

Sammen med søknaden har Einan blant annet lagt ved legeerklæring som bekrefter at funksjonshemmingen er varig, og ikke (alene) skyldes høy alder. Vi vurderer at funksjonshemmingen er av en slik art at det er et reellt behov for bruk av snøskuter om vinteren. Det bør legges vekt på den særstilling funksjonshemmede står i med hensyn til transportbehov.

I utgangspunktet er det ikke hensiktsmessig eller ønskelig å utstede to dispensasjoner for kjøring til samme hytte(r). Det kan resultere i at det brukes to snøskutere til sammenfallende turer. Særlig med tanke på motorferdsellovens formål om å *«ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen»*, er det derfor lite ønskelig. Einan skriver at han ønsker at sønnen også skal kunne kjøre snøskuter til hytta, hvilket ikke kan skje dersom Einan kun innehar dispensasjon etter forskriftens § 5 bokstav b. Transportbehovet for begge to bør derimot kunne løses ved å bruke samme snøskuter, og eventuelt benytte slede eller liknende.

Forskriften sier at tillatelse kan gis etter søknad. Kommunen har altså ingen plikt til å gi tillatelse, men skal samtidig sørge for lik behandling av alle som søker. I dette tilfellet foreligger det allerede dispensasjoner til begge hytter som er omsøkt, og å utstede ny dispensasjon til samme formål synes unødvendig. Ved gjeldende dispensasjoners utløp, bør Einan derimot kunne innvilges dispensasjon etter forskriftens § 5 bokstav b.

Den omsøkte kjøringen er vurdert opp mot naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet). Med de vilkår som settes til snøskuterkjøring i dette omfanget vil slik kjøring ikke skade naturmangfoldet. Denne kjøringen samt annen kjøring i området vurderes heller ikke til å medføre en for stor belastning på økosystemet.

Omsøkt kjøring vurderes til ikke å være i tråd med formålet i motorferdselloven, den tid det allerede finnes gyldig tillatelse til å kjøre snøskuter til hyttene ved Grønnvatnet og på Osfjellet. Vi anerkjenner Einans behov for transport med snøskuter som funksjonshemmet, men mener samtidig at det ikke er nødvendig med ny dispensasjon når det allerede foreligger tillatelse etter andre bestemmelser. Da det ikke er ønskelig med flere dispensasjoner for kjøring til samme hytte, bør Einan henvises til allerede utstedte dispensasjoner.

SØKNAD OM DISPENSASJON FRA MOTORFERDSELLOVEN - BARMARK - SVENN ÅGE ISAKSEN

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol
Arkivsaksnr.: 19/392

Arkiv: K01

Saksnr.: Utvalg Møtedato
50/19 Plan og ressursutvalget

06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Svenn Åge Isaksen gis dispensasjon for transport av vedfyringsovn mellom Jordbrua og egen hytte (gnr/bnr 72/7). Dispensasjonen gjelder for én tur i perioden fra dags dato til og med 30. september 2019.

Dispensasjon gis på følgende vilkår:

- Trasé: Langs skogsvei og etablerte kjørespor til egen hytte, som inntegnet i kart vedlagt søknaden.
- All kjøring utenom angitte formål og trasé er forbudt.
- Kjøring er forbudt i tidsrommet 23.00 - 07.00.
- Ferdsel skal skje hensynsfullt og med hensyn til annen virksomhet i området.
- Det tillates én tur til og fra hytta med bil, lett traktor eller ATV på barmark.
- Det skal føres kjørebok. Dato og underskrift skal påføres med kulepenn i kjøreboka før turen tar til.
- Kart over trasé, grunneiertyllatelse, dispensasjon og kjørebok skal medbringes og vises fram ved kontroll.
- Mislighold av dispensasjonen og/eller vilkår satt i dispensasjon kan føre til umiddelbar inndragelse av dispensasjon.

Vedtaket har hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6.

Søknaden er vurdert etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12. En har på grunnlag av tilgjengelig vitenskapelig og erfaringsbasert informasjon tilstrekkelig kunnskap for å si at motorferdsel etter omsøkte trasé ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller vil være en risiko for alvorlige eller irreversible skader på naturmiljøet, naturmangfold og økosystem.

Saksutredning:

Svenn Åge Isaksen søker om dispensasjon fra motorferdselloven for å transportere vedfyringsovn til/fra hytte i forbindelse med bytte av dette, langs skogsvei og etablerte kjørespor fra Jordbrua til egen hytte (gnr/bnr 72/7). Han søker i utgangspunktet om én tur i perioden juli-august 2019. Type kjøretøy er ikke angitt, men siden praksis for dette området tidligere har vært kjøring med bil kan en ta utgangspunkt i at det gjelder også for denne søknaden. Eventuelt lett traktor eller ATV. Søker har lagt ved kart over trasé og grunneiertyllatelse.

Søknaden skal vurderes etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6. Søknaden skal også vurderes mot prinsippene i lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 8 til 12.

Bakgrunn:

Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6:

I unntakstilfelle kan kommunestyret – eller et annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer – etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover § 2 – § 5, dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.

Rundskriv T-1996-1:

7.3.2 Tillatelse ved særlig behov, § 6

Lovens villkår

«Bestemmelsen er streng. Følgende betingelser må være oppfylt for at tillatelse skal kunne gis:

- søkeren må påvise et særlig behov,
- behovet må ikke knytte seg til turkjøring,
- behovet må ikke kunne dekkes på annen måte, og
- behovet må vurderes mot mulige skader og ulemper ut fra målet om å redusere motorferdselen til et minimum.

Hva som er «unntakstilfeller», «særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring» og «som ikke kan dekkes på annen måte» beror på en konkret skjønnsmessig vurdering. Ved skønnsvurderingen må lokale forhold kunne spille inn, men likevel slik at bestemmelsens strenghet ivaretas.»

Transport til hytte

«Forskriftens § 5 første ledd bokstav c har en bestemmelse om kjøring til hytte på vinterføre. Hyttekjøring ut over det må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Utgangspunktet er at det ikke skal være kulant å få dispensasjon. (...)»

Transport av ordinært utstyr, bagasje, proviant o.l kan det normalt ikke gis tillatelse til der avstanden til hytta er kortere enn 2,5 km. Gjelder det derimot transport av gjenstand som er for tung til å fraktes på annen måte enn med motorkjøretøy, kan det foreligge et særlig behov for transport. Eventuell tillatelse etter forskriftens § 6 må i tilfelle begrenses til et enkelttilfelle.

Transport med barmarkskjøretøy til hytte bør det som hovedregel ikke gis tillatelse til. Slik transport bør bare tillates dersom det kan kjøres på traktorveg e.l., og etter en særlig streng vurdering.»

Vurdering:

Rundskriv T-1996-1 fra Miljøverndepartementet utdyper forskriftens § 6, også med hensyn på transport til hytte. Departementet legger til grunn at utgangspunktet er at det ikke skal være kulant å få dispensasjon for transport av utstyr og bagasje til hytte utover forskriftens § 5 bokstav c (eksempelvis på barmark). Barmarkskjøring kan kun tillates i helt spesielle tilfeller. Kan det komme på tale å gi dispensasjon for barmarkskjøring etter forskriftens § 6, skal det skje etter en meget streng vurdering av vilkårene. For at tillatelse skal kunne gis, må søkeren blant annet påvise et særlig behov, og behovet må ikke kunne dekkes på annen måte.

Formålet med kjøringen er angitt å være transport av ny vedfyringsovn til hytta. Altså gjelder søknaden ikke turkjøring. Kjøring vil foregå mellom Jordbrua og hytta, langs skogsvei og etablerte kjørespor.

Av det vi kan se, vil omsøkt ferdsel med bil ikke føre til nevneverdige skader eller stor slitasje på den etablerte traktorveien. Én tur til hytta vil heller ikke forårsake for stor slitasje på underlaget der kjøring foregår utenfor vei. Det er et 20-talls hytter i dette området, og behov for å unngå vesentlig mye ferdsel med motoriserte kjøretøy ved å begrense den totale belastningen på vei og miljø. Selv om et fåtalls turer til én hytte ikke medfører stor forskjell på vei, naturmiljø og generell trivsel i området, kan den samlede belastningen potensielt bli stor.

En kan argumentere for at transport av vedfyringsovn for å skifte ut den gamle er et særlig behov, da aktuell gjenstand er for tung til å kunne transporteres hensiktsmessig på annet vis. Således kan dette vilkåret anses for å være oppfylt. Med tanke på å redusere motorferdselen til et minimum, og med hensyn til at tillatelse kun skal gis i unntakstilfeller, taler det for at søker kan få innvilget én tur til formålet.

Den omsøkte kjøringen er vurdert opp mot naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet). Med de vilkår som settes til barmarkskjøring i dette omfanget vil kjøringen ikke skade naturmangfoldet. Denne kjøringen samt annen kjøring i området vurderes heller ikke til å medføre en for stor belastning på økosystemet.

En helhetsvurdering av omsøkte kjøring taler for at dispensasjon etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark etc. § 6 kan gis. Den omsøkte ferdselen, med de begrensninger vi setter vil ikke medføre for stor belastning på skogsvei og naturmiljø, og det foreligger et særlig behov. Av hensyn til den politiske behandlingen, som først finner sted i september, kan ikke kjøring i juli eller august innvilges. Men én tur i løpet av september bør derimot være gjennomførbart istedenfor.

FORSKRIFT SNØSKUTERLØYPE TIL KVALVATNET OG LILLE KVALVATNET

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol
 Arkivsaksnr.: 18/663

Arkiv: K01

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
18/19	Plan og ressursutvalget	18.03.2019
10/19	Beiarn Kommunestyre	25.03.2019
51/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Plan- og ressursutvalget godkjenner at administrasjonen kan utarbeide forslag og høringsnotat til forskrift om endring av «forskrift om løype for kjøring med snøskuter til Kvalvatnet, Beiarn kommune, Nordland», og sende det på høring i god tid før utvalgsmøtet 20. november 2019.

Saksutredning/bakgrunn:

Deler av snøskuterløypas trasé bør flyttes, grunnet støy og trafikk. En hytteeier har anmodet kommunen om å flytte traseen slik at den blir mindre sjenerende. I møte 29. august 2019 skal kommunen i lag med Beiarn snøscooterklubb og Trones grunneierlag se på alternative løsninger. Dette møtet skal resultere i et utkast til ny trasé (og eventuelle andre regelendringer), som legger grunnlaget for et forslag til forskrift om endring av forskrift. Dette må så sendes ut på høring i minst seks uker.

Ytterligere detaljer fra møtet med snøscooterklubben og grunneierlaget den 29. august kan informeres om på møtet i PLR.

Vurdering:

I utgangspunktet skal PLR vedta å sende forslaget ut på høring etter at det er utarbeidet. Forslag til forskrift er ikke klart til møtet i PLR den 6. september. Av hensyn til saksbehandlingstid, seks ukers høringsfrist og planlagte møtedatoer i PLR og kommunestyret, ser administrasjonen at det ikke er mulig å implementere nødvendige endringer i snøskuterløypa innen sesongstart 1. februar 2020. Utvalget bør ha saken til endelig behandling i møtet 20. november, og kommunestyret i første møte i 2020. Det foreslås derfor for PLR at utvalget godkjenner at administrasjonen kan utarbeide forslag til forskrift og tilhørende høringsnotat, og sende det på høring fortløpende.

HØRING - FORSLAG TIL NY VILTFORSKRIFT

Saksbehandler:	Thomas Olufsen Skrautvol	Arkiv: K42
Arkivsaksnr.:	19/369	

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
52/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019
53/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019
54/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Plan- og ressursutvalget i Beiarn kommune har følgende innspill til forslag om ny viltforskrift:

Forslaget til forskrift åpner for å holde rev for trening av hihunder til bruk i ettersøk av skadd rev og ved annet uttak av rev. Det angis i høringsnotatet å være en legalisering som etterlyses fra Norsk Kennel Klub og Norges Jeger- og Fiskerforbund. I lys av det kommende forbudet mot pelsdyrfarmer og –oppdrett, som begrunnes med hensynet til dyrevelferd, synes dette verken hensiktsmessig eller forsvarlig. Et forbud mot pelsdyrfarmer og –oppdrett bør etter utvalgets skjønn omfatte alt hold av rev i fangenskap, for å unngå unødige lidelser og øvrig redusert dyrevelferd. Vi ser at det riktignok kan være fordelaktig å kunne trene opp hunder på slikt vis, men det bør ikke skje slik at en risikerer å forringe dyrevelferden.

Ny forskrift åpner for at flere arter kan skadefelles etter skadelidtes egen beslutning. Samtidig stilles nye krav til rapportering av all skadefelling, som innebærer rapportering til kommunen av vilt som er felt etter egen beslutning. Det skaper noe økt arbeidsmengde for kommunen, og fører til økt byråkratisering av viltforvaltningen. Sistnevnte strider med et av hovedmålene med å samle disse fire forskriftene i én forskrift, som er nettopp å forenkle og avbyråkratisere forvaltningen. Utvalgets vurdering er at gevinsten av økt rapportering ikke veier opp for merarbeidet og byråkratiseringen slik rapportering vil medføre, og ber om at det i ny forskrift ikke stilles krav til rapportering for skadefelling.

Høringsnotatet nevner ikke endringen som fjerner mandatet kommunen i dag har til å tillate uttak av vilt til forskning, undervisning eller andre særlige formål. § 3-11 i ny forskrift sier uttrykkelig at mandatet kun ligger hos Miljødirektoratet. Av det vi kan se vil forslaget øke avstanden mellom søker og beslutningstaker, og vanskeliggjøre prosessen. Forslaget vil også bidra til en mindre helhetlig kommunal oversikt og forvaltning av viltartene, da særlig hjorteviltartene. Utvalget mener derfor at § 3-11 i ny forskrift minst bør åpne for at mandatet kan delegeres til fylkesmenn og kommuner.

Utvalget har ellers ingen merknader til ny forskrift.

Saksutredning/bakgrunn:

Miljødirektoratet har sendt på høring ny forskrift om skadefelling, om dødt vilt og om bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark (Viltforskriften), med høringsfrist 1. oktober 2019.

Forskriften er en samling av fire eksisterende forskrifter som regulerer innfangning, uttak, hold og utsetting av vilt, og håndtering av dødt vilt. I tillegg regulerer forskriften uttak av vilt som er delegert fra Miljødirektoratet til kommuner og fylkesmenn. Forskriften samler alle

bestemmelsene som omhandler forvaltning av vilt, unntatt bestemmelsene om høsting (jakt og fangst), om forvaltning av rovvilt og om fremmede organismer.

Utgangspunktet er at bestemmelsene og prinsippene i viltforvaltningen videreføres i den nye forskriften, og at gevinsten ved samling av forskriftene først og fremst er en mer systematisk, harmonisert og moderne forskrift. Det er også innarbeidet et skille mellom vilt som forekommer naturlig i Norge og vilt av fremmede arter.

Forskriftene som nå foreslås revidert og samlet er vedtatt i perioden 1997 – 2004. Etter den tid har flere tilgrensende regelverk trådt i kraft. Dette gjelder blant annet naturmangfoldloven som trådte i kraft 1. juli 2009, dyrevelferdsloven som trådte i kraft 1. januar 2010, forskrift om fremmede organismer som trådte i kraft 1. januar 2016 og forskrift om dyrevelferd ved fremvisning av dyr som trådte i kraft 1. januar 2017. De fire gjeldende forskriftene er ikke fullstendig harmonisert med ovennevnte regelverk, verken språklig eller innholdsmessig.

Følgende forskrifter samles i viltforskriften:

- forskrift 1. september 1997 nr. 1000 om felling av viltarter som gjør skade eller som vesentlig reduserer andre viltarters reproduksjon (skadefellingsforskriften),
- forskrift 15. februar 1999 nr. 357 om hold av vilt i fangenskap, oppdrett av vilt i innhegnet område, og om jakt på oppdrettet utsatt vilt (holdforskriften),
- forskrift 14. mars 2003 nr. 349 om innfanging og innsamling av vilt for vitenskapelige eller andre særlige formål (innfangingsforskriften), og
- forskrift 18. juni 2004 nr. 913 om ivaretagelse av dødt vilt (fallviltforskriften).

Følgende delegering tas inn i forskriften:

- Brev fra Miljødirektoratet 16. september 2013 til fylkesmenn og kommuner, om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven § 18 tredje ledd første punktum.

Gevinsten med samling av forskriftene angis å være først og fremst økt brukervennlighet ved en mer systematisk, harmonisert og moderne forskrift. Sammenslåingen antas å ha en vesentlig gevinst både for enkeltpersoner som skal forholde seg til forskriften og for ansatte i viltforvaltningen. En annen gevinst er at forskriften nå harmoniseres med annet tilgrensende og overlappende regelverk, slik at det blir tydelig hvilket regelverk som regulerer de enkelte aktiviteter.

Miljødirektoratet mener at forslag til ny forskrift vil gi effektiviseringsgevinster for både forvaltning og enkeltpersoner. Den viktigste gevinsten er et tydeligere og lettere tilgjengelig regelverk, både for forvaltningen og andre brukere. Rødlistede arter gis bedre beskyttelse, og forvaltningen av livskraftige og tallrike arter forenkles og avbyråkratiseres. Forskriften vil i begrenset utstrekning gi kostnader for kommuner og enkeltpersoner knyttet til rapportering av skadefelt vilt. Det antas at de miljømessige fordelene ved forbedret regelverk samt reduserte administrative kostnader vil veie opp for de begrensede kostnadene som nytt regelverk medfører.

Vurdering:

Forslaget til forskrift åpner for å holde rev for trening av hihunder til bruk i ettersøk av skadd rev og ved annet uttak av rev. Det angis i høringsnotatet å være en legalisering som etterlyses fra Norsk Kennel Klub og Norges Jeger- og Fiskerforbund. I lys av det kommende forbudet mot pelsdyrfarmer og –oppdrett, som begrunnes med hensynet til dyrevelferd, synes dette

verken hensiktsmessig eller forsvarlig. Et forbud mot pelsdyrfarmer og –oppdrett bør etter administrasjonens skjønn omfatte alt hold av rev i fangenskap, for å unngå unødige lidelser og øvrig redusert dyrevelferd. Vi ser at det riktignok kan være fordelaktig å kunne trene opp hunder på slikt vis, men det bør ikke skje slik at en risikerer å forringe dyrevelferden.

Ny forskrift åpner for at flere arter kan skadefelles etter skadelidtes egen beslutning. Samtidig stilles nye krav til rapportering av all skadefelling, som innebærer rapportering til kommunen av vilt som er felt etter egen beslutning. Det skaper noe økt arbeidsmengde for kommunen, og fører til økt byråkratisering av viltforvaltningen. Sistnevnte strider med et av hovedmålene med å samle disse fire forskriftene i én forskrift, som er nettopp å forenkle og avbyråkratisere forvaltningen. Vår vurdering er at gevinsten av økt rapportering ikke veier opp for merarbeidet og byråkratiseringen økt rapportering vil medføre, og anmoder utvalget om å kreve at det i ny forskrift ikke stilles krav til rapportering for skadefelling.

Høringsnotatet nevner ikke endringen som fjerner mandatet kommunen i dag har til å tillate uttak av vilt til forskning, undervisning eller andre særlige formål. § 3-11 i ny forskrift sier uttrykkelig at mandatet kun ligger hos Miljødirektoratet. Av det vi kan se vil forslaget øke avstanden mellom søker og beslutningstaker, og vanskeliggjøre prosessen. Forslaget vil også bidra til en mindre helhetlig kommunal oversikt og forvaltning av viltartene, da særlig hjorteviltartene. Administrasjonen mener at § 3-11 i ny forskrift minst bør åpne for at mandatet kan delegeres til fylkesmenn og kommuner.

Administrasjonen har ellers ingen merknader til ny forskrift.

Vedlegg:

- Viltforskrift – høringsnotat
- Viltforskrift - høringsversjon

Høring av forslag til ny forskrift om skadefelling, om dødt vilt og om bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark (Viltforskriften)

Miljødirektoratet sender på høring ny forskrift om skadefelling, om dødt vilt og om bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark (Viltforskriften).

Forskriften er en samling av fire eksisterende forskrifter som regulerer innfangning, uttak, hold og utsetting av vilt, og håndtering av dødt vilt. I tillegg regulerer forskriften uttak av vilt som er delegert fra Miljødirektoratet til kommuner og fylkesmenn. Forskriften samler alle bestemmelsene som omhandler forvaltning av vilt, unntatt bestemmelsene om høsting (jakt og fangst), om forvaltning av rovvilt og om fremmede organismer.

Utgangspunktet er at bestemmelsene og prinsippene i viltforvaltningen videreføres i den nye forskriften, og at gevinsten ved samling av forskriftene først og fremst er en mer systematisk, harmonisert og moderne forskrift. Det er også innarbeidet et skille mellom vilt som forekommer naturlig i Norge og vilt av fremmede arter. Bestemmelsene om hold av fremmede viltarter flyttes til forskrift om fremmede organismer.

Bakgrunnen for ny forskrift

Forskriftene som nå foreslås revidert og samlet er vedtatt i perioden 1997 – 2004. Etter den tid har flere tilgrensende regelverk trådt i kraft. Dette gjelder blant annet naturmangfoldloven som trådte i kraft 1. juli 2009, dyrevelferdsloven som trådte i kraft 1. januar 2010, forskrift om fremmede organismer som trådte i kraft 1. januar 2016 og forskrift om dyrevelferd ved fremvisning av dyr som trådte i kraft 1. januar 2017. De fire gjeldende forskriftene er ikke fullstendig harmonisert med ovennevnte regelverk, verken språklig eller innholdsmessig.

Ved utforming av forskriften er det lagt vekt på å gi et klarere regelverk, og å bidra til at bestemmelsene blir mer oversiktlige og lettere tilgjengelig både for publikum og brukere i forvaltningen. I noen tilfeller er konsekvent og langvarig forvaltningspraksis nedskrevet som bestemmelser.

Bestandsstatus og rødlistevurdering for flere arter er endret siden gjeldende forskrifter ble vedtatt. Dette innebærer at det nå er behov for bedre beskyttelse av enkelte arter, mens forvaltningen av andre arter med stabile og livskraftige bestander kan gjøres enklere. Regjeringens mål om avbyråkratisering har gitt grunnlag for å vurdere forenkling og endring av hvilke forvaltningsledd som har beslutningsmyndighet på de ulike felt.

Miljødirektoratet har også gjennom mange års praktisering av forskriftene, og gjennom veiledning til kommuner og fylkesmenn om bruken av forskriftene, sett et potensial for avklaringer og forenklinger i gjeldende bestemmelser.

Følgende forskrifter samles i viltforskriften:

- forskrift 1. september 1997 nr. 1000 om felling av viltarter som gjør skade eller som vesentlig reduserer andre viltarters reproduksjon (skadefellingsforskriften),
- forskrift 15. februar 1999 nr. 357 om hold av vilt i fangenskap, oppdrett av vilt i innhegnet område, og om jakt på oppdrettet utsatt vilt (holdforskriften),

- forskrift 14. mars 2003 nr. 349 om innfanging og innsamling av vilt for vitenskapelige eller andre særlige formål (innfangingsforskriften), og
- forskrift 18. juni 2004 nr. 913 om ivaretagelse av dødt vilt (fallviltforskriften).

Følgende delegering tas inn i forskriften:

- Brev fra Miljødirektoratet 16. september 2013 til fylkesmenn og kommuner, om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven § 18 tredje ledd første punktum.

De viktigste endringer i den nye viltforskriften:

Kapittel 1 - Generelle bestemmelser

Klargjøring av viltbegrepet

Før Borgarting lagmannsretts dom 20. januar 2015 var det uklart i hvilken utstrekning viltloven også omfattet fremmede viltarter. Forskriftens § 1 bokstav n) klargjør nå at alle viltarter som lever eller kan leve vilt innenfor forskriftens stedlige virkeområde er å anse som vilt. Den nærmere avgrensning mot husdyr og domestiserte dyr vil bli beskrevet i kommentarene til forskriften. Der vil det også fremgå at individer som er født i eller lever i fangenskap også anses som vilt. Dette innebærer blant annet at mink, sølvrev og blårev, og kryssninger mellom disse, fortsatt omfattes av viltbegrepet selv om de lever i fangenskap.

Forholdet til annen lovgivning

Flere bestemmelser som tidligere presiserte hvordan dyrevelferden skulle ivaretas ved håndtering av dyr, foreslås tatt ut. Disse er erstattet av en ny bestemmelse, viltforskriften § 1-3, hvor det presiseres at all innfanging, hold og annen aktivitet som utføres med hjemmel i denne forskriften, skal utføres i samsvar med dyrevelferdsloven og matloven.

Klargjøring av grensen mot forskrift om fremmede organismer

Det er i dagens regelverk ikke et klart skille mellom arter og bestander som forekommer naturlig på stedet, og fremmede arter. Som en følge av at forskrift om fremmede organismer trådte i kraft 1. januar 2016, er det på flere felt et behov for å klargjøre om en aktivitet omhandles av viltforskriften eller forskrift om fremmede organismer, eventuelt av begge forskriftene. Det er i forslaget gjennomgående presisert hvilken forskrift som gjelder, hovedsakelig ved å presisere at enkelte av viltforskriftens bestemmelser kun gjelder for arter som forekommer naturlig på stedet.

Miljødirektoratet forventer at de nevnte presiseringene i kapittel 1 vil gi et klarere regelverk, og dermed bidra til en viss besparelse ved bedre effektivitet i forvaltningen.

Kapittel 2 - Innfanging av vilt og kapittel 4 - Hold av vilt i fangenskap

Innfanging av vilt og hold av vilt i fangenskap er i dag regulert i to ulike forskrifter, innfangingsforskriften og holdforskriften. Hovedinnholdet i disse forskriftene videreføres.

Innfanging av vilt for rehabilitering

Det er i dag en utfordring at skadde eller hjelpeløse dyr blir fanget inn for rehabilitering. Både gjeldende holdforskrift § 2-2 og dyrevelferdsloven § 4 blir av mange oppfattet som en rett til å fange

inn dyrene for rehabilitering. Begge bestemmelsene er primært gitt for å gi plikt og anledning til å hjelpe slike dyr *på stedet*. Dette vil ofte gjelde kalver av hjortevilt og unger av oter som er, eller synes å være, forlatt av foreldrene. Når disse blir fanget inn og tilvent mennesker, er det stor risiko for at de blir uegnet for et liv i det fri, og avliving vil være det eneste dyrevelferdsmessig forsvarlige alternativet. Når slike dyreunger er fanget inn, kan det oppstå situasjoner hvor følelsene for dyret tar overhånd, hvor de som har tatt hånd om dyret vil "redde" dyret ved å få det overført til dyrepark. Enkelte dyr blir også holdt i fangenskap uten at det offentlige blir orientert, i frykt for at dyrene skal bli besluttet avlivet.

Endringen i ny viltforskrift § 2-10 angir tydeligere at hjelpeplikten først og fremst er en plikt til om mulig å yte hjelp på stedet, og at man så langt som mulig skal unngå å fange inn ville dyr for rehabilitering. Det foreslås nå at innfangning av dyr for rehabilitering kun skal skje etter vurdering fra kommunen i samråd med Mattilsynet. Det presiseres også at kommunen til enhver tid kan beslutte at viltet skal avlives dersom det ikke er dyrevelferdsmessig forsvarlig å forsøke rehabilitering. Kommunen er normalt mottaker av melding om skadd vilt, og vil med den foreslåtte endringen få et klart og helhetlig ansvar for disse tilfellene.

Endringen er først og fremst motivert av dyrevelferdshensyn, men vil også kunne gi kommunen og Mattilsynet flere saker for vurdering. På den annen side er intensjonen at færre dyr skal gjennomgå belastningen med å bli holdt i fangenskap, uten at de blir tilstrekkelig rehabilitert til å kunne settes ut i det fri etter endt rehabilitering. En tydelig og konsekvent håndtering av slike saker vil kunne bidra til færre søknader om overføring av vilt til dyreparker, familiegårder og lignende.

Varsling ved omfattende dyrelidelser

Det foreslås i § 2-10 fjerde ledd en plikt til å varsle Miljødirektoratet i situasjoner hvor et større antall dyr lider. Bestemmelsen må ses i sammenheng med dyrevelferdsloven § 5 hvor "*Enhver som får kjennskap til at et større antall ville eller forvillde dyr er utsatt for sykdom, skade eller annen lidelse utenom det normale, skal snares mulig varsle Mattilsynet eller politiet.*". Typiske situasjoner vil både etter dyrevelferdsloven og ny forskrift være hendelser hvor mange dyr er tilgriset av oljesøl eller dyrelidelser knyttet til ras og flom og utbrudd av smittsomme dyresykdommer. I slike tilfeller vil direktoratet i samarbeid med andre etater vurdere om det er dyrevelferdsmessig forsvarlig å igangsette rehabilitering eller om avliving eller andre tiltak må iverksettes. Formålet med å inkludere direktoratet er å begrense antall individer som må gjennomgå en belastende rehabilitering. Hensynet til naturmangfoldet og de skadde artenes bestandssituasjon må inngå i vurderingen av i hvilken grad rehabilitering skal prioriteres.

Innfanging og hold for fremvisning

Gjeldende regelverk for hold av vilt i dyreparker og for annen fremvisning er fragmentert og ufullstendig. Holdforskriften regulerer ikke hold i dyreparker, og etter innfangingsforskriften er det Miljødirektoratet som har beslutningsmyndighet på innfangning av alle arter for overføring til dyrepark. I viltforskriften foreslås en tydeligere og mer differensiert regulering både av innfangning til dyrepark, hold i dyrepark og eventuell rømming fra dyrepark.

Myndigheten til å beslutte innfangning til dyrepark, for visse arter, foreslås flyttet fra Miljødirektoratet til kommunen. Dette gjelder innfangning av "*... kalver av rådyr, hjort og elg, og unger av hare, rødrev, grågås og stokkand for overføring til dyrepark eller for midlertidig fremvisning, når disse er hjelpeløse etter tap av foreldre og ikke kan overleve i naturen.*", jf. forskriften § 2-9. De artene som foreslås forvaltet av kommunen er de vanligste tilfellene av innfangning av dyr til dyreparker. Kommunen får

dermed både myndighet til å avgjøre om disse dyrene skal kunne fanges inn for rehabilitering, jf. § 2-10, og om de eventuelt skal overføres til dyrepark. Dette gir et tydeligere og mer helhetlig ansvar for forvaltningen av disse artene hos kommunen, og forventes å gi effektiviseringsgevinster. Omfanget av slike saker som årlig behandles av Miljødirektoratet er normalt begrenset til færre enn 30 saker pr. år, men enkelte saker er likevel ressurskrevende grunnet sterkt følelsesmessig engasjement for det enkelte dyret hos enkelte personer og organisasjoner, og ofte med media involvert.

Myndigheten til å beslutte hold av andre arter i dyrepark ligger fortsatt hos Miljødirektoratet, men det er i § 4-8 i ny viltforskrift opplistet en rekke arter som kan erverves fra andre dyreparker uten særskilt tillatelse. Innføring av en tydelig adgang til å overføre individer mellom dyreparker vil gi færre søknader om innfangning av vilt fra naturen. Endringen medfører ingen endring i øvrig regelverk som regulerer flytting av dyr.

I samsvar med langvarig forvaltningspraksis foreslås lovfestet at rovfugler og ugler ikke skal holdes i dyrepark eller for annen fremvisning. For disse artene er det ikke mulig å gjenskape omstendigheter som gir fuglene anledning til naturlig livsutfoldelse i en dyrepark. Falkonerer er allerede forbudt etter forskrift om dyrevelferd ved fremvisning av dyr, og presiseringen i ny viltforskrift vil tydeliggjøre lovverket omkring rovfugler og ugler også i viltlovgivningen.

Innfanging av dyr for midlertidig fremvisning medfører stress og belastninger for dyret. Av dyrevelferdsmessige hensyn foreslås at adgangen til å fange inn vilt for midlertidig fremvisning opphører.

Etter gjeldende innfangingsforskrift § 4 kan enhver samle inn egg og rumpetroll av vanlig frosk for forsknings-, undervisnings- og opplysningsformål. Bestemmelsen foreslås fjernet grunnet frykt for spredning av soppen *Batrachochytrium dendrobatidis* (Bd). Denneble påvist for første gang i Norge sommeren 2017. Bd er en sopp som går på amfibier og forårsaker infeksjonssykdommen chytridiomykose. Sykdommen har ført til dramatiske nedganger i og utryddelse av amfibiebestander i deler av verden, og er regnet som en av de viktigste årsakene til tap av arter blant amfibier. Funnet av soppens tilstedeværelse ble gjort gjennom vannprøver av miljø-DNA. Dette ble gjennomført av Norsk institutt for naturforskning (NINA), og de fant soppen i sju av flere titalls undersøkte lokaliteter i Akershus (Taugbøl et. al. 2017). Bd er kun påvist på østsiden av Oslofjorden (Taugbøl et. al. 2018).

En av de viktigstespredningsveiene for Bd er at vann fraktes mellom innsjøer og dammer. Ved innsamling av rumpetroll tas det vann fra dammer, og både vann og rumpetroll kan ha soppen i og på seg. Det er krav i dag om at rumpetroll og frosk som er fanget inn skal settes ut i dammene hvor de er hentet, men vi vet at det i mange tilfeller ikke gjøres.

Innfanging og hold for oppdrett

Skillet mellom viltforskriften og forskrift om fremmede organismer klargjøres nå ved å presisere at viltforskriften regulerer utsetting og hold av arter som finnes i naturlig viltlevende bestander på det stedet der de skal oppdrettes, mens utsetting og hold av fremmede viltarter skjer etter forskrift om fremmede organismer.

Kommunen har etter gjeldende regelverk myndighet til å fange inn enkelte fuglearter, hare og kalver av hjort for overføring til oppdrett, jf. innfangingsforskriften § 9. Innfangning av øvrige arter krever tillatelse fra Miljødirektoratet. I forslag til ny viltforskrift foreslås det i § 2-8 å flytte myndigheten fra

Miljødirektoratet til kommunen også for beslutning om innfanging av rådyrkalver og elgkalver. Dette gir kommunen et mer helhetlig ansvar for forvaltning av disse artene. Rådyr og elg har levedyktige bestander og forvaltes av kommunen også på de fleste andre områder.

For å klargjøre at det er oppdretteren som har ansvaret for å hindre rømming, foreslås de detaljerte kravene til inngjerding i dagens holdforskrift kapittel 4 opphevet. De foreslås erstattet av en generell plikt for dyreholder til å hindre rømming, jf. ny forskrift § 4-4. Krav til dyreholder ved rømming er inntatt i forskriftens kapittel 5.

Hold av vilt som kjæledyr

Både Miljødirektoratet og Mattilsynet mottar jevnlig tips og bekymringsmeldinger om ulovlig hold av vilt som kjæledyr. Dette gjelder både ville dyr som er fanget inn, og dyr som er tatt ut av pelsdyroppdrett for hold i private hjem. En mann ble i oktober 2018 straffedømt i Sør-Trøndelag tingrett for hold av rev som kjæledyr.

Ville dyr vil lett lide i fangenskap, og kan utgjøre en risiko for naturmangfoldet ved rømming. Gjeldende regelverk har derfor et generelt forbud mot hold av vilt i fangenskap, jf. viltloven § 7. Unntak fra dette forbudet er oppdrett, dyreparker og vitenskapelige formål, som i dag er regulert i innfangingsforskriften, holdforskriften og pelsdyrforskriften. Det er ikke gitt bestemmelser som tillater hold av vilt som kjæledyr eller hobbydyr.

Det foreslås at gjeldende forbud mot hold av vilt som kjæledyr eller hobbydyr klargjøres, jf. ny forskrift § 4-2. Forbudet er i samsvar med bestemmelsene både i forskriftene vedtatt med hjemmel i viltloven og i forskrift om fremmede organismer.

Hold av rev for trening av hund

Til tross for at det etter gjeldende holdforskrift ikke er tillatt å holde rev i fangenskap for trening av hund er det flere klubber som har fått rev fra pelsdyrfarmer (sølvrev og blårev) som holdes oppstallet og benyttes til trening av hihunder. Både Norsk Kennel Klub og Norges Jeger- og Fiskerforbund har overfor Miljødirektoratet fremmet ønske om at slik aktivitet kan bli lovlig. Formålet med aktiviteten er å trene opp hihunder, for bruk i ettersøk av skadd rev og ved annet uttak av rev.

Miljødirektoratet foreslår i § 4-9 at fylkesmannen, i samråd med Mattilsynet, gis hjemmel for å tillate hold av vilt for trening av hihunder. For å begrense omfanget av slikt hold foreslås at det kun er foreninger og organisasjoner som gis anledning til å søke om slikt hold. Det foreslås at det kun er vilt fra oppdrett som kan benyttes til hihundtrening. Legalisering vil åpne for at Mattilsynet gis mulighet til å vurdere om slikt hold er dyrevelferdsmessig forsvarlig, og kan knytte nødvendige krav og vilkår til eventuelle tillatelser.

Eggsamling

Innsamling av egg fra naturen reguleres i dag både av reglene om innfanging, uttak og dødt vilt. Forslag til endringer i dette regelverket omhandles nedenfor under omtalen av kapittel 7 – Dødt vilt.

Vilkår om rapportering for fornyelse av ringmerkingslisens

Unnlatt rapportering av ringmerkingsvirksomhet er i dag en utfordring, uten at Miljødirektoratet har anledning til å sanksjonere dette. Ringmerking innebærer i utgangspunktet en uønsket belastning for

fuglene som merkes, og det er derfor viktig at omfanget av ringmerking faktisk begrenses til de tilfeller hvor kunnskapen som innhentes gjøres tilgjengelig for forvaltningen.

Det foreslås i § 2-4 et vilkår om at rapportering fra foregående år må være utført for å få utstedt den årlige ringmerkingslisensen. Likeledes foreslås en adgang til å trekke lisensen tilbake ved unnlatt rapportering.

Kapittel 3 – Skadefelling og annet uttak av vilt

Skadefelling av vilt

Bestandsstatus og rødlistevurdering for flere arter er endret siden gjeldende skadefellingsforskrift ble vedtatt i 1997. Dette innebærer at det nå er behov for bedre beskyttelse av enkelte arter, mens forvaltningen av andre arter med stabile og livskraftige bestander kan gjøres enklere. En svakhet ved gjeldende forskrift er at skadefelling ikke rapporteres og registreres. Viltmyndighetene har derfor ikke oversikt over hvor mange individer som felles, hvilke arter som felles eller hvilke skadesituasjoner som begrunner felling. I forbindelse med ny forskrift tar direktoratet sikte på å etablere et system for elektronisk søknad om skadefelling. Dette vil gi bedre oversikt over søknader, tillatelser og gjennomførte fellinger.

Forslag til endret skadefellingsforskrift ble sendt på høring høsten 2008, men forslaget ble omarbeidet etter at naturmangfoldloven trådte i kraft sommeren 2009. Høsten 2013 ble et nytt forslag sendt på høring, og ny forskrift ble ferdigstilt. Direktoratets forslag ble imidlertid ikke fastsatt, da forslaget innebar mer omfattende saksbehandling enn tidligere og for øvrig ikke var i samsvar med regjeringens mål om avbyråkratisering.

Hvilke arter som kan felles etter den skadelidtes, kommunens, fylkesmannens eller Miljødirektoratets beslutning foreslås nå revidert. I vurderingen er det vektlagt om arten er rødlistet og om arten regelmessig gjør skade. Ved revisjonen er det også søkt å unngå søknadsbehandling ved å gi klare vilkår for felling.

Ved vurdering av hensiktsmessig forvaltningsnivå for de ulike artene, er det gjort en vurdering av hvorvidt arten er rødlistet og en skjønnsmessig vurdering av hvor stort press det er på uttak av arten. For ti nye arter foreslås at skadegjørende individ kan felles av den skadelidte uten beslutning fra forvaltningsmyndigheten. Dette gjelder artene kanadagås, stripegås, pilfink, bokfink, bjørkefink, grønnfink, kjøttmeis, fasan, viltlevende kanin og sørhare. Dette er dels arter som er fremmede eller introduserte, og dels arter som har livskraftige og naturlig forekommende bestander. De nevnte spurvefuglene gjør sjelden skade, men kan av og til forville seg inn i bygninger hvor de utgjør en smitterisiko og hvor eneste utvei for å begrense skade ofte er avliving. Eksempler på dette er bakerier eller andre lokaler hvor det lagres, produseres eller serveres mat. I slike tilfeller er det behov for raskt og effektivt å kunne avlive fuglene. I forslag til ny forskrift § 3-3 er det nå gitt klare vilkår for slik felling, noe som er i samsvar med gjeldende forvaltningspraksis. Skadelidtes myndighet til selv å beslutte felling utvides samtidig til å gjelde skade på alle typer eiendom, fra i dag å kun gjelde ved skade på bestemte typer eiendom som hus, hage, åker m.m. Dette antas å gi en viss reduksjon i antall skadefellingssøknader som i dag behandles av kommunen.

På bakgrunn av de hensyn som er nevnt ovenfor, foreslås beslutningsmyndighet for uttak av knoppsvane og stokkand overført fra henholdsvis Fylkesmannen og Miljødirektoratet til kommunen.

Beslutningsmyndigheten for hettemåke og fiskemåke, som tidligere kunne felles etter skadelidtes egen beslutning, foreslås nå flyttet til fylkesmannen. Begge artene er oppført på Norsk rødliste for arter 2015, og er ofte utsatt for ønske om uttak på grunn av støy i hekketiden. Vi vurderer at det i større grad bør forsøkes andre skadeforebyggende tiltak før felling tillates. Fylkesmannen vil kunne se slike saker i sammenheng, og gi veiledning i bruk av skadeforebyggende tiltak.

Beslutningsmyndighet for felling av grågås i Finnmark fylke foreslås flyttet fra kommunen til fylkesmannen, for best mulig å kunne minimalisere risikoen for feilskyting av den kritisk truede dverggåsa.

Som nevnt stilles det ikke krav om rapportering i gjeldende skadefellingsforskrift. Miljødirektoratet ser et behov for å ha en oversikt over antall vilt som skadefelles og hvilke arter og skadesituasjoner som gjør skadefelling nødvendig, blant annet for å kunne gi god veiledning i skadeforebygging. Det foreslås nå krav om rapportering til kommunen av vilt som er felt etter skadelidtes egen beslutning. Det tas sikte på å få på plass en enhetlig rapporteringsordning for dette.

Beslutningsmyndighet til skadefelling av de arter som ikke er spesifikt nevnt i forskriften foreslås flyttet fra Miljødirektoratet til fylkesmannen, jf. § 3-6. Dette er normalt færre enn 30 saker pr år, og som regel spesielle situasjoner som krever individuell vurdering.

For å forhindre at skadefelling blir utført med annen motivasjon enn å stanse faktiske skader, foreslås det forbud mot å selge skadefellingstillatelser til andre mot vederlag, som ved ordinær jakt.

Endringene i bestemmelsene om skadefelling vil sikre at rødlistede arter kun blir felt på skadefelling der andre forebyggende virkemidler ikke er egnet. Bestemmelsene vil også bidra til å redusere saksbehandlingen ved situasjoner som kvalifiserer for skadefelling. Plikten til å rapportere skadefelling vil innebære noe arbeid for kommunen, men det tas sikte på å utarbeide et datasystem hvor den skadelidte selv kan registrere slike tilfeller.

Kapittel 5 - Vilt som har rømt

Bestemmelsene om vilt som har rømt fra fangenskap videreføres og samles i ett kapittel. I tillegg til gjeldende varslingsplikt til kommunen ved rømming, foreslås det plikt til å varsle Miljødirektoratet dersom rovvilt eller fremmede arter rømmer, jf. § 5-2.

Kapittel 6 - Utsetting av vilt i naturen

Utsetting av vilt av arter, underarter eller bestander som ikke fra før finnes naturlig i distriktet reguleres av forskrift om fremmede organismer. Vilt av stedegne bestander kan etter gjeldende holdforskrift settes ut uten særskilt tillatelse, innenfor rammen av aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven § 6. Dette videreføres i forslaget § 6-2.

De senere årene har enkelte aktører drevet med import og utsetting av vilt for å drive kommersiell jakt. Nyere kunnskap viser at denne aktiviteten ikke er dyrevelferdsmessig forsvarlig og medfører risiko for skade på naturmangfoldet. Det har også i flere år foregått utsetting av fasan og rapphøns for fuglehundtrening. Begge de nevnte aktiviteter er nå regulert av forskrift om fremmede organismer. Tilsvarende aktiviteter som foregår med oppdrettet stedegent vilt ble tidligere regulert av holdforskriften § 5-3, med krav til dato for utsetting og krav til hvordan foring skal skje.

Bestemmelsen er i dag opphevet og forholdet reguleres til dels av midlertidig forskrift 24. august 1990 nr. 761 om forbud mot jakt på utsatt fugl.

En svakhet ved dagens regelverk er at viltmyndighetene ikke har noen klar hjemmel til å sette begrensninger og vilkår for utsetting av stedegent vilt, for eksempel ved å sette begrensninger for antall individer som kan settes ut i et område. Det foreslås nå i § 6-2 at utsetting av stedegent vilt skal varsles til kommunen og Miljødirektoratet på forhånd. Miljødirektoratet kan sette begrensninger for slike utsettelser dersom det kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet eller kan være dyrevelferdsmessig uforsvarlig.

Kapittel 7 – Ivaretagelse av dødt vilt

I forslaget til ny forskrift er listen over registrerings- og merkepliktige arter revidert. Ved revisjonen er det sett på omfang av antall fallvilt som meldes inn, om artene er samlerobjekt og om det er vitenskapelig behov for fallvilt av artene. Merkeplikten er med bakgrunn i dette tatt ut for noen arter, som for eksempel arter av flaggermus. Videre er arter som ikke hekker i Norge eller hvor populasjonen er stor, tatt ut av listen. Dette gjelder eksempelvis havsvaler, grålire, havlire og sangsvane. Dersom det av vitenskapelige årsaker er behov for døde eksemplarer av arter som er tatt ut av listen, vil det etter forskriftens kapittel 3 kunne søkes om uttak for dette formål. Endringen vil ha svært liten praktisk betydning, da de artene som tas ut i praksis ikke felles og merkes.

Nytt i forskriften er at døde individer av registrerings- men ikke merkepliktige arter skal påføres synlig fallviltbasenummer. Dette for lettere å knytte rett individ til det utstedte eiersertifikatet. Det er ingen formkrav til denne påtegningen annet enn at den skal være synlig. Dette kan for eksempel gjøres ved å skrive fallviltbasenummeret med merketusj under sokkelen som det preparerte individet står på. Dette medfører ingen kostnad for preparanten.

Forbud mot innsamling av egg og overdragelse av eggsamlinger

Det har de siste årene blitt avdekket flere omfattende tilfeller av eggplyndring i Skandinavia, blant annet fra Norge, hvor formålet har vært å ha eggene i privat samling eller å selge disse til andre private samlere. Sjeldne og truede arter er spesielt utsatt. Svenske myndigheter har innført ferdselsforbud i store fjellområder for å begrense denne ulovlige virksomheten. I Danmark er det innført et totalt forbud mot oppbevaring, erverv, overdragelse, transport og salg mv. av egg.

Etter gjeldende fallviltforskrift er alle egg registrerings- og merkepliktige. Levende egg kan ikke samles inn uten tillatelse.

Det er etter Miljødirektoratets syn ikke vektige hensyn som taler for at det skal legges til rette for privat eggsamling, vurdert i forhold til skadepotensialet ved slik virksomhet. Eggplyndring er svært vanskelig å avdekke, og direktoratet mener at hensynet til håndheving av forbudet må veie tungt.

Miljødirektoratet foreslår nå i § 7-6 at alle egg og eggsamlinger, som er lovlig anskaffet før fallviltforskriftens ikrafttredelse, må registreres innen 31. desember 2021 for fortsatt å kunne oppbevares lovlig. Omfanget av uregistrerte samlinger er ukjent, men registrering av disse vil gi myndighetene full oversikt over hva som fortsatt kan oppbevares lovlig og vil være avgjørende for muligheten til å kontrollere om en eggsamling er lovlig eller ulovlig.

Det foreslås videre i § 7-6 et forbud mot privat overdragelse av egg og eggsamlinger. Forbudet gjelder ikke overdragelse til museumsvirksomhet eller vitenskapelige formål.

Hjemmel for å trekke tilbake autorisasjon for preparanter

En mangel i dagens regelverk er at det ikke er hjemmel for å trekke autorisasjon tilbake fra preparanter som ikke forholder seg til gjeldende regelverk. Det foreslås i § 7-13 at autorisasjonen kan trekkes tilbake ved vesentlige brudd på relevant regelverk eller når preparanten er straffet for brudd på viltloven, naturmangfoldloven eller annet relevant regelverk.

Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Som nevnt ovenfor er gevinsten med samling av forskriftene først og fremst økt brukervennlighet ved en mer systematisk, harmonisert og moderne forskrift. Sammenslåingen antas å ha en vesentlig gevinst både for enkeltpersoner som skal forholde seg til forskriften og for ansatte i viltforvaltningen. En annen gevinst er at forskriften nå harmoniseres med annet tilgrensende og overlappende regelverk, slik at det blir tydelig hvilket regelverk som regulerer de enkelte aktiviteter.

At beslutningsmyndighet på flere områder flyttes fra fylkesmenn og direktorat til kommuner og enkeltpersoner antas å gi en samlet gevinst ved bedre bruk av ressurser, både ved at kommunene får en mer helhetlig forvaltning av flere arter og ved at flere forhold ikke er avhengige av vedtak fra forvaltningsmyndighetene. På den annen side er det behov for flytting av beslutningsmyndighet til et høyere nivå i forvaltningen i enkelte saker som gjelder truede arter, hvor det bør være en høy terskel før man gjør inngrep. Dette gir en miljømessig fordel ved bedre beskyttelse av rødlistede arter. Et skjerpet regelverk for eggsamling antas også å gi en miljømessig fordel ved bedre beskyttelse av truede arter. Presisering av bestemmelsene om innfangning av skadd vilt, og om forbudet mot hold av vilt som kjæledyr antas å bidra til bedre dyrevelferd. Miljødirektoratet vurderer skjønnsmessig at endringene i beslutningsmyndighet totalt sett vil medføre en reduksjon i de administrative kostnadene for både stat og privatpersoner.

At det innføres krav om rapportering av skadefelt vilt og ved utsetting av vilt gjør at forvaltningsmyndigheten må ha et system for å motta og lagre slik informasjon. Inntil det eventuelt opprettes et sentralt datasystem for slike rapporter og meldinger, stilles det ingen krav til hvordan opplysningene lagres. Trolig vil både antallet skadefellinger og antallet utsettinger i naturen variere fra 0 til 20 tilfeller årlig i de aller fleste kommuner, og dette kan relativt enkelt lagres i et word- eller excel-dokument med lite bruk av ressurser.

Oppsummering

Miljødirektoratet mener at forslag til ny forskrift vil gi effektiviseringsgevinster for både forvaltning og enkeltpersoner. Den viktigste gevinsten er et tydeligere og lettere tilgjengelig regelverk, både for forvaltningen og andre brukere. Rødlistede arter gis bedre beskyttelse, og forvaltningen av livskraftige og tallrike arter forenkles og avbyråkratiseres. Forskriften vil i begrenset utstrekning gi kostnader for kommuner og enkeltpersoner knyttet til rapportering av skadefelt vilt. Det antas at de miljømessige fordelene ved forbedret regelverk samt reduserte administrative kostnader vil veie opp for de begrensede kostnadene som nytt regelverk medfører.

Høringsfrist er 1. oktober 2019.

Miljødirektoratet ber om at høringspartene benytter skjema for elektronisk tilbakemelding nedenfor. Det er også mulig å sende inn høringskommentarer til postmottak@miljodir.no.

Vi ber om at departementer og de enkelte organisasjonene orienterer relevante etater, underliggende forbund, medlemsbedrifter mv. om høringen.

Eventuelle spørsmål til høringen kan rettes til seniorrådgiver Nils Kristian Grønvik på tlf. 48161951.

Endelig forskrift fastsettes av Miljødirektoratet.

Forskrift om skadefelling, om dødt vilt, og om bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark. (viltforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Miljødirektoratet xx.xx.xxxx med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) § 7 jf. delegeringsvedtak 1. juli 1994 nr. 4322, § 26 nr. 4 og 5 jf. delegeringsvedtak 2. april 1982 nr. 592 nr. 3, § 26 nr. 8, § 49, § 49a og lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd jf. delegeringsvedtak 20. oktober 2015 nr. 1905 jf. delegeringsvedtak 9. oktober 2015 nr. 1178.

Kapittel 1 Generelle bestemmelser

§ 1-1 *Formål*

Viltet skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven, slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne rammen skal viltforvaltningen ivareta hensynet til dyrevelferd og dyrehelse, forskning, undervisning, næringsliv og andre offentlige og private interesser.

§ 1-2 *Virkeområde*

Forskriften gjelder innenfor det stedlige virkeområdet til lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven).

Forskriften gjelder ikke høsting av vilt, som utøves i medhold av viltloven § 9.

§ 1-3 *Forholdet til annen lovgivning*

All håndtering av dyr og annen aktivitet som skjer i medhold av denne forskriften skal utføres i samsvar med dyrevelferdsloven og matloven.

§ 1-4 *Definisjoner*

I denne forskriften menes med

- a) *dyrepark*: alle former for stasjonære og varige anlegg der dyr holdes for å fremvises for publikum; herunder dyrehager, kommersielle akvarier, besøksgårder og lignende;
- b) *Fallviltbasen*: et nasjonalt søknadssystem for dødt vilt av arter som er registrerings- og merkepliktige;
- c) *innfangning*: når viltlevende individ av viltarter, unntatt egg, fanges inn og viltet skal være i live etter innfangningen. Immobilisering av viltlevende individ av viltarter anses også som innfangning;
- d) *merkepliktig vilt*: døde individer av viltarter som fremgår av vedlegg 1 og egg fra alle viltarter. Dette omfatter egg, vilt, deler av vilt, preparater og skinn av vilt;
- e) *merking av levende vilt*: påføring eller festing av merker, ringer, fargestoffer, målere, loggere, GPS, microchip, sendere, kamera, opptakere, implantat eller andre gjenstander på eller i viltlevende dyr;
- f) *midlertidig fremvisning*: når dyr fremvises for publikum i en avgrenset periode utenfor sine vante omgivelser, med eller uten oppstalling på stedet over natten;
- g) *oppdrett av vilt*: hold av vilt i fangenskap for næringsmessig produksjon eller produksjon av livdyr;
- h) *preparering*: All bearbeiding av dødt vilt med sikte på varig konservering. Koking og bleking av skaller med gevir som jakttrofeer, og buntmaker- og garverivirksomhet, omfattes ikke av begrepet preparering;
- i) *registreringspliktig vilt*: døde individer av viltarter som fremgår av vedlegg 1 og egg fra alle viltarter. Dette omfatter egg, vilt, deler av vilt, preparater og skinn av vilt;

- j) *ringmerking*: merking av viltlevende fugler eller flaggermus, når merkingen kun består i å feste ringer eller flagg på individets fot;
- k) *sirkus*: alle former for omreisende forestillinger der dyr fremvises for publikum;
- l) *utsetting*: når vilt slippes fritt ut i naturen;
- m) *uttak*: enhver form for avliving eller fjerning av vilt fra naturen. Som uttak regnes også fjerning, flytting og skade på egg fra viltarter, uavhengig av om det er med foster, ubefruktet eller dødt (råteegg);
- n) *vilt*: naturlig viltlevende landpattedyr, fugler, krypdyr og amfibier, av arter som lever eller kan leve vilt innenfor forskriftens stedlige virkeområde;
- o) *Viltfondet*: Det statlige viltfond som administreres av Miljødirektoratet til fremme av viltforvaltningen, jf. viltloven § 43 første punktum;

Kapittel 2 Innfanging av vilt

§ 2-1 Krav om hjemmel for innfanging

Vilt kan bare fanges inn fra naturen når dette følger av lov eller vedtak med hjemmel i lov.

Innfanging for vitenskapelige eller andre særlige formål

§ 2-2 Innfanging for vitenskapelige eller andre særlige formål

Miljødirektoratet kan etter søknad gi tillatelse til, eller av eget tiltak, fange inn vilt til forskning, undervisning, museumsvirksomhet, overføring til annet område eller andre særlige formål. Tillatelsen skal medbringes under innfanging, og skal på forlangende forevises til grunneier, kommune og politi.

§ 2-3 Merking av vilt for vitenskapelige eller andre særlige formål

Miljødirektoratet kan etter søknad gi tillatelse til, eller av eget tiltak, merke viltlevende vilt for vitenskapelige eller andre særlige formål.

§ 2-4 Utstedelse av lisens for ringmerking

Miljødirektoratet kan etter søknad utstede lisens for ringmerking til personer som har bestått fastsatt kurs i ringmerking, og har levert pliktig årsrapport for tidligere lisensperioder. Kravet om bestått kurs gjelder ikke for personer som har fått utstedt ringmerkingslisens før denne forskriftens ikrafttredelse.

Lisensen er gyldig i ett år fra utstedelsen.

Miljødirektoratet kan trekke lisensen tilbake ved brudd på relevant regelverk.

§ 2-5 Ringmerking i medhold av lisens

Den som har lisens for ringmerking kan ringmerke fugler og flaggermus i henhold til lisensen uten særskilt tillatelse til innfanging etter § 2-2.

§ 2-6 Om bruk av fangstredskap ved ringmerking

Ved bruk av fangstredskap for ringmerking av fugl og merking av flaggermus, skal fangede individer straks merkes og slippes fri. Fangstredskapet skal være under kontinuerlig tilsyn når det står til fangst. Når fangstredskap ikke lenger er under tilsyn, skal det stenges eller fjernes slik at de ikke kan fange.

§ 2-7 Rapportering av ringmerking

Den som har lisens til ringmerking skal levere pålagt årsrapport til Ringmerkingssentralen innen 15. februar påfølgende år.

Innfanging til viltoppdrett, fremvisning og rehabilitering

§ 2-8 Innfanging av vilt for overføring til viltoppdrett

Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til innfanging av følgende arter for overføring til viltoppdrett: orrfugl, storfugl, lirype, fjellrype, jerpe, stokkand, grågås, hare og kalver av rådyr, hjort og elg. Kommunen kan også etter søknad gi tillatelse til uttak av egg fra de nevnte fugleartene for overføring til viltoppdrett.

Miljødirektoratet kan etter søknad gi tillatelse til eller av eget tiltak iverksette innfanging av andre arter enn de som er nevnt i første ledd, for overføring til viltoppdrett. Søknaden sendes kommunen hvor innfangingen skal skje, som gir uttalelse til søknaden, og videresender den til Miljødirektoratet for avgjørelse.

§ 2-9 Innfanging av vilt for overføring til dyrepark

Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til innfanging av kalver av rådyr, hjort og elg, og unger av hare, rødrev, grågås og stokkand for overføring til dyrepark når disse er hjelpeløse etter tap av foreldre og ikke kan overleve i naturen.

Miljødirektoratet kan etter søknad gi tillatelse til innfanging av andre arter og individer enn de som er nevnt i første ledd, for overføring til dyrepark. Søknaden sendes kommunen hvor innfangingen skal skje, som gir uttalelse til søknaden, og videresender den til Miljødirektoratet for avgjørelse.

§ 2-10 Innfanging av vilt for rehabilitering

Enhver som påtreffer vilt som åpenbart er sykt, skadet eller hjelpeløst, skal så langt mulig hjelpe dyret i samsvar med bestemmelsene om hjelpeplikt i dyrevelferdsloven.

Dersom rehabilitering ikke anses dyrevelferdsmessig forsvarlig, kan kommunen til enhver tid beslutte at viltet skal avlives. Kommunen kan i samråd med Mattilsynet gi tillatelse til, eller av eget tiltak, fange inn viltet for rehabilitering dersom det er grunn til å tro at dyret deretter kan bli friskt og slippes fri.

Denne bestemmelsen innskrenker ikke dyrevelferdslovens bestemmelser om varslings og om adgang til å avlive viltet med det samme.

Ved situasjoner hvor et større antall dyr lider skal Miljødirektoratet varsles, og hjelp etter første ledd skal kun skje etter tillatelse fra Miljødirektoratet.

Felles bestemmelser om innfanging

§ 2-11 Søknad om til innfanging

Søknad om innfanging av vilt etter §§ 2-8 og 2-9 skal fremmes gjennom Elektronisk søknadssenter. Søknad om innfanging etter § 2-10 første ledd kan fremmes til kommunen pr telefon eller på annen hensiktsmessig måte.

Ved avgjørelse av søknaden skal det særlig legges vekt på formål og behov for innfangingen, bestandssituasjonen, dyrevelferd for dyret og dets avkom, mulige virkninger på naturmangfoldet, og andre samfunnsmessige hensyn.

§ 2-12 Merking av fangstredskaper

Fangstredskaper som benyttes uten at den ansvarlige er til stede skal merkes med navn og telefonnummer.

§ 2-13 Varsling ved innfangning og immobilisering

Den som gjennomfører innfangning skal på forhånd varsle kommunen og grunneier. Det skal opplyses om hvilken art som skal innfanges, antall, og tid og sted for innfangningen. Unntatt fra denne varslingsplikt er ringmerking av fugl og merking av flaggermus.

Dersom innfangningen krever faste monteringer i terrenget eller inngrep i naturen, skal det innhentes tillatelse til dette fra grunneier.

Ved immobilisering av viltlevende vilt skal Mattilsynet på forhånd varsles. Dersom det skal benyttes skytevåpen til immobiliseringen skal politiet på forhånd varsles.

Kapittel 3 Skadefelling og annet uttak av vilt

§ 3-1 Krav om hjemmel for uttak

Uttak av vilt skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov.

Uttak av egg til viltoppdrett følger reglene i § 2-8.

Skadefelling

§ 3-2 Virkeområde for bestemmelsene om skadefelling

Bestemmelsene i §§ 3-3 til 3-10 og §§ 3-13 til 3-14 gjelder for alle viltarter unntatt:

- a) smågnagere og krypdyr som gjør skade på person eller eiendom, jf. naturmangfoldloven § 17 første ledd,
- b) hjortevilt og bever som gjør skade på avling, skog, vann eller annen eiendom, jf. naturmangfoldloven § 18 fjerde ledd, og
- c) gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt.

§ 3-3 Vilkår for skadefelling

Den som har beslutningsmyndighet etter §§ 3-4 til 3-6 kan etter søknad gi tillatelse til uttak for å stanse eller avverge skade når;

- a) skadeforebyggende tiltak i rimelig utstrekning er forsøkt, vurdert ut fra hvilke verdier som skal beskyttes og kostnadene ved alternative tiltak,
- b) uttaket rettes mot skadegjørende individ,
- c) uttaket er egnet til å stanse eller vesentlig begrense skadesituasjonen, og
- d) uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

§ 3-4 Skadefelling etter skadelidtes egen beslutning

Dersom det er nødvendig for å stanse eller avverge vesentlig skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom kan grunneier foreta eller iverksette uttak av bestemte individ av kanadagås, stripegås, gråmåke, svartbak, bydue, ringdue, pilfink, bokfink, bjørkefink, grønnefink, gråspurv, kjøttmeis, gråtrost, måltrost, svarttrost, rødvingetrost, fasan, skjære, kråke, ravn, rødrev, røyskatt, mink, mår, viltlevende kanin, sørhare og grevling.

Grunneier skal uten ugrunnet opphold rapportere uttak til kommunen, med opplysning om antall, art og hvilken skade som var grunnlag for uttaket.

Vilt som er felt etter denne bestemmelse tilfaller det kommunale viltfondet.

§ 3-5 Skadefelling etter beslutning fra kommunen

Dersom det er nødvendig for å stanse eller avverge skade av vesentlig økonomisk betydning på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, kan kommunen etter søknad gi tillatelse til uttak av bestemte individ av følgende arter:

- a) knoppsvane, storskarv, toppskarv, gråhegre, ærfugl, stokkand, siland, laksand, tjeld, grønnspekk, svartspekk, flaggspekk, kaie, kornkråke, stær, hare, dompap, gulspurv, ekorn og villsvin,
- b) grågås i alle fylker unntatt Finnmark, og
- c) hvitkinngås i fylkene Aust-Agder, Telemark, Buskerud, Vestfold, Oslo og Akershus, Østfold, Oppland og Hedmark.

Kommunen kan av eget tiltak iverksette uttak av bestemte individ av alle hjorteviltartene og villsvin når de oppholder seg på trafikkerte eller tettbygde områder, og utgjør en fare for skade på person eller skaper trafikkfarlige situasjoner.

Kommunen kan av eget tiltak iverksette uttak av knoppsvane og kanadagås når de oppholder seg på områder hvor de utgjør en fare for skade på person, hindrer ferdsel, eller utgjør en helseisiko ved tilgrising av friområder, badeplasser eller lignende.

§ 3-6 Skadefelling etter beslutning fra fylkesmannen

Dersom det er nødvendig for å stanse eller avverge vesentlig skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, kan fylkesmannen etter søknad gi tillatelse til uttak av bestemte individ av følgende arter:

- a) grågås i Finnmark fylke,
- b) hvitkinngås i de fylker som ikke er nevnt i § 3-5, og
- c) de artene som ikke er nevnt i §§ 3-4 eller 3-5.

Fylkesmannen kan etter søknad gi tillatelse til uttak av vilt for å beskytte naturlige forekommende planter, dyr og økosystemer.

Fylkesmannen kan etter søknad gi tillatelse til uttak av vilt for å avverge vesentlige helseplager som følge av støy fra vilt.

Fylkesmannen kan av eget tiltak iverksette uttak av bestemte individ av moskus når de vandrer til eller oppholder seg i tettbygde områder slik at de kan utgjøre en fare for skade på person eller skaper trafikkfarlige situasjoner.

§ 3-7 Felling etter beslutning fra Miljødirektoratet

Miljødirektoratet kan etter søknad gi tillatelse til eller av eget tiltak iverksette uttak av vilt for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning, i andre tilfeller enn de som er nevnt i § 3-5 annet og tredje ledd og § 3-6 tredje og fjerde ledd.

§ 3-8 Søknad om skadefelling

Søknad om skadefelling av vilt etter §§ 3-5, 3-6 og 3-7 skal fremmes gjennom Elektronisk søknadssenter.

§ 3-9 Forbud mot lokking ved skadefelling

Det skal ikke benyttes lokkemidler ved skadefelling av fugl.

§ 3-10 Forbud mot salg av retten til skadefelling

Retten til å gjennomføre skadefelling kan ikke selges eller tilbys andre mot vederlag.

Uttak til vitenskapelige eller andre særlige formål

§ 3-11 Uttak for vitenskapelig eller andre særlige formål

Miljødirektoratet kan etter søknad gi tillatelse til eller av eget tiltak iverksette uttak til forskning, undervisning, museumsvirksomhet eller andre særlige formål.

§ 3-12 Søknad om uttak av vilt for vitenskapelig eller andre særlige formål

Søknad om uttak av vilt etter § 3-11 skal fremmes gjennom Elektronisk søknadssenter.

Ved avgjørelse av søknaden skal det særlig legges vekt på formålet med og behovet for uttaket, bestandssituasjonen, dyrevelferd for dyret og dets avkom, mulige virkninger for naturmangfoldet og andre samfunnsmessige hensyn.

Om metoder og varsling ved uttak

§ 3-13 Metode for uttak

Ved uttak etter denne forskrift gjelder viltloven og forskrift om jakt, felling og fangst, hvis ikke annet er bestemt i tillatelsen. Ved uttak av ikke jaktbare arter anvendes bestemmelsene tilsvarende så langt de passer.

Miljødirektoratet kan etter søknad gi firma som driver med skadedyrbekjempelse generelle tillatelser til andre avlivingsmetoder på nærmere angitte vilkår.

Miljødirektoratet kan i særlige tilfeller etter søknad gi tillatelse til andre metoder for uttak, uten hensyn til reglene i viltloven kapittel VI.

Den som bruker skytevåpen eller felle ved uttak skal være registrert i Jegerregisteret, men trenger ikke å ha betalt jegeravgift for inneværende år.

Fangstredskaper som benyttes uten at den ansvarlige er til stede skal merkes med navn og telefonnummer.

§ 3-14 Varsling til kommunen, grunneier og politiet

Den som gjennomfører uttak etter denne forskrift skal på forhånd varsle kommunen og grunneier. Det skal opplyses om hvilken art som skal tas ut, antall, og tid og sted for uttaket.

Dersom uttaket krever faste monteringer i terrenget eller inngrep i naturen, skal det innhentes tillatelse til dette fra grunneier.

Den som utfører uttak ved bruk av skytevåpen skal varsle politiet, før uttak finner sted.

Kapittel 4 Hold av vilt i fangenskap

§ 4-1 Krav om lov hjemmel for hold av vilt

Hold av vilt i fangenskap er kun tillatt med hjemmel i lov eller vedtak med hjemmel i lov.

§ 4-2 Forbud mot hold av vilt for bestemte formål

Det er ikke tillatt å holde vilt når formålet er jakt i innhegnet område, fremvisning i sirkus, hold som kjæledyr eller hobbydyr, eller falkoneri. Trening av hund på vilt i fangenskap er ikke tillatt uten tillatelse etter § 4-9.

Forbudet mot hold i sirkus og som kjæledyr eller hobbydyr gjelder ikke vilt som er unntatt fra krav om tillatelse til hold i medhold av forskrift om fremmede organismer § 13.

§ 4-3 Forbud mot hybridisering

Vilt som holdes i fangenskap etter denne forskriften skal ikke hybridiseres. Den ansvarlige for holdet plikter å iverksette tiltak for å hindre hybridisering.

§ 4-4 Plikt til å hindre rømming

Den som holder vilt i fangenskap skal sørge for at viltet ikke kan rømme.

Oppdrett av vilt

§ 4-5 Viltoppdrett uten særskilt tillatelse

Ved hold av mink, sølvrev, blårev og kryssninger mellom revetyperne, som reguleres av pelsdyrforskriften, og villsvin når produksjonen i sin helhet skjer innendørs, kreves det ikke tillatelse til hold etter denne forskriften, og kravene i §§ 4-3 og 4-7 gjelder ikke.

Vilt av følgende arter kan holdes for oppdrett uten særskilt tillatelse, i kommuner hvor artene finnes i naturlig viltlevende bestander: Orrfugl, storfugl, lirype, fjellrype, jerpe, vaktel, stokkand, grågås og hare. Melding om oppdrett av disse artene må sendes til kommunen senest innen 3 måneder før iverksettelse.

§ 4-6 Viltoppdrett etter tillatelse

Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til hold av elg, hjort og rådyr for oppdrett i kommuner hvor disse artene finnes i naturlig viltlevende bestander.

Miljødirektoratet kan etter søknad gi tillatelse til hold for oppdrett av andre viltarter enn de som omfattes av første ledd og § 4-5, i kommuner hvor disse artene finnes i naturlig viltlevende bestander. Søknaden sendes kommunen, som videresender denne til Miljødirektoratet sammen med kommunens vurdering.

Oppdrett av viltarter som ikke finnes i naturlig viltlevende bestander i kommunen krever tillatelse etter forskrift om fremmede organismer.

Miljødirektoratet kan fastsette øvre rammer for satser for saksbehandlingsgebyr for kommunens behandling av søknader etter første ledd.

§ 4-7 Anskaffelse av dyr til oppdrett

Til oppdrett kan det kun benyttes vilt eller avkom fra vilt som er:

- a) innfanget med tillatelse etter § 2-8,
- b) ervervet fra annet lovlig viltoppdrett i Norge, eller
- c) innført fra utlandet for oppdrett i samsvar med forskrift 19. juni 2015 nr. 716 om fremmede organismer.

Hold for fremvisning, rehabilitering, i dyrepark eller for andre formål

§ 4-8 Tillatelse til hold av vilt i dyrepark eller for midlertidig fremvisning

Miljødirektoratet kan etter søknad gi tillatelse til hold av vilt i dyrepark eller for midlertidig fremvisning av arter som finnes i naturlig viltlevende bestander på stedet hvor framvisningen skjer.

Unntatt fra kravet om tillatelse etter første ledd er vilt av arter som finnes i naturlig viltlevende bestander på stedet hvor dyreparken er eller fremvisningen skal skje, og som

- a) er innfanget med tillatelse etter § 2-9,
- b) er ervervet fra dyrepark, av følgende arter: Rødrev, grevling, elg, hjort, rådyr, hare, oter, grågås og reinsdyr.

Hold i dyrepark eller for midlertidig fremvisning, av vilt av arter som ikke finnes i naturlig viltlevende bestander på stedet, reguleres av forskrift om fremmede organismer.

Rovfugler og ugler skal ikke holdes i dyrepark eller for annen fremvisning.

§ 4-9 Trening av hund på vilt i fangenskap

Fylkesmannen kan i samråd med Mattilsynet etter søknad gi foreninger eller organisasjoner tillatelse til å holde vilt fra oppdrett til trening av hund. Dersom søknaden gjelder en art, underart eller bestand som ikke forekommer naturlig på stedet behandles søknaden etter forskrift om fremmede organismer.

§ 4-10 Hold for andre særlige formål

Miljødirektoratet kan etter søknad gi tillatelse til eller av eget tiltak holde vilt for gjenoppbygging av bestander eller for andre særlige formål.

Felles bestemmelser ved hold av vilt

§ 4-11 Plikter ved opphør av virksomhet

Dersom driften av et viltoppdrett opphører, plikter eieren å gi melding om dette til kommunen innen 3 måneder etter opphør. Eieren skal sørge for at gjerder og øvrige anlegg blir fjernet. Kommunen kan gi pålegg om at fjerning skal foretas innen en bestemt frist. Dersom fristen ikke overholdes, kan kommunen iverksette fjerning for eierens regning.

Kapittel 5 Vilt som har rømt

§ 5-1 Innfanging og uttak av vilt som har rømt

Vilt som har rømt fra fangenskap er å anse som viltlevende.

Eier av vilt som har rømt har likevel rett og plikt til å fange inn eller å avlive rømte individer som er synlig merket og som befinner seg innenfor en avstand av 5 km fra det innhegnete området. Slik innfanging kan bare skje innen en måned etter rømming.

Dersom vilt er etablert eller kan etablere seg i naturen som følge av rømming eller ulovlig utsetting kan kommunen eller Miljødirektoratet etter søknad gi tillatelse til, eller av eget tiltak, fange inn eller avlive viltet, uavhengig av eiers rett og plikt etter annet ledd.

Eier av rømt vilt kan ikke påberope seg rett til rømte individer som er lovlig felt av andre enn eier.

§ 5-2 Plikt til varsling ved rømming

Ved rømming, og ved innfanging og uttak av rømte dyr, skal eier straks varsle kommunen. I tillegg skal berørte grunneiere varsles dersom dyret skal innfanges eller tar opphold på deres eiendom. Dersom det rømte dyret er gaupe, jerv, bjørn eller ulv, eller en viltart som ikke forekommer naturlig på stedet, skal i tillegg Miljødirektoratet varsles.

§ 5-3 Ansvar for utgifter ved rømming

Eier er ansvarlig for nødvendige utgifter i tilknytning til innfanging og uttak av rømt vilt.

Kapittel 6 Utsetting av vilt i naturen

§ 6-1 Krav om lovhjemmel for utsetting av vilt

Utsetting av vilt i naturen er kun tillatt når dette følger reglene i forskrift om fremmede organismer, og bestemmelsene i dette kapittel.

§ 6-2 Utsetting av oppdrettet vilt

Vilt som er oppdrettet i medhold av kapittel 4 kan settes ut i naturen der arten finnes i naturlig viltlevende bestander, og de individer som settes ut er av samme art, underart og bestand som de som finnes naturlig på stedet. Det skal på forhånd foreligge helseattest fra veterinær på de individer som skal settes ut.

Kommunen og Miljødirektoratet skal varsles minst en måned før utsetting etter første ledd.

Miljødirektoratet kan sette vilkår for utsettingen eller forby denne, dersom utsetting kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet eller kan være dyrevelferdsmessig uforsvarlig.

Viltet skal være satt ut i sitt naturlige miljø senest 20. juli. Fôring etter utsetting skal foregå på en slik måte at viltet utvikler naturlig næringssøk, og skal avsluttes senest 1. august.

Utsatt vilt er å anse som viltlevende.

§ 6-3 Utsetting av innfanget vilt

Dersom annet ikke er bestemt i tillatelse til innfanging, skal vilt som er innfanget i medhold av kapittel 2 settes ut på samme sted som individet ble innfanget. Dette gjelder ikke utsetting av vilt som er oppdrettet i medhold av kapittel 4.

§ 6-4 Vilt som har blitt tamt eller uskikket til å overleve i naturen

Dersom innfanget vilt er blitt tamt eller dersom det er usikkerhet knyttet til om viltet vil overleve i naturen, skal Mattilsynet kontaktes for vurdering av om utsetting er dyrevelferdsmessig forsvarlig.

Dersom utsetting ikke er dyrevelferdsmessig forsvarlig avgjør det forvaltningsorgan som har besluttet innfanging, i samråd med Mattilsynet, om viltet skal avlives.

§ 6-5 Uttak av ulovlig utsatt vilt

Uttak av ulovlig utsatt vilt følger reglene i § 5-1.

Den som har satt ut vilt ulovlig er ansvarlig for nødvendige utgifter i tilknytning til innfanging og uttak av viltet.

Kapittel 7 Ivaretagelse av dødt vilt

Eiendomsretten til dødt vilt

§ 7-1 Eiendomsrett til registreringspliktige viltarter

Døde individer av registreringspliktig vilt er Viltfondets eiendom.

Første ledd gjelder ikke vilt i oppdrett eller dyrepark, vilt som er felt under lovlig jakt, dødt vilt som eier har fått tildelt i medhold av § 7-8 eller vilt som er lovlig innført fra utlandet.

§ 7-2 Eiendomsrett til viltarter som ikke er registreringspliktige

Det er tillatt å tilegne seg døde eksemplarer av viltarter som ikke er registreringspliktige, med de begrensninger som følger av annet og tredje ledd og §§ 7-3 og 7-4.

I særlige tilfeller kan Miljødirektoratet beslutte at eksemplarer omfattet av første ledd skal tilfalle Viltfondet.

Egg som man finner i naturen er det ikke tillatt å fjerne, flytte eller tilegne seg uten på forhånd å ha fått tillatelse etter kapittel 2 eller 3, eller med hjemmel i bestemmelsene om sinking av egg i viltloven. Dette gjelder uavhengig av om egget er levende, ubefruktet eller dødt (råteegg).

§ 7-3 Eiendomsrett til vilt felt på skadefelling og i nødverge m.m.

Vilt av ikke registreringspliktige viltarter felt på skadefelling i medhold av kapittel 3 eller i medhold av naturmangfoldloven §§ 17, 17a eller 18, tilfaller det kommunale viltfondet. Dette gjelder ikke for smågnagere og krypdyr unntatt slettsnok, buorm og stålorm.

Fallvilt av hjortevilt og bever tilfaller det kommunale viltfondet.

§ 7-4 Eiendomsrett til uregistrert, ulovlig avlivet eller ulovlig innført vilt

Vilt som er ulovlig felt eller ulovlig innført til Norge tilfaller Viltfondet.

Dødt vilt, preparater og egg som ikke er registrert og merket i samsvar med denne forskriften, eller i samsvar med tidligere regelverk om registrering og merking, er Viltfondets eiendom og kan ikke lovlig oppbevares uten at man godtgjør å ha nødvendig tillatelse for det enkelte eksemplar.

§ 7-5 Søknad om eiendomsrett til registreringspliktig vilt

Den som finner døde eksemplarer av registreringspliktige viltarter kan ta hånd om viltet på vegne av Viltfondet. Den som tar hånd om slikt vilt, plikter å fryse ned viltet eller ta vare på det på annen forsvarlig måte.

Den som ønsker å overta eiendomsretten til viltet fra Viltfondet, skal levere viltet til autorisert preparant innen 4 uker etter at det ble funnet. Preparanten søker om overføring av eiendomsretten fra Viltfondet til ny eier ved å registrere dette i Fallviltbasen.

Den som tar hånd om viltet, men ikke ønsker å overta eiendomsretten, skal varsle kommunen, som sørger for at viltet blir tatt vare på og behandlet slik Miljødirektoratet bestemmer.

Egg som man finner i naturen er det ikke tillatt å ta hånd om uten tillatelse etter kapittel 2 eller 3. Dette gjelder uavhengig av om det er levende, ubefruktet eller dødt (råteegg), og uavhengig av om arten er registreringspliktig.

§ 7-6 Forbud mot privat overdragelse av egg og plikt til registrering av egg

Det er ikke tillatt å erverve, motta, gi bort, selge eller annonsere fugleegg fra viltarter. Miljødirektoratet kan likevel gi tillatelse til overdragelse av egg til museumsvirksomhet eller vitenskapelige formål.

Fugleegg som lovlig er anskaffet før denne forskriftens ikrafttredelse skal registreres i Fallviltbasen innen 31. desember 2021.

Registrering og merking av dødt vilt

§ 7-7 Plikt til registrering og merking

Døde eksemplarer av registreringspliktige viltarter som er tatt hånd om, skal i samsvar med § 7-8 registreres i Fallviltbasen. Døde eksemplarer av de artene som er merkepliktige skal merkes i samsvar med § 7-9. Plikten til registrering og merking gjelder også dødt vilt av registrerings- og merkepliktige arter når disse kommer fra oppdrett eller dyrepark, er felt under lovlig jakt, eller er lovlig innført fra utlandet eller fra Svalbard til fastlandet.

Miljødirektoratet kan etter søknad fritta museale, vitenskapelige eller tilsvarende institusjoner fra plikten til registrering og merking av dødt vilt.

§ 7-8 Registrering av registreringspliktige arter

Autorisert preparant som får hånd om registreringspliktig vilt plikter å registrere dette i Fallviltbasen innen tre dager etter at viltet er mottatt.

Når registreringen er utført beslutter Miljødirektoratet om eiendomsretten til skinnet og skroten skal tildeles søker eller beholdes av Viltfondet til vitenskapelige, museale eller andre offentlige formål. I særlige tilfeller kan andre formål tilgodeses.

Dersom eiendomsretten tildeles søker, utsteder Miljødirektoratet eiersertifikat for eksemplaret. Ved senere eierskifte skal eiersertifikatet følge med eksemplaret.

Registreringspliktig vilt kan ikke prepareres før eiersertifikat er mottatt.

Dersom preparanten finner grunn til å tro at viltet er ulovlig avlivet eller at tidligere oppgitt dødsårsak ikke er riktig, skal Miljødirektoratet varsles.

Registrerte preparater av arter som ikke er merkepliktige skal påføres synlig fallviltbasenummer.

§ 7-9 Merking av merkepliktige arter

Autorisert preparant som får hånd om merkepliktig vilt plikter å merke dette etter retningslinjer fastsatt av direktoratet.

Dersom ikke annet er bestemt gjelder følgende:

- a) merking skal senest skje når viltet er ferdig preparert og før preparatet skal utleveres fra preparant,
- b) merkene skal være permanent festet til viltet,
- c) på preparater av pattedyr skal merket festes i nakken,
- d) på fugler skal merket festes på ryggen mellom vingene,
- e) preparater merket med microchip skal påføres synlig microchipnummer,
- f) påsatt merke skal ikke fjernes fra preparatet.

§ 7-10 Oppbevaring av deler av vilt i preparantverksted

Autorisert preparant kan på sitt arbeidssted oppbevare deler av vilt som nyttes i prepareringsformål uten at det registreres eller merkes.

Autorisasjon av preparanter

§ 7-11 Krav om autorisasjon for å utøve preparantyrket

Det kreves autorisasjon fra Miljødirektoratet for å foreta preparering av vilt for omsetning, og preparering av registreringspliktig vilt.

§ 7-12 Autorisasjon for preparering av vilt

Autorisasjon skal utstedes til enkeltpersoner som har avlagt og bestått svenneprøve i taxidermistfaget etter kapitlene 3, 4 og 12 i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa.

Den som preparerer vilt som lærling, kan gjøre dette uten autorisasjon når dette skjer i samsvar med den tilsynsplikten som en godkjent lærlingbedrift har for lærlingen i henhold til kapitlene 3, 4 og 12 i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa.

Autorisasjon skal også utstedes til statsborger som omfattes av EØS-avtalen og derved Europaparlamentets- og Rådets direktiv 2005/36/EF av 7. september 2005 om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, i den grad vedkommende tilfredsstiller vilkårene i direktivet. Autorisasjon kan også utstedes den som har avlagt prøve i annet land som tilsvarer nivået i norsk svenneprøve.

For søknad om autorisasjon etter denne bestemmelse skal saksbehandlingsfrist som nevnt i lov 19. juni 2009 nr. 103 om tjenestevirksomhet § 11 første ledd første punktum være to måneder. Tjenesteloven § 11 annet ledd om at tillatelse skal anses gitt når saksbehandlingsfristen er utløpt, gjelder ikke.

Miljødirektoratet kan nekte å utstede autorisasjon til den som er straffet for overtredelse av viltloven, naturmangfoldloven eller annet relevant regelverk. Varigheten av nektelsen skal angis i vedtaket.

§ 7-13 Tilbakekall av autorisasjon for preparering av vilt

Miljødirektoratet kan tilbakekalle autorisasjonen dersom autorisert preparant er straffet for overtredelse av viltloven, naturmangfoldloven eller annet relevant regelverk, eller ved vesentlige brudd på fastsatte regler for preparantvirksomheten. Varigheten av tilbakekallet skal angis i vedtaket.

Gebyr for preparering

§ 7-14 Gebyr

For preparater som både registreres og merkes skal eier av viltet betale gebyr som fastsettes av Klima- og miljødepartementet.

Merkepliktig vilt som er preparert skal ikke utleveres fra preparant før eier har dokumentert at gebyr for registrering og merking er betalt.

Merkepliktig vilt som er registrert og merket av Sysselmannen på Svalbard og som innføres midlertidig for preparering, er fritatt for gebyrplikten.

Kapittel 8 Avsluttende bestemmelser

§ 8-1 Klage

Enkeltvedtak fattet i medhold av denne forskriften kan påklages i samsvar med forvaltningslovens regler. Beslutninger fattet av forvaltningsorganets eget tiltak i medhold av forskriften §§ 2-2, 2-3, 2-8 annet ledd, 2-10 annet ledd, 3-5 annet og tredje ledd, 3-6 fjerde ledd, 3-7, 3-11, 4-10, 5-1 tredje ledd, 7-2 annet ledd og 7-8 annet ledd regnes ikke som enkeltvedtak og kan ikke påklages.

Fylkesmannen er klageinstans for vedtak fattet av kommunen.

Miljødirektoratet er klageinstans for vedtak fattet av fylkesmannen.

Fylkestinget er klageinstans for vedtak fattet av fylkeskommunen.

Landbruks- og matdepartementet er klageinstans for vedtak fattet av Miljødirektoratet som gjelder jaktbare arter, med unntak av vedtak som gjelder fremmede viltarter.

Klima- og miljødepartementet er klageinstans for vedtak fattet av Miljødirektoratet som gjelder arter som ikke er jaktbare og vedtak som gjelder fremmede viltarter.

§ 8-2 Tilsyn og iverksetting av tiltak

Kommunen og Miljødirektoratet har rett til å føre tilsyn med viltoppdrett og dyreparker som holder vilt med hjemmel i denne forskriften, og kontrollere vilt som holdes.

Miljødirektoratet kan føre tilsyn med autoriserte preparanter og kontrollere vilt som oppbevares.

Under utøvelse av tilsynet skal den som blir kontrollert eller den ansvarlige for virksomheten gi tilsynsmyndigheten nødvendig bistand og opplysninger. Tilsynsmyndigheten kan kreve å få lagt frem og granske dokumenter eller annet materiale som kan ha betydning for tilsynet.

Dersom vilkår eller pålegg gitt i medhold av forskriften ikke blir fulgt eller etterkommet, kan kommunen eller Miljødirektoratet sørge for iverksetting av nødvendige tiltak for eiers regning.

§ 8-3 Straff

Overtredelser av bestemmelser gitt i denne forskriften straffes etter viltloven § 56.

§ 8-4 Ikrafttredelse, oppheving av og endringer i andre forskrifter

Forskriften trer i kraft 01.01.2020.

Fra samme tidspunkt oppheves følgende forskrifter:

1. forskrift 1. september 1997 nr. 1000 om felling av viltarter som gjør skade eller som vesentlig reduserer andre viltarters reproduksjon,
2. forskrift 15. februar 1999 nr. 357 om hold av vilt i fangenskap, oppdrett av vilt i innhegnet område, og om jakt på oppdrettet utsatt vilt,
3. forskrift 14. mars 2003 nr. 349 om innfanging og innsamling av vilt for vitenskapelige eller andre særlige formål, og
4. forskrift 18. juni 2004 nr. 913 om ivaretagelse av dødt vilt.

§ 8-5 Overgangsbestemmelse

Tillatelser til hold av vilt som er gitt før denne forskriftens ikrafttredelse, for formål som ikke er tillatt etter § 4-2, gjelder så lenge individene er i live. Avkom fra slike individer følger bestemmelsene i denne forskriften.

Vedlegg 1 Oversikt over registrerings- og merkepliktige arter

Art		Registrerings- pliktig	Merkepliktig
Flaggermus			
Vannflaggermus	<i>Myotis daubentonii</i>	X	
Skogflaggermus	<i>Myotis brandtii</i>	X	
Skjeggflaggermus	<i>Myotis mystacinus</i>	X	
Børsteflaggermus	<i>Myotis nattereri</i>	X	
Storflaggermus	<i>Nyctalus noctula</i>	X	
Tusseflaggermus	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	X	
Dvergflaggermus	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	X	
Trollflaggermus	<i>Pipistrellus nathusii</i>	X	
Skimmelflaggermus	<i>Vespertilio murinus</i>	X	
Nordflaggermus	<i>Eptesicus nilssonii</i>	X	
Bredøre	<i>Barbastella barbastellus</i>	X	
Brunlangøre	<i>Plecotus auritus</i>	X	
Rovdyr			
Ulv	<i>Canis lupus</i>	X	X
Fjellrev	<i>Vulpes lagopus</i>	X	X
Oter	<i>Lutra lutra</i>	X	

Brunbjørn	<i>Ursus arctos</i>	X	X
Jerv	<i>Gulo gulo</i>	X	X
Gaupe	<i>Lynx lynx</i>	X	X
Partåede klovdyr			
Moskusfe	<i>Ovibos moschatus</i>	X	
Andefugler			
Sædgås	<i>Anser fabalis</i>	X	
Dverggås	<i>Anser erythropus</i>	X	X
Ringgås	<i>Branta bernicla</i>	X	X
Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>	X	
Snadderand	<i>Anas strepera</i>	X	
Stjertand	<i>Anas acuta</i>	X	
Knekkand	<i>Anas querquedula</i>	X	
Skjeand	<i>Anas clypeata</i>	X	
Taffeland	<i>Aythya ferina</i>	X	
Bergand	<i>Aythya marila</i>	X	
Praktærfugl	<i>Somateria spectabilis</i>	X	
Stellerand	<i>Polysticta stelleri</i>	X	
Sjørre	<i>Melanitta fusca</i>	X	
Lappfiskand	<i>Mergellus albellus</i>	X	
Lommer			
Smålom	<i>Gavia stellata</i>	X	
Storlom	<i>Gavia arctica</i>	X	
Islom	<i>Gavia immer</i>	X	
Gulnebbloom	<i>Gavia adamsii</i>	X	
Lappedykkere			
Dvergdykker	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	X	
Toppdykker	<i>Podiceps cristatus</i>	X	
Horndykker	<i>Podiceps auritus</i>	X	
Svarthalsdykker	<i>Podiceps nigricollis</i>	X	
Gråstrupedykker	<i>Podiceps grisegena</i>	X	
Stormfugler			
Havsvale	<i>Hydrobates pelagicus</i>	X	
Stormsvale	<i>Osceanodroma leucorhoa</i>	X	
Grålire	<i>Puffinus griseus</i>	X	
Havlire	<i>Puffinus puffinus</i>	X	
Pelikanfugler			
Havsule	<i>Morus bassanus</i>	X	
Rovfugler			
Vepsevåk	<i>Pernis apivorus</i>	X	X
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	X	X
Sivhauk	<i>Circus aeruginosus</i>	X	X
Myrhauk	<i>Circus cyaneus</i>	X	X
Hønsehauk	<i>Accipiter gentilis</i>	X	X
Spurvehauk	<i>Accipiter nisus</i>	X	
Fjellvåk	<i>Buteo lagopus</i>	X	
Musvåk	<i>Buteo buteo</i>	X	
Kongeørn	<i>Aquila chrysaetos</i>	X	X
Fiskeørn	<i>Pandion haliaetus</i>	X	X
Tårnfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	X	
Dvergfalk	<i>Falco columbarius</i>	X	

Lerkefalk	<i>Falco subbuteo</i>	X	
Jaktfalk	<i>Falco rusticolus</i>	X	X
Vandrefalk	<i>Falco peregrinus</i>	X	X
Tranefugler			
Vannrikse	<i>Rallus aquaticus</i>	X	
Myrrikse	<i>Porzana porzana</i>	X	
Åkerrikse	<i>Crex crex</i>	X	X
Vade-, måke- og alkefugler			
Dverglo	<i>Charadrius dubius</i>	X	
Boltit	<i>Charadrius morinellus</i>	X	
Myrsnipe sørlig	<i>Calidris alpina schinzii</i>	X	X
Fjellmyrløper	<i>Limicola falcinellus</i>	X	X
Kvartbekkasin	<i>Limnocyptes minimus</i>	X	
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago media</i>	X	X
Svarthalespove	<i>Limosa limosa</i>	X	
Lappspove	<i>Limosa lapponica</i>	X	
Småspove	<i>Numenius phaeopus</i>	X	
Sotsnipe	<i>Tringa erythropus</i>	X	
Svømmesnipe	<i>Phalaropus lobatus</i>	X	
Polarjo	<i>Stercorarius pomarinus</i>	X	
Tyvjo	<i>Stercorarius parasiticus</i>	X	
Fjelljo	<i>Stercorarius longicaudus</i>	X	
Storjo	<i>Stercorarius skua</i>	X	
Dvergmåke	<i>Hydrocoloeus minutus</i>	X	
Sildemåke nordlig	<i>Larus fuscus fuscus</i>	X	X
Ismåke	<i>Pagophila eburnea</i>	X	
Lomvi	<i>Uria aalge</i>	X	
Polarlomvi	<i>Uria lomvia</i>	X	
Lunde	<i>Fratercula arctica</i>	X	
Duefugler			
Skogdue	<i>Columba oenas</i>	X	
Ugler			
Hubro	<i>Bubo bubo</i>	X	X
Snøugle	<i>Nyctea scandiaca</i>	X	X
Haukugle	<i>Surnia ulula</i>	X	
Spurveugle	<i>Glaucidium passerinum</i>	X	
Kattugle	<i>Strix aluco</i>	X	
Slagugle	<i>Strix uralensis</i>	X	X
Lappugle	<i>Strix nebulosa</i>	X	X
Hornugle	<i>Asio otus</i>	X	
Jordugle	<i>Asio flammeus</i>	X	
Perleugle	<i>Aegolius funereus</i>	X	
Nattravn-, og spettefugler			
Nattravn	<i>Caprimulgus europaeus</i>	X	X
Isfugl	<i>Alcedo atthis</i>	X	
Vendehals	<i>Jynx torquilla</i>	X	
Gråspett	<i>Picus canus</i>	X	
Grønnspekk	<i>Picus viridis</i>	X	
Hvittryggspett	<i>Dendrocopos leucotos</i>	X	X
Dvergspett	<i>Dendrocopos minor</i>	X	
Tretåspett	<i>Picoides tridactylus</i>	X	

Spurvefugler			
Trelerke	<i>Lullula arborea</i>	X	
Fjellerke	<i>Eremophila alpestris</i>	X	X
Lappiplerke	<i>Anthus cervinus</i>	X	
Gulerle	<i>Motacilla flava</i>	X	
Vintererle	<i>Motacilla cinerea</i>	X	
Nattergal	<i>Luscinia luscinia</i>	X	
Svartrødstjert	<i>Phoenicurus ochruros</i>	X	
Svartstrupe	<i>Saxicola torquata</i>	X	
Rørsanger	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	X	
Myrsanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	X	
Hauksanger	<i>Sylvia nisoria</i>	X	
Møller	<i>Sylvia curruca</i>	X	
Lappsanger	<i>Phylloscopus borealis</i>	X	
Bøksanger	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	X	
Skjeggmeis	<i>Panurus biarmicus</i>	X	
Lappmeis	<i>Parus cinctus</i>	X	
Tornskate	<i>Parus cinctus</i>	X	
Varsler	<i>Lanius excubitor</i>	X	
Kornkråke	<i>Corvus frugilegus</i>	X	
Nøttekråke	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	X	
Bergirisk	<i>Carduelis flavirostris</i>	X	
Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	X	
Konglebit	<i>Pinicola enucleator</i>	X	
Kjernebiter	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	X	
Hortulan	<i>Emberiza hortulana</i>	X	X
Vierspurv	<i>Emberiza rustica</i>	X	
Dvergspurv	<i>Emberiza pusilla</i>	X	
Krypdyr			
Slettsnok	<i>Coronella austriaca</i>	X	X
Buorm	<i>Natrix natrix</i>	X	
Stålorm	<i>Anguis fragilis</i>	X	
Amfibier			
Damfrosk	<i>Pelophylax lessonae</i>	X	
Storsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	X	
Småsalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	X	
Egg			
Alle foglegg		X	X
Fallvilt av viltarter som ikke har fast tilhold eller reproduserer i Norge, men som finnes dødt innenfor forskriftens stedlige virkeområde		X	

HØRING - FORSLAG TIL NY ÅTEFORSKRIFT

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol
 Arkivsaksnr.: 19/369

Arkiv: K42

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
52/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019
53/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019
54/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Beiarn kommune har ingen merknader til Miljødirektoratets forslag til ny forskrift om utlegging av åte.

Saken tas til orientering.

Saksutredning/bakgrunn:

Miljødirektoratet har sendt på høring ny forskrift om utlegging av åte og føring av vilt (åteforskriften), med høringsfrist 1. oktober 2019.

Bakgrunnen for at det nå foreslås en ny forskrift er Prop. 75 L (2009-2010) hvor det redegjøres for behovet for å kunne regulere bruken av åte der dette kan medføre en risiko for både vilt, miljø og unntaksvis mennesker. Proposisjonen ledet til at det i viltloven § 26 nr. 8 ble gitt en hjemmel for å fastsette forskrift om bruk av åte.

I proposisjonen uttrykkes et behov for å kunne regulere bruken av åte i forbindelse med skadefelling av store rovdyr, og i forbindelse med "rovdyrturisme" som kan gi uønskede atferdsendringer hos rovdyr. Problemstillingen er også aktuell når vilt som følge av føring eller åte tar opphold i nærheten av veger eller bebyggelse, og medfører en sikkerhetsrisiko. En annen utfordring er at rovvilt kan ta opphold ved beiteområder for husdyr som følge av føring eller bruk av åte.

Utgangspunktet for direktoratets forslag til ny forskrift er at aktsom føring og bruk av åte fortsatt skal være lovlig. Det er kun for bestemte rovviltarter og villsvin at all føring foreslås forbudt. Forslaget i forskriften gir fylkesmannen hjemmel til å fastsette forskrift om forbud mot føring og bruk av åte dersom det i bestemte områder eller tidsrom er behov for å regulere dette. Fylkesmannen gis også hjemmel til å fjerne åte, eller gi pålegg om fjerning av åte, når åtet kan medføre risiko for skader.

Kommunen foreslås gitt tilsvarende myndighet til å forby føring og bruk av åte for å forhindre tilgrising eller andre uheldige følger på offentlig sted. Dette kan for eksempel innebære å forby mating av gjess og knoppsvaner på populære badeplasser eller friområder om sommeren.

Det er behov for en klar hjemmel for å forby føring og bruk av åte når bruken medfører fare for skade og situasjoner som nevnt. Forslaget forventes imidlertid ikke å medføre nevneverdige omkostninger for fylkesmenn eller kommuner, og vil ikke medføre vesentlige begrensninger i anledningen til å bruke åte i jaktøyemed.

Vurdering:

Det er positivt at fôring og bruk av åte nå blir uttrykkelig regulert, og at kommunens mandat tydeliggjøres. Administrasjonen har ellers ingen merknader til ny forskrift.

Vedlegg:

- Åteforskrift - høringsnotat
- Åteforskrift - høringsversjon

Høring av forslag til ny forskrift om utlegging av åte og føring av vilt

Miljødirektoratet sender på høring ny forskrift om utlegging av åte og føring av vilt (åteforskriften).

Bakgrunnen for at det nå foreslås en ny forskrift er Prop. 75 L (2009-2010) hvor det redegjøres for behovet for å kunne regulere bruken av åte der dette kan medføre en risiko for både vilt, miljø og unntaksvis mennesker. Proposisjonen ledet til at det i viltloven § 26 nr. 8 ble gitt en hjemmel for å fastsette forskrift om bruk av åte.

I proposisjonen uttrykkes et behov for å kunne regulere bruken av åte i forbindelse med skadefelling av store rovdyr, og i forbindelse med "rovdyrturisme" som kan gi uønskede atferdsendringer hos rovdyr. Problemstillingen er også aktuell når vilt som følge av føring eller åte tar opphold i nærheten av veger eller bebyggelse, og medfører en sikkerhetsrisiko. En annen utfordring er at rovvilt kan ta opphold ved beiteområder for husdyr som følge av føring eller bruk av åte.

Ved felling av villsvin er åte et effektivt hjelpemiddel, men føring av villsvin kan derimot bidra til en uønsket vekst av bestanden. I Norge defineres villsvin som en fremmed art, og vurderes av Artsdatabanken til å utgjøre en meget høy økologisk risiko. VKM sin rapport (VKM Report 2018:14; Wild Boar population growth and expansion – Implications for biodiversity, food safety and animal health in Norway) forelå i juni 2018. Komiteens viktigste konklusjon er: "Basert på erfaring fra Sverige er intensiv jakt og begrensning av føring tiltakene med det beste potensialet for kontroll av veksten av villsvinpopulasjonen". Klima- og miljødepartementet (KLD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD) har i tildelingsbrev for 2019 gitt Miljødirektoratet følgende oppdrag: "I samarbeid med Mattilsynet, utarbeide en handlingsplan mot villsvin i Norge. Som utgangspunkt for handlingsplanen skal det legges til grunn et hovedmål om minst mulig villsvin i Norge, spredt utover et minst mulig område".

Føring og bruk av åte er i dag ikke uttrykkelig regulert i viltlovgivningen, med unntak av viltloven § 46 om jaging og lokking av vilt. Føring og bruk av åte berøres dels av bestemmelser under forurensningsloven og dels av aktsomhetsplikten etter naturmangfoldloven § 6.

Utgangspunktet for direktoratets forslag til ny forskrift er at aktsom føring og bruk av åte fortsatt skal være lovlig. Det er kun for bestemte rovviltarter og villsvin at all føring foreslås forbudt. Forslaget i forskriften gir fylkesmannen hjemmel til å fastsette forskrift om forbud mot føring og bruk av åte dersom det i bestemte områder eller tidsrom er behov for å regulere dette. Fylkesmannen gis også hjemmel til å fjerne åte, eller gi pålegg om fjerning av åte, når åtet kan medføre risiko for skader.

Kommunen foreslås gitt tilsvarende myndighet til å forby føring og bruk av åte for å forhindre tilgrising eller andre uheldige følger på offentlig sted. Dette kan for eksempel innebære å forby mating av gjess og knoppsvaner på populære badeplasser eller friområder om sommeren.

Det er behov for en klar hjemmel for å forby føring og bruk av åte når bruken medfører fare for skade og situasjoner som nevnt. Forslaget forventes imidlertid ikke å medføre nevneverdige omkostninger for fylkesmenn eller kommuner, og vil ikke medføre vesentlige begrensninger i anledningen til å bruke åte i jaktøyemed.

Høringsfrist er 1. oktober 2019.

Miljødirektoratet ber om at høringspartene benytter skjema for elektronisk tilbakemelding nedenfor. Det er også mulig å sende inn høringskommentarer til postmottak@miljodir.no.

Vi ber om at departementer og de enkelte organisasjonene orienterer relevante etater, underliggende forbund, medlemsbedrifter mv. om høringen.

Eventuelle spørsmål til høringen kan rettes til seniorrådgiver Nils Kristian Grønvik på tlf. 48161951.

Endelig forskrift fastsettes av Miljødirektoratet.

Forskrift om utlegging av åte og fôring av vilt

Hjemmel: Fastsatt av Miljødirektoratet xx.xx.xxxx med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) § 26 nr. 8.

§ 1 Formål

Formålet med denne forskriften er å hindre at det oppstår unødig skade på eller ulempe for dyr, mennesker eller naturmangfoldet ved utlegging av åte eller fôr til vilt i forbindelse med jakt, felling, fotografering, observasjon eller andre formål.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder innenfor det stedlige virkeområdet til lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven).

Bruk av fôr og åte til vilt skal være i samsvar med de krav som følger av dyrevelferdsloven, forurensningsloven, matloven og øvrig regelverk som ivaretar dyrevelferd, helse og smitterisiko.

§ 3 Definisjoner

I denne forskriften menes med

- a) *åte*: animalsk eller vegetabilsk materiale som legges ut med formål å trekke vilt til åteplassen for jakt, felling, fotografering, observasjon eller lignende;
- b) *fôring*: når animalsk eller vegetabilsk materiale legges ut til vilt med formål å bedre næringstilgangen for viltet.

§ 4 Aktsomhetsplikt ved fôring og utlegging av åte

Den som fører vilt eller legger ut åte, skal sørge for at dette ikke medfører fare for unødig skade på eller ulempe for dyr, mennesker eller naturmangfoldet.

Når fôring eller bruk av åte er avsluttet skal benyttede fôringsplasser og åteplasser ryddes.

§ 5 Fôring og utlegging av åte til villsvin

Det er ikke tillatt å fôre villsvin.

Det er kun tillatt å benytte åte til villsvin i forbindelse med jakt, felling og fangst. Åte som legges ut til villsvin skal ikke være i større mengde enn at det normalt konsumeres i løpet av et døgnstid.

§ 6 Fôring og utlegging av åte til store rovdyr

Det er ikke tillatt å fôre gaupe, jerv, ulv, brunbjørn eller kongeørn.

Det er ikke tillatt å benytte åte til brunbjørn, ulv og gaupe.

Det er kun tillatt å benytte åte til jerv i forbindelse med lisensfelling.

§ 7 Fylkesmannens myndighet til å regulere fôring og bruk av åte

Dersom fôring eller utlegging av åte kan føre til fare for unødig skade på eller ulempe for dyr, mennesker eller naturmangfoldet, kan fylkesmannen ved lokal forskrift forby fôring eller utlegging av åte i bestemte områder og tidsrom, og sette andre vilkår for slik aktivitet.

Fylkesmannen kan gi grunneier pålegg om å fjerne åte, eller av eget tiltak iverksette fjerning av åte, når utleggingen medfører fare for unødig skade på eller ulempe for dyr, mennesker eller naturmangfoldet.

§ 8 Kommunens myndighet til å regulere fôring og bruk av åte

Dersom fôring eller utlegging av åte kan føre til tilgrising, helserisiko eller annen ulempe på offentlig sted eller hindre ferdsel på offentlig sted, kan kommunen ved lokal forskrift forby fôring eller utlegging av åte i bestemte områder og tidsrom, og sette andre vilkår for slik aktivitet.

§ 9 Klagerett

Fylkesmannens vedtak fattet med hjemmel i § 7 annet ledd kan påklages til Miljødirektoratet.

§ 10 Straff

Overtredelser av bestemmelser gitt i denne forskriften straffes etter viltloven § 56.

§ 11 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 01.01.2020.

HØRING AV ENDRINGER I ROVVILTFORVALTNINGEN

Saksbehandler:	Thomas Olufsen Skrautvol	Arkiv: K42
Arkivsaksnr.:	19/369	

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
52/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019
53/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019
54/19	Plan og ressursutvalget	06.09.2019

Rådmannens innstilling:

Plan- og ressursutvalget stiller seg bak høringsuttalelsen fra Utmarkskommunenenes Sammenslutning (USS). Beiarn kommune sender følgelig ikke egen uttalelse til departementet.

Saksutredning/bakgrunn:

Klima- og miljødepartementet (KLD) har sendt på høring flere forslag til endringer i regelverket om rovvilt. Bakgrunnen til høringsforslagene er blant annet oppfølging av regjeringserklæringen og evalueringen av regional rovviltforvaltning som ble gjennomført i 2016. Høringsfrist er 1. oktober 2019.

Endringsforslagene gjelder:

- En uavhengig rovviltklagenemd.
- Antall forvaltningsregioner for rovvilt.
- Felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av flere rovviltregioner.
- Landbruksdirektoratets rett til å avgi uttalelser til regionale forvaltningsplaner for rovvilt.
- Kommuners adgang til å klage på rovviltneemdenes vedtak om felling av rovvilt.
- Innføring av nye fellingsmetode av jerv.
- Nødverge.

Departementet foreslår for det første endringer i naturmangfoldloven § 17 knyttet til nødvergebestemmelsen, som omfatter at vilt kan avlives når det må anses påkrevd ved umiddelbart forestående angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe.

Departementet foreslår for det andre endringer i naturmangfoldloven § 26 om etablering av en ny rovviltklagenemd. Det foreslås at en klagenemd skal ta over Klima- og miljødepartementets rolle som klageinstans på vedtak om felling av rovvilt, erstatning, forebyggende og konfliktdempende tiltak og omstilling.

Det foreslås for det tredje endringer i rovviltforskriften §§ 4 og 5 om antall forvaltningsregioner for rovvilt. Det foreslås å opprette fire eller fem nye forvaltningsregioner.

Departementet foreslår for det fjerde endringer i rovviltforskriften §§ 4 og 6 om felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av flere rovviltregioner. Det foreslås at rovviltbestandene i større grad enn i dag skal forvaltes på tvers av regiongrensene.

For det femte foreslås endringer i rovviltforskriften § 6 om Landbruksdirektoratets rett til å avgi uttalelser til regionale forvaltningsplaner for rovvilt. Det foreslås at Landbruksdirektoratet gis samme mulighet som Miljødirektoratet til å avgi uttalelse på rovviltneemndenes forvaltningsplaner.

Departementet forslår videre for det sjette endringer i rovviltforskriften § 18 om kommunenes adgang til å klage på rovviltneemndenes vedtak om felling av rovvilt. Det foreslås at kommunene gis klageadgang på alle vedtak om felling etter rovviltforskriften.

For det syvende foreslår departementet endringer i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst §§ 29a og 34 vedrørende fellingsmetoder av jerv. Det foreslås å tillate nye virkemidler for å gjøre lisensfelling av jerv mer effektiv. Dette gjelder bruk av kunstig lys i forbindelse med åtejakt på jerv, og elektronisk overvåking av jervebås i stedet for fysisk tilsyn.

Under enkelte høringsforslag fremkommer det at forslaget etter departementets syn ikke er relevante for eller i strid med internasjonale forpliktelser. Sametinget har anmodet om å ta bort disse formuleringene. Departementet mener imidlertid dette er en viktig opplysning i høringen.

Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS) har i landsstyret 29. august 2019 vedtatt høringsuttalelse i saken. Sammendrag fra USS uttalelse følger nedenfor.

«USS støtter forslaget om endringer i naturmangfoldloven § 17 annet ledd annet punktum for å bringe ordlyden i bestemmelsen i samsvar med Norges internasjonale forpliktelser, og for å sørge for at ordlyden gir best mulig uttrykk for hva som er rettstilstanden. For USS er det viktig å understreke at det for legitimiteten til rovviltforvaltningen, slik den er i dag med todelt målsetting og soneinndelinger, at folk og lokalsamfunn opplever at de kan forsvare seg og sine dyr dersom det oppstår situasjoner med rovvilt der slikt forsvar er nødvendig. USS mener at praktiseringen av nødvergebestemmelsen ikke må være for streng, men må ta utgangspunkt i den enkeltes opplevelse av situasjonen og foreliggende handlingsalternativ.

USS støtter ikke opprettelsen av en uavhengig rovviltklagenemnd som skal behandle klager over vedtak om kvoter for jakt, lisensfelling og skadefelling av rovvilt, vedtak om skadefelling av enkeltdyr av rovvilt, jf. forslaget om ny § 26 b i naturmangfoldloven. USS mener det er av avgjørende betydning for rovviltforvaltningens og rovviltpolitikken legitimitet at statsråden er ansvarlig og kan gjøres ansvarlig på parlamentarisk grunnlag for å iverksette og gjennomføre den vedtatte politikken. USS mener at forslaget innebærer en politisk ansvarsfraskrivelse som vil ha uheldige konsekvenser for tilliten til rovviltforvaltningen hos folk og lokalsamfunn.

Når det gjelder klager over vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt og vedtak etter rovviltforvaltningens tilskuddsordninger, mener USS at slike klager kan behandles i den foreslåtte klagenemnden. Disse sakene er ikke på samme måte som klager over vedtak om felling m.v. av politisk karakter og egner seg derfor godt for behandling en uavhengig, faglig kompetent klagenemnd.

USS støtter ikke forslaget om endringer i rovviltforskriften §§ 4 og 5 om færre og nye forvaltningsregioner for rovvilt. USS mener at regionreformen ikke gjør det nødvendig med de foreslåtte endringer. USS viser til at det er viktig å legge til rette for så lokal forvaltning i

rovviltpolitikken som mulig, da dette gir legitimitet til de vedtak som treffes. USS mener at de sittende rovviltnemndenes funksjonstid bør forlenges inntil de nye fylkestingene selv får uttalt seg om hvordan forvaltningsregioninndelingen bør være.

USS mener at forslaget om felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av rovviltregioner, slik disse fremgår av de foreslåtte endringene i rovviltforskriften §§ 4 og 6, er for altdårlig utredet. For USS er det ikke mulig å slutte seg til endringsforslagene fordi det ikke fremgår hvilke konsekvenser de vil ha for den praktiske forvaltningen.

USS støtter forslaget til endringer i rovviltforskriften § 6 som medfører at Landbruksdirektoratet får rett til å uttale seg til de regionale forvaltningsplanene før disse vedtas av rovviltnemndene. USS mener det er viktig å styrke innslaget av landbruksfaglig kompetanse i rovviltforvaltningen, og at dette vil bidra til å styrke den todelte målsettingen.

USS støtter forslaget om endringer i rovviltforskriften § 18 slik at kommuner får klagerett på enkeltvedtak som er fattet i medhold av forskriften. USS mener at kommunene allerede har rettslig klageinteresse som ivaretar fellesskapets interesser i kommunen, men støtter at klageretten forskriftsfestes.

USS støtter forslagene til endringer i fellingsmetoder for jerv i forskrift om utøvelse av jakt, felling, fangst §§ 29 a og 34. USS mener det er viktig at det i lisensfelling av jerv er så gode og effektive virkemidler tilgjengelig som mulig. USS antar at dette kan bidra til høyere deltakelse i lisensfelling.

Vurdering:

Administrasjonen støtter USS vurderinger, og har ellers ingen merknader.

Utvalget anmodes til å stille seg bak uttalelsen fra USS.

Vedlegg:

- Høringsnotat – forslag til endringer i rovviltforvaltningen
- Høringsuttalelse fra USS

Høringsnotat

Forslag til endringer i naturmangfoldloven, rovviltforskriften og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst

Innhold

1. Høringsnotatets hovedinnhold	4
2. Bakgrunn for forslaget	5
3. Departementets lov- og forskriftsforslag	6
3.1. Naturmangfoldloven § 17 annet ledd – Nødvergebestemmelsen	6
3.1.1. <i>Bakgrunnen</i>	6
3.1.2. <i>Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser</i>	7
3.1.3. <i>Vurdering av ulike løsninger</i>	7
3.1.4. <i>Departementets forslag</i>	9
3.2. Naturmangfoldloven § 26 b – Etablering av uavhengig rovviltklagenemnd	10
3.2.1. <i>Bakgrunnen</i>	10
3.2.2. <i>Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser</i>	10
3.2.3. <i>Vurdering av ulike løsninger</i>	11
3.2.4. <i>Departementets forslag</i>	14
3.3. Rovviltforskriften §§ 4 og 5 – Antall forvaltningsregioner for rovvilt	18
3.3.1. <i>Bakgrunnen</i>	18
3.3.2. <i>Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser</i>	18
3.3.3. <i>Vurdering av ulike løsninger</i>	19
3.3.4. <i>Departementets forslag</i>	25
3.4. Rovviltforskriften §§ 4 a og 6 – Felles bestandsmål og arealdifferensiering for flere rovviltregioner	27
3.4.1. <i>Bakgrunnen</i>	27
3.4.2. <i>Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser</i>	28
3.4.3. <i>Vurdering av ulike løsninger</i>	28
3.4.4. <i>Departementets forslag</i>	31
3.5. Rovviltforskriften § 6 – Landbruksdirektoratet gis rett til å avgi uttalelse til regionale forvaltningsplaner for rovvilt	32
3.5.1. <i>Bakgrunnen</i>	32
3.5.2. <i>Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser</i>	32
3.5.3. <i>Vurdering av ulike løsninger</i>	32
3.5.4. <i>Departementets forslag</i>	33
3.6. Rovviltforskriften § 18 – Kommuners adgang til å klage på vedtak om felling av rovvilt	34
3.6.1. <i>Bakgrunnen</i>	34
3.6.2. <i>Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser</i>	34
3.6.3. <i>Vurdering av ulike løsninger</i>	36
3.6.4. <i>Departementets forslag</i>	37

3.7.	Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst §§ 29 a og 34 – Fellingsmetoder for jerv.....	38
3.7.1.	<i>Bakgrunnen</i>	38
3.7.2.	<i>Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser</i>	39
3.7.3.	<i>Vurdering av ulike løsninger</i>	40
3.7.4.	<i>Departementets forslag</i>	41
4.	Økonomiske og administrative konsekvenser	43
4.1.	Naturmangfoldloven	43
4.1.1.	<i>Naturmangfoldloven § 17 – Nødvergebestemmelsen</i>	43
4.1.2.	<i>Naturmangfoldloven § 26 b – Etablering av uavhengig rovviltklagenemnd</i>	43
4.2.	Rovviltforskriften.....	43
4.2.1.	<i>Rovviltforskriften §§ 4 og 5 – Antall forvaltningsregioner for rovvilt</i>	43
4.2.2.	<i>Rovviltforskriften § 4 a og 6 – Felles bestandsmål og arealdifferensiering for flere rovviltregioner</i>	44
4.2.3.	<i>Rovviltforskriften § 6 – Landbruksdirektoratet gis rett til å avgi uttalelse til regionale forvaltningsplaner for rovvilt</i>	44
4.2.4.	<i>Rovviltforskriften § 18 – Kommuners adgang til å klage på rovviltneemndenes vedtak om felling av rovvilt</i>	44
4.3.	Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst §§ 29 a og 34 – Fellingsmetoder for jerv.....	44
5.	Merknader til lovforslag.....	46
6.	Forslag til endringslover/-forskrifter.....	49
	Forslag til vedtak om endringer i naturmangfoldloven.....	49
	Forskrift om endringer i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt.....	50
	Forskrift om endringer i forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst	52

1. Høringsnotatets hovedinnhold

Klima- og miljødepartementet sender med dette på høring forslag til endring i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) og forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst (forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst).

Departementet foreslår for det første endringer i naturmangfoldloven § 17 knyttet til nødvergebestemmelsen, som omfatter at vilt kan avlives når det må anses påkrevd ved umiddelbart forestående angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe.

Departementet foreslår for det andre endringer i naturmangfoldloven § 26 om etablering av en ny rovviltklagenemnd. Det foreslås at en klagenemnd skal ta over Klima- og miljødepartementets rolle som klageinstans på vedtak om felling av rovvilt, erstatning, forebyggende og konfliktdempende tiltak og omstilling.

Det foreslås for det tredje endringer i rovviltforskriften §§ 4 og 5 om antall forvaltningsregioner for rovvilt. Det foreslås å opprette fire eller fem nye forvaltningsregioner.

Departementet foreslår for det fjerde endringer i rovviltforskriften §§ 4 og 6 om felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av flere rovviltregioner. Det foreslås at rovviltbestandene i større grad enn i dag skal forvaltes på tvers av regiongrensene.

For det femte foreslås endringer i rovviltforskriften § 6 om Landbruksdirektoratets rett til å avgi uttalelser til regionale forvaltningsplaner for rovvilt. Det foreslås at Landbruksdirektoratet gis samme mulighet som Miljødirektoratet til å avgi uttalelse på rovviltnevnernes forvaltningsplaner.

Departementet foreslår videre for det sjette endringer i rovviltforskriften § 18 om kommunenes adgang til å klage på rovviltnevnernes vedtak om felling av rovvilt. Det foreslås at kommunene gis klageadgang på alle vedtak om felling etter rovviltforskriften.

For det syvende foreslår departementet endringer i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst §§ 29a og 34 vedrørende fellingsmetoder av jerv. Det foreslås å tillate nye virkemidler for å gjøre lisensfelling av jerv mer effektiv. Dette gjelder bruk av kunstig lys i forbindelse med åtejakt på jerv, og elektronisk overvåking av jervebås i stedet for fysisk tilsyn.

Under enkelte høringsforslag fremkommer det at forslaget etter departementets syn ikke er relevante for eller i strid med internasjonale forpliktelser. Sametinget har anmodet om å ta bort disse formuleringene. Departementet mener imidlertid dette er en viktig opplysning i høringen.

2. Bakgrunn for forslaget

Bakgrunnen for departementets forslag om å endre nødvergebestemmelsen, er å rette opp det som ved en inkurie falt ut da naturmangfoldloven ble opprettet. Videre ønsker departementet å bringe bestemmelsen i tråd med Bernkonvensjonen og å følge opp Høyesterett sin kjennelse inntatt i Rt. 2004 s. 1854.

I henhold til de to politiske plattformene Jeløya-plattformen (14. januar 2018) og Granavolden-plattformen (17. januar 2019) vil regjeringen etablere en uavhengig rovviltklagenemnd som behandler alle klager på vedtak om kvoter for jakt og felling som er fattet av Miljødirektoratet og rovviltmyndene. Energi- og miljøkomiteens flertall har videre i forbindelse med behandling av Dokument 8:86 S (2017-2018) understreket viktigheten av å etablere en uavhengig rovviltklagenemnd som behandler alle klager på vedtak om kvoter for jakt og felling som er fattet av Miljødirektoratet og rovviltmyndene. Dette er bakgrunnen for departementets forslag om en uavhengig rovviltklagenemnd.

I 2016 ble det gjennomført en evaluering av regional rovviltforvaltning og de regionale bestandsmålene. Evalueringen viste blant annet at rovviltregionene er for små til at man kan forvente å holde rovviltbestander stabile på eksakte måltall. Hensikten med departementets forslag om nye forvaltningsregioner og om felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av forvaltningsregioner, er å øke presisjonen og forutsigbarheten i rovviltforvaltningen, og samtidig for å gi rovviltmyndene større ansvar for en tydelig soneforvaltning.

Bakgrunnen for forslaget med å gi Landbruksdirektoratets rett til å avgi innspill på forvaltningsplaner for rovvilt, er ønsket om i enda større grad enn i dag å inkludere landbruksmyndighetene i arbeidet med regionale forvaltningsplaner for rovvilt.

Kommunene har ikke rettslig klageinteresse på vedtak fattet etter rovviltforskriften, slik dette framgår av dagens regelverk. Departementet foreslår derfor endringer i regelverket som åpner for at kommuner kan klage på vedtak etter rovviltforskriften.

Generelt har lisensfelling av jerv i enkelte områder ikke vært effektiv nok til å regulere bestanden av jerv på bestandsmålet. Med ønske om å effektivisere lisensfelling, har totalt ti prosjekter godkjent av departementet forsøkt nye virkemidler. Stortinget har videre bedt regjeringen om å sende på alminnelig høring forslag om å gjøre virkemidlene fastmontert kunstig lys ved åtejakt på jerv og elektronisk overvåking av jervebåser permanente, ved endring av forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst. Dette følges opp av dette høringsforslaget.

3. Departementets lov- og forskriftsforslag

3.1. Naturmangfoldloven § 17 annet ledd – Nødvergebestemmelsen

3.1.1. Bakgrunnen

Opprinnelig hadde viltloven § 11 første ledd en felles regel som ga adgang for enhver til å avlive vilt for å hindre skade på person eller bufe, og vilkåret «må anses påkrevet» dekket begge disse situasjonene. Bestemmelsen ble splittet opp i 1993, da nødvergeretten til forsvar for husdyr ble begrenset for å oppfylle våre folkerettslige forpliktelser etter Bernkonvensjonen.

Etter lovendringen het det fortsatt i første ledd at vilt kan felles «uten hensyn til fredning når felling må anses påkrevet» for å hindre skade på person. Annet ledd om skade på husdyr hadde ikke med de siterte ordene, men ble innledet med at felling kunne skje «[p]å samme måte». Etter viltloven var det på det rene at avliving til forsvar for husdyr måtte «anses påkrevd» for å være dekket av nødvergeregelen. Dette er blant annet slått fast i rettspraksis, jf. Rt. 1997 s. 1341 (1345–46) og 2004 s. 1854 (avsnitt 13).

I naturmangfoldloven ble de to bestemmelsene igjen samlet i ett ledd. Vilket om at felling "må anses påkrevd" ble ved en inkurie ikke gjenspeilet i ordlyden i naturmangfoldloven da bestemmelsene ble overført hit fra viltloven.

Forarbeidene til naturmangfoldloven gir klart og entydig uttrykk for at naturmangfoldloven § 17 annet ledd ikke skulle endre rettstilstanden fra det som gjaldt etter viltloven. Dette fremgår av NOU 2004: 28 s. 588 spalte 2 og Ot.prp. nr. 52 (2008–2009) s. 129 spalte 2 og s. 387 spalte 2.

På bakgrunn av at selve ordlyden i naturmangfoldloven § 17 annet ledd annet punktum ikke omfatter et krav om at avlivingen «må anses påkrevd», har Høyesterett i dommen inntatt i Rt. 2014 s. 238 likevel kommet til at rettstilstanden ble endret ved vedtakelse av naturmangfoldloven § 17, og den samtidige opphevelsen av viltloven § 11. Høyesterett bemerker at dersom loven ved en glipp er blitt annerledes enn forutsatt, må dette rettes opp ved en lovendring.

I kjennelse av 2. desember 2004 inntatt i Rt. 2004 s. 1854 tok Høyesterett stilling til hvordan uttrykket "direkte angrep" i loven skal forstås. Høyesterett uttaler følgende i avsnitt 18:

"Det fremgår av forarbeidene at det skal ganske mye til før nødvergeretten inntreffer, men de gir ikke noe klart svar på hvordan uttrykket «under direkte angrep» skal forstås. Det må etter mitt syn tolkes noe mer romslig enn det som kan sies å følge av en snever ordfortolkning, men dette må begrenses til tilfeller hvor et angrep er umiddelbart forestående. Uttrykksmåten «i ferd med» å angripe, som ble benyttet i proposisjonen og det som sies i stortingskomiteens innstilling om at rovviltet må ha til hensikt å angripe, taler for at det bare er slike tilfeller som skal henføres under bestemmelsen."

Departementet ønsker å høre på endringer i nødvergebestemmelsen i naturmangfoldloven § 17 annet ledd om felling av vilt til forsvar av husdyr. Det foreslås at vilkåret om at felling "må anses påkrevd" gjeninntas i nødvergebestemmelsen. Videre ønsker departementet å høre på endringer knyttet til vilkåret "under direkte angrep", slik at dette endres til "på grunn av et pågående eller umiddelbart forestående angrep". Dette for å følge opp Høyesterett sin kjennelse inntatt i Rt. 2004 s. 1854.

3.1.2. Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser

Norsk rett

Naturmangfoldloven § 17 annet ledd lyder i dag:

"Vilt kan avlives når det må anses påkrevd for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på person. Eier, eller en som opptrer på vegne av eieren, kan avlive vilt under direkte angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe"

I dom inntatt i Rt. 2014 s. 238 slo Høyesterett som nevnt fast at det ikke kan innfortolkes et vilkår om at avliving "må anses påkrevd" for å avlive vilt som foretar direkte angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe. Dette grunngis med at § 17 annet ledd annet punktum etter sin ordlyd ikke oppstiller et slikt tilleggsvilkår.

Da naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009, avløste bestemmelsene i naturmangfoldloven § 17 annet ledd bestemmelsene om nødverge i viltloven §11 første og annet ledd. Bestemmelsene i viltloven lød som følger:

"Vilt kan felles uten hensyn til fredning når felling må anses påkrevet for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på person."

På samme måte kan eieren, eller noen som opptrer på eierens vegne, felle vilt under direkte angrep på bufe og tamrein."

Bernkonvensjonen

Norge har sluttet seg til Konvensjon av 19. september 1979 vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr og deres naturlige leveområder (Bernkonvensjonen). Konvensjonen slår i artikkel 6 fast at de kontraherende parter skal treffe nødvendige og egnede lovgivnings- og administrative tiltak for å sikre vern av arter av vill fauna som er angitt i Vedlegg II. I Vedlegg II er blant annet ulv, bjørn og jerv oppført. Vernet innebærer blant annet at alle former for "forsettlig fangst" og "forsettlig dreping" er forbudt.

Etter artikkel 9 kan partene gjøre unntak fra forbudet i artikkel 6, så fremt nærmere bestemte vilkår er oppfylt. Et av vilkårene er at "det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning". Det følger altså av Bernkonvensjonen at ulv, bjørn, jerv og andre arter angitt i Vedlegg II bare kan felles dersom det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning, eller dersom det "må anses påkrevd", dersom man skal bruke formuleringen fra viltloven § 11 og naturmangfoldloven 17 annet ledd første punktum.

3.1.3. Vurdering av ulike løsninger

Som nevnt uttaler Høyesterett i dommen inntatt i Rt. 2014 s. 238 om vedtakelse av naturmangfoldloven § 17, og den samtidige opphevelsen av viltloven § 11, at dersom loven ved en glipp er blitt annerledes enn forutsatt, må dette rettes opp ved en lovendring.

Departementet ønsker å rette opp dette forholdet slik at bestemmelsen håndheves i tråd med det som var lovgivers intensjon, altså å videreføre rettstilstand som gjaldt etter viltloven § 11 annet ledd. For å tilbakeføre rettstilstanden på dette punktet til den som gjaldt før naturmangfoldloven ble vedtatt, foreslår departementet at ordlyden i naturmangfoldloven § 17 andre ledd annet punktum om angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe endres. Det tas inn et vilkår om at avliving "må anses påkrevd".

I høringsbrev av 27. november 2014 foreslo departementet flere endringer i naturmangfoldloven, inkludert en slik lovendring. Et flertall av dem som uttalte seg om forslaget støttet det. Forslaget ble likevel ikke fulgt opp videre.

Saken er imidlertid nå aktualisert på ny. Norsk Ornitologisk Forening/Birdlife klaget i 2017 Norge inn for Bernkonvensjonen på grunn av manglende gjennomføring av lovendringen. Etter brevveksling med Bernkonvensjonens sekretariat ble klagen kategorisert som en mulig sak, "possible file", og behandlet i Bernkonvensjonens permanente komité desember 2017. Norge fikk her kritikk for manglende gjennomføring, og Birdlife foreslo at det skulle åpnes sak mot Norge. Etter en drøfting ble utfallet at saken fortsatt stod som en "possible file", og Norge ble bedt om å rapportere om status i 2018.

Saken var oppe igjen på møtet i Bernkonvensjonens permanente komité i november 2018. Norge informerte da om at et forslag til lovendring som retter opp inkurien vil bli sendt på høring. Norge skal rapportere om status igjen på møtet i den permanente komité i desember 2019.

Departementet mener det er svært viktig at Norge har bestemmelser i naturmangfoldloven som samsvarer med Bernkonvensjonen, og at det ikke åpnes sak mot Norge under konvensjonen.

I tillegg til å endre nødvergebestemmelsen slik at den på dette punktet blir i overensstemmelse med Bernkonvensjonen og rettstilstanden før naturmangfoldloven, ønsker departementet å oppdatere begrepet "direkte angrep".

Høyesterett har som nevnt over slått fast i kjennelse av 2. desember 2004 at "direkte angrep" må tolkes noe mer romslig enn det som kan sies å følge av en snever ordfortolkning, men dette må begrenses til tilfeller hvor et angrep er umiddelbart forestående.

Departementet foreslår at nødvergebestemmelsen i § 17 annet ledd annet punktum endres i tråd med dette, ved at vilkåret "under direkte angrep" endres til "umiddelbart forestående angrep". Etter departementets vurdering innebærer Høyesteretts fortolkning at adgangen til å avlive vilt i nødverge utvides noe, sammenlignet med ordlyden i gjeldende § 17 annet ledd annet punktum. Høyesterett sin fortolkning er å anse som gjeldende rett, så en slik lovendring vil ikke innebære noen realitetsendring. Det kan imidlertid være hensiktsmessig av opplysningshensyn at fortolkningen fremgår av selve lovteksten.

Etter departementets vurdering gjør denne endringen det nødvendig å presisere at nødvergeretten også gjelder under et pågående angrep. Det må anses å følge av dagens ordlyd at nødvergeretten gjelder ved et pågående angrep, og det er ikke et formål å endre bestemmelsen på dette punktet. En presisering av at vilt kan avlives "på grunn av et pågående", og ikke bare umiddelbart forestående angrep, gir en fullstendig beskrivelse av hvilke forhold bestemmelsen er ment å dekke.

Departementet kan ikke se at problemene som er beskrevet over med manglende gjennomføring av Bernkonvensjonens vilkår etc. kan løses på andre måter enn ved lovendring.

Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) er i sitt foreløpige innspill til departementets høringsforslag opptatt av at nødvergebestemmelsen ikke innskjerpes ytterligere i forhold til dagens bestemmelse. Det understrekes at det ikke bare er Bernkonvensjonen som har betydning, men også folkerettslige bestemmelser og urfolksrett. NRL mener også at ordlyden i departementets forslag er vanskelig formulert. Departementet mener høringsforslaget er i tråd med folkerettslige prinsipper og urfolks rettigheter. Departementet mener også ordlyden er nødvendig for å få en mest mulig presis beskrivelse av nødvergebestemmelsen.

3.1.4. Departementets forslag

Departementet foreslår at naturmangfoldloven § 17 annet ledd endres til følgende (*endring i kursiv*):

"Vilt kan avlives når det må anses påkrevd for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på person. Eier, eller en som opptrer på vegne av eier, kan avlive vilt *når det må anses påkrevd på grunn av et pågående eller umiddelbart forestående angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe*"

3.2. Naturmangfoldloven § 26 b – Etablering av uavhengig rovviltklagenemnd

3.2.1. Bakgrunnen

Rovviltsfeltet oppleves ofte som polarisert, der ulike interesser kan stå langt fra hverandre. Enkelte grupper i befolkningen sier de har liten tillit til de vedtak som treffes av instansene i rovviltforvaltningen. Når klagesaker behandles i departementet, stiller ulike interessegrupper ofte spørsmål ved om grunnlaget for avgjørelsene er fullt ut faglige og i hvilken grad det i skjønnsutøvelsen er tatt politiske hensyn. Klagesakene legger også beslag på mye ressurser i forvaltningen, og da særlig i departementet, og svekker muligheten for å utforme og gjennomføre en langsiktig og helhetlig politikk på rovviltsfeltet.

3.2.2. Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser

Vedtak om felling av rovvilt treffes av rovviltnemndene, fylkesmennene og Miljødirektoratet.

Klageinstans for vedtak er Miljødirektoratet og KLD. Myndighetsforholdet varierer avhengig av bestandsstørrelse, tiden på året og hvorvidt det fattes vedtak om kvoter for felling eller vedtak om uttak av enkeltindivider ved skadefelling. Vedtak om kvoter treffes enten av rovviltnemndene (bestandsmål nådd) eller av Miljødirektoratet (bestandsmål ikke nådd), og alle vedtak kan påklages til KLD (se figur 2). I 2018 behandlet departementet 20 slike klager.

Figur 2. Rovviltnemndene fastsetter kvoter for lisensfelling, kvotejakt og skadefelling når bestandsmålet er nådd – Miljødirektoratet fastsetter kvoter når bestandsmålet ikke er nådd. KLD er klageinstans i begge tilfeller.

Enkeltøknader om skadefelling behandles av Fylkesmannen i perioden 1. juni - 15. februar, innenfor rammen av kvote for skadefelling fastsatt av Miljødirektoratet/rovviltnemnd. Miljødirektoratet er klageinstans i slike saker.

Enkeltøknader om skadefelling behandles av Miljødirektoratet i perioden 16. februar - 31. mai. Dette har sammenheng med yngletidsfredning. KLD er da klageinstans.

Vedtak om skadefelling av enkelt dyr treffes enten av fylkesmennene (innenfor rammene av kvoter satt av rovviltnemndene eller Miljødirektoratet) eller av Miljødirektoratet (ekstraordinære uttak i yngletidsperioden). Vedtakene kan påklages til henholdsvis

Miljødirektoratet og KLD. I 2018 behandlet Miljødirektoratet elleve klager på vedtak om skadefelling og Klima- og miljødepartementet behandlet fem klager.

Fylkesmannen treffer vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt, med Miljødirektoratet som klageinstans. I 2018 mottok Miljødirektoratet 146 klager på slike vedtak (sau 77, tamrein 66, storfe 0 og hund 3).

Fylkesmannen behandler også søknader om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak (FKT-forskriften) som har regionalt preg (og innenfor rammen av de føringer rovviltneemndene gir om bruk av pengene), med Miljødirektoratet som klageinstans. Miljødirektoratet behandler søknader om tiltak av nasjonal karakter, med KLD som klageinstans. I 2018 fikk Miljødirektoratet 27 klager på slike vedtak. KLD mottok ingen klager.

Miljødirektoratet behandler søknader om tilskudd til driftsomstilling grunnet rovvilt, med KLD som klageinstans. I 2018 mottok KLD to klager på slike vedtak.

Etter gjeldende rett kan Miljødirektoratet og KLD, som klageinstans, prøve alle sider av saken. I praksis er imidlertid klageinstansen tilbakeholden med å overprøve skjønnsutøvelsen til førsteinstansen.

Som en følge av forvaltningshierarkiet, kan KLD, som overordnet organ, også instruere underliggende organer. I praksis instruerer departementet verken Miljødirektoratet eller rovviltneemndene i enkeltsaker, men departementet gir generelle instruksjoner om lovforståelse og skjønnsutøvelse. KLD har for eksempel sendt brev til rovviltforvaltningen om at det skal være høy beredskap og lav terskel for å tillate felling av rovvilt i prioriterte beiteområder.

Departementet legger til grunn at de endringer som fremkommer av dette høringsforslaget, ikke er relevante for internasjonale forpliktelser.

3.2.3. Vurdering av ulike løsninger

Om det bør etableres en rovviltklagenemnd

Som det fremgår av punkt 3.2.1, er det hos enkelte grupper liten tillit til beslutninger som fattes på rovviltfeltet og ulike interessegrupper stiller spørsmål ved om det i skjønnsutøvelsen tas politiske hensyn. Dette medfører at klagesaksbehandling på rovviltfeltet har betydning for departementets ressursbruk og gjennomføringsevne.

Det er vanskelig å si om tilliten til klageavgjørelser blir større ved at det etableres en uavhengig klagenemnd. Skillelinjene i rovviltpolitikken blir ikke borte ved opprettelsen av en nemnd. Opprettelse av en uavhengig klagenemnd kan imidlertid bidra til å avpolitisere de vedtak som fattes, sikre større forutsigbarhet og konsistens i klageavgjørelsene over tid, øke samstemtheten mellom rovviltneemndene på sikt samt gi politisk ledelse og embetsverk i departementene anledning til å konsentrere seg om politikkutforming.

Rettslig regulering

Hvis man skal fravike utgangspunktet om Kongens og regjeringens instruksjonsmyndighet, og dette skal kunne begrunne tilsvarende innskrenkning av regjeringens og statsrådets ansvar overfor Stortinget, bør Stortinget selv være med å etablere en slik ordning. Dette vil typisk kunne skje ved lov. De viktigste elementene ved en uavhengig nemnd bør da fremgå av loven. Særlig bør loven så presist som mulig angi nemndas uavhengighet og myndighet.

Det er ikke hensiktsmessig å regulere alle detaljer ved en klagenemnd i lov. En nærmere regulering av nemndas sammensetning, saksbehandling mv. kan fremgå av forskrift.

Hvilke saker bør en eventuell klagenemnd behandle

Klagenemndas ansvarsområde avgrenses naturlig til vedtak som kan påklages. Det innebærer blant annet at Miljødirektoratets beslutninger om ekstraordinære uttak, som treffes etter eget tiltak, ikke omfattes. Tilsvarende gjelder vedtak om tilskudd til kommuner med ulverevir.

Hensynene bak opprettelsen av en uavhengig rovviltklagenemnd gjør seg sterkest gjeldende for klager på vedtak om kvoter for jakt, lisensfelling og skadefelling. I underkant av 20 klager per år er imidlertid et noe begrenset grunnlag for å etablere en klagenemnd.

I tillegg til vedtak om kvoter, kan man vurdere å gjøre nemnda til klageinstans for alle vedtak om skadefelling av enkeltdyr. Det er et betydelig press på politisk ledelse og mange enkelthenvendelser om skadefelling, særlig i forkant av og under beitesesongen for sau. Hensynene bak opprettelsen av en uavhengig klagenemnd gjør seg dermed gjeldende også for disse vedtakene.

Skadefelling av enkeltdyr gjelder akutte skadesituasjoner som krever hurtig saksbehandling og personell som kan håndtere saksbehandling fortløpende. Dette kan tale mot å legge klagebehandling av slike saker til en klagenemnd. Mens hurtig saksbehandling er avgjørende i første instans, vil klager imidlertid gjennomgående behandles etter at skadesituasjonen er avklart. Dette er i dag situasjonen både når det gis tillatelse til skadefelling og når tillatelse til skadefelling avslås. Dermed vil dette ikke være et tungt argument mot å legge disse sakene til en klagenemnd.

Man kan også inkludere klager på vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt. I slike saker er det ofte uenighet mellom dyreeier og staten om erstatningsutmålingen. Klagenes behandles normalt ikke av departementet, så de berører ikke politisk ledelse eller deres gjennomføringsevne i andre saker. Unntaksvis berøres imidlertid departementet og politisk ledelse, jf. for eksempel omgjørings sakene i 2017.

Erstatningssakene kan ses som del av samme sakskompleks som vedtak om kvoter for felling av rovvilt, og det kan ha en verdi å se sakene i sammenheng. Mye av den samme kunnskapen om rovviltbestandenes størrelse og utbredelse, samt skadebildet på husdyr og tamrein, er viktig i behandlingen av begge sakstypene. At en klagenemnd har bred kunnskap om "hele" saksfeltet kan også være positivt for klagenemndas arbeid og legitimitet.

Erstatningssakene vil utvide porteføljen til en klagenemnd betraktelig. Behandling av erstatningssaker vil trolig også kreve noe tilleggskompetanse i klagenemnda og i sekretariatet.

Endelig kan man vurdere å også inkludere klager på vedtak etter rovviltforvaltningens tilskuddsordninger: FKT-forskriften og forskrift om tilskudd til driftsomstilling grunnet rovvilt (omstillingsforskriften). De samme argumentene for å inkludere klager på vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt, gjør seg også gjeldende i forhold til tilskuddsordningene. Når det gjelder argumenter mot, vil økt saksomfang ved å inkludere disse sakene, bli marginalt. Også saker etter tilskuddsordningene vil kunne kreve noe tilleggskompetanse utover det kvotesakene krever.

Hvis man skal opprette en uavhengig klagenemnd, taler flere hensyn for å gi klagenemnda flere oppgaver enn klager på vedtak om kvoter. Opprettelse og drift av en klagenemnd har

en økonomisk og administrativ grunnkostnad, og merkostnadene ved å gi klagenemnda flere oppgaver vil forholdsmessig være mindre. Det er også overføringsverdi mellom alle saker vedrørende felling av rovvilt som gjør at det har en egenverdi å se disse i sammenheng og at de behandles av samme instans. En slik utvidet portefølje kan også gjøre det mer interessant å ha verv som medlem av klagenemnda og dermed øke rekrutteringsgrunnlaget, samt gjøre det mer attraktivt å jobbe i sekretariatet. Endelig vil en utvidelse av nemndas oppgaver avlaste Miljødirektoratet og departementet for oppgaver.

Uavhengighet

For å oppnå formålet med opprettelse av klagenemnda, må klagenemnda være et uavhengig forvaltningsorgan. Det innebærer at organet er unntatt fra den alminnelige organisasjons- og instruksjonsmyndigheten i forvaltningshierarkiet. Dette betyr igjen at departementet ikke bør ha adgang til å instruere klagenemnda om avgjørelser i enkeltsaker.

Man kan imidlertid tenke seg at departementet gis adgang til å gi klagenemnda generelle instruksjoner om lovtolkning, skjønnsutøvelse og prioritering av saker. Det beror på en hensiktsmessighetsvurdering hvor omfattende uavhengigheten i et konkret tilfelle bør være.

Selv om generelle instruksjoner er mindre inngripende enn instruksjoner i enkeltsaker, kan generelle instruksjoner også legge føringer på nemndas myndighetsutøvelse i den enkelte sak.

Hensynet bak etablering av en rovviltklagenemnd, er blant annet at en nemnd kan bidra til økt tillit, større legitimitet og uavhengighet fra skiftende regjeringer. En adgang for departementet til å instruere nemnda om lovforståelse og skjønnsutøvelse, er ikke nødvendigvis forenelig med disse hensynene. Det kan bli stilt spørsmål ved klagenemndas reelle uavhengighet hvis departementet gis en slik generell instruksjonsmyndighet.

Et annet hensyn bak etablering av en rovviltklagenemnd, er at klagesakene ikke skal legge beslag på politiske ressurser i departementet. En adgang til å gi generelle instruksjoner kan medføre et press i retning av at departementet skal vurdere enkeltsaker, for eksempel ved at man ser hen til konkrete saker som grunnlag for å vurdere om man skal gi eller endre generelle instruksjoner.

Argumenter for en generell instruksjonsadgang, er at det kan bidra til å sikre en ensartet praksis, raskere etablering av praksis og kortere saksbehandlingstid.

Hvis man etablerer en klagenemnd som skal overprøve forvaltningsvedtak, blir trekantforholdet mellom departementet, førsteinstansen og klagenemnda annerledes enn det som er forutsatt i forvaltningsloven. Ansvar og instruksjonsrett må derfor avklares særskilt også mellom førsteinstansen og departementet, og mellom førsteinstansen og klagenemnda.

Når det gjelder forholdet mellom førsteinstansen og departementet, oppstår spørsmål om departementet skal ha adgang til å instruere førsteinstansen. Det er på andre forvaltningsområder normalt at departementet kan instruere førsteinstansen, i alle fall med generelle instruksjoner. Det skyldes at det kan være vanskelig å sikre en tilfredsstillende overensstemmelse mellom politiske mål og praksis hvis departementet er henvist til å styre førsteinstansen bare gjennom lov og forskrift. Dette kan hevdes å være særlig relevant på rovviltfeltet, som er utpreget politisk og i stor grad detaljstyrt fra Stortinget.

Hvis departementet ikke skal ha adgang til å instruere klagenemnda, men skal kunne instruere førsteinstansen, kan det i prinsippet utvikle seg ulike praksiser mellom førsteinstans og klageinstans. Dette taler mot at departementet kan instruere førsteinstansen.

I forhold mellom førsteinstansen og klagenemnda, oppstår spørsmål om klagenemnda skal kunne omgjøre førsteinstansens vedtak av eget tiltak, slik overordnede organer normalt har adgang til. Ved vurderingen av dette spørsmålet, er det relevant å se hen til om klagenemndas vedtak vil være gjenstand for klage uavhengig av resultat og i hvilken grad regelverkene gir rom for skjønn i førsteinstansens avgjørelser.

Klagenemndas myndighet

Klagenemnda kan gis myndighet til å prøve alle sider av en klagesak, eller den kan gis en mer begrenset myndighet, for eksempel til å prøve lovligheten av et vedtak og om vedtaket bygger på riktig faktum.

Hovedregelen i forvaltningsloven er at klageinstansen kan prøve alle sider av saken. En slik myndighet er avgjørende for å få en reell to-instansbehandling og det bør foreligge tungtveiende hensyn for å fravike denne hovedregelen.

Hensynene bak opprettelse av en rovviltklagenemnd, taler også for at nemnda kan prøve alle sider av saken. En slik prøving vil bidra til å øke tilliten til rovviltforvaltningens avgjørelser, avpolitisiere den løpende forvaltningen av rovdyr og sikre en mer forutsigbar og stabil forvaltning på sikt.

Sammensetning av nemnda

Når det gjelder sammensetning av nemnda, kan man i hovedsak velge mellom to modeller. Enten at klagenemnda består av politikere/ representanter for berørte interesser og organisasjoner (denne modellen vil ligne på rovvilt nemndene). Eller at klagenemnda består av fagpersoner uten parts- eller organisasjonstilknytning. Hensynet til tillit, legitimitet og objektivitet, samt evne til å treffe begrunnede vedtak, taler sterkt for at klagenemnda bør bestå av fagpersoner uten parts- eller organisasjonstilknytning. Departementet vurderer en slik sammensetning som en forutsetning for en vellykket gjennomføring.

Man må vurdere om det skal stilles spesielle krav til nemndas leder, for eksempel at nemnda ledes av en jurist. I og med at nemndas oppgave blant annet er å utføre lovlighetskontroll, kan det være av avgjørende betydning. Det bør også vurderes om juristen, for å sikre den nødvendige objektivitet og uavhengighet, fortrinnsvis bør hentes fra domstolene eller fra universitetet.

3.2.4. Departementets forslag

Departementet foreslår å etablere en uavhengig rovviltklagenemnd, Rovviltklagenemnda. Etablering av en klagenemnd kan blant annet bidra til å styrke legitimitet, avpolitisiere vedtak, sikre større forutsigbarhet og konsistens i klageavgjørelsene over tid, øke samstemtheten mellom nemndene på sikt samt gi politisk ledelse og embetsverk anledning til å konsentrere seg om politikktutforming.

Etablering av klagenemnda innebærer at departementet ikke lenger er klageinstans for vedtak som omfattes av klagenemndas ansvarsområde (se under). Departementet kan heller ikke omgjøre slike vedtak etter eget tiltak.

For å sikre uavhengigheten og klargjøre at statsråden ikke er ansvarlig overfor Stortinget for nemndas avgjørelser, bør vedtak om etablering av klagenemnda treffes av Stortinget, det vil si ved lov. Departementet foreslår at nemnda reguleres i en ny § 26 b i naturmangfoldloven.

Lovbestemmelsen bør regulere de viktigste spørsmålene: hvilke saker nemnda skal behandle, nemndas uavhengighet, myndighet og oppnevning av nemndas medlemmer.

Departementet foreslår at Rovviltklagenemnda behandler vedtak om kvoter for jakt, lisensfelling og skadefelling av rovvilt, vedtak om skadefelling av enkeltdyr av rovvilt, vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt og vedtak etter rovviltforvaltningens tilskuddsordninger. Hensynene bak etablering av en klagenemnd gjør seg i hovedsak gjeldende i forhold til alle disse typene vedtak. Det er kostnadseffektivt at klagenemnda får en tilstrekkelig stor portefølje og det kan ha en verdi å se de ulike sakstypene i sammenheng. For nemnder som har liten eller ujevn sakstilgang, kan det være utfordrende å etablere en effektiv og faglig forsvarlig organisasjon.

Selv om det i noen sammenhenger kan være hensiktsmessig at departementet gir en klagenemnd generelle instruksjoner om lovtolkning og/eller skjønnsutøvelse, mener departementet at hensynet til uavhengighet, tillit og legitimitet bør tillegges stor vekt. Disse hensynene ivaretas best ved at departementet verken kan instruere klagenemnda ved avgjørelse av enkeltsaker eller ved generelle instruksjoner om lovtolkning og skjønnsutøvelse. Departementet bør heller ikke ha adgang til å omgjøre vedtak truffet av klagenemnda. Sammensetningen av klagenemnda med fagpersoner uten parts- og organisasjonstilknytning og med en jurist som leder (se under), sikrer etter departementets mening at klagenemnda er i stand til å foreta gode faglige vurderinger, samtidig som klagenemndas avgjørelser er i samsvar med gjeldende regelverk. Departementet foreslår at klagenemnda heller ikke kan instrueres om prioritering av saker.

Det er viktig å understreke at selv om departementets instruksjonsadgang begrenses, vil klagenemnda aldri være helt "uavhengig". Nemnda må forholde seg til gjeldende rett, Stortingets samlede vedtatte rovviltpolitikk og Norges internasjonale forpliktelser, særlig Bern-konvensjonen.

Begrensningen av departementets instruksjonsadgang sikrer at den ønskede grad av uavhengighet blir reell. En uavhengig klagenemnd er imidlertid avhengig av tillit til at uavhengigheten ikke misbrukes. Når departementet ikke kan føre kontroll med klagenemndas virksomhet ved hjelp av de mekanismer som ligger i forvaltningshierarkiet, må det skje på annen måte. En nærmere regulering av krav til medlemmenes faglige kvalifikasjoner, prosedyrer for oppnevning av nemndsmedlemmer, krav til saksbehandling, åpenhet mv. er viktige i denne sammenheng. Departementet foreslår at disse spørsmålene reguleres, dels i naturmangfoldloven § 26 b og dels i forskrift.

Når det gjelder adgangen til å instruere førsteinstans, mener departementet at det bør være en adgang til å gi generelle instruksjoner om blant annet lovforståelse, skjønnsutøvelse mv. Departementet mener at dette er nødvendig for sikre en tilfredsstillende overensstemmelse mellom politiske mål og praksis. Departementet foreslår ikke at førsteinstans kan instrueres i enkeltsaker.

Departementet foreslår at klagenemnda skal ha adgang til å omgjøre førsteinstansens vedtak av eget tiltak, jf. forvaltningsloven § 35. Mange av vedtakene innenfor klagenemndas ansvarsområde kan være gjenstand for klage uavhengig av resultat. I slike tilfeller er adgang til omgjøring av eget tiltak ikke absolutt nødvendig. Ved vedtak som innvilger erstatning eller tilskudd og som søker selv ikke ønsker å overprøve, vil det imidlertid ikke være adgang til å få overprøvd vedtaket etter klage. Regelverkene er i tillegg relativt skjønnsmessige og departementet mener derfor at klagenemnda bør ha mulighet til å reagere mot en eventuell uheldig eller uriktig praktisering av regelverket.

Departementet mener at klagenemnda bør ha myndighet til å prøve alle sider av en klagesak, slik hovedregelen er i forvaltningsloven. En slik løsning er best i samsvar med hensynene bak opprettelsen av en klagenemnd, og departementet kan ikke se at det foreligger gode argumenter for å fravike hovedregelen om reell to-instansbehandling.

Departementet foreslår ingen særlig regulering av adgangen til å prøve klagenemndas vedtak for domstolene. De alminnelige skrankene for domstolenes prøvelse av forvaltningsvedtak vil følgelig gjelde.

Det lovfestes at departementet oppnevner klagenemndas medlemmer. Departementet er i denne sammenheng Klima- og miljødepartementet. Oppnevning vil skje ved kongelig resolusjon. Klagenemnda skal bestå av fagpersoner uten parts- eller organisasjonstilknytning og ledes av en jurist. KLD bør tilstrebe å finne medlemmer med faglig tyngde og integritet og som ikke har profilert seg spesielt i den offentlige debatten om rovvilt. KLD mottar forslag fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) og rådfører seg med Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) om sammensetningen av rovviltklagenemnda. Sammensetningen skal sikre at Rovviltklagenemnda har kompetanse om landbruk, samisk kultur- og naturgrunnlag og forutsetninger for å nå den todelte målsetningen i rovviltpolitikken.

Sametinget anmoder i sitt foreløpige innspill til departementets forslag om at KLD rådfører seg med Sametinget når det gjelder medlemmene med kompetanse på samisk kultur- og naturgrunnlag. Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) har i sitt foreløpige innspill til departementets forslag ikke noen motforestillinger mot en uavhengig rovviltklagenemnd, så lenge det er definert hvilke kunnskaper som er nødvendig i en slik klagenemnd, og hvor Sametinget og NRL er rådført i forhold til nemndas medlemmer. NRL understreker at en rovviltklagenemnd må ha reindriftsfaglig kompetanse, blant annet for å kunne vurdere klager som kommer fra reindriften. Departementet mener at hensynet til reindriftsfaglig kompetanse og samisk kultur- og naturgrunnlag i rovviltklagenemnda vil ivaretas ved at KLD mottar forslag fra LMD og rådfører seg med KMD om sammensetningen.

Departementet foreslår at naturmangfoldloven § 26 b inneholder en hjemmel for å gi forskrift med regler om klagenemndas sammensetning, organisering, saksbehandling mv. I en slik forskrift, kan det blant annet være relevant å gi nærmere bestemmelser om antall medlemmer, hvilken ekspertise medlemmene skal ha, hvilket tidsrom medlemmene oppnevnes for, sekretariatets størrelse, kompetanse og plassering, antall møter og møtestruktur, saksbehandlingsregler samt regler for innkalling til møter og stemmegivning. Departementet tar sikte på å sende utkast til slik forskrift på alminnelig høring høsten 2019, slik at forskriften er klar for vedtakelse når lovendringen er behandlet i Stortinget.

Samtidig med at slik forskrift utarbeides, utarbeides forslag til endringer i rovviltforskriften § 18, forskrift om rovvilterstatning for husdyr § 16, forskrift om erstatning for tap av tamrein § 14 og forskrift om tilskudd i forbindelse med rovviltskader § 15. Alle disse bestemmelsene regulerer klageadgangen ved vedtak etter forskriftene.

KLDs forslag til ny § 26 b i naturmangfoldloven lyder:

"§ 26 b (Rovviltklagenemnda)

Vedtak om kvoter for jakt, lisensfelling og skadefelling av rovvilt, vedtak om skadefelling av enkeltdyr av rovvilt, vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt og vedtak etter rovviltforvaltningens tilskuddsordninger kan påklages til Rovviltklagenemnda.

Departementet kan ikke instruere Rovviltklagenemnda om avgjørelse i enkeltsaker eller omgjøre vedtak truffet av nemnda. Departementet kan heller ikke instruere Rovviltklagenemnda om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller prioritering av saker.

I saker hvor Rovviltklagenemnda er klageinstans, kan departementet ikke instruere det organet som behandler saken i førsteinstans, om avgjørelse i enkeltsaker. Departementet kan heller ikke omgjøre vedtak i slike saker.

Departementet oppnevner medlemmene i Rovviltklagenemnda.

Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler om Rovviltklagenemndas sammensetning, organisering, saksbehandling mv."

3.3. Rovviltforskriften §§ 4 og 5 – Antall forvaltningsregioner for rovvilt

3.3.1. Bakgrunnen

Norsk institutt for naturforskning (NINA) publiserte 1. juni 2016 en rapport med evaluering av den regionale rovviltforvaltningen og de regionale bestandsmålene. NINA viser i sin rapport til at forvaltningsregionene for rovvilt er for små til at man kan forvente å holde bestandene stabile på eksakte måltall. Det pekes videre på at dagens forvaltningsregioner for rovvilt heller ikke tar tilstrekkelig hensyn til rovdynenes, utmarksbeitets eller reindriftens utbredelse. Rovviltneemndene har dermed fått en oppgave som er vanskelig å gjennomføre i praksis.

På bakgrunn av blant annet NINAs rapport, gjennomførte KLD vinteren 2016/2017 innspillmøter med miljø- og næringsorganisasjoner, Sametinget, fylkesmenn og rovviltneemnder. De fleste innspillene støttet da å sende på alminnelig høring endringer om større og færre forvaltningsregioner for rovvilt.

Departementet viser også til Stortingets behandling av regionreformen. Fra 2020 vil det være elleve fylker inkludert Oslo, noe som også gjør det aktuelt å se nærmere på avgrensningen til dagens forvaltningsregioner for rovvilt.

KLD ønsker med dette å høre på endringer i forvaltningsregionene for rovvilt. Forslagene om større forvaltningsregioner for rovvilt er i tråd med klare, faglige anbefalinger for å gjøre usikkerheten i forvaltningen mindre og stabiliteten høyere. Samtidig vil dette gi rovviltneemndene et økt ansvar og større handlingsrom i den regionale forvaltningen. I tillegg foreslås endringer som gjør forvaltningsregionenes avgrensningen mer i samsvar med de elleve nye fylkene som følger av regionreformen.

3.3.2. Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser

I rovviltforskriften §§ 4 og 5, heter det:

"§ 4 Forvaltningsregioner og nasjonale bestandsmål for regionene

Det skal være åtte forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser

- a) *Region 1 – Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane: Ingen nasjonale mål for ynglinger av gaupe, jerv, bjørn eller ulv*
- b) *Region 2 – Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder: 12 ynglinger av gaupe*
- c) *Region 3 – Oppland: 5 ynglinger av gaupe og 4 ynglinger av jerv*
- d) *Region 4 – Østfold, Akershus og Oslo: 6 ynglinger av gaupe, samt, i samarbeid med region 5, 4–6 årlige ynglinger av ulv hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge*
- e) *Region 5 – Hedmark: 10 ynglinger av gaupe, 5 ynglinger av jerv og 3 ynglinger av bjørn, samt, i samarbeid med region 4, 4–6 årlige ynglinger av ulv hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge*
- f) *Region 6 – Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag: 12 ynglinger av gaupe, 10 ynglinger av jerv og 3 ynglinger av bjørn*
- g) *Region 7 – Nordland: 10 ynglinger av gaupe, 10 ynglinger av jerv og 1 yngling av bjørn*
- h) *Region 8 – Troms og Finnmark: 10 ynglinger av gaupe – hvorav 4 i Finnmark, 10 ynglinger av jerv – hvorav 3 i Finnmark og 6 ynglinger av bjørn.*

§ 5 Regionale rovviltneemnder

I hver forvaltningsregion skal en rovviltnemnd ha hovedansvaret for forvaltningen av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Rovviltnemnden skal gjennomføre vedtatt nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin region, og skal ha nær kontakt med berørte kommuner og organisasjoner.

Til de enkelte rovviltnemndene oppnevnes av Klima- og miljødepartementet, etter forslag fra fylkeetingene, eller av Sametinget følgende antall faste medlemmer:

- a) Region 1: Sogn og Fjordane fylkeeting to medlemmer, Hordaland fylkeeting ett medlem, Rogaland fylkeeting ett medlem, Vest-Agder fylkeeting ett medlem,*
- b) Region 2: Telemark fylkeeting to medlemmer, Aust-Agder fylkeeting ett medlem, Vestfold fylkeeting ett medlem, Buskerud fylkeeting ett medlem,*
- c) Region 3: Oppland fylkeeting fem medlemmer,*
- d) Region 4: Akershus fylkeeting to medlemmer, Østfold fylkeeting to medlemmer, Oslo bystyre ett medlem,*
- e) Region 5: Hedmark fylkeeting fire medlemmer, Sametinget ett medlem,*
- f) Region 6: Nord-Trøndelag fylkeeting to medlemmer, Sør-Trøndelag fylkeeting ett medlem, Møre og Romsdal fylkeeting ett medlem, Sametinget to medlemmer,*
- g) Region 7: Nordland fylkeeting fire medlemmer, Sametinget to medlemmer,*
- h) Region 8: Troms fylkeeting to medlemmer, Finnmark fylkeeting to medlemmer, Sametinget to medlemmer.*

Fylkeetingene skal foreslå en kvinnelig og en mannlig kandidat for hvert medlem fra fylkeetinget. Kandidatene skal ha fast plass i fylkeetinget. Dersom fylkeskommunen har fylkesutvalg, skal kandidatene også ha fast plass i fylkesutvalget. Medlemmene oppnevnt av Sametinget skal være bosatt i forvaltningsregionen.

Oppnevningsperioden for medlemmene følger valgperioden for fylkeetinget og Sametinget. Rovviltnemnden velger leder.

Miljødirektoratet avgjør hvilket fylkesmannsembete som skal være sekretariat for den enkelte rovviltnemnd. Miljødirektoratet gir nærmere veiledning og retningslinjer for rovviltnemndens og sekretariatets virksomhet, herunder om samarbeid over regiongrenser, jf. villloven § 6 annet ledd."

Departementet legger til grunn at de forslag til endringer som fremkommer av dette høringsforslaget, ikke er i strid med internasjonale forpliktelser.

3.3.3. Vurdering av ulike løsninger

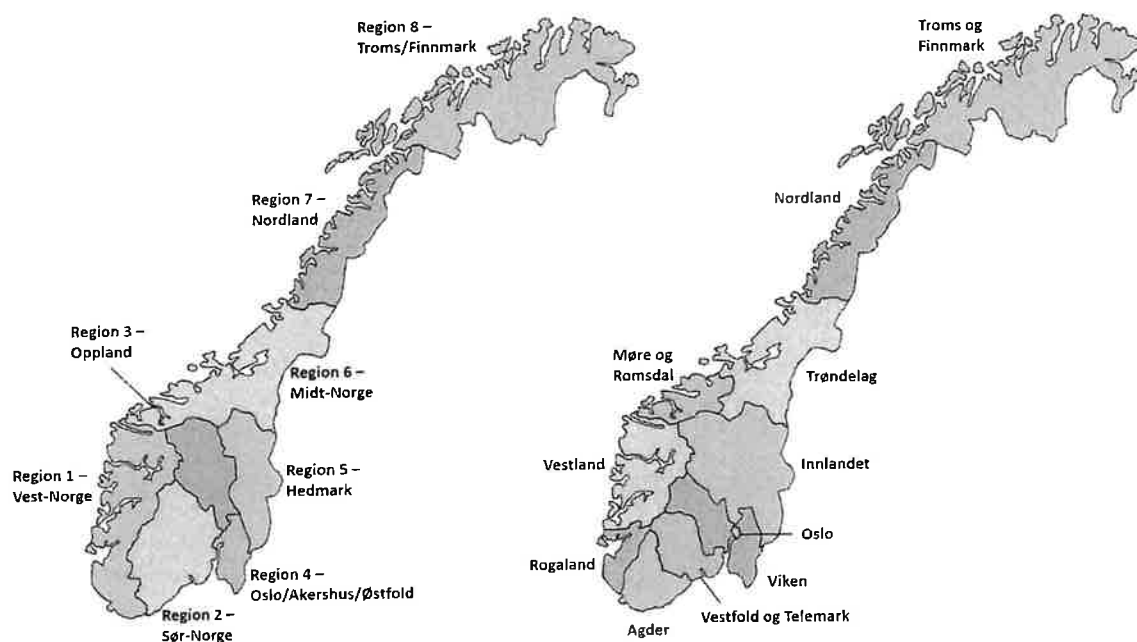
KLD mener det er mange fordeler ved å gjøre endringer i avgrensningen og antallet til dagens forvaltningsregioner for rovvilt. Dette gjelder både administrative, forvaltningsmessige og biologiske fordeler.

De administrative fordelene avhenger etter KLDs syn på at forvaltningsregionenes grenser fremdeles skal følge gjeldende fylkesgrenser. KLD foreslår derfor ikke alternativer til nye avgrensninger for forvaltningsregionene som innebærer at disse følger "biologiske" eller topografiske grenser. Selv om dette i mange tilfeller ville være hensiktsmessig med tanke på forvaltning av rovviltbestandene, vil det ikke veie opp for de økte administrative utfordringene dette ville medført

KLD mener det er få fordeler ved å videreføre dagens åtte forvaltningsregioner for rovvilt. De faglige anbefalingene KLD har mottatt, om at dagens avgrensning med åtte forvaltningsregioner for rovvilt fungerer dårlig med tanke på en forutsigbar forvaltning, viser at det er hensiktsmessig å se nærmere på en løsning med færre og større

forvaltningsregioner for rovvilt. Dagens innretning gir for lav presisjon i rovviltforvaltningen med tanke på bestandsmålsoppnåelse, noe som skaper manglende forutsigbarhet og usikkerhet i forvaltningen. For å skape større presisjon, må bestandene forvaltes sammenhengende over større områder. Samtidig vil større forvaltningsregioner for rovvilt gi rovviltneemndene et større ansvar og en bedre mulighet til å ta hensyn til utmarksbeitets eller reindriftens utbredelse.

Videre vil ikke dagens avgrensning forvaltningsregioner for rovvilt samsvare med de administrative grensene til de elleve nye fylkene som følger av regionreformen, noe som vil skape store utfordringer for forvaltningen og administrasjon av forvaltningsregionene for rovvilt (se figur 3). Dette må også legges til grunn i vurderingen av nye forvaltningsregioner.

Figur 3. Kart over dagens åtte forvaltningsregioner for rovvilt (venstre), sammenlignet med de elleve nye fylkene som følger av regionreformen (høyre).

Vurdering av antall forvaltningsregioner

Når det gjelder antall forvaltningsregioner for rovvilt, mener KLD at en modell med seks, syv eller åtte forvaltningsregioner gir for lav presisjon i rovviltforvaltningen. KLD mener dette gir en oppløsning som i liten grad kan ta tilstrekkelig hensyn til rovdyrenes, utmarksbeitets eller reindriftens utbredelse. Dette er utfordringer som ofte synliggjøres i rovviltneemndenes arbeid med en tydelig soneforvaltning. KLD ser det heller ikke som aktuelt å vurdere flere enn åtte forvaltningsregioner for rovvilt, da det ytterligere vil redusere presisjonen i forvaltningen av rovvilt.

For å videreføre ordningen med de regionale rovviltneemndene med noenlunde samme funksjon som i dag, ser samtidig ikke KLD det som formålstjenlig å gå videre med en modell med to eller tre forvaltningsregioner for rovvilt.

KLD mener at en forvaltningsmodell med fire eller fem forvaltningsregioner for rovvilt vil gi høyere presisjon i forvaltningen, med tanke på å nå bestandsmålene for rovvilt, samtidig som en slik inndeling i større grad vil gi forvaltningen mulighet til å ta hensyn til rovdyrenes,

utmarksbeitets eller reindriftens utbredelse i Norge, samt hensyn til rovviltbestander i naboland. Samtidig bevares rovviltnevnendenes funksjon på noenlunde samme nivå som i dag. Rovviltnevnendenes rolle ved å prioritere mellom beite- og rovviltprioriterte områder videreføres, og rovviltnevnendene vil på samme måte som i dag kunne ivareta viktige regionale hensyn med tanke på blant annet arealdifferensiering.

Vurdering av alternative inndelinger

Når det gjelder de nordligste fylkene, mener KLD at det mest aktuelle alternativet er å videreføre dagens forvaltningsregion med Troms og Finnmark i én forvaltningsregion (dagens forvaltningsregion 8). Et annet alternativ er å slå Troms og Finnmark sammen med Nordland (dagens forvaltningsregion 7). Troms og Finnmark og Nordland er områder som har store likheter hva gjelder ressursgrunnlag, og som til dels deler noen av de samme mulighetene og utfordringene knyttet til reindrift, husdyr og rovvilt. Dette er regioner som også har til felles at de har en lang grense til naboland, og de utfordringer som er knyttet til dette. En slik sammenslåing vil etter departementets syn likevel føre til at forvaltningsregionen får et ansvar som blir uforholdsmessig stort, sammenlignet med andre forvaltningsregioner, med tanke på utfordringer knyttet til ulike rovviltforekomster, tamrein og husdyr. Samtidig vil blant annet utbredelsen og omfanget av reindrift og husdyr i fylkene, samt tilknytning til henholdsvis Russland, Finland og Sverige, og historikk for samhandling med disse landene, bety at Troms og Finnmark bør forbli en egen forvaltningsregion for rovvilt.

Det kan også være hensiktsmessig å slå Nordland sammen med Trøndelag. Dette er fylker som deler lang grense med Sverige, og i stor grad deler de samme mulighetene og utfordringene knyttet til reindrift, husdyr og rovvilt. På den annen side kan fylkenes ulikheter i topografi og utforming tale mot en slik sammenslåing, selv om dette er et relevant argument for de fleste forslag til sammenslåing av forvaltningsregioner for rovvilt.

Det kan også være naturlig å vurdere om Trøndelag bør slås sammen med Møre- og Romsdal (tilsvarende dagens forvaltningsregion 6), i stedet for Nordland. Det er imidlertid, etter KLDs syn, mer nærliggende å sammenligne Møre og Romsdal med de øvrige fylkene på Vestlandet, noe vi kommer nærmere inn på under.

Fylkene Trøndelag og Innlandet kan også slås sammen, men dette anses av KLD som lite hensiktsmessig. En slik sammenslåing vil etter departementets syn føre til at forvaltningsregionen får et ansvar som blir uforholdsmessig stort, sammenlignet med andre forvaltningsregioner, med tanke på utfordringer knyttet til ulike rovviltforekomster, tamrein og husdyr. Det er etter vår mening mer naturlig å vurdere å slå Innlandet sammen med Viken og Oslo, noe vi også kommer nærmere inn på under.

Vestlandet omfatter Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland. Dette er en del av landet som deler en lang historikk, og som har mange likhetstrekk knyttet til ressursgrunnlag, kysttilknytning, husdyrhold og annen næring som gjør det naturlig for KLD å se dette området i sammenheng også i rovviltforvaltningen. Med unntak av Møre og Romsdal, har det ikke vært mål om ynglende bestander av store rovdyr i denne delen av landet, og bestandene av store rovdyr har derfor i dag en begrenset utbredelse her.

Av hensyn til forvaltningen av den sørvestlige delbestanden av jerv, ville det vært fornuftig å vurdere en sammenslåing av Møre og Romsdal, Vestland og Innlandet. KLD mener imidlertid at fylkene på Østlandet har egenskaper som gjør at disse bør ses i sammenheng med hverandre. Dette gjelder blant annet rovviltforekomster og husdyrhold, men også blant annet topografi og tilgjengelige byttedyr. KLD mener også at fylker med mål om ynglinger av ulv

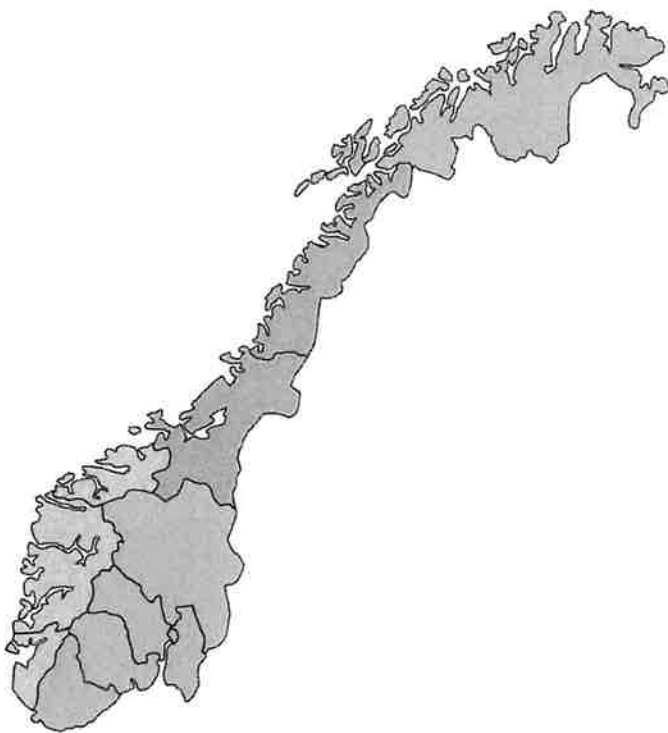
bør forvaltes i én og samme forvaltningsregion for rovvilt. Det vil i praksis si en sammenslåing av Innlandet, Viken og Oslo.

Det finnes argumenter som tilsier at Agder og Vestfold og Telemark sammen kan være en egnet forvaltningsregion for rovvilt. Dette er de eneste nye fylkene i Sør-Norge, utenom Vestlandet, som ikke har mål om ynglinger av ulv. Dette er også områder som har likhetstrekk hva gjelder blant annet ressursgrunnlag og kysttilknytning, og som deler mange av de samme erfaringene med husdyrhold og utfordringer knyttet til andre rovviltforekomster, inkludert streifende ulv. I en modell med fire forvaltningsregioner må det vurderes om Sørlandet bør slås sammen med enten Vestlandet eller Østlandet. KLD mener at det spesielt er mange likhetstrekk i forvaltningen av rovviltbestander på Østlandet og Sørlandet, og at det er en mer naturlig enhet i rovviltforvaltningen, sammenlignet med en sammenslåing av Sørlandet og Vestlandet.

Alternativ med fire forvaltningsregioner

Basert på en ny forvaltningsmodell med fire forvaltningsregioner for rovvilt, mener KLD følgende fordeling av de elleve nye fylkene er mest hensiktsmessig og gir flest administrative, forvaltningsmessige og biologiske fordeler (se også figur 4):

- Region Nord: Troms og Finnmark.
- Region Midt-Norge: Nordland og Trøndelag.
- Region Vestlandet: Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland.
- Region Østlandet: Innlandet, Oslo, Viken, Vestfold og Telemark og Agder.

Figur 4. Eksempel på ny forvaltningsmodell som innebærer at Norge deles i fire forvaltningsregioner for rovvilt, med avgrensningene til de elleve nye fylkene som følger av regionreformen inntegnet.

En ny modell med fire forvaltningsregioner for rovvilt, vil få betydning for den regionale fordelingen av de nasjonale bestandsmålene. Departementet ønsker derfor å skissere hvordan dagens bestandsmål kan fordeles på fire forvaltningsregioner. Vi vil imidlertid understreke at vi i dette høringsnotatet primært anbefaler felles bestandsmål på tvers av forvaltningsregioner, jf. kapittel 3.4.

Det legges til grunn at en modell med fire forvaltningsregioner, i tråd med departementets forslag, i liten grad medfører endringer i rovviltprofilen for de nye forvaltningsregionene Nord (Troms og Finnmark) og Østlandet (Innlandet, Oslo, Viken, Vestfold og Telemark og Agder). Her ser vi for oss at bestandsmålene i dagens forvaltningsregioner 2 (Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder), 3 (Oppland), 4 (Østfold, Akershus og Oslo) og 5 (Hedmark) summeres sammen for den nye forvaltningsregionen Østlandet. Dagens forvaltningsregion 8 (Troms og Finnmark) med tilhørende regionalt bestandsmål videreføres, på samme måte som i dag, for forvaltningsregionen Nord.

Departementets legger imidlertid til grunn at et forslag på fire nye forvaltningsregioner vil få betydning for rovviltprofilen for de nye forvaltningsregionene Midt-Norge (Nordland og Trøndelag) og Vestlandet (Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland). Grunnen til dette er at departementet foreslår at dagens forvaltningsregion 6 Trøndelag (Møre og Romsdal og Trøndelag) splittes opp. Trøndelag foreslås slått sammen med Nordland, og Møre og Romsdal foreslås slått sammen med fylkene Rogaland og Vestland.

Departementet ser det som naturlig at den nye forvaltningsregionen Vestlandet viderefører en del av det regionale bestandsmålet for gaupe og jerv i dagens forvaltningsregion 6. Departementet har tatt utgangspunkt i rovviltnevdas fylkesvise fordeling, slik det fremkommer av forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 datert 21. november 2013¹. Møre og Romsdal er oppført med følgende delmål:

- 2 ynglinger av gaupe.
- 3 ynglinger av jerv.

Grunnen til at det ikke er tatt utgangspunkt i siste reviderte forvaltningsplan for regionen (vedtatt 22. mars 2018²), er at det ikke forekommer en fordelingsnøkkel for gaupe i Møre og Romsdal. Fordelingen av jerv i Møre og Romsdal er imidlertid videreført i forvaltningsplanen fra 2018 på tre ynglinger.

Øvrig bestandsmål for dagens forvaltningsregion 6 summeres med dagens bestandsmål for forvaltningsregion 7 (Nordland), og utgjør sammen bestandsmålet for den nye forvaltningsregionen Midt-Norge.

Med bakgrunn i dette kan dagens forvaltningsmål fordeles på følgende måte på fire nye forvaltningsregioner:

- Region Nord – Troms og Finnmark: 10 ynglinger av gaupe – hvorav 4 i Finnmark, 10 ynglinger av jerv – hvorav 3 i Finnmark og 6 ynglinger av bjørn.
- Region Midt-Norge – Nordland og Trøndelag: 20 ynglinger av gaupe, 17 ynglinger av jerv og 4 ynglinger av bjørn.
- Region Vestlandet – Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland: 2 ynglinger av gaupe og 3 ynglinger av jerv.

¹ <https://www.fylkesmannen.no/globalassets/utgatt/fm-nord-trondelag/dokument-fmmt/miljoernavdelingen/forvaltningsplan-for-rovvilt-i-region-6-rapport-nr.-2013-4---november-2013.pdf>

² <https://www.fylkesmannen.no/globalassets/fm-trondelag/dokument-fmtl/miljo-og-klima/rovvilt/forvaltningsplan-for-rovvilt-i-region-6-midt-norge-more-og-romsdal-og-trondelag.pdf>

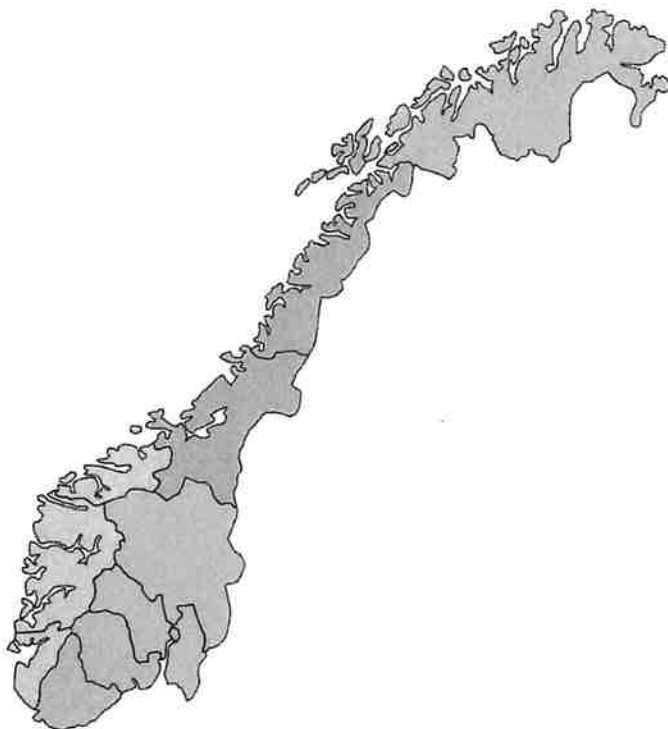
- Region Østlandet – Innlandet, Oslo, Viken, Vestfold og Telemark og Agder: 33 ynglinger av gaupe, 9 ynglinger av jerv, 3 ynglinger av bjørn, samt 4–6 årlige ynglinger av ulv hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge.

Alternativ med fem forvaltningsregioner

Dersom man ønsker å gå for en løsning med fem forvaltningsregioner for rovvilt, er det naturlig å ta utgangspunkt i forslaget om fire forvaltningsregioner, og skille ut enkelte fylker til en ny, femte forvaltningsregion for rovvilt. De mest aktuelle fylkene er etter KLDs syn Nordland eller Agder og Telemark og Vestfold. KLD mener det er mest naturlig at Agder og Vestfold og Telemark blir en egen forvaltningsregion for rovvilt. Selv om det også er gode argumenter for at Nordland skal være en egen forvaltningsregion for rovvilt, mener KLD at rovviltets svært store leveområder i Nord-Norge tilsier at det er viktig å ha store, robuste forvaltningsregioner for rovvilt i denne delen av landet.

Basert på en ny forvaltningsmodell med fem forvaltningsregioner for rovvilt, mener KLD følgende fordeling av de elleve nye fylkene er mest hensiktsmessig og gir flest administrative, forvaltningsmessige og biologiske fordeler (se også figur 5):

- Region Nord: Troms og Finnmark.
- Region Midt-Norge: Nordland og Trøndelag.
- Region Vestlandet: Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland.
- Region Østlandet: Innlandet, Oslo, Viken.
- Region Sørlandet: Vestfold og Telemark og Agder.

Figur 5. Eksempel på ny forvaltningsmodell som innebærer at Norge deles i fem forvaltningsregioner for rovvilt, med avgrensningene til de elleve nye fylkene som følger av regionreformen inntegnet.

En ny modell med fem forvaltningsregioner for rovvilt, vil få betydning for den regionale fordelingen av de nasjonale bestandsmålene. Vi ønsker derfor å skissere hvordan dagens bestandsmål kan fordeles på fem forvaltningsregioner. Departementet vil imidlertid understreke at vi i dette høringsnotatet primært anbefaler felles bestandsmål på tvers av forvaltningsregioner, jf. kapittel 3.4.

En modell med fem forvaltningsregioner, i tråd med departementets forslag, i stor grad følge samme utgangspunkt som for en modell med fire forvaltningsregioner når det gjelder regional fordeling av nasjonale bestandsmål. I en modell med fem forvaltningsregioner foreslår departementet imidlertid at fylkene Vestfold og Telemark og Agder skilles ut som den nye forvaltningsregionen Sørlandet. Departementet legger til grunn at den nye forvaltningsregionen Sørlandet da viderefører en del av bestandsmålet som vi ovenfor, i forbindelse med en modell med fire forvaltningsregioner, har foreslått til forvaltningsregion Østlandet.

Selv om rovviltnemnda i dagens forvaltningsregion 2 (Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder) i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt, datert april 2017³, sier det ikke skal være mål om yngling av gaupe i deler av Aust-Agder, skisserer ikke rovviltnemnda noen videre fordelingsnøkkel på fylkene for regionalt bestandsmål for rovvilt. Departementet har derfor tatt utgangspunkt i at det regionale bestandsmålet på tolv ynglinger av gaupe fordeles likt mellom Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder.

Med bakgrunn i dette kan dagens forvaltningsmål ha følgende fordeling på fem nye forvaltningsregioner:

- Region Nord – Troms og Finnmark: 10 ynglinger av gaupe – hvorav 4 i Finnmark, 10 ynglinger av jerv – hvorav 3 i Finnmark og 6 ynglinger av bjørn.
- Region Midt-Norge – Nordland og Trøndelag: 20 ynglinger av gaupe, 17 ynglinger av jerv og 4 ynglinger av bjørn.
- Region Vestlandet – Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland: 2 ynglinger av gaupe og 3 ynglinger av jerv.
- Region Østlandet – Innlandet, Oslo, Viken, Vestfold og Telemark og Agder: 24 ynglinger av gaupe, 9 ynglinger av jerv, 3 ynglinger av bjørn, samt 4–6 årlige ynglinger av ulv hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge
- Region Sørlandet – Vestfold og Telemark og Agder: 9 ynglinger av gaupe.

Departementets vurdering av omfordeling av regionale bestandsmål

Når det gjelder KLDs primære forslag om ny fordeling av de regionale bestandsmålene, viser vi til kapittel 3.4 om felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av forvaltningsregioner. I dette kapittelet redegjøres det også for muligheten med å omfordele ynglinger av gaupe fra nord til sør.

3.3.4. Departementets forslag

KLD foreslår følgende endringer i rovviltforskriften § 4 (*endring i kursiv*), vedrørende antall forvaltningsregioner:

"§ 4 Forvaltningsregioner

³ <https://prosjekt.fylkesmannen.no/Documents/Rovvilt%20region%202/Forvaltningsplan%20rovvilt%20april-2017%20Region%202.pdf>

Det skal være *fire* forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser.

Forvaltningsregionene har følgende avgrensning:

- a) Region Nord: Troms og Finnmark,
- b) Region Midt-Norge: Nordland og Trøndelag,
- c) Region Vestlandet: Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland,
- d) Region Østlandet: Innlandet, Oslo, Viken, Vestfold og Telemark og Agder.

§ 4a. Nasjonale bestandsmål for forvaltningsregioner

(...)"

Som et alternativ til dette, foreslår KLD følgende endringer:

"§ 4 Forvaltningsregioner

Det skal være *fem* forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser.

Forvaltningsregionene har følgende avgrensning:

- a) Region Nord: Troms og Finnmark,
- b) Region Midt-Norge: Nordland og Trøndelag,
- c) Region Vestlandet: Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland,
- d) Region Østlandet: Innlandet, Oslo og Viken,
- e) Region Sørlandet: Vestfold og Telemark og Agder.

§ 4a. Nasjonale bestandsmål for forvaltningsregioner

(...)"

Når det gjelder forslag om endring i rovviltforskriften knyttet til regional fordeling av de nasjonale bestandsmål for forvaltningsregion (ny § 4 a), viser vi til høringsforslag 3.4 om forslag til endringer i rovviltforskriften – felles bestandsmål og arealdifferensiering for flere rovviltregioner.

Departementets høringsforslag om fire nye forvaltningsregioner vil få betydning for antall medlemmer i rovviltnemndene oppnevnt fra fylkestingene og for samisk representasjon, jf. rovviltforskriften § 5 om regionale rovviltnemnder. Det vil også få betydning for representasjon fra de forskjellige fylkestingene. I dag er det 43 faste medlemmer i rovviltnemndene, hvorav syv av disse oppnevnes av Sametinget. Departementet mener at antall faste medlemmer (og samtidig varamedlemmer) totalt sett bør reduseres, dersom det fastsettes færre forvaltningsregioner. Siden forvaltningsregionene i de fleste tilfeller øker noe i utstrekning, kan det være naturlig se for seg at antall faste medlemmer i rovviltnemndene i den enkelte forvaltningsregion også øker noe. Et utgangspunkt kan for eksempel være syv faste medlemmer i en rovviltnemnd. Departementet har som intensjon at samisk representasjon i rovviltnemndene andelsmessig ikke skal reduseres sammenlignet med i dag. Departementet ønsker å høre på instansenes syn om antall faste medlemmer i rovviltnemndene, representasjon fra de ulike fylkestingene, samt samisk representasjon i rovviltnemndene.

Eventuell endring av rovviltforskriften legges frem for Stortinget før endringen vedtas, jf. Stortingets vedtak nr. 336 av 13. mai 2004.

3.4. Rovviltforskriften §§ 4 a og 6 – Felles bestandsmål og arealdifferensiering for flere rovviltregioner

3.4.1. Bakgrunnen

I rovviltforliket fra 2011 (Representantforslag 163 S (2010-2011)) står det i pkt. 2.1.9 at *"Forlikspartnere er enige om at den regionale forvaltningen og de regionale bestandsmålene av rovvilt skal evalueres innen fem år."*

Arealdifferensiering og tydelig soneforvaltning utgjør viktige grunnprinsipper i gjeldende rovviltpolitikk. Skal soneforvaltning ha ønsket effekt, er det avgjørende at rovviltprioriterte områder blant annet er store nok til å dekke arealkravet til den aktuelle arten, består av egnede leveområder og at lokaliseringen sees i sammenheng med utbredelsen av arten i naboregioner og naboland. Måloppnåelse for levedyktig, næringsmessig beitebruk betinger at jordbruks- og reindriftsfaglige forutsetninger for langsiktige investeringer i næringsdriften følges opp av forvaltningen. Tap og risiko for tap av beitedyr på grunn av rovvilt i beiteområder i nærheten av rovviltprioriterte områder utgjør en særlig utfordring der inndelingen av soner er fragmentert og lite sammenhengende.

NINA utarbeidet i 2016 en rapport med en evaluering av den regionale rovviltforvaltningen og de regionale bestandsmålene⁴, med hensyn til måloppnåelse i gjeldende rovviltpolitikk. I tillegg gjennomførte Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) en vurdering av hva rovviltbestandene betyr for norsk landbruk⁵, på oppdrag fra LMD. På bakgrunn av disse rapportene avga Miljødirektoratet en faglig anbefaling til KLD. KLD gjennomførte så innspillmøter med miljøorganisasjoner, husdyr- og tamreinorganisasjoner, Sametinget, fylkesmenn og rovviltnemnder vinteren 2016/2017. KLD har også fått skriftlige innspill.

Bestandsmålene for de ulike rovviltartene er fastsatt i rovviltforskriften, og er i dag spesifisert for den enkelte rovviltregion (i dag åtte regioner). Areal-differensieringen, det vil si lokaliseringen av rovviltprioriterte og beiteprioriterte områder, bestemmes av de regionale rovvilt-nemndene. Unntaket er ulv, der bestandsmålet er felles for dagens rovviltregion 4 og 5, og ulvesonen er fastsatt av Stortinget. Det er vedtatt konkrete mål for de ulike regionene, og Stortinget har vedtatt at rovviltbestandene skal forvaltes så nær bestandsmålene som mulig.

NIBIOs rapport viste til at forvaltningssonene for rovvilt dekker 57 prosent av nyttbart utmarksbeite, og at beitekapasiteten ble utnyttet med 26 prosent innenfor sonene, mot 59 prosent utenfor sonene. Det er i forvaltningssoner for bjørn og ulv at utmarksbeite med sau i størst grad er avviklet, og gjenværende sauehold er flyttet til innmark, innenfor rovviltgjerd eller til sommerbeiter utenfor forvaltningssonene. Det vises også til NIBIO-rapporten *Beitebruk i ulvesona* om utviklingen i perioden 1999–2017⁶.

De nasjonale målene for rovviltartene er satt lave, blant annet av hensyn til beitenæring. Målene er igjen fordelt på de ulike forvaltningsregionene for rovvilt. NINAs evaluering av den regionale rovviltforvaltningen har vist at det er svært utfordrende, og nærmest umulig, for rovvilt-nemndene å forvalte små deler av bestandene på et så presist nivå som Stortinget ønsker. Dette blant annet fordi rovvilt bruker store areal og at tilfeldigheter i ynglesuksess (antall valpekull) eller dødelighet kan gi store utslag når tallene er små.

KLD foreslår å formalisere samarbeidet mellom rovviltregioner, gjennom at det legges føringer om samarbeid om arealdifferensieringen på tvers av regioner tas inn i

⁴ <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2391094>

⁵ <https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/handle/11250/2391081>

⁶ <https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/handle/11250/2576930>

rovviltforskriften. Departementet ønsker også synspunkter på om det skal eller ikke skal fastsettes felles bestandsmål for flere regioner.

3.4.2. Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser

I rovviltforskriften § 4, om forvaltningsregioner og nasjonale bestandsmål for regionene, heter det:

"Det skal være åtte forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser

- a) *Region 1 – Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane: Ingen nasjonale mål for ynglinger av gaupe, jerv, bjørn eller ulv*
- b) *Region 2 – Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder: 12 ynglinger av gaupe*
- c) *Region 3 – Oppland: 5 ynglinger av gaupe og 4 ynglinger av jerv*
- d) *Region 4 – Østfold, Akershus og Oslo: 6 ynglinger av gaupe, samt, i samarbeid med region 5, 4–6 årlige ynglinger av ulv hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge*
- e) *Region 5 – Hedmark: 10 ynglinger av gaupe, 5 ynglinger av jerv og 3 ynglinger av bjørn, samt, i samarbeid med region 4, 4–6 årlige ynglinger av ulv hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge*
- f) *Region 6 – Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag: 12 ynglinger av gaupe, 10 ynglinger av jerv og 3 ynglinger av bjørn*
- g) *Region 7 – Nordland: 10 ynglinger av gaupe, 10 ynglinger av jerv og 1 yngling av bjørn*
- h) *Region 8 – Troms og Finnmark: 10 ynglinger av gaupe – hvorav 4 i Finnmark, 10 ynglinger av jerv – hvorav 3 i Finnmark og 6 ynglinger av bjørn."*

I rovviltforskriften § 6, om regional forvaltningsplan for rovvilt, heter det videre:

"Rovviltnemnden skal utarbeide en regional forvaltningsplan for rovvilt. I forvaltningsplanen skal det etableres en geografisk differensiert forvaltning i regionen, jf. forskriften § 1. Forvaltningsplanen skal vise hvordan rovviltnemnden vil prioritere midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak innenfor regionen i tråd med prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Planen skal også gi anbefalinger om bruken av landbrukspolitiske og reindriftspolitiske virkemidler innenfor regionen for å bidra til en samordnet virkemiddelbruk og reduserte tap og konflikter.

Rovviltnemnden skal ha nær kontakt med kommuner og organisasjoner innenfor regionen ved utformingen av forvaltningsplanen. Planen skal sendes Miljødirektoratet til uttalelse før den vedtas av rovviltnemnden."

Departementet legger til grunn at de forslag til endringer som fremmes, ikke er i strid med internasjonale forpliktelser, herunder regulering av fellingsmetoder etter Bernkonvensjonen.

3.4.3. Vurdering av ulike løsninger

KLD mener rovviltnemndene bør få større, felles ansvar for å forvalte rovviltbestandene på tvers av forvaltningsregionene for rovvilt. Dette mener vi vil bidra til å øke presisjonen, fordi tilfeldigheter får mindre utslag og fordi det gir et langt bedre utgangspunkt for å fastsette hensiktsmessige soner til henholdsvis rovvilt og beitedyr. KLD mener av den grunn det bør legges føringer om samarbeid om arealdifferensiering/soneinndeling på tvers av

forvaltningsregioner for rovvilt, samt vurderes å fastsette felles bestandsmål på tvers av regiongrenser. Felles bestandsmål for flere forvaltningsregioner og formalisert samarbeid om soneinndeling, vil gi en mer helhetlig og stabil forvaltning. Det vil også gi nemndene større handlingsrom, og økt sannsynlighet for over tid å stabilisere bestandene nærmere bestandsmålene. I tillegg vil en samordning av soneforvaltningen kunne gi større forutsigbarhet for beitenæringene og ytterligere redusere tap av beitedyr til rovvilt. Blant annet vil en bedre samordning av soneinndelingen kunne øke sannsynligheten for at viktige beiteområder, som går på tvers av forvaltningsregionene, blir ivaretatt. Det samme gjelder viktige leveområder for rovvilt.

En mulig ulempe med felles bestandsmål for flere regioner kan være at den regionale forankringen blir noe svekket, fordi hver enkelt rovvilt nemnd må samarbeide med andre rovvilt nemnder, og dermed i enkelte tilfeller kan få mindre handlingsrom for selvstendige vurderinger.

Dersom det skal fastsettes felles bestandsmål, mener KLD det kan være hensiktsmessig å dele landet i to, med deling ved Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla. Dette både ut fra geografiske hensyn, hensynet til en samlet forvaltning av den sørvestlige jervebestanden og fordi det på svensk side er funnet en genetisk skillelinje for bjørn i dette området, samt en sannsynlig naturlig barriere for utvandring av binner. Ut fra administrative grenser, kan det imidlertid være utfordrende med en slik deling mellom tidligere Nord- og Sør-Trøndelag, og departementet ønsker særlig innspill om den eksakte grensedragningen.

Dersom det skal fastsette felles bestandsmål henholdsvis nord og sør for Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla, må det først gjøres en vurdering av hvordan eksisterende bestandsmål i nåværende forvaltningsregion 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag) kan deles ved denne grensen. I dette har departementet tatt utgangspunkt i rovvilt nemndas fylkesvise fordeling av bestandsmålene for gaupe og jerv slik det fremkommer av forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 datert 21. november 2013.⁷ Videre er det tatt utgangspunkt i at fylkesgrensen mellom tidligere Sør- og Nord-Trøndelag så å si tilsvarer det foreslåtte skillet ved Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla.

Den fylkesvise fordelingen av bestandsmålet for gaupe er i forvaltningsplanen som følgende:

- Møre og Romsdal: 2 ynglinger av gaupe.
- Sør-Trøndelag: 4 ynglinger av gaupe.
- Nord-Trøndelag: 6 ynglinger av gaupe.

Den fylkesvise fordelingen av bestandsmålet for jerv er i forvaltningsplanen som følgende:

- Møre og Romsdal: 3 ynglinger av jerv.
- Sør-Trøndelag: 3 ynglinger av jerv.
- Nord-Trøndelag: 4 ynglinger av jerv.

Bestandsmålet for bjørn er i forvaltningsplanen i sin helhet lagt til Nord-Trøndelag. Det er videre ikke mål om ynglende bestander av ulv i forvaltningsregionen.

Med bakgrunn i dette, vil bestandsmålet på tolv familiegrupper av gaupe i region 6 omfatte seks familiegrupper av gaupe sør for og seks familiegrupper av gaupe nord for Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla. På samme måte vil bestandsmålet på ti jervekull i

⁷ <https://www.fylkesmannen.no/globalassets/utgatt/fm-nord-trondelag/dokument-fimnt/miljoernavdelingen/forvaltningsplan-for-rovvilt-i-region-6-rapport-nr.-2013-4---november-2013.pdf>

region 6 omfatte seks jervekull sør for og fire jervekull nord for Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla.

Grunnen til at det ikke er tatt utgangspunkt i siste reviderte forvaltningsplan for regionen (vedtatt 22. mars 2018)⁸, er blant annet at det her ikke fremkommer samme fordelingsnøkkel for Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag.

Som et alternativ til å ta utgangspunkt i forvaltningsplanen for rovvilt, kan en ta utgangspunkt i den andelsmessige fordelingen av registrerte familiegrupper av gaupe og jervekull, for eksempel slik det kommer frem av Rovdatas overvåkingsrapporter for de tre siste årene (2016-2018). Departementet viser til at dette kun ville medført små endringer i den foreslåtte fordelingen nord og sør for Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla.

Med utgangspunkt i rovviltmemnda i region 6 sin forvaltningsplan for rovvilt fra 2013, mener departementet derfor det er hensiktsmessig å ta utgangspunkt i at den regionale fordelingen av det nasjonale bestandsmålet for gaupe og jerv, henholdsvis nord og sør for Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla, er som følgende:

- Sør: 39 ynglinger av gaupe og 15 ynglinger jerv
- Nord: 26 ynglinger av gaupe og 24 ynglinger av jerv

Departementet har videre vurdert eventuelle omfordelinger av de regionale bestandsmålene, og har i dette tatt utgangspunkt at en todeling av bestandsmålene henholdsvis nord og sør for Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla, slik beskrevet over. For bjørn og jerv foreslår vi ingen endringer. Derimot foreslår vi endringer i fordelingen av bestandsmål for gaupe, jf. nærmere beskrivelse under.

Gaupe bruker større hjemmeområder i nordlige deler av landet, der det også er utbredt tamreindrift. Dette gjør soneforvaltningen krevende. I sørlige deler av landet bruker gaupene mindre arealer, og det er tilgjengelige områder uten tamrein og uten sau på utmarksbeite. Departementet foreslår at tre av de årlige ynglingene i bestandsmålet for gaupe som i dag er lagt til dagens forvaltningsregion 8 (Troms og Finnmark) flyttes til Sør-Norge. Dette vil si at departementets forslag til fordeling av familiegrupper av gaupe, er som følger:

- Sør: 42 ynglinger av gaupe
- Nord: 23 ynglinger av gaupe

For gaupe har KLD også vurdert endringer med tanke på å oppheve prinsippet om soneinndeling, noe både Miljødirektoratet og NINA har vært inne på i sine vurderinger av den regionale rovviltforvaltningen. De har blant annet vist til at arealdifferensieringen i liten grad praktiseres i rovviltregionene i Sør-Norge, og at det er stort overlapp mellom områder med stor andel sau på utmarksbeite samtidig som de er viktige for oppnåelse av bestandsmål for gaupe. KLD viser imidlertid til at soneforvaltning er et grunnleggende prinsipp i rovviltpolitikken, og Stortinget har også understreket viktigheten av at inndelingen praktiseres tydelig. Ved å gå bort fra soneinndelingen, vil skillet mellom områder prioritert til henholdsvis gaupe og beitedyr viskes ut. Vi mener uklarheter om hvilke prioriteringer som skal gjøres i ulike områder, vil bidra til å redusere tilliten til forvaltningen. KLD mener det også vil være en viss sannsynlighet for at tap av beitedyr til gaupe kan øke og at forutsigbarheten for beitenæringen bli mindre. KLD mener på denne bakgrunn at prinsippet om soneforvaltning bør opprettholdes også for gaupe.

⁸ <https://www.fylkesmannen.no/globalassets/fm-trondelag/dokument-fmtl/miljo-og-klima/rovvilt/forvaltningsplan-for-rovvilt-i-region-6-midt-norge-more-og-romsdal-og-trondelag.pdf>

NRL viser i sitt foreløpige innspill til departementets høringsforslag om endringer i bestandsmål, at det må gjennomføres en sårbarhetsanalyse, for å få bedre kunnskaper om hvordan de fastsatte bestandsmål påvirker næringen. Departementet mener det ligger til grunn nok kunnskap til å gjøre endringer knyttet til de regionale bestandsmålene.

3.4.4. Departementets forslag

Dersom det skal fastsettes felles bestandsmål for flere forvaltningsregioner for rovvilt, foreslår KLD følgende ny § 4 a i rovviltforskriften om nasjonale bestandsmål for forvaltningsregionene (*endring i kursiv*):

"§ 4a. Nasjonale bestandsmål for forvaltningsregioner

Nasjonale mål for antall årlige ynglinger for de ulike rovviltartene sør for Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla:

Gaupe: 42 årlige ynglinger,

Jerv: 15 årlige ynglinger,

Bjørn: 3 årlige ynglinger,

Ulv: 4–6 årlige ynglinger av ulv hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge.

Nasjonale mål for antall årlige ynglinger for de ulike rovviltartene nord for Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla:

Gaupe: 23 årlige ynglinger,

Jerv: 24 årlige ynglinger,

Bjørn: 10 årlige ynglinger."

KLD foreslår følgende endringer vedrørende økt samarbeid om arealdifferensieringen (*endring i kursiv*) i rovviltforskriften § 6 første ledd:

"Rovviltnemnden skal utarbeide en regional forvaltningsplan for rovvilt. I forvaltningsplanen skal det etableres en geografisk differensiert forvaltning i regionen, jf. forskriften § 1. I utarbeidelsen av den geografiske differensieringen skal rovviltnemnden samarbeide med tilgrensende forvaltningsregioner. Forvaltningsplanen skal vise hvordan rovviltnemnden vil prioritere midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak innenfor regionen i tråd med prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Planen skal også gi anbefalinger om bruken av landbrukspolitiske og reindriftspolitiske virkemidler innenfor regionen for å bidra til en samordnet virkemiddelbruk og reduserte tap og konflikter."

Når det gjelder forslag om endring i rovviltforskriften knyttet til antall forvaltningsregioner, viser vi til høringsforslag 3.3 om endringer i rovviltforskriften – antall forvaltningsregioner for rovvilt.

Eventuell endring av rovviltforskriften legges frem for Stortinget før endringen vedtas, jf. Stortingets vedtak nr. 336 av 13. mai 2004.

3.5. Rovviltforskriften § 6 – Landbruksdirektoratet gis rett til å avgi uttalelse til regionale forvaltningsplaner for rovvilt

3.5.1. Bakgrunnen

Rovviltnemndene skal blant annet utarbeide regionale forvaltningsplaner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 6. Forvaltningsplanene står helt sentralt i arbeidet med å etablere en geografisk differensiert forvaltning.

Fylkesmannen, eller én utvalgt fylkesmann i tilfeller der en rovviltregion dekker flere fylker, er sekretariat for de regionale rovviltnemndene. Sekretariatet er blant annet ansvarlig for å levere faggrunnlag og innstillinger til rovviltnemndene i ulike saker, slik som utforming av forvaltningsplaner. Fylkesmannen ivaretar både miljø- og landbrukshensyn, og således mottar nemndene allerede i dag et solid kunnskapsgrunnlag om både rovvilt og beitenæring. Nemndene skal videre ha nær dialog med kommuner og organisasjoner, og mottar gjennom dette ytterligere innspill om blant annet landbruk og beitenæring som grunnlaget for utarbeidelsen av planen.

Før rovviltnemndene vedtar sine forvaltningsplaner, skal forvaltningsplanen sendes til Miljødirektoratet for uttalelse, jf. rovviltforskriften § 6, annet ledd. KLD mener det er grunn til å vurdere om også landbruksmyndigheter bør komme tettere på arbeidet med forvaltningsplaner for rovvilt.

3.5.2. Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser

I rovviltforskriften § 6, om regional forvaltningsplan for rovvilt, heter det:

"Rovviltnemnden skal utarbeide en regional forvaltningsplan for rovvilt. I forvaltningsplanen skal det etableres en geografisk differensiert forvaltning i regionen, jf. forskriften § 1. Forvaltningsplanen skal vise hvordan rovviltnemnden vil prioritere midler til forebyggende og konfliktdepende tiltak innenfor regionen i tråd med prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Planen skal også gi anbefalinger om bruken av landbrukspolitiske og reindriftspolitiske virkemidler innenfor regionen for å bidra til en samordnet virkemiddelbruk og reduserte tap og konflikter.

Rovviltnemnden skal ha nær kontakt med kommuner og organisasjoner innenfor regionen ved utformingen av forvaltningsplanen. Planen skal sendes Miljødirektoratet til uttalelse før den vedtas av rovviltnemnden."

Departementet legger til grunn at de forslag til endringer som fremkommer av dette høringsforslaget, ikke er relevante for internasjonale forpliktelser.

3.5.3. Vurdering av ulike løsninger

Departementet har vurdert forslaget om å gi Landbruksdirektoratet samme rett til å avgi faglig uttalelse til rovviltnemndenes utkast til forvaltningsplaner som Miljødirektoratet.

Rovviltnemndene har ikke ansvar eller kontroll med landbrukets virkemidler. At nemndene ikke har noen reell myndighet over landbrukets virkemidler er et forhold som kan tale mot forslaget, ettersom de ikke har mulighet til å gjøre tiltak i sine forvaltningsplaner som går direkte på innretningen av landbruket og beitenæring. Gitt den todelte målsettingen i rovviltpolitikken, mener departementet det likevel vil være formålstjenlig at Landbruksdirektoratet kommer tettere på prosessene ved etablering av forvaltningsplaner for

rovvilt. Landbruksdirektoratet har særlig kompetanse på sau og tamrein. Gjennom å få Landbruksdirektoratet mer involvert, kan også landbrukssiden synliggjøre hvordan de kan ta et tydeligere ansvar for å oppfylle den todelte målsettingen. Dette kan blant annet skje gjennom at Landbruksdirektoratet i sin uttalelse til den enkelte plan gir signaler om hvordan de med sine virkemidler blant annet kan bidra til at tapene av sau og tamrein til rovvilt reduseres ytterligere. Skal den todelte målsettingen fungere i praksis, er det viktig at landbruket er en aktiv bidragsyter gjennom sin virkemiddelbruk og sin kunnskap om sau og tamrein. At Landbruksdirektoratet får en slik rolle vil bidra til å skape mer tillit til forvaltningen. Dette vil kunne gi gevinster i nemndenes planlegging, for eksempel med tanke på prioritering av områder til henholdsvis rovdyr og beitedyr. KLD mener det også kan gi nemndene en økt mulighet for en samlet og balansert virkemiddelbruk innenfor både miljø-, landbruk-, og reindriftsforvaltning. Dette er forhold departementet mener taler for at Landbruksdirektoratet bør få avgi uttalelser til rovvilt nemndenes forvaltningsplaner for rovvilt.

KLD mener både Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratets uttalelse skal legges ved som vedlegg i forvaltningsplanen.

3.5.4. Departementets forslag

KLD foreslår følgende endringer i rovviltforskriften § 6 annet ledd (*endring i kursiv*), vedrørende Landbruksdirektoratets rett til å gi uttalelse til forvaltningsplanene:

"Rovvilt nemnden skal ha nær kontakt med kommuner og organisasjoner innenfor regionen ved utformingen av forvaltningsplanen. Planen skal sendes Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet til uttalelse før den vedtas av rovvilt nemnden."

3.6. Rovviltforskriften § 18 – Kommuners adgang til å klage på vedtak om felling av rovvilt

3.6.1. Bakgrunnen

Etter gjeldende rett har kommuner ikke rettslig klageinteresse når det gjelder enkeltvedtak fattet etter rovviltforskriften. Departementet foreslår derfor endringer i regelverket som åpner for at kommuner kan klage på enkeltvedtak fattet med hjemmel i rovviltforskriften.

3.6.2. Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser

Etter rovviltforskriften § 18 fremgår det at

"Rovviltnemndens vedtak om kvote for betinget skadefellingstillatelse og kvote for lisensfelling, jf. forskriften § 8 og § 10 eller kvotejakt på gaupe, jf. forskriften § 11 (...) kan påklages til Klima- og miljødepartementet."

I kommentarene til rovviltforskriften § 18 fremgår det at klagebehandlingen følger forvaltningslovens regler. Hvem som har adgang til å klage på vedtak om kvote for lisensfelling eller skadefelling av rovvilt eller kvotejakt på gaupe, reguleres dermed etter forvaltningsloven § 28 første ledd. I denne bestemmelsen fremgår det at *"Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken (...)".*

Departementet mener at det i denne saken er klart at kommunene ikke kan anses som en "part" i vedtak som gjelder kvote for felling av rovvilt eller jakt på gaupe.

Spørsmålet er dermed om kommuner må anses å ha en "rettslig klageinteresse" når det gjelder slike vedtak, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd. Begrepet "rettslig klageinteresse" tilsier krav om en viss tilknytning til saken.

Det følger av forarbeidene til forvaltningsloven § 28 at enhver som kan anlegge søksmål etter tvistemålsloven § 54, som i dag er videreført i tvisteloven § 1-3, også skal ha rett til å påklage vedtaket etter forvaltningsloven § 28. Forarbeidene og andre rettskilder knyttet til tvisteloven § 1-3 vil dermed være relevant også for forvaltningsloven § 28.

Det følger av forarbeidene til tvisteloven § 1-3 (Ot. prp. nr. 38 (1964-1965) s. 98) at avgjørelsen av om søksmålet skal tillates fremmet *"må bero på en helhetsvurdering. (...) Utgangspunktet er en konkret vurdering av de aktuelle omstendigheter i den enkelte sak. (...) De nærmere avgrensninger etter § 1-3 vil nødvendigvis til en viss grad bero på skjønn, og i grensetilfelle vil det være avgjørende om det er naturlig og rimelig at tvisten skal kunne bringes inn for domstolene."*

Departementet legger til grunn at de endringer som fremkommer av dette høringsforslaget, ikke er relevante for internasjonale forpliktelser.

Hovedregelen

Det følger av teori og rettspraksis at kommuner i utgangspunktet ikke har klageadgang etter forvaltningsloven § 28. Departementet viser i denne sammenheng til Bernt og Rasmussen *Frihagens forvaltningsrett bind 1, 2.* utgave s. 304 hvor det fremgår at *"Heller ikke offentlige forvaltningsorganer har klagerett, som alminnelig utgangspunkt. Det er Kongen i Statsråd og Stortinget som lovgiver som bestemmer hvilke oppgaver og hvilken rolle hvert forvaltningsorgan skal ha. Er beslutningsmyndighet lagt til ett forvaltningsorgan, er det ikke andre forvaltningsorganers sak å sette i gang noen form for formell overprøving av dette."*

Konflikter organene i mellom må løses "tjenestevei", av et forvaltningsorgan som er overordnet begge, og da som en rent intern forvaltningsmessig eller politisk prosess, ikke som en formell klagesak eller ved domstolene."

Departementet viser også til Geir Woxholth kommentarutgave til forvaltningsloven (2011) s. 509 der det står at *"Utgangspunktet er at de samfunnsmessige interesser som ivaretas av offentlige organer, primært skal fremmes gjennom at de trekkes inn i saksforberedelsen av de enkelte saker. Forvaltningslovens klageregler er ikke ment som middel til å fremme de nevnte interesser"*.

Unntak

Det finnes også unntak fra utgangspunktet om at offentlige organer ikke har rettslig klageinteresse. Gjennom rettspraksis er det slått fast at offentlige organer kan ha klagerett som representant for innbyggerne eller en del av dem når det gjelder å ivareta allmenne interesser.

Departementet viser i denne sammenheng til Eckhoff og Smith *Forvaltningsrett* 10. utgave s. 294, hvor det står at *"kommuner og fylkeskommuner kan ha klagerett som representant for innbyggerne og for allmenne distriktsinteresser"*. I Bernt og Rasmussen *Frihagens forvaltningsrett*, 2. utgave s. 305 nevnes det at *"Dette vil være aktuelt i situasjoner hvor kommuner ønsker å ivareta en mer generell interesse for innbyggerne i kommunen, samtidig som den enkelte innbygger enten ikke vil ha en tilstrekkelig konkretisert tilknytning til saken til å ha rettslig klageinteresse, eller det av andre grunner ikke er praktisk at denne legges på enkeltpersoner"*.

Departementet mener at felling av rovvilt og jakt på gaupe ikke er et tilfelle som omfattes av unntakene fra hovedregelen om at kommuner ikke har klageadgang. Departementet viser i denne sammenheng til at det i teorien nevnes eksempler som gjelder spørsmål om felles interesser, som i Eckhoff og Smith *Forvaltningsrett*, 10. utgave s. 294, der det nevnes at en kommune må ha adgang til å klage over en utslippstillatelse som vil medføre store forurensninger i kommunen. Departementet viser videre til Jnr 2869/89 E som gjaldt spørsmål om Fylkesmannen hadde klageadgang på vedtak truffet i henhold til lov 14 juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr mv. Fylkesmannen ble ikke gitt klageadgang da det var det offentliges interesser på området Fylkesmannen skulle ivareta, ikke spesielle gruppeinteresser.

Situasjonene og eksemplene det vises til i litteraturen og Lovavdelingens uttalelser kan etter departementets syn ikke overføres til vedtak om felling av rovvilt eller kvotejakt på gaupe. I spørsmål om felling av rovvilt er det som kjent ulike syn, og ønsker om både felling og ikke felling. Dette taler etter departementets syn mot at felling av rovvilt kan anses som en mer generell interesse for innbyggere i kommunen, og mot at kommunen har rettslig klageinteresse.

Departementet viser videre til at en lang rekke organisasjoner og foreninger ofte klager på vedtak om felling av rovvilt eller kvotejakt på gaupe. Organisasjoner har i stor utstrekning rett til å klage for å fremme medlemmenes eller gruppens interesser, og anses ofte å ha rettslig klageinteresse i medhold av forvaltningsloven § 28. Kommunenes anførsler i vedtak om felling av rovvilt og kvotejakt på gaupe vil ofte i stor grad være dekket av anførselene fra organisasjoner og foreninger, som dermed vil ivareta innbyggernes ulike interesser i disse tilfellene. Også dette taler etter departementets syn mot at kommunen har rettslig klageinteresse.

Departementet viser endelig til at kommuner innenfor regionen skal trekkes inn i nemndenes forvaltning. Dette følger av kommentarene til rovviltforskriften § 5 der det heter at *"Rovviltnemnden skal i sin forvaltning sørge for en nær kontakt med kommuner og organisasjoner innenfor regionen for å sikre at aktuelle hensyn i forvaltningen er godt belyst"*. Disse prosedyrene fører til at kommunale samfunnsmessige interesser vil bli belyst og tatt stilling til i nemndenes forvaltning.

Med henvisning til sammenhengen mellom reglene om søksmålskompetanse og forvaltningslovens klageregler, vil departementet nevne at tvisteloven § 1-4 a gir en særregel om kommuners adgang til å reise søksmål mot staten. Etter § 1-4 a er kommuner i enkelte tilfeller gitt adgang til å reise søksmål mot staten uten å oppfylle vilkårene i tvisteloven § 1-3. Denne utvidede søksmålsadgangen gjelder der et statlig organs avgjørelse endrer en kommunal avgjørelse eller er avgjørende for en kommunes rettigheter eller plikter. Vedtak om felling av rovvilt eller kvotejakt på gaupe er etter departementets vurdering ikke av en slik karakter, og de hensynene som begrunner utvidet søksmålsadgang etter § 1-4 a gjør seg ikke i samme grad gjeldende.

Etter en samlet vurdering mener departementet på denne bakgrunn at kommunene etter gjeldende rett ikke har rettslig klageinteresse i saker som gjelder vedtak om felling av rovvilt eller kvotejakt på gaupe, jf. forvaltningsloven § 28.

3.6.3. Vurdering av ulike løsninger

Et alternativ er å videreføre gjeldende rett. Etter departementets syn taler det for å videreføre gjeldende rett at kommuners interesser i vedtak om felling av rovvilt, som nevnt over, i stor grad vil bli ivaretatt av blant annet organisasjoner og foreninger med klageadgang og deres anførsler i den forbindelse. Det er dermed reelt sett begrenset behov for å endre gjeldende rett for å sikre at berørte kommuners syn i vedtak om felling av rovvilt eller kvotejakt på gaupe blir hensyntatt i departementets klagebehandling av slike vedtak. Etter departementets syn er det videre en fordel om kommuners klageadgang følger forvaltningsloven, og det som generelt sett gjelder for kommuners klageadgang. I vurderingene av klageadgang etter forvaltningsloven er det gjort prinsipielle og grundige avveininger knyttet til kommuners klageadgang på forvaltningsvedtak, både for hovedregelen og unntakene nevnt i punktet over, som etter departementets syn bør legges til grunn også for vedtak om felling av rovvilt og kvotejakt på gaupe. Dette taler etter departementets syn mot at kommuner gis klageadgang for slike vedtak.

Etter departementets syn er det likevel ikke sterke grunner som taler mot at kommuner skal ha klageadgang på vedtak fattet med hjemmel i rovviltforskriften. Vedtak om felling av rovvilt blir ofte påklaget av en rekke aktører, og deres ulike anførsler vil i stor grad dekke også berørte kommuners syn i slike saker. Departementet tar i behandlingen av klagen også ofte med berørte kommuners innspill i sine vurderinger av klagesaken. Det kan likevel tenkes tilfeller der ingen påklager et vedtak om felling av rovvilt eller kvotejakt på gaupe, og at det å gi kommuner klageadgang vil kunne innebære en faktisk endring. Dette vil være positivt for de berørte kommuner som ønsker å klage på slike vedtak, men vil samtidig innebære administrative konsekvenser for det organet som behandler klagen.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at kommuner gis klageadgang for enkeltvedtak fattet med hjemmel i rovviltforskriften, ved at dette presiseres i rovviltforskriften § 18 om klageadgang.

Departementet mener samtidig det bør være visse avgrensninger av hvilke kommuner som kan klage på slike vedtak. Som et utgangspunkt bør kommunen ha en tilknytning til vedtaket, enten ved at skadegjørende rovvilt eller skadesituasjonen forekommer i kommunen eller i nær tilknytning til kommunegrensen.

3.6.4. Departementets forslag

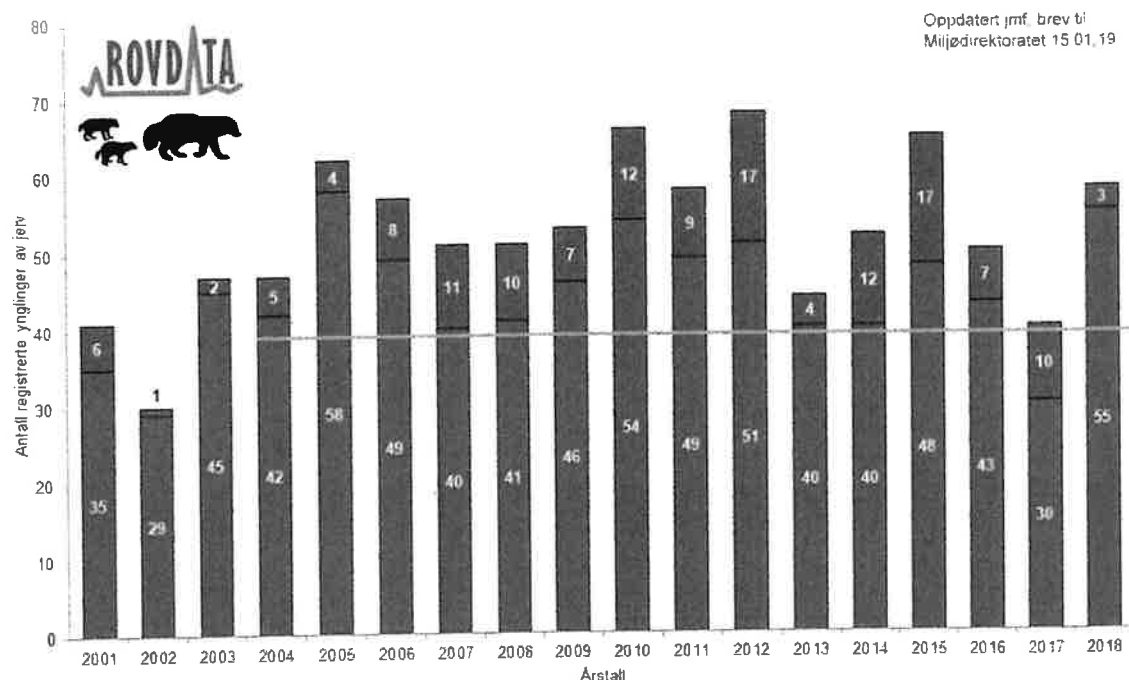
Departementet foreslår at kommuner gis klageadgang for enkeltvedtak fattet med hjemmel i rovviltforskriften, ved at dette tas inn som et nytt tredje ledd i rovviltforskriften § 18 om klageadgang slik (*endring i kursiv*):

"Kommuner har klageadgang for enkeltvedtak fattet med hjemmel i denne forskriften."

3.7. Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst §§ 29 a og 34 – Fellingsmetoder for jerv

3.7.1. Bakgrunnen

Jerv er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2015. Det betyr at jerv har svært høy risiko for å dø ut fra norsk natur. Stortinget har fastsatt det nasjonale bestandsmålet for jerv til 39 årlige ynglinger (ungekull). Rovdata har ansvaret for å rapportere om bestandsstatus for blant annet jerv, og de siste 10 årene har bestanden variert fra 40 til 68 årlige ungekull før hiuttak (figur 1).

Figur 1. Antall årlige fødte ungekull av jerv i Norge i perioden 2001-2018. Hiuttak, det vil si der morder og/eller valper er avlivet, fremkommer av brun del av søylene. Bestandsmålet på 39 årlige ungekull er representert ved den horisontale grå linjen. (kilde: Rovdata)

Generelt har bestanden av jerv ligget godt over bestandsmålet, og det er gjennomført et større antall hiuttak der morder og/eller valper blir avlivet. Hiuttak er en kontroversiell og ressurskrevende fellingsmetode. Det er derfor et mål å redusere omfanget av hiuttak gjennom å effektivisere lisensfelling.

På den bakgrunn sendte Klima- og miljødepartementet (KLD) den 20. februar 2015 på høring forslag til forskriftsendringer for mer effektiv lisensfelling av jerv, og midlertidige forskriftsendringer for å prøve ut enkelte nye virkemidler ble innført 14. juli 2015. Seks prosjekter fordelt på nesten hele landet var med i prøveordningen fra start, men antallet ble senere utvidet til ti prosjekter i løpet av den treårige ordningen som varte frem til 15. februar 2018.

Etter ønske fra flere aktører, besluttet KLD den 31. oktober 2018 at prøveordningen skulle videreføres midlertidig, slik at de som tidligere hadde fått tillatelse til å delta i slike

prøveprosjekter kunne fortsette prosjektene vinteren 2018/2019. Dette parallelt med at Miljødirektoratet gjennomførte en evaluering av prøveordningen.

Den 20. desember 2018 leverte Miljødirektoratet sin evaluering og faglige anbefaling til KLD. Direktoratet anbefalte at bruk av virkemidlene kunstig lys på åte og kameraovervåking/elektronisk overvåking av fangstbåas videreføres, og at endringene i forskriften om utøvelse av jakt, felling og fangst gjøres permanent.

Det vises også til Stortingets vedtak 386 i 2019:

"Stortinget ber regjeringa sende på alminneleg høyring eit forslag om å gjere forsøksordningane med fastmontert kunstig lys ved åtejakt og kameraovervåking/elektronisk overvåking av fangstbåas permanente ved endring av forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst."

3.7.2. Gjeldende rett og internasjonale forpliktelser

I forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, § 29 a om kunstig lys ved åtejakt på jerv, heter det at:

"Fast montert kunstig lys kan benyttes ved åtejakt på jerv i prosjektområdene for prosjekter godkjent av Klima- og miljødepartementet for utprøving av slikt tiltak. Klima- og miljødepartementet kan fastsette vilkår for bruk av kunstig lys."

Avgrensningen av prosjektområdene skjer i samråd med Fylkesmannen."

Videre heter det i kommentarene til § 29 a at:

"Av hensyn til erfaringsinnhenting stilles krav om føring av logg for hvert åte der det benyttes kunstig lys. Av loggen skal det framgå avstand fra lys til åte, radius på opplyst areal fra åte, registrert villt inklusiv jerv på åtet, skutt/påskutt jerv på åtet og hendelsesforløp. Dette inngår i retningslinjene til forskriften."

I forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 34, første og annet ledd, om krav om tilsyn, heter det at:

"Bruker av fangstredskap som fanger villt levende plikter å føre tilsyn med fangstredskapet minst én gang hvert døgn. Ved fangst av villmink, gaupe og jerv skal det minst føres tilsyn hver morgen og kveld."

For jerv kan tilsyn med kamera kombinert med elektronisk overvåking erstatte fysisk tilsyn i prosjektområdene for prosjekter godkjent av Klima- og miljødepartementet for utprøving av slikt tiltak. Det er et vilkår at fangstbåsen ikke plasseres lenger unna enn at fysisk tilsyn kan gjennomføres uansett vær- og føreforhold. Klima- og miljødepartementet kan fastsette ytterligere vilkår."

Videre heter det i kommentarene til § 34 at:

"Følgende vilkår gjelder for kameraovervåking/elektronisk overvåking:

- *Det må benyttes viltkameraer som er innstilt slik at de sender bilde til jegeren minimum to ganger daglig, morgen og kveld. Dato og tidspunkt skal framgå av bildene.*
- *Viltkameraene må stilles slik at man lett kan se om båsen er åpen eller lukket, samt at det kan identifiseres hvilke dyr som går inn i fangstbåsen.*

- *I tillegg til minimum to bilder pr dag skal kameraene ta bilder som sendes jegeren ved bevegelse foran kameraet. Jegeren skal også kunne sende SMS til kameraet slik at det tar bilde av båsen og sender det til jegeren.*
- *Som supplement til kameraet bør en fellevarsler monteres, som sender varsel til jeger dersom lokket faller ned.*
- *Det skal umiddelbart gjøres tilsyn med båsen ved teknisk svikt med kamera.*
- *Alle bilder skal arkiveres sikkert i en logg. Dersom bilde(r) mangler skal det gå klart fram av loggen hva som er årsak og hvilke tiltak som er iverksatt. Loggen skal løpende kunne fremvises på forespørsel fra naturoppsynet. Etter endt lisensfelleringsperiode skal loggen rapporteres til Fylkesmannen i sin helhet.*
- *Ved godkjenning av fangstbåser til jerv skal Fylkesmannen vurdere plasseringen strengt før tillatelse blir gitt. God dekning for sending av bilder fra kameraene er en forutsetning. Videre skal jervebåsen plasseres slik at fysisk tilsyn kan gjennomføres uansett vær- og føreforhold, og uten at fysisk tilsyn tar uforholdsmessig lang tid. Av kontrollhensyn legges det opp til at Fylkesmannen lagrer plassering av fangstbåsene digitalt i egnet verktøy, og sørger for at naturoppsynet får tilgang til GPS-posisjoner."*

Bernkonvensjonen inneholder bestemmelser om bruk av kunstig lys som kan være begrensende. Departementet er likevel av den oppfatning at det kan være fornuftig å åpne for at det kan gis forskriftsbestemmelser som tillater åtejakt med bruk av kunstig lys for jerv.

3.7.3. Vurdering av ulike løsninger

Det er ønskelig å effektivisere lisensfelling av jerv. Ny virkemidler kan bidra til reduserte tap av beitedyr.

I evalueringen av prøveordningen går det frem at 31 jerv ble felt under prøveordningsperioden, 18 jerv på åte med kunstig lys og 11 jerv i bås med kameraovervåking/elektronisk overvåking. Det var ingen trend til økt antall felt jerv ved bruk av virkemidlene, selv om virkemidlene bidro til fellinger. Det var heller ingen trend til økt oppnåelse av fellingskvotene. I evalueringen blir det nevnt at det er vanskelig å si hva som er utslagsgivende ved felling av jerv, og det kan ikke utelukkes at jervene også hadde blitt felt uten bruk av disse virkemidlene. Virkemidlene kan likevel bidra til mer effektiv felling av jerv ved at de tilrettelegger for økt sjanse for felling, samt at interessen for felling av jerv og dermed antall fellingstimer kan øke.

Bruk av kunstig lys på åte er rapportert å bedre skuddsikkerheten og minske faren for skadeskyting. I tillegg bidrar det til å forlenge tidsrommet for lisensfelling, altså antall mulige jaktdøgn, fordi det kan drives lisensfelling under dårligere lysforhold. Det har vært vanskelig å konkludere med hvilken effekt virkemiddelet har for fellingsresultatet, men Miljødirektoratet kan ikke se at fastmontert kunstig lys har hatt en negativ effekt på jerv ved økt skadeskyting eller at kravet til dyrevelferd ikke blir ivaretatt. Det kan imidlertid ikke utelukkes at det vil skje skadeskyting og at nødvendig ettersøk i slike situasjoner blir vanskeligere når det er mørkt. Bruk av åte i seg selv kan bidra til å øke matgrunnlaget for jerven eller andre åtselere, og i ukontrollerte former kan også målrettet felling og fellingsresultat bli vanskeliggjort, blant annet fordi jerven får mange åteplasser å velge mellom. Miljødirektoratet har nå en forskrift om bruk/utlegging av åte under utarbeidelse, der hensikten blant annet er å regulere bruk av åte i forbindelse med jakt, fangst og felling av vilt.

Bruk av kameraovervåking/elektronisk overvåking av fangstbås har gitt positive erfaringer. Det har vært få rapporterte tilfeller av teknisk svikt, og der dette har skjedd, ble det utført tilsyn, og båsene ble stengt til problemet var løst. Bruk av slik overvåking av fangstbåser

reduerte behovet for manuell sjekk av fangstbåsen, og bidro til en effektivisering av fangstmetoden. Bruk av kameraovervåking/elektronisk overvåking kan bidra til å gjøre bruk av bås mer human og forhindre at jerv blir stående lenge i båsen. En forutsetning for dette er at elektronikken fungerer, og at krav og vilkår ved bruk av fangstbås blir fulgt. For å sikre human jaktutøvelse, vil de krav og vilkår som gjaldt i prøveordningen, slik som krav til utstyr, mobildekning og plassering av fangstbåser, bli videreført dersom virkemidlene skal tillates permanent. Det kan bli aktuelt med noen justeringer i vilkårene, blant annet etter innspill fra Fylkesmannen og Statens naturoppsyn om frekvensen på hvor ofte kameraet skal sende bilder og rapporteringsrutiner til Fylkesmannens vakttelefon ved teknisk svikt.

KLD foreslår å innføre bruk av kunstig lys på åte og kameraovervåking/elektronisk overvåking av fangstbås ved lisensfelling av jerv. I løpet av treårsperioden for prøveordningen kan det ikke konkluderes med at bruken av virkemidlene har bidratt til økt antall felte jerv. KLD mener likevel, basert på erfaringene som har kommet gjennom prøveordningen, at disse virkemidlene på sikt kan bidra til å gjøre lisensfellingen av jerv mer effektiv og enklere for lisensjegerne. Som det nevnes i Miljødirektoratet sin evaluering av prøveordningen, kan en innføring av disse virkemidlene også bidra til høyere deltakelse i lisensfellingen, noe som i seg selv kan gjøre lisensfellingen mer effektiv.

I Miljødirektoratets evaluering pekes det videre på at det ikke er negative sider ved å ta virkemidlene i bruk, så lenge vilkår som ble satt til å gjelde for prøveordningen og krav til etterkontroll gjøres permanent. Det er et svært viktig punkt for at KLD foreslår endringen i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst.

3.7.4. Departementets forslag

KLD foreslår følgende endringer i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 29 a første ledd (*endringer i kursiv*):

"Fast montert kunstig lys kan benyttes ved åtejakt på jerv."

KLD foreslår samtidig at § 29 a annet ledd utgår.

KLD foreslår videre følgende endringer i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 34 annet ledd (*endringer i kursiv*):

"For jerv kan tilsyn med kamera kombinert med elektronisk overvåking erstatte fysisk tilsyn.

Følgende vilkår gjelder for kameraovervåking/elektronisk overvåking:

- *Fangstbåsen skal ikke plasseres lenger unna enn at fysisk tilsyn kan gjennomføres uansett vær- og føreforhold.*
- *Det må benyttes viltkameraer som er innstilt slik at de sender bilde til jegeren minimum to ganger daglig, morgen og kveld. Dato og tidspunkt skal framgå av bildene.*
- *Viltkameraene må stilles slik at man lett kan se om båsen er åpen eller lukket, samt at det kan identifiseres hvilke dyr som går inn i fangstbåsen.*
- *I tillegg til minimum to bilder pr dag skal kameraene ta bilder som sendes jegeren ved bevegelse foran kameraet. Jegeren skal også kunne sende SMS til kameraet slik at det tar bilde av båsen og sender det til jegeren.*
- *Som supplement til kameraet bør en fellevarsler monteres, som sender varsel til jeger dersom lokket faller ned.*
- *Det skal umiddelbart gjøres tilsyn med båsen ved teknisk svikt med kamera.*

- *Alle bilder skal arkiveres sikkert i en logg. Dersom bilde(r) mangler skal det gå klart fram av loggen hva som er årsak og hvilke tiltak som er iverksatt. Loggen skal løpende kunne fremvises på forespørsel fra naturoppsynet. Etter øndt lisensfellingsperiode skal loggen rapporteres til Fylkesmannen i sin helhet.*
- *Ved godkjenning av fangstbåser til jerv skal Fylkesmannen vurdere plasseringen strengt før tillatelse blir gitt. God dekning for sending av bilder fra kameraene er en forutsetning. Videre skal jervebåsen plasseres slik at fysisk tilsyn kan gjennomføres uansett vær- og føreforhold, og uten at fysisk tilsyn tar uforholdsmessig lang tid. Av kontrollhensyn legges det opp til at Fylkesmannen lagrer plassering av fangstbåsene digitalt i egnet verktøy, og sørger for at naturoppsynet får tilgang til GPS-posisjoner.*

Fylkesmannen kan ved tillatelse til bruk av fangstbå til jerv fastsette ytterligere vilkår for bruk av elektronisk overvåking."

Departementet viser videre til kommentarene til disse forskriftsbestemmelsene i gjeldende rett. Kommentarene knyttet til § 29 a foreslås opphevet, og kommentarene til § 34 er foreslått forskriftsfestet. Departementet ber om innspill på dette.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

KLD har vurdert økonomiske og administrative konsekvenser ved høringsforslagene. Vi kan ikke se at noen sider av forslagene reiser prinsipielle spørsmål.

4.1. Naturmangfoldloven

4.1.1. Naturmangfoldloven § 17 – Nødvergebestemmelsen

Valget av ordlyd i naturmangfoldloven § 17 annet ledd annet punktum antas ikke å ha økonomiske, administrative eller andre konsekvenser av betydning.

4.1.2. Naturmangfoldloven § 26 b – Etablering av uavhengig rovviltklagenemnd

Etablering av en uavhengig rovviltklagenemnd vil medføre utgifter til drift av klagenemnda, nærmere bestemt godtgjørelse til medlemmer, lønn til sekretariat, utgifter til leie av lokaler, reiseutgifter mv. I tillegg til en grunnkostnad, vil utgiftene øke noe hvis man inkluderer skadefelling av enkelt dyr, erstatningsvedtak og tilskuddsvedtak, men økningen av utgifter antas å bli forholdsmessig liten sammenlignet med grunnkostnaden.

Miljødirektoratet må bruke noe administrative ressurser på den praktiske driften av klagenemnda. Samtidig som etablering av en klagenemnd medfører økte utgifter og ressursbruk i form av drift av nemnda, vil etableringen også frigjøre ressurser i departementet og i Miljødirektoratet. Det er vanskelig å anslå nøyaktig hvor mye dette utgjør. I tillegg frigjøres kapasitet hos politisk ledelse.

Vurderinger av og forslag knyttet til klagenemndas uavhengighet, myndighet, sammensetning mv. anses ikke å ha nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser.

4.2. Rovviltforskriften

4.2.1. Rovviltforskriften §§ 4 og 5 – Antall forvaltningsregioner for rovvilt

Dette forslaget kan ses i sammenheng med forslag om felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av forvaltningsregioner. Forslagene er imidlertid to uavhengige forslag, og som ikke nødvendigvis er avhengig av hverandre.

En ny forvaltningsmodell med fire eller fem forvaltningsregioner for rovvilt vil ikke medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser, utover de konsekvenser som vil følge av regionreformen og elleve nye fylker. Forvaltningsregioner med grenser som samsvarer med de administrative grensene vil gi positive administrative konsekvenser. Fire forvaltningsregioner vil med departementets forslag redusere det totale antallet faste medlemmer i rovviltnevnene, noe som kan medføre en økonomisk innsparing med tanke på blant annet møte- og reisegodtgjørelse, møteutgifter m.v.

Foruten konsekvenser for rovviltnevnene, som må gjennom en omstrukturering i tråd med departementets forslag, mener KLD forslaget ikke direkte vil ha andre konsekvenser for aktuelle interesser på rovviltfeltet. Dette begrunner vi med at rovviltnevnene, som har ansvaret for forvaltningen av rovvilt innenfor den enkelte forvaltningsregion for rovvilt, fremdeles vil ha ansvaret for soneforvaltningen, det vil si å avsette områder prioritert til

henholdsvis beitedyr og rovvilt. Videre vil rovviltnemndenes myndighet i de ulike forvaltningsområdene, på samme måte som i dag, være knyttet opp mot oppfyllelse av bestandsmålene i forvaltningsregionen. I så måte medfører ikke forslaget noen endring sammenlignet med i dag.

Forslaget kan imidlertid ha indirekte konsekvenser for lokale rovviltbestander og beitebrukere, i de tilfeller der rovviltnemndene mener det er nødvendig å endre den geografiske arealdifferensieringen som følge av endringer i forvaltningsregionene. Dette kan medføre at tidligere beiteområder blir prioritert til rovvilt, eller at tidligere rovviltområder blir prioritert til beitedyr. Dette kan igjen medføre noe endret prioritering for bruk av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Endringer i arealdifferensiering kan også være belastende for beitebrukere som har innrettet seg og gjort langsiktige investeringer basert på gjeldende arealdifferensiering. Dette følges opp av rovviltnemndenes forvaltningsplan for rovvilt i den enkelte forvaltningsregion for rovvilt, med egne prosesser og høringer.

4.2.2. *Rovviltforskriften § 4 a og 6 – Felles bestandsmål og arealdifferensiering for flere rovviltregioner*

Forslaget vil ikke innebære vesentlige økonomiske konsekvenser. Administrativt vil forslaget kreve økt samarbeid mellom rovviltnemnder og deres sekretariat (fylkesmenn). Eventuelle merkostnader dekkes innenfor KLDs til enhver tid gjeldende budsjettamme.

4.2.3. *Rovviltforskriften § 6 – Landbruksdirektoratet gis rett til å avgi uttalelse til regionale forvaltningsplaner for rovvilt*

KLDs forslag vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning. Endringen vil innebære noe økt arbeid i Landbruksdirektoratet i forbindelse med rovviltnemndenes revisjon av forvaltningsplanene.

4.2.4. *Rovviltforskriften § 18 – Kommuners adgang til å klage på rovviltnemndenes vedtak om felling av rovvilt*

Departementets forslag vil i liten grad få økonomiske og administrative konsekvenser, ettersom vedtak om felling av rovvilt i stor grad påklages av andre aktører i dag, og berørte kommuners innspill i den forbindelse vurderes sammen med klagers anførsler i slike klagesaker. Ved å gi kommuner klageadgang kan det øke ressursbruken noe på klagebehandling.

I tilfeller der ikke andre aktører har påklaget et vedtak om felling, og en berørt kommune påklager et slikt vedtak, vil det innebære administrative konsekvenser for det organet som skal behandle en økt mengde klager (per i dag er KLD klageinstans i en rekke saker, men se høringsforslag 3.2 om å etablere en uavhengig rovviltklagenemnd).

4.3. *Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst §§ 29 a og 34 – Fellingsmetoder for jerv*

KLD kan ikke se at det foreligger vesentlige direkte økonomiske eller administrative konsekvenser ved innføring av virkemidlene i vårt forslag til endring av forskriften. Det vil

imidlertid forventes noe ekstra administrasjon for fylkesmennene blant annet for godkjenning og utplassering av fangstbåser. Dette administreres innenfor gjeldende budsjettammer.

KLDs endringsforslag, basert på evalueringen av den treårige prøveordningen, kan føre til økt effektivitet i lisensfelling av jerv, enten direkte ved høyere fellingsrate, eller indirekte gjennom økt motivasjon til jegere. Dette vil kunne redusere behovet for ressurskrevende, ekstraordinære skadefellinger/ hiuttak av jerv.

5. Merknader til lovforslag

Til naturmangfoldloven § 17 annet ledd annet punktum

Det tas inn et vilkår om at avliving av vilt til forsvar for bufe, tamrein osv. "må anses påkrevd". Vilkåret må ses i lys av Konvensjonen om vern av ville europeiske planter og dyr og deres naturlige leveområder (Bernkonvensjonen) art. 9 nr. 1. Konvensjonsbestemmelsen stiller som krav for felling av en rekke arter at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger. I den tidligere nødvergebestemmelsen i viltloven § 11 var det et vilkår at avliving "må anses påkrevd". Vilkåret falt ved en inkurie ut da bestemmelsen ble overført til naturmangfoldloven. Endringen gjøres for å rette opp denne inkurien og for å bringe bestemmelsen i overensstemmelse med Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen.

Vilkåret om at avliving "må anses påkrevd" vil være oppfylt dersom det ikke foreligger andre, mindre vidtgående handlingsalternativer som fremstår som aktuelle eller hensiktsmessige. Dersom det foreligger andre, mindre vidtgående handlingsalternativer, innebærer vilkåret at disse må være forsøkt uten at det har avverget situasjonen. Eksempler på mindre vidtgående handlinger kan være gjennomføring av skremmeforsøk, som roping eller avfyring av skremmeskudd, eller jaging ved bruk av tilgjengelig stokk eller lignende dersom det er snakk om mindre vilt.

Ordlyden endres i tillegg fra "under direkte angrep" til "på grunn av et pågående eller umiddelbart forestående angrep". Endringen gjøres for å kodifisere rettspraksis, jf. Rt-2004-1854. I kjennelsen fant Høyesterett at "under direkte angrep" må tolkes noe mer romslig enn det som kan sies å følge av en snever ordfortolkning, men at dette må begrenses til tilfeller hvor et angrep er umiddelbart forestående.

Ordlyden "umiddelbart forestående angrep" innebærer at nødvergeretten kan inntre før viltet har gått til angrep på bufe, tamrein, gris, hund eller fjørfe. At angrepet må være umiddelbart forestående innebærer imidlertid at viltet enten må være i ferd med å angripe, eller at det må være klare indikasjoner på at viltet har til hensikt å straks gå til angrep. Det at viltet befinner seg nært bufe, tamrein osv. vil ikke i seg selv være tilstrekkelig indikasjon på et umiddelbart forestående angrep. Den omstendighet at viltet befinner seg i samme innhegning eller lignende som bufe, tamrein osv. vil heller ikke i seg selv være tilstrekkelig indikasjon på et umiddelbart forestående angrep (dette gjelder ikke for vilt innenfor rovdysikkert hegn som reguleres av særskilte regler i naturmangfoldloven § 17 a). I Høyesteretts avgjørelse inntatt i Rt. 2004 s.1854 gjaldt saken en bjørn som hadde blitt felt etter at den hadde stått rolig ved føringskassen i en grisebinge i ca. to minutter. De siste minuttene før skuddet falt hadde bjørnen ikke vist interesse for grisene. Høyesterett fant at det ikke var gitt tilfredsstillende begrunnelse for at tiltalte hadde rimelig grunn til å tro at et angrep på grisene var nært forestående og opphevet avgjørelsen fra lagmannsretten.

Ordlyden "på grunn av et pågående (...) angrep" klargjør at nødvergeretten ikke bare kommer til anvendelse ved et umiddelbart forestående angrep, men også under et pågående angrep. Et pågående angrep foreligger der viltet har gått til angrep på viltet, og angrepet ikke er avsluttet.

Til naturmangfoldloven § 26 b

Det følger av første ledd at Rovviltklagenemnda skal behandle vedtak om kvoter for jakt, lisensfelling og skadefelling av rovvilt, vedtak om skadefelling av enkeltdyr av rovvilt, vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt og vedtak etter rovviltforvaltningens tilskuddsordninger. Hjemmelsgrunnlagene for vedtakene er ikke angitt spesifikt, for å unngå å måtte endre loven ved eventuelle endringer i forskriftene. Det vil imidlertid fremgå av de aktuelle forskriftene at Rovviltklagenemnda er klageinstans.

Annet ledd regulerer de viktigste spørsmålene knyttet til Rovviltklagenemndas uavhengighet. Rovviltklagenemnda er et uavhengig forvaltningsorgan som er administrativt underlagt departementet. Det følger av bestemmelsen at departementet ikke kan instruere klagenemnda om avgjørelse i enkeltsaker eller omgjøre Rovviltklagenemndas vedtak. Departementet kan heller ikke gi nemnda generelle instruksjoner om lovtolkning eller skjønnsutøvelse eller prioritering av saker. Departementet kan imidlertid beskrive hvordan regler skal forstås ved å gi kommentarer til forskriftene, slik praksis er i dag. Kommentarene er tilgjengelige i Lovdata. Departementet kan også på vanlig måte angi kriterier for skjønnsutøvelsen i lov og forskrift.

At Rovviltklagenemnda er administrativt underlagt departementet, innebærer at departementet er klageinstans etter offentleglova og at det i utgangspunktet er klageinstans etter forvaltningsloven i saker der nemnda er førsteinstans. Nemnda vil være førsteinstans hvis den omgjør vedtak av eget tiltak, jf. forvaltningsloven § 35, ved avslag på begjæring om partsinnsyn og ved avgjørelser nemnda treffer om dekning av sakskostnader.

Rovviltklagenemndas myndighet er ikke regulert i bestemmelsen, da myndigheten følger hovedregelen i forvaltningsloven § 34 annet ledd. Der følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter.

De alminnelige skrankene for domstolenes prøvelse av forvaltningsvedtak gjelder.

Tredje ledd regulerer forholdet mellom departementet og førsteinstans. I saker hvor Rovviltklagenemnda er klageinstans, kan departementet ikke instruere det organet som behandler saken i førsteinstans, om behandlingen av enkeltsaker. Departementet kan imidlertid gi førsteinstansen generelle instruksjoner om blant annet lovforståelse, skjønnsutøvelse mv.

Rovviltklagenemndas adgang til å omgjøre vedtak fra førsteinstans er ikke særskilt regulert i bestemmelsen, da forvaltningsloven § 35 gjelder. Klagenemnda kan altså omgjøre slike vedtak etter eget tiltak. Dette gjelder bare vedtak som det er klagerett på og for eksempel ikke Miljødirektoratets beslutninger om ekstraordinære uttak, som treffes etter eget tiltak.

Det følger av fjerde ledd at departementet oppnevner medlemmene i Rovviltklagenemnda. Oppnevning av nemnda skjer ved kongelig resolusjon, som fremmes av Klima- og miljødepartementet. KLD mottar forslag fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) og rådfører seg med Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) om sammensetningen av rovviltklagenemnda. Sammensetningen skal sikre at Rovviltklagenemnda har kompetanse om landbruk, samisk kultur- og naturgrunnlag og forutsetninger for å nå den todelte målsetningen i rovviltpolitikken.

Bestemmelsen angir ikke antall medlemmer i Rovviltklagenemnda. Dette vil følge av forskrift, jf. femte ledd.

Etter femte ledd kan Kongen ved forskrift gi nærmere regler om Rovviltklagenemndas sammensetning, organisering, saksbehandling mv. I en slik forskrift, kan det blant annet

være relevant å gi nærmere bestemmelser om antall medlemmer, hvilken ekspertise medlemmene skal ha, hvilket tidsrom medlemmene oppnevnes for, sekretariatets størrelse, kompetanse og plassering, antall møter og møtestruktur, saksbehandlingsregler samt regler for innkalling til møter og stemmegivning.

Klagenemnda skal bestå av fagpersoner uten parts- eller organisasjonstilknytning og ledes av en jurist. Det bør tilstrebes å finne medlemmer med faglig tyngde og integritet og som ikke har profilert seg spesielt i den offentlige debatten om rovvilt. Medlemmene skal samlet ha kompetanse på mange ulike områder, se omtalen av fjerde ledd. Hovedvekten av kompetansen må likevel ligge på rovviltartene.

6. Forslag til endringslover/-forskrifter

Forslag til vedtak om endringer i naturmangfoldloven

I

I lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) gjøres følgende endringer:

§ 17 annet ledd annet punktum skal lyde:

Eieren, eller en som opptrer på vegne av eieren, kan avlive vilt *når det må anses påkrevd på grunn av et pågående eller umiddelbart forestående angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe.*

Ny § 26 b skal lyde:

§ 26 b (Rovviltklagenemnda)

Vedtak om kvoter for jakt, lisensfelling og skadefelling av rovvilt, vedtak om skadefelling av enkeltdyr av rovvilt, vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt og vedtak etter rovviltforvaltningens tilskuddsordninger kan påklages til Rovviltklagenemnda.

Departementet kan ikke instruere Rovviltklagenemnda om avgjørelse i enkeltsaker eller omgjøre vedtak truffet av nemnda. Departementet kan heller ikke instruere Rovviltklagenemnda om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller prioritering av saker.

I saker hvor Rovviltklagenemnda er klageinstans, kan departementet ikke instruere det organet som behandler saken i førsteinstans, om avgjørelse i enkeltsaker. Departementet kan heller ikke omgjøre vedtak i slike saker.

Departementet oppnevner medlemmene i Rovviltklagenemnda.

Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler om Rovviltklagenemndas sammensetning, organisering, saksbehandling mv.

II

Loven trer i kraft når Kongen bestemmer.

Forskrift om endringer i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt

(Fastsatt av Klima- og miljødepartementet med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) § 4 og § 6)

I

I forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) foretas følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

Alternativ 1:

§ 4 Forvaltningsregioner

Det skal være *fire* forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser.

Forvaltningsregionene har følgende avgrensning:

- a) Region Nord: Troms og Finnmark,
- b) Region Midt-Norge: Nordland og Trøndelag,
- c) Region Vestlandet: Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland,
- d) Region Østlandet: Innlandet, Oslo, Viken, Vestfold og Telemark og Agder.

Alternativ 2:

§ 4 Forvaltningsregioner

Det skal være *fem* forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser.

Forvaltningsregionene har følgende avgrensning:

- a) Region Nord: Troms og Finnmark,
- b) Region Midt-Norge: Nordland og Trøndelag,
- c) Region Vestlandet: Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland,
- d) Region Østlandet: Innlandet, Oslo og Viken,
- e) Region Sørlandet: Vestfold og Telemark og Agder.

Ny § 4 a skal lyde:

§ 4a. Nasjonale bestandsmål for forvaltningsregioner

Nasjonale mål for antall årlige ynglinger for de ulike rovviltartene sør for Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla:

Gaupe: 42 årlige ynglinger,

Jerv: 15 årlige ynglinger,

Bjørn: 3 årlige ynglinger,

Ulv: 4–6 årlige ynglinger av ulv hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge.

Nasjonale mål for antall årlige ynglinger for de ulike rovviltartene nord for Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla:

Gaupe: 23 årlige ynglinger,

Jerv: 24 årlige ynglinger,

Bjørn: 10 årlige ynglinger.

§ 6 skal lyde:

Rovviltnemnden skal utarbeide en regional forvaltningsplan for rovvilt. I forvaltningsplanen skal det etableres en geografisk differensiert forvaltning i regionen, jf. forskriften § 1. *I utarbeidelsen av den geografiske differensieringen skal rovviltnemnden samarbeide med tilgrensende forvaltningsregioner.* Forvaltningsplanen skal vise hvordan rovviltnemnden vil prioritere midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak innenfor regionen i tråd med prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Planen skal også gi anbefalinger om bruken av landbrukspolitiske og reindriftspolitiske virkemidler innenfor regionen for å bidra til en samordnet virkemiddelbruk og reduserte tap og konflikter.

Rovviltnemnden skal ha nær kontakt med kommuner og organisasjoner innenfor regionen ved utformingen av forvaltningsplanen. Planen skal sendes Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet til uttalelse før den vedtas av rovviltnemnden.

§ 18 nytt tredje ledd skal lyde:

Kommuner har klageadgang for enkeltvedtak fattet med hjemmel i denne forskriften.

II

Forskriften trer i kraft straks.

Forskrift om endringer i forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst

(Fastsatt av Klima- og miljødepartementet med hjemmel i lov av 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) § 20 femte ledd, § 24 annet ledd og § 26 nr. 10, jf. delegeringsvedtak 2. april 1982 nr. 592)

I

I forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om jakt, felling og fangst foretas følgende endringer:

§ 29 a skal lyde:

Fast montert kunstig lys kan benyttes ved åtejakt på jerv.

§ 34 annet ledd skal lyde:

For jerv kan tilsyn med kamera kombinert med elektronisk overvåking erstatte fysisk tilsyn.

Følgende vilkår gjelder for kameraovervåking/elektronisk overvåking:

- *Fangstbåsen skal ikke plasseres lenger unna enn at fysisk tilsyn kan gjennomføres uansett vær- og føreforhold.*
- *Det må benyttes viltkameraer som er innstilt slik at de sender bilde til jegeren minimum to ganger daglig, morgen og kveld. Dato og tidspunkt skal framgå av bildene.*
- *Viltkameraene må stilles slik at man lett kan se om båsen er åpen eller lukket, samt at det kan identifiseres hvilke dyr som går inn i fangstbåsen.*
- *I tillegg til minimum to bilder pr dag skal kameraene ta bilder som sendes jegeren ved bevegelse foran kameraet. Jegeren skal også kunne sende SMS til kameraet slik at det tar bilde av båsen og sender det til jegeren.*
- *Som supplement til kameraet bør en fellevarsler monteres, som sender varsel til jeger dersom lokket faller ned.*
- *Det skal umiddelbart gjøres tilsyn med båsen ved teknisk svikt med kamera.*
- *Alle bilder skal arkiveres sikkert i en logg. Dersom bilde(r) mangler skal det gå klart fram av loggen hva som er årsak og hvilke tiltak som er iverksatt. Loggen skal løpende kunne fremvises på forespørsel fra naturoppsynet. Etter endt lisensfellingsperiode skal loggen rapporteres til Fylkesmannen i sin helhet.*
- *Ved godkjenning av fangstbåser til jerv skal Fylkesmannen vurdere plasseringen strengt før tillatelse blir gitt. God dekning for sending av bilder fra kameraene er en forutsetning. Videre skal jervebåsen plasseres slik at fysisk tilsyn kan gjennomføres uansett vær- og føreforhold, og uten at fysisk tilsyn tar uforholdsmessig lang tid. Av kontrollhensyn legges det opp til at Fylkesmannen lagrer plassering av fangstbåsene digitalt i egnet verktøy, og sørger for at naturoppsynet får tilgang til GPS-posisjoner.*

Fylkesmannen kan ved tillatelse til bruk av fangstbåser til jerv fastsette ytterligere vilkår for bruk av elektronisk overvåking.

II

Forskriften trer i kraft straks.

Klima- og miljødepartementet
P.B. 8013 Dep,
0030 OSLO

Hattfjelldal, 29. august 2019

HØRING AV ENDRINGER I ROVVILTFORVALTNINGEN – HØRINGSUTTAELSE FRA USS

1 INNLEDNING

Det vises til forslag til endringer i rovviltforvaltningen som ble sendt på høring 6. juni 2019, som gjelder endringer i naturmangfoldloven¹, rovviltforskriften² og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst³. Landsstyret i Utmarkskommunenes Sammenslutning («USS») vedtok i styremøte 29. august 2019 høringsuttalelse i saken, inntatt nedenfor.

Endringene som foreslås i høringen er:

- Endringer i nødvergebestemmelsen i naturmangfoldloven § 17.
- Ny § 26 b om rovviltklagenemnd.
- Endringer i rovviltforskriften §§ 4 og 5 om antall forvaltningsregioner for rovvilt.
- Endringer i §§ 4 og 6 om felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av flere rovviltregioner.
- Endringer i § 6 om Landbruksdirektoratets rett til å avgi uttalelser til regionale forvaltningsplaner for rovvilt.
- Endringer i § 18 om kommunenes adgang til å klage på rovviltneemndenes vedtak om felling av rovvilt.
- Endringer i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst §§ 29 a og 34 vedrørende fellingsmetoder av jerv.

I punkt 2 nedenfor gis et kortfattet sammendrag av USS' syn på det enkelte tema som er berørt i høringen. I punktene 3-9 gis en nærmere redegjørelse for USS' syn på det enkelte tema. I punkt 10 gis noen generelle synspunkter fra USS til høringen.

¹ Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

² Forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften)

³ Forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst (forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst).

2 SAMMENDRAG

I dette punktet gis et sammendrag av hva USS mener om den enkelte endring som er foreslått i høringsnotatet. Den nærmere begrunnelse fremgår som nevnt av punktene 3-9.

USS støtter forslaget om endringer i naturmangfoldloven § 17 annet ledd annet punktum for å bringe ordlyden i bestemmelsen i samsvar med Norges internasjonale forpliktelser, og for å sørge for at ordlyden gir best mulig uttrykk for hva som er rettsstilstanden. For USS er det viktig å understreke at det for legitimiteten til rovviltforvaltningen, slik den er i dag med todelt målsetting og soneinndelinger, at folk og lokalsamfunn opplever at de kan forsvare seg og sine dyr dersom det oppstår situasjoner med rovvilt der slikt forsvar er nødvendig. USS mener at praktiseringen av nødvergebestemmelsen ikke må være for streng, men må ta utgangspunkt i den enkeltes opplevelse av situasjonen og foreliggende handlingsalternativ.

USS støtter ikke opprettelsen av en uavhengig rovviltklagenemnd som skal behandle klager over vedtak om kvoter for jakt, lisensfelling og skadefelling av rovvilt, vedtak om skadefelling av enkelt dyr av rovvilt, jf. forslaget om ny § 26 b i naturmangfoldloven. USS mener det er av avgjørende betydning for rovviltforvaltningens og rovviltpolitikken legitimitet at statsråden er ansvarlig og kan gjøres ansvarlig på parlamentarisk grunnlag for å iverksette og gjennomføre den vedtatte politikken. USS mener at forslaget innebærer en politisk ansvarsfraskrivelse som vil ha uheldige konsekvenser for tilliten til rovviltforvaltningen hos folk og lokalsamfunn.

Når det gjelder klager over vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt og vedtak etter rovviltforvaltningens tilskuddsordninger, mener USS at slike klager kan behandles i den foreslåtte klagenemnden. Disse sakene er ikke på samme måte som klager over vedtak om felling m.v. av politisk karakter og egner seg derfor godt for behandling en uavhengig, faglig kompetent klagenemnd.

USS støtter ikke forslaget om endringer i rovviltforskriften §§ 4 og 5 om færre og nye forvaltningsregioner for rovvilt. USS mener at regionreformen ikke gjør det nødvendig med de foreslåtte endringer. USS viser til at det er viktig å legge til rette for så lokal forvaltning i rovviltpolitikken som mulig, da dette gir legitimitet til de vedtak som treffes. USS mener at de sittende rovviltneemndenes funksjonstid bør forlenges inntil de nye fylkestingene selv får uttalt seg om hvordan forvaltningsregioninndelingen bør være.

USS mener at forslaget om felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av rovviltregioner, slik disse fremgår av de foreslåtte endringene i rovviltforskriften §§ 4 og 6, er for altdårlig utredet. For USS er det ikke mulig å slutte seg til endringsforslagene fordi det ikke fremgår hvilke konsekvenser de vil ha for den praktiske forvaltningen.

USS støtter forslaget til endringer i rovviltforskriften § 6 som medfører at Landbruksdirektoratet får rett til å uttale seg til de regionale forvaltningsplanene før disse vedtas av rovviltneemndene. USS mener det er viktig å styrke innslaget av landbruksfaglig kompetanse i rovviltforvaltningen, og at dette vil bidra til å styrke den todelte målsettingen.

USS støtter forslaget om endringer i rovviltforskriften § 18 slik at kommuner får klagerett på enkeltvedtak som er fattet i medhold av forskriften. USS mener at kommunene allerede har rettslig

klageinteresse som ivaretaker fellesskapets interesser i kommunen, men støtter at klageretten forskriftsfestes.

USS støtter forslagene til endringer i fellingsmetoder for jerv i forskrift om utøvelse av jakt, felling, fangst §§ 29 a og 34. USS mener det er viktig at det i lisensfelling av jerv er så gode og effektive virkemidler tilgjengelig som mulig. USS antar at dette kan bidra til høyere deltakelse i lisensfelling.

3 ENDRINGER I NØDVERGEBESTEMMELSEN I NATURMANGFOLDLOVEN § 17.

3.1 Innledning

I høringen foreslås det endringer i nødvergebestemmelsen i naturmangfoldloven § 17 annet ledd. Bestemmelsen har i dag følgende ordlyd:

«Vilt kan avlives når det må anses påkrevd for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på person. Eieren, eller en som opptrer på vegne av eieren, kan avlive vilt under direkte angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe.»

I høringen foreslås det et tillegg i bestemmelsens annet punktum, slik at ordlyden blir slik:

«Vilt kan avlives når det må anses påkrevd for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på person. Eieren, eller en som opptrer på vegne av eieren, kan avlive vilt når det må anses påkrevd på grunn av et pågående eller umiddelbart forestående angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe» (tillegget som foreslås understreket her).

Annet punktum oppstiller vilkåret for å avlive vilt som en nødvergehandling for å beskytte andre dyr fra viltet. Dette til forskjell fra bestemmelsens første punktum, som gjelder vilkåret for å avlive vilt som en nødvergehandling for å beskytte mennesker. Endringen består i at «under direkte angrep» erstattes med «når det må anses påkrevd på grunn av et pågående eller umiddelbart forestående angrep» i annet punktum.

3.2 Bakgrunn for forslaget

Departementet skriver følgende i høringsnotatets pkt. 2 om bakgrunnen for forslaget:

«Bakgrunnen for departementets forslag om å endre nødvergebestemmelsen, er å rette opp det som ved en inkurie falt ut da naturmangfoldloven ble opprettet. Videre ønsker departementet å bringe bestemmelsen i tråd med Bernkonvensjonen og å følge opp Høyesterett sin kjennelse inntatt i Rt. 2004 s. 1854.»

Departementet skriver videre i pkt. 3.1.1 at viltloven, som nå er opphevet og erstattet med naturmangfoldloven, opprinnelig hadde en felles regel i § 11 første ledd «som ga adgang for enhver til å avlive vilt for å hindre skade på person eller bufe, og vilkåret «må anses påkrevet» dekket begge disse situasjonene». Videre skriver departementet at bestemmelsen ble «splittet opp» i 1993, da nødvergeretten til forsvar for husdyr ble begrenset for å oppfylle våre folkerettslige forpliktelser etter Bernkonvensjonen. Departementet skriver at det også etter oppsplittingen gjaldt et krav om at avliving til forsvar for husdyr måtte «anses påkrevet» selv om dette vilkåret ikke var gjentatt uttrykkelig i denne delen av den oppsplittede bestemmelsen, da det fremgikk at slik avliving bare kunne skje «på samme måte» som etter første ledd, hvor vilkåret om «anses påkrevet» var inntatt.

Ved vedtakelsen av naturmangfoldloven fikk bestemmelsen ordlyden som den har i dag, hvor det ikke kan utledes noe vilkår om at avliving må «anses påkrevet» for at retten til nødverge-felling til forsvar for dyr skal inntre. Vilket om at felling må «anses påkrevet» gjelder for avling til forsvar for mennesker etter første punktum, men ikke i annet punktum, til forsvar for dyr. Departementet skriver i høringsnotatet at det beror på «en inkurie» at ordlyden i annet punktum ikke gjenspeiler at vilkåret om «anses påkrevet» ble videreført fra viltloven til naturmangfoldloven.

I tillegg til at den foreslåtte nye ordlyden inneholder et vilkår om at felling må «anses påkrevet», endres beskrivelsen av selve faresituasjonen. Dagens ordlyd, som lyder «*under direkte angrep*», foreslås endret til «*et pågående eller umiddelbart forestående angrep*». Departementet skriver at bakgrunnen for denne endringen er at Høyesterett i dom inntatt i Rt. 2004 s. 1854 tolket dagens ordlyd «*noe mer romslig enn det som kan sies å følge av en snever ordlydfortolkning, men dette må begrenses til tilfeller hvor et angrep er umiddelbart forestående*».

3.3 USS' syn

3.3.1 Innledning

For USS er den nødvendige legitimiteten til rovviltforvaltningen avgjørende, slik den er i dag med todelt målsetting og soneinndelinger. Folk og lokalsamfunn som møter utfordringer med rovvilt, må oppleve at de kan forsvare seg og sine dyr dersom det oppstår situasjoner med rovvilt der slikt forsvar er nødvendig. På denne bakgrunn har USS følgende syn på de foreslåtte endringer, inntatt i hhv. pkt. 3.3.2 og 3.3.3 nedenfor.

3.3.2 «Anses påkrevet»

USS er enig i at det på bakgrunn av forarbeidene til bestemmelsen i naturmangfoldloven synes klart lovgiver ikke hadde til hensikt at § 17 annet ledd skulle inneholde en annen regulering enn viltloven § 11 når det gjelder vilkårene for nødverge, men at det skyldes en forglemmelse. Gjennom Høyesteretts dom inntatt i Rt. 2014 s. 238 er det fastslått at dagens bestemmelse ikke gir hjemmel for å innfortolke et vilkår om at felling må «anses påkrevet», jf. dommens premiss (24):

«Jeg er etter dette kommet til at verken ordlyden eller bestemmelsen lest i sammenheng taler for at det kan innfortolkes et tilleggsvilkår i naturmangfoldloven § 17 andre ledd andre punktum om at avlivingen «må anses påkrevet» for å verne dyr som nevnt i bestemmelsen. Hva som eventuelt måtte ha vært lovgivers intensjon, er uansett – på bakgrunn av lovkravet i Grunnloven § 96 og EMK artikkel 7 slik dette er tolket i nyere høyesterettspraksis – ikke avgjørende. Er loven ved en glipp blitt annerledes enn forutsatt, må dette rettes opp ved en lovendring».

Departementet fremholder at det følger av Bernkonvensjonen, som Norge har ratifisert, at uttak av angitte typer vilt bare kan skje dersom «*det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning*». Dette omfatter bl.a. ulv, bjørn og jerv, jf. konvensjonens artikkel 6 som viser til konvensjonens Vedlegg II. Av konvensjonens artikkel 9 fremgår:

«Each Contracting Party may make exceptions from the provisions of Articles 4, 5, 6, 7 and from the prohibition of the use of the means mentioned in Article 8 provided that there is no other satisfactory solution and that the exception will not be detrimental to the survival of the population concerned:

–for the protection of flora and fauna;

–to prevent serious damage to crops, livestock, forests, fisheries, water and other forms of property; [...].».

Den foreslåtte endringen er ment å likestille Norges internasjonale forpliktelser etter Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven § 17 annet ledd annet punktum.

I «*anses påkrevet*» skriver departementet i høringsnotatets pkt. 5 at det ligger et vilkår om at det ikke må foreligge «*andre, mindre vidtgående handlingsalternativer som fremstår som aktuelle eller hensiktsmessige*». Departementet angir at slike andre handlingsalternativer kan være «*gjennomføring av skremmeforsøk, som roping eller avfyring av skremmeskudd, eller jaging ved bruk av tilgjengelig stokk eller lignende dersom det er snakk om mindre vilt*».

På bakgrunn av at nødvergebestemmelsen i den tidligere viltloven § 11 anga et vilkår om at felling måtte «*anses påkrevet*», at tilsvarende ordlyd er inntatt i § 17 annet ledd første punktum, og at det således er en videreføring av ordlyd som har vært gjeldende i norsk lovgivning over tid som endringen innebærer, slutter USS seg til departementets forslag. USS vil imidlertid understreke at det må fremgå av lovens forarbeider at endringen kun har til hensikt å bringe norsk lovgivning i tråd med Norges internasjonale forpliktelser, og at endringen ikke innebærer noen skjerping av rettstilstanden sammenliknet med hva som gjaldt frem til vedtakelsen av naturmangfoldloven.

USS vil understreke at et vilkår om «*anses påkrevet*» avstedkommer vanskelige vurderinger for den enkelte som befinner seg i en mulig nødvergesituasjon. Likeså vil det kunne oppstå vanskelige bevisvurderinger for påtalemyndigheter og domstoler. En mulig nødvergesituasjon vil regelmessig være preget av stress, frykt og tidspress og hvor krevende valg må tas på sekunder. Det kan derfor ikke stilles for strenge krav til den enkeltes vurdering av andre handlingsalternativers hensiktsmessighet. Kravet til aktsomhet må tilpasses den konkrete situasjonen, slik den fortoner seg for den enkelte.

3.3.3 «Pågående eller umiddelbart forestående angrep»

Departementet foreslår også en endring i lovteksten av selve beskrivelsen av faresituasjonen. Dagens ordlyd, som lyder «*under direkte angrep*», foreslås endret til «*et pågående eller umiddelbart forestående angrep*». Departementet skriver at bakgrunnen for denne endringen er at Høyesterett i dom inntatt i Rt. 2004 s. 1854 tolket dagens ordlyd «*noe mer romslig enn det som kan sies å følge av en snever ordlydfortolkning, men dette må begrenses til tilfeller hvor et angrep er umiddelbart forestående*».

Departementet skriver at etter departementets egen vurdering, «*innebærer Høyesteretts fortolkning at adgangen til å avlive vilt i nødverge utvides noe, sammenlignet med ordlyden i gjeldende § 17 annet ledd annet punktum*». Videre skriver departementet at «*Høyesterett sin fortolkning er å anse som gjeldende rett, så en slik lovendring vil ikke innebære noen realitetsendring. Det kan imidlertid være hensiktsmessig av opplysningshensyn at fortolkningen fremgår av selve lovteksten*».

USS slutter seg til forslaget til endret lovtekst.

4 NY § 26 B OM ROVVILTKLAGENEMND.

4.1 Innledning

Departementet foreslår i høringen at det etableres en ny, uavhengig rovviltklagenemnd. Rovviltklagenemnda skal etter forslaget behandle klager over vedtak om kvoter for jakt, lisensfelling og skadefelling av rovvilt, vedtak om skadefelling av enkeltdyr av rovvilt, vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt og vedtak etter rovviltforvaltningens tilskuddsordninger.

Departementet foreslår å opprette og regulere rovviltklagenemnda gjennom en ny § 26 b i naturmangfoldloven, og at nærmere bestemmelser kan gis i forskrift.

4.2 Bakgrunn for forslaget

Departementet skriver følgende om bakgrunnen for forslaget om å opprette en uavhengig rovviltklagenemnd i høringsnotatet:

«Rovviltfeltet oppleves ofte som polarisert, der ulike interesser kan stå langt fra hverandre. Enkelte grupper i befolkningen sier de har liten tillit til de vedtak som treffes av instansene i rovviltforvaltningen. Når klagesaker behandles i departementet, stiller ulike interessegrupper ofte spørsmål ved om grunnlaget for avgjørelsene er fullt ut faglige og i hvilken grad det i skjønnsutøvelsen er tatt politiske hensyn. Klagesakene legger også beslag på mye ressurser i forvaltningen, og da særlig i departementet, og svekker muligheten for å utforme og gjennomføre en langsiktig og helhetlig politikk på rovviltfeltet.»

Departementet fremholder at det følger av de to politiske plattformene Jeløya-plattformen (14. januar 2018) og Granavolden-plattformen (17. januar 2019) at regjeringen vil etablere en uavhengig rovviltklagenemnd. Videre uttales at Energi- og miljøkomitéens flertall har understreket viktigheten av å etablere en uavhengig rovviltklagenemnd, jf. behandlingen av Dokument 8:86 S (2017–2018), der flertallet skriver i Innst. 204 S (2017–2018):

«Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, vil understreke viktigheten av å etablere en uavhengig rovviltklagenemnd som behandler alle klager på vedtak om kvoter for jakt og felling som er fattet av Miljødirektoratet og rovviltneemndene.»

Departementet unnlater imidlertid å opplyse om Næringskomitéen uttalte følgende 20. mars 2018:

«Næringskomiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det i den foreløpig avgitte innstillingen til dok 8: 86 (2017-2018) foreslås at det etableres en uavhengig klagenemd. Disse medlemmer vil med dette kunngjøre at Arbeiderpartiet ikke støtter etableringen av en slik uavhengig klagenemd og at tilslutningen til dette i flertallsinnstillingen har skjedd ved en feiltakelse.»

Det synes etter dette ikke å være det angitte flertall på Stortinget for den foreslåtte endringen i organiseringen av rovviltforvaltningen.

4.3 USS' syn

4.3.1 Innledning

USS støtter ikke opprettelsen av en uavhengig rovviltklagenemnd slik som skissert i høringsforslaget. USS frykter at opprettelsen av en slik nemnd vil medføre svakere politisk styring og mindre politisk ansvar i rovviltforvaltningen. Det er USS sin oppfatning at forslaget vil føre til en svekket tillit i befolkningen til rovviltforvaltningen.

USS viser til at det i rovviltforliket fra 2011 understrekes: *«Prinsippet om at klage på de vedtak som de regionale rovviltneemnder fattet skulle avgjøres av et overordnet politisk organ, dvs. Miljøverndepartementet, var en viktig forutsetning for å realisere en mer konfliktdempende forvaltning av artene»*. USS kan ikke se at forslaget om å etablere en uavhengig rovviltklagenemnd slik departementet foreslår er i tråd med denne tverrpolitiske enigheten.

USS støtter derimot at det opprettes en uavhengig klagenemnd for behandling av klager over vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt og vedtak etter rovviltforvaltningens tilskuddsordninger.

4.3.2 Politisk ansvar for rovviltforvaltningen er avgjørende for legitimiteten

I tillegg til det som i høringen opplyses å være bakgrunnen for forslaget om å opprette en uavhengig rovviltklagenemnd, jf. pkt. 4.2 ovenfor, uttaler departementet følgende i pkt. 3.2.3 i høringsnotatet:

«Opprettelse av en uavhengig klagenemnd kan imidlertid bidra til å avpolitisere de vedtak som fattes, sikre større forutsigbarhet og konsistens i klageavgjørelsene over tid, øke samstemtheten mellom rovviltneemndene på sikt samt gi politisk ledelse og embetsverk i departementene anledning til å konsentrere seg om politikktutforming.»

Det siterte viser etter USS sin oppfatning at departementet selv antar at en slik *avpolitisering* er konsekvensen av opprettelsen av en rovviltklagenemnd. Selv om dette ikke uttales direkte, forstår USS det slik at et ønske om avpolitisering også er en viktig motivasjon bak forslaget.

USS anser det svært uheldig om den politiske styringen og det politiske ansvaret reduseres eller fjernes i rovviltforvaltningen. Opprettelsen av en uavhengig rovviltklagenemnd vil innebære at de politiske myndigheter ikke lenger på samme måte som i dag vil kunne stilles til ansvar for gjennomføringen av vedtatt rovviltpolitikk. Det vil være svært uheldig. Få politikkområder er like konfliktfylt som rovviltpolitikken, og enkelte forvaltningsvedtak som angår felling av fredet rovvilt skaper mye støy og et høyt konfliktnivå. Det forhold at rovviltfeltet oppleves som polarisert og at ulike interesser kan stå langt fra hverandre, blir ikke endret av det oppnevnes en form for et ekspertutvalg til å fatte vedtak i siste instans. USS vil tvert imot advare om at en slik politisk ansvarsfraskrivelse vil kunne øke konfliktnivået, fordi enkeltpersoner, interessegrupper og lokalsamfunn blir fratatt muligheten til å ansvarliggjøre de regjerende politiske myndigheter for de forvaltningsvedtak som treffes.

For USS er det vanskelig å forstå at det forhold at klagebehandlingen i departementet er ressurskrevende, kan bli brukt som argument for å overføre ansvaret til en annen instans. Argumentasjonen må bero på at departementet oppfatter at klagebehandlingen legger beslag på departementale ressurser som det anser at bør benyttes til andre oppgaver enn klagebehandling,

da det utvilsomt vil bli mer kostbart rent økonomisk å opprette en ny instans til dette formålet. USS vil i denne sammenheng minne om at grundig prøving av innkomne klager er et fundament for rovviltpolitikken og rovviltforvaltningens legitimitet, og at det ansvarlige departementet bør være seg dette særdeles bevisst.

USS har registrert at departementets forslag angivelig skal være initiert av enkelte nærings- eller miljøorganisasjoner. USS mener at dette beror på en feiloppfatning av hva som har vært ønsket.

4.3.3 Nærmere om enkelte forhold i forslaget - USS vil ha uavhengig klagenemnd kun for erstatnings- og tilskuddsordningene

4.3.3.1 Innledning

Som det fremgår, er USS negativ til opprettelsen av en uavhengig rovviltklagenemnd som skal behandle klager over vedtak om kvoter for jakt, lisensfelling og skadefelling av rovvilt, og vedtak om skadefelling av enkeltdyr av rovvilt. Dette dreier seg om prinsipielle, politisk viktige saker hvor nettopp den politiske behandlingen kan sikre den nødvendige tillit i befolkningen. USS vil imidlertid støtte at det etableres en uavhengig klagenemnd som skal behandle vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt og vedtak etter rovviltforvaltningens tilskuddsordninger. Etter USS syn dreier slike saker seg om spørsmål av faglig og økonomisk karakter, og er derfor godt egnet for klagebehandling i en uavhengig nemnd.

4.3.3.2 Klagenemndas myndighet

Dersom det opprettes en uavhengig klagenemnd, må nemndas kompetanse være begrenset til å behandle klager over vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt og vedtak etter rovviltforvaltningens tilskuddsordninger. USS mener at en uavhengig klagenemnd for slike saker vil kunne gjøre forvaltningen bedre. Erstatnings- og tilskuddssakene krever god innsikt i fagområdet og økonomiforståelse, og er egnet som saksområder for en uavhengig klagenemnd.

4.3.3.3 Rovviltklagenemndas sammensetning

En grunnleggende forutsetning for en uavhengig klagenemnd i tråd med USS' forslag, er at det sikres en sammensetning av nemnda med nødvendig kompetanse og uavhengighet. Uten slik kompetanse og uavhengighet vil det ikke være mulig å oppnå den respekt og legitimitet som er nødvendig. Etter USS' oppfatning bør det oppnevnes medlemmer av nemnda som har god kunnskap om forholdene i næringen og de berørte lokalsamfunn.

Etter USS' oppfatning bør forslag til oppnevning av kandidater offentliggjøres før vedtaket om oppnevning treffes, slik at allmenheten får anledning til å fremme sine synspunkter eller fremme forslag til andre kandidater.

USS støtter at nemndas leder bør være jurist med erfaring fra domstolene.

5 ENDRINGER I ROVVILTFORSKRIFTEN §§ 4 OG 5 OM ANTALL FORVALTNINGSREGIONER FOR ROVVILT.

5.1 Innledning

Departementet foreslår i høringen å endre antall forvaltningsregioner for rovvilt fra dagens åtte til fire eller fem. Endringsforslaget innebærer en betydelig reduksjon av antall forvaltningsregioner og totalantallet på medlemmer av rovviltnemndene.

Endringen foreslås gjennomført gjennom endring av rovviltforskriften §§ 4 og 5. Endringsforslaget må ses i sammenheng med forslaget om felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av rovviltregionene.

5.2 Bakgrunn for forslaget

Departementet opplyser i høringsnotatet at bakgrunnen for endringsforslaget er todelt: For det første NINAs rapport 1. juni 2016 med evaluering av den regionale rovviltforvaltningen og de regionale bestandsmålene. I rapporten pekes det på at dagens forvaltningsregioner er for små til at man kan forvente å holde bestandsmålene stabile på eksakte måltall, og at de ikke tar hensyn til rovdirenes, utmarksbeitets eller reindriftens utbredelse. For det andre viser departementet til regionreformen som trer i kraft 1.1.2020, der inndelingen i fylkeskommuner endres, som et faktum som nødvendiggjør endringer i dagens forvaltningsregioninndeling.

5.3 USS' syn

USS støtter ikke departementets forslag til endringer i forvaltningsregioninndelingen. USS mener at forslaget bryter med rovviltforliket fra 2011, hvor det er uttalt at *«[a]ll forvaltning av rovdyr skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap. Videre skal det legges vekt på regional forvaltning, respekt for eiendomsretten, og enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet.»*

Forliket bygger på det prinsipp at rovviltforvaltningen skal foregå så nær de berørte lokalsamfunn som mulig. Nærhetsprinsippet sikrer lokal kunnskap og forankring omkring de vedtak som treffes. Dagens inndeling i forvaltningsregioner har vært et viktig konfliktreducerende tiltak fra Stortingets side.

USS frykter at forslaget vil gjøre at avstanden mellom beslutningstakere og berørte lokalsamfunn blir større. Dette kan etter USS' oppfatning bidra til å svekke rovviltforvaltningens legitimitet. Videre frykter USS at en reduksjon i antall medlemmer av rovviltnemndene kan medføre at enkelte områder blir uten representasjon i rovviltnemnda i enda større grad enn hva som gjelder med dagens inndeling.

USS minner om ordføreroppøpet i 2017, der 204 ordførere stilte seg bak et krav om at rovviltforvaltningen må være lokalt forankret. I denne sammenheng er det videre viktig å sikre at de regionale rovviltnemndene er autonome og er sikret reell myndighet.

Etter USS' syn er ikke regionreformen i seg selv noe argument for de endringer som er foreslått. Verken dagens fylkesgrenser eller de nye fylkesgrensene har noen sammenheng med rovviltregionenes geografiske avgrensning eller rovdirenes utbredelse. For det første anser USS det som uproblematisk om enkelte fylkesting vil måtte oppnevne medlemmer til forskjellige rovviltnemnder. På samme måte som hva gjelder Sametingets oppnevning i dag, kan det stilles krav

om at kandidater må være bosatt i forvaltningsregionen. For det andre synes ikke regionreformen i seg selv å være noe argument for å *redusere* antall rovviltneemnder. Dersom det ønskes å unngå forvaltningsregioner på tvers av nye fylkeskommuner, fremstår det som en opplagt mulighet å tilpasse forvaltningsregionenes avgrensning i samsvar med den nye fylkesinndelingen. I alle tilfelle mener USS at det ikke haster å gjøre endringer i inndelingen av rovviltregionene som en følge av regionreformen, men at slike eventuelle endringer bør utstå slik at de nye fylkestingene får uttalt seg i saken.

Departementet opplyser at forslaget dels er begrunnet med NINAS konklusjon om at dagens regioner ikke tar hensyn til «*rovdyrenes, utmarksbeitets eller reindriftens utbredelse*». For USS fremstår det som en umulig oppgave å etablere en forvaltningsregioninndeling som samsvarer med «*rovdyrenes, utmarksbeitets eller reindriftens utbredelse*». I denne sammenheng vil USS peke på at riksgrenser er et naturlig statsrettslig og folkerettslig hinder. Fordi et slikt samsvar ikke kan oppnås, er det etter USS' oppfatning viktig å sørge for at forvaltningsregioninndelingen gir rovviltforvaltningen en så stor grad av legitimitet som mulig, og at dette best sikres ved å opprettholde et forholdsvis høyt antall regioner.

USS mener at de nye fylkestingene bør tas med på vurderingen av om, og i så fall hvordan, det skal gjøres endringer i forvaltningsregioninndelingen. Den nye fylkesinndelingen trer ikke i kraft før 1.1.2020, og USS kan ikke se at det haster med endringer i forvaltningsregionene. USS mener derfor at eventuelle endringer av forvaltningsregioninndelingen bør utstå til etter at de nye fylkeskommunene har trådt i kraft. For å sikre representasjon i nemndene frem til saken er ferdig behandlet, bør departementet gjennom en midlertidig forskriftsbestemmelse forlenge de sittende rovviltneemndenes funksjonstid.

6 ENDRINGER I §§ 4 OG 6 OM FELLES BESTANDSMÅL OG AREALDIFFERENSIERING PÅ TVERS AV FLERE ROVVILTREGIONER.

6.1 Innledning

I høringsnotatet foreslås det at det skal fastsettes felles bestandsmål for flere forvaltningsregioner for rovvilt. Endringen, lest i sammenheng med forslaget om færre forvaltningsregioner, innebærer at det blir en annen struktur i rovviltforskriften enn i dag. I stedet for både å angi den enkelte forvaltningsregion og dens bestandsmål i samme § 4 som i dag, foreslås det en struktur der § 4 angir forvaltningsregionene, og der en ny § 4 a angir samlede bestandsmål for regionene som ligger hhv. sør- og nord for Stjørdalselva/Tevla. I forskriftens § 6 er det foreslått et tillegg om at den enkelte rovviltnemnd skal samarbeide med tilgrensende forvaltningsregioner i utarbeidelsen av den geografiske differensieringen.

6.2 Bakgrunn for forslaget

På samme måte som for forslaget om færre forvaltningsregioner, er bakgrunnen for forslaget om felles bestandsmål og arealdifferensiering et ønske om å øke presisjonen og forutsigbarheten i rovviltforvaltningen. Det oppgis også at det er et ønske å gi rovviltnemndene større ansvar for en tydelig soneforvaltning.

6.3 USS' syn

Etter USS' oppfatning gir høringsnotatet altfor dårlig grunnlag til kunne å vurdere hvordan en ordning med felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av rovviltregionene vil fungere i praksis. Det er inngående beskrevet hvordan måltallene til dagens regioner kan samles og fordeles til hhv. sør og nord for Stjørdalselva/Tevla, men høringsnotatet gir få holdepunkter for å vurdere hva som er de praktiske konsekvensene av en slik endring.

USS ser for seg at det lett kan oppstå uenigheter mellom de ulike forvaltningsregionene om både forvaltningen av de felles bestandsmålene og om arealdifferensieringen. Det fremgår ikke av høringsnotatet hvordan slike eventuelle uenigheter skal løses. Man kan tenke seg at nemndene ikke blir enige, og at det ikke finnes noen mekanisme for å avgjøre uenigheten av rettslig eller annen art. Dette fremstår som uholdbart. USS ser også med bekymring på hva felles bestandsmål vil ha å si for den enkelte nemnds vurdering av hvorvidt bestandsmålene er nådd. I det hele tatt synes den foreslåtte endringen å utløse en rekke praktiske og rettslige problemer som USS mener ikke er vurdert grundig nok.

USS støtter derfor ikke forslaget til felles bestandsmål og arealforvaltning på tvers av rovviltregioner slik det er beskrevet og redegjort for i høringsnotatet. USS vil advare på sterkeste mot at et slikt omfattende forslag realitetsbehandles på et så svakt utredet grunnlag som fremkommer av høringsnotatet. USS mener at forslaget, dersom det vedtas, vil bidra til en skjerpelse av konfliktnivået knyttet til rovviltforvaltningen.

7 ENDRINGER I § 6 OM LANDBRUKSDIREKTORATETS RETT TIL Å AVGI UTTALELSER TIL REGIONALE FORVALTNINGSPLANER FOR ROVVILT.

7.1 Innledning

I høringsnotatet foreslås det at Landbruksdirektoratet gis rett til å avgi uttalelse til regionale forvaltningsplaner for rovvilt. I dag følger det av rovviltforskriften § 6 at rovviltnemndene skal utarbeide en forvaltningsplan, og denne skal sendes til Miljødirektoratet for uttalelse før den vedtas av rovviltnemnda. I høringsnotatet foreslås det et tillegg i forskriftens § 6, som vil innebære at forvaltningsplanen i tillegg skal sendes til Landbruksdirektoratet før endelig vedtak i nemnda.

7.2 Bakgrunn for forslaget

Det fremgår av høringsnotatet at bakgrunnen for forslaget er et ønske om i større grad enn i dag å inkludere landbruksmyndighetene i arbeidet med regionale forvaltningsplaner for rovvilt.

7.3 USS' syn

USS støtter forslaget om å gi Landbruksdirektoratet rett til å avgi uttalelse i forkant av vedtakelsen av de regionale forvaltningsplanene. USS mener det vil være en fordel å få et bedre grunnlag for å vurdere landbruksmessige konsekvensene av rovviltforvaltningen. USS mener at Landbruksdirektoratets kompetanse på sau og tamrein er særlig verdifull i denne sammenheng.

At landbruksfaglig sektor blir involvert i utarbeidelsen av forvaltningsplanene, vil etter USS' syn bygge oppunder den todelte målsettingen. USS er fornøyd med å ha blitt hørt i dette synspunktet, og vil anbefale at den foreslåtte forskriftsendringen vedtas.

8 ENDRINGER I § 18 OM KOMMUNENES ADGANG TIL Å KLAGE PÅ ROVVILTNEMDENES VEDTAK OM FELLING AV ROVVILT.

8.1 Innledning

Departementet foreslår i høringsnotatet at kommunene gis klagerett på enkeltvedtak fattet etter rovviltforskriften. Endringen foreslås gjennomført gjennom et nytt tredje ledd til rovviltforskriften § 18 som vil lyde: «*Kommuner har klageadgang for enkeltvedtak fattet med hjemmel i denne forskriften*».

8.2 Bakgrunn for forslaget

Departementet skriver i høringsnotatet at bakgrunnen for forslaget er at kommuner i dag, etter gjeldende rett, ikke har rettslig klageinteresse på vedtak fattet etter rovviltforskriften. Departementet skriver at det i dag er slik at vedtak om felling av rovvilt ofte blir påklaget av en rekke aktører, og deres ulike anførsler vil i stor grad dekke også berørte kommuners syn i slike saker. Departementet skriver videre at det i klagebehandlingen ofte tar med berørte kommuners innspill sine vurderinger av klagesaken.

Fordi det «*kan tenkes tilfeller der ingen påklager et vedtak*» om felling av rovvilt eller kvotejakt på gaupe, antar departementet at det å gi kommuner klageadgang vil kunne innebære en faktisk endring. Departementet antar at dette vil være positivt for de berørte kommuner som ønsker å klage på slike vedtak, og foreslår at endringen gjennomføres. Departementet påpeker imidlertid at en slik endring vil innebære administrative konsekvenser for det organet som behandler klagen.

8.3 USS' syn

Som departementet kjenner til, er USS av den oppfatning at kommunene allerede etter gjeldende rett har rettslig klageinteresse i saker som dreier seg vilkårene for felling av rovvilt. USS er derfor ikke enig i departementets redegjørelse for hva som følger av gjeldende rett. Det vises i denne forbindelse til brev fra USS til KMD 2. oktober 2018.

USS støtter uansett forslaget slik det er redegjort for i høringsnotatet. Etter USS' oppfatning er det opplagt at kommunene har en viktig rolle som består av å ivareta og forvalte fellesskapets interesser i det enkelte lokalsamfunn, og at dette omfatter lokalsamfunnets interesse i saker om rovviltforvaltning. En forskriftsfesting av klagerett på enkeltvedtak som fattes i medhold av rovviltforskriften vil tydeliggjøre at kommunen har en slik rolle å ivareta på vegne av fellesskapet, og fjerne grunnlaget for all tvil om personell kompetanse.

9 ENDRINGER I FORSKRIFT OM UTØVELSE AV JAKT, FELLING OG FANGST §§ 29 A OG 34 VEDRØRENDE FELLINGSMETODER AV JERV.

9.1 Innledning

I høringsnotatet foreslås det endringer i §§ 29 a og 34 i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst. Endringene som foreslås innebærer å gjøre virkemidlene fastmontert kunstig lys ved åtejakt på jerv og elektronisk overvåkning av jervebås permanente.

9.2 Bakgrunn for forslaget

Bakgrunnen for endringsforslagene er et ønske om å effektivisere lisensfelling av jerv. Det antas at nye virkemidler kan redusere tap av beitedyr.

9.3 USS' syn

USS støtter forslaget om å gjøre virkemidlene fastmontert kunstig lys ved åtejakt på jerv og elektronisk overvåkning av jervebås permanente. USS understreker at det er viktig at deltakerne i fellingslag har de nødvendige virkemidler til å gjennomføre sitt oppdrag på en effektiv måte, og mener at de foreslåtte endringene vil bidra til dette.

USS viser til de innspill og erfaringer som er gjort rede for i forbindelse med prosjektet «Effektiv skadefelling og styrket beitenæring» i Nord-Østerdal og Engerdal, hvor ulike virkemidler er prøvd ut for å få en mer effektiv skadefelling. Her påpekes det også at man ikke må se hvert enkelt virkemiddel for seg, men at flere verktøy tatt i bruk i sammenheng vil øke sjansene for effektiv skadefelling.

USS antar også at en innføring av disse virkemidlene kan bidra til høyere deltakelse i lisensfellingen, noe som vil være positivt.

Med vennlig hilsen

Utmarkskommunenenes Sammenslutning

Hanne Alstrup Velure
Leder